

ทัศนะของบัณฑิตที่มีต่อเด็กและเยาวชนในนวนิยาย

สารนิพนธ์

ของ

นางสาวศิริวรรณ ศิริมงคลวนิชย์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย

ตุลาคม 2547

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ทัศนะของบัณฑิตที่มีต่อเด็กและเยาวชนในนวนิยาย

บทคัดย่อ

ของ

นางสาวศิริวรรณ ศิริมงคลวนิชย์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย

ตุลาคม 2547

๒๕๕๑๓๑ จ.๓

ศิริวรรณ ศิริมงคลวนิชย์. (2547). *ทักษะของโบตันที่มีต่อเด็กและเยาวชนในนวนิยาย*.
สารนิพนธ์ กศ.ม. (ภาษาไทย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทร
วิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์. อาจารย์นิตยา บุญสิงห์.

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อวิเคราะห์ทักษะของโบตันที่มีต่อเด็กและ
เยาวชน โดยศึกษาจากนวนิยายของโบตันที่มีเนื้อเรื่องเกี่ยวกับเด็กและเยาวชนจำนวน 6 เรื่อง และ
วิธีเสนอผลงานแบบพรรณนาวิเคราะห์

การศึกษาพบว่านวนิยายของโบตันสะท้อนพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนไว้ 2 ลักษณะ
คือ พฤติกรรมที่พึงประสงค์และพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ โดยพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของเด็กและ
เยาวชนจะแสดงให้เห็นถึงพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนที่เห็นความสำคัญของการศึกษา มีความ
กตัญญูกตเวทิต่อผู้มีพระคุณ รู้จักวางแผนอนาคต รู้จักฟังตนเอง มีความประหยัดและอดออม
ปฏิบัติตนให้เป็นประโยชน์เพื่อสังคมและชุมชนที่อาศัยอยู่ มีความขยันหมั่นเพียร รู้จักความพอดี
ในสภาพของตนเอง ช่วยเหลืองานของครอบครัว และรับผิดชอบในฐานะลูกคนโตของครอบครัว

ส่วนพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์โบตันได้แสดงให้เห็นว่าพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนที่
เปลี่ยนแปลงไปคือ พฤติกรรมทางเพศซึ่งสาเหตุมาจากเด็กถูกข่มขืน เด็กและเยาวชนมีเพศสัมพันธ์
ก่อนวัยอันสมควร พฤติกรรมที่แสดงออกถึงการขาดความมั่นคงทางอารมณ์ พฤติกรรมที่เกิดจาก
ปัญหาช่องว่างระหว่างวัย พฤติกรรมการก้าวร้าว พฤติกรรมที่แสดงถึงความนิยมทางวัตถุ
พฤติกรรมการติดยาเสพติด พฤติกรรมที่แสดงออกถึงความไม่ซื่อสัตย์สุจริต พฤติกรรมเกเร และ
พฤติกรรมเกี่ยวกับการใช้สื่อทางเทคโนโลยี นอกจากนี้โบตันยังได้เสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาก็
เกิดขึ้นกับเด็กและเยาวชนว่าจะต้องเข้าใจจิตใจและความต้องการของเด็กและเยาวชน การอบรม
สั่งสอนของบิดามารดาและญาติผู้ใหญ่ การให้เด็กรู้จักการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ การออก
กฎหมายและข้อบังคับ และการฝึกให้เด็กรู้จักอดทนต่อสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น โดยโบตันได้เสนอ
ทักษะผ่านกลวิธีการเล่าเรื่องไว้ 3 ลักษณะคือ ตัวละครเล่าเรื่อง ผู้เขียนเป็นผู้เล่าเรื่อง และตัวละคร
ตัวใดตัวหนึ่งเล่าเรื่อง ซึ่งโบตันนิยมใช้วิธีการนำเสนอทักษะแบบผู้เขียนเป็นผู้เล่าเรื่องมากที่สุดซึ่ง
เป็นวิธีที่สามารถเสนอทักษะได้อย่างชัดเจน

BOTAN 'S POINT OF VIEW ON CHILDREN AND ADOLESCENTS

AN ABSTRACT

BY

MISS SIRIWAN SIRIMONGKALAVANICH

Presented in partial fulfill of requirements
of the Master of Education degree in Thai
at Srinakharinwirot University

October 2004

Siriwan Sirimongkalavanich. (2004). *Botan's Point of View on Children and Adolescents*. Master's Project, M Ed (Thai). Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University. Project Advisor : Nittaya Boonsing

The purpose of this study was to analyse Botan's point of view on children and adolescents in six of her novels. These novels concerned children and adolescents and were written in a descriptive analysis style.

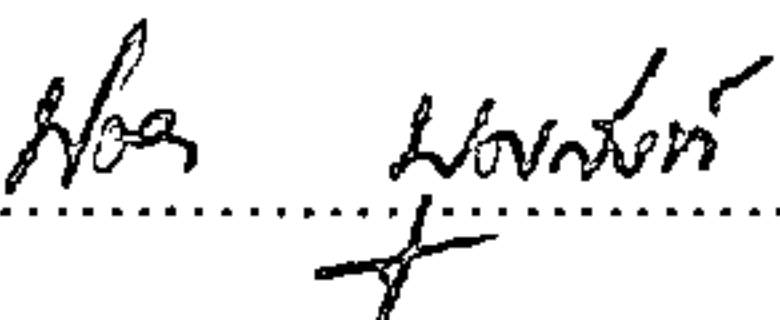
The result of the study was that the writer's reflection on children's and adolescents' behaviour was divided into two categories: the desirable behaviour and the undesirable behaviour. The children and adolescents with desirable behaviour had the following characteristics: realising the importance of education, grateful, planning for the future, self-reliant, economical, serving the society and the community, diligent, self-satisfactory, helping in the family, and responsible for the duty as the eldest child of the family.

For the undesirable behaviour, the writer reflected the changes in children's and adolescents' behaviour as follows: sexual behaviour resulted from being raped, premature sex, lack of stability in emotion, generation-gap problems, aggressiveness, materialism, drug addiction, dishonesty, juvenile delinquency, and behaviour concerning information technology. Apart from her reflection of the undesirable behaviour, the writer suggested five ways of solving children's and adolescents' problems: understanding their emotions and their needs, teaching and guiding by parents and elder relatives, advising on how to spend their spare time, setting laws and regulations, and training them to have perseverance.

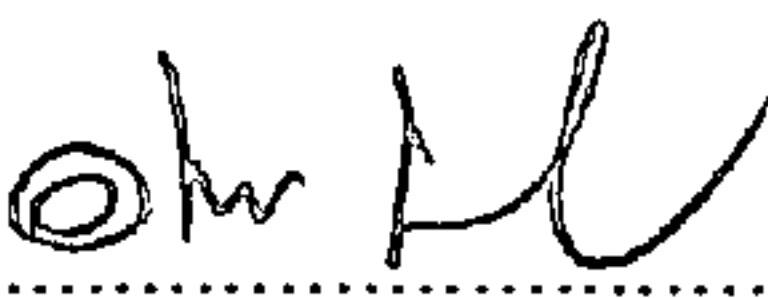
Botan presented her points of view through three techniques of narration: the narration done by characters, the narration done by the writer, and the narration done by one of the characters. She used the technique of narration by the writer most because it enabled her to present her points of view clearly.

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร และคณะกรรมการ
สอบได้พิจารณาสารนิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

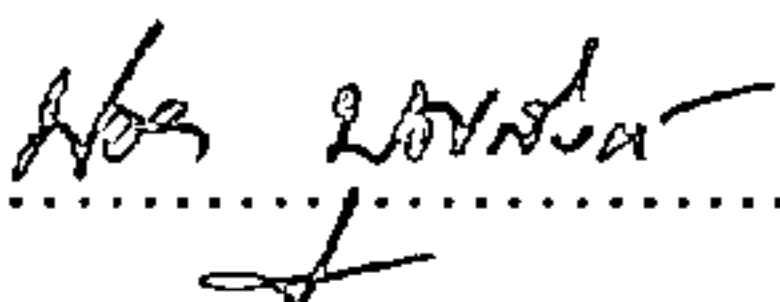
อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

.....
(อาจารย์ นิตยา บุญสิงห์)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

.....
(รองศาสตราจารย์อัครา บุญทิพย์)

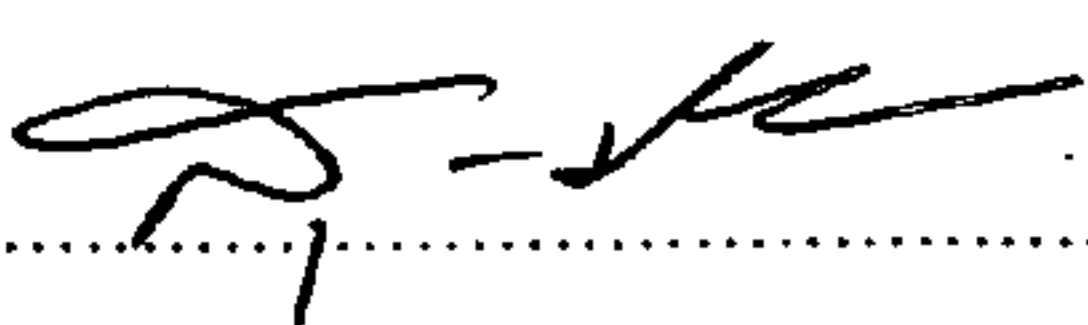
คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน
(อาจารย์ นิตยา บุญสิงห์)

..... กรรมการสอบสารนิพนธ์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุวดี ภูประดิษฐ์)

..... กรรมการสอบสารนิพนธ์
(อาจารย์ ภัรพัฏฐ สร้อยระย้า)

อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีคณะมนุษยศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ สุภา ปานเจริญ)

วันที่ 15 เดือน ตุลาคม พ.ศ. 2547

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาช่วยเหลือและให้กำลังใจจากบุคคลหลายฝ่าย ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอาจารย์นิตยา บุญสิงห์ ประธานควบคุมสารนิพนธ์ ที่เป็นผู้คอยชี้แนะปัญหา และแนะนำแนวทางแก้ไขที่เป็นประโยชน์ต่อการทำสารนิพนธ์ฉบับนี้ กราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์สุวดี ภูประดิษฐ์ คณะกรรมการที่สละเวลาอันมีค่ามาเป็นผู้ให้ความรู้และคอยชี้แนะแนวทางสิ่งอันเป็นประโยชน์ และกราบขอบพระคุณอาจารย์ภรพัศ สุร้อยระย้า ช่วยให้อ่านและติชม ตลอดจนสละเวลาอันมีค่าช่วยขัดเกลาสารนิพนธ์ฉบับนี้ให้สมบูรณ์ขึ้น

ผู้วิจัยทราบดีว่าในพระคุณของบิดามารดาที่ให้กำลังใจ ตลอดจนกระตุ้นให้ผู้วิจัยมีมานะในการทำสารนิพนธ์ให้สำเร็จลุล่วง และทราบถึงความเสียสละของนางสาวประภาศิริ ศิริมงคลวนิชย์ บุคคลที่กรุณาให้การสนับสนุนทางการเงินแก่ผู้วิจัยตั้งแต่ต้นจนจบการศึกษาและนายโอภาส สกุลศิริกมล บุคคลที่ให้การสนับสนุนทางการเงินแก่ผู้วิจัยในเทอมแรก รวมทั้งขอบพระคุณกำลังใจที่ได้จากพี่น้อง

ขอบพระคุณนางสาวจิราภรณ์ วรรณะบุรณ์ นางสาววันวิสา เจริญ และนางสาวนิตดา งามเอก รวมทั้งเพื่อนร่วมรุ่นปริญญาโททุกท่าน และเพื่อนๆทุกท่านที่ให้กำลังใจผู้วิจัย และขอขอบพระคุณเจ้าของเอกสารและงานวิจัยทุกท่านที่กรุณาให้ความรู้ทางอ้อมแก่ผู้วิจัยในการนำมาอ้างอิงในสารนิพนธ์

สุดท้ายนี้คุณความดีหรือประโยชน์อันใดที่ได้จากสารนิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบไว้ให้เป็นความดีของบิดามารดาของผู้วิจัย

ศิริวรรณ ศิริมงคลวนิชย์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
จุดมุ่งหมายของการทำสารนิพนธ์	2
ประโยชน์ของการทำสารนิพนธ์	2
ขอบเขตของการทำสารนิพนธ์	3
คำนิยามศัพท์เฉพาะ	3
วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า	3
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า	4
2 วิเคราะห์ทักษะของบัณฑิตที่มีต่อเด็กและเยาวชนในนวนิยาย.....	10
ทักษะของบัณฑิตที่มีต่อเด็กและเยาวชนในแง่พฤติกรรมที่พึงประสงค์	11
การศึกษาเล่าเรียน	11
ความกตัญญูกตเวที	17
การวางแผนอนาคต	21
การรู้จักพึ่งตนเอง	27
การประหยัดและอดออม	29
การทำประโยชน์เพื่อสังคม	34
ความขยันหมั่นเพียร	37
การรู้จักความพอดี	40
การช่วยเหลืองานครอบครัว.....	42
การรับผิดชอบในฐานะลูกคนโต.....	45
ทักษะของบัณฑิตที่มีต่อเด็กและเยาวชนในแง่พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์	48
พฤติกรรมทางเพศ	48
พฤติกรรมที่แสดงออกถึงการขาดความมั่นคงทางอารมณ์	59
พฤติกรรมที่เกิดจากปัญหาช่องว่างระหว่างวัย	66
พฤติกรรมการก้าวร้าว	70
พฤติกรรมที่แสดงออกถึงความนิยมทางวัตถุ	75

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2 (ต่อ)	
พฤติกรรมที่แสดงถึงการติดยาเสพติด	76
พฤติกรรมที่แสดงถึงความไม่ซื่อสัตย์สุจริต	80
พฤติกรรมการเกเร	82
พฤติกรรมเกี่ยวกับการใช้สื่อทางเทคโนโลยี	83
แนวทางในการแก้ไขปัญา	86
3 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	96
บรรณานุกรม	103
ภาคผนวก	106
ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์	115

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

นวนิยายเป็นวรรณกรรมประเภทหนึ่งที่มุ่งให้ความเพลิดเพลินใจแก่ผู้อ่านเป็นสำคัญ นักเขียนมักจะเสนอเรื่องราวจากประสบการณ์ของตนถ่ายทอดลงสู่นวนิยายผนวกกับลีลาแห่งวรรณศิลป์ที่มีความผสมกลมกลืน จนทำให้ผู้อ่านเกิดความเพลิดเพลินในการอ่านนวนิยาย แต่ในขณะเดียวกันนักเขียนก็ได้สอดแทรกความคิดเห็นหรือทัศนะของตนลงไปในงานเขียนเหล่านั้น ซึ่งเปรียบเหมือนภาพสะท้อนสังคมดังที่ศาสตราจารย์คุณหญิงกุหลาบ มลลิกะมาส (2538 : 50) กล่าวว่า " นักเขียนย่อมมองดูโลกและชีวิตมนุษย์ในแง่มุมต่างๆ กันและต่างก็มีความคิดของตนเกี่ยวกับโลก สังคม และเกี่ยวกับชีวิตมนุษย์แตกต่างกัน และต่างก็จะพยายามถ่ายทอดความคิดหรือปรัชญาต่างๆ นั้นในวรรณคดีที่ตนแต่งขึ้นเสมอ " จึงกล่าวได้ว่านวนิยายมักมีเรื่องราวที่เกี่ยวกับสังคมส่วนใดส่วนหนึ่งโดยผู้เขียนอาจสะท้อนภาพสังคมโดยทั่วไป หรือมุ่งที่จะชี้ให้เห็นปัญหาความเป็นอยู่ในสังคมของมนุษย์ด้านใดด้านหนึ่ง เมื่อนักเขียนใช้สภาพสังคมและวัฒนธรรมเป็นวัตถุดิบในการผลิตวรรณกรรมของตนจึงเป็นเรื่องธรรมดาที่นวนิยายแต่ละเรื่องจะสะท้อนภาพชีวิตจริงของผู้คนในสังคมและวัฒนธรรมนั้นลงไปอย่างเสมือนจริงหรือใกล้เคียงกับความจริง โดยที่นักเขียนจะแสดงทัศนะของตนเองลงไปนวนิยายหรือเลือกที่จะหยิบยกภาพสะท้อนนั้นนำเสนอออกมาและตั้งอยู่ในกรอบของเหตุผลที่ผู้อ่านสามารถเข้าใจได้ แต่นักเขียนนวนิยายเหล่านี้ก็ต้องคำนึงถึงคุณค่าทางวรรณศิลป์ที่กลมกลืนสอดคล้องกันไปกับการสะท้อนภาพชีวิตอย่างมีศิลปะ ดังนั้นการอ่านนวนิยายจึงเป็นเสมือนการศึกษาสภาพสังคมไปในตัว กล่าวคือผู้อ่านจะได้รับความเพลิดเพลินในกลวิธีการประพันธ์ของนักเขียนที่บรรจงสร้างสรรค์งานวรรณกรรมของตนและยังช่วยให้เข้าใจสภาพสังคมในยุคสมัยนั้นโดยผ่านมุมมองของนักเขียน

ภาพสะท้อนสังคมในนวนิยายเป็นเรื่องที่นักเขียนได้หยิบยกปัญหาสังคมที่ตัวเองได้พบเห็นมาถ่ายทอดลงในนวนิยายของตน ลักษณะของการถ่ายทอดหรือสะท้อนปัญหาของนักเขียนแต่ละคนจะให้รายละเอียดของปัญหาหรือมุมมองซึ่งมาน้อยต่างกันตามประสบการณ์ และภูมิหลังของนักเขียนซึ่งสอดคล้องกับที่ชลธิรา สัตยาวัฒนา (2522 : 46) กล่าวว่า " ถึงแม้ว่านวนิยายอาจจะเป็นเรื่องราวที่ผูกขึ้นมาเองตามความคิดสร้างสรรค์ของผู้แต่ง แต่สังคมที่ผู้แต่งมีชีวิตอยู่ขณะนั้นย่อมมีส่วนทำให้ผู้แต่งถ่ายทอดสภาพสังคมนั้นๆ ลงไปในเรื่องที่ตนแต่งขึ้นทั้งโดยไม่รู้ตัว

และโดยไม่ตั้งใจ ” ดังนั้นสภาพแวดล้อมและพื้นฐานชีวิตของนักเขียนนวนิยายแต่ละคนจึงมีส่วนทำให้เนื้อเรื่อง และทัศนะที่มองปัญหาแตกต่างกัน

ทัศนะเป็นความคิดหรือแนวความคิดที่นักเขียนได้เสนอปัญหาที่ปรากฏในสังคมซึ่งอาจเป็นประสบการณ์ตรงหรือประสบการณ์รองของผู้เขียนก็ได้ โดยนักเขียนได้หยิบยกปัญหามานำเสนอในแง่มุมต่างๆ เช่น ปัญหายาเสพติด ปัญหาอาชญากรรมวัยรุ่น ปัญหาภายในครอบครัว ฯลฯ แต่ก็มีนักเขียนจำนวนมากให้ความสนใจกับปัญหาของเด็กและเยาวชน ทั้งนี้เพราะเล็งเห็นความสำคัญของเด็กและเยาวชนดังเช่น กฤษณา อโศกสิน โสภาค สุวรรณ ศรีฟ้า ลดาวัลย์ ว.วินิจชัยกุล ฯลฯ ได้แสดงแง่มุมของปัญหาเหล่านั้นลงในนวนิยาย ทำให้ผู้อ่านได้มีทัศนะในการมองโลกมองชีวิตในอีกแง่มุมที่น่าสนใจ

โบทันเป็นนักเขียนนวนิยายผู้หนึ่งที่มักเขียนนวนิยายเสนอแนวคิดใหม่ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับชีวิตของเด็กและเยาวชนดังจะเห็นได้จากนวนิยายเรื่อง “ เกิดแต่ตม ” โบทันได้สร้างให้ มิ่งโกมุท เด็กสาวที่ขาดความรักความอบอุ่นจากพ่อแม่ต้องใช้ชีวิตอยู่กับตาและยายที่ไม่เคยแสดงความรักและความห่วงใย แต่มีิ่งโกมุทเป็นผู้ที่มีความใฝ่ดีอยู่ในตัวเองถึงแม้ต้องอยู่ในสภาพแวดล้อมที่เลวร้ายก็สามารถต่อสู้กับอุปสรรคต่างๆด้วยตนเองจนสามารถประสบความสำเร็จในชีวิตได้ โบทันได้แสดงให้เห็นถึงสภาพของเด็กที่อยู่ในสภาพแวดล้อมที่เลวร้าย หากมีความมุ่งมั่นพยายามที่จะพัฒนาตนเองก็สามารถประสบความสำเร็จในชีวิตได้ หรือในตัวละคร ฌมา จากนวนิยายเรื่อง “ ไม้ดัด ” ที่ โบทันสร้างให้ฌมาให้ความสนใจและมีพรสวรรค์ทางด้านศิลปะ แต่พ่อของฌมากลับเห็นว่าเป็นสิ่งไร้สาระและเป็นงานที่ไม่มีเกียรติ แต่ฌมาก็ไม่ละความพยายามที่จะทำในสิ่งที่ตนเองชอบและในที่สุดเขาก็สามารถยืนหยัดได้ด้วยตนเอง

นวนิยายของโบทันจะนำเสนอทัศนะหรือมุมมองที่เกี่ยวกับเด็กและเยาวชนว่าควรจะมีประเพณีปฏิบัติตนให้เติบโตเป็นคนที่มีความประพฤติดีในสังคม ซึ่งแสดงให้เห็นว่าโบทันเป็นนักเขียนที่ให้ความสำคัญในเชิงสาระชีวิตแก่ผู้อ่านได้อย่างแนบคายและงดงาม ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาทัศนะของโบทันที่มีต่อเด็กและเยาวชนโดยผ่านกลวิธีการเล่าเรื่องของโบทัน

จุดมุ่งหมายของการทำสารนิพนธ์

เพื่อศึกษาทัศนะของโบทันที่มีต่อเด็กและเยาวชน

ประโยชน์ของสารนิพนธ์

การศึกษาทัศนะของโบทันที่มีต่อเด็กและเยาวชนจะช่วยให้เกิดความเข้าใจพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนอันจะส่งเสริมให้เกิดความเข้าใจอันดีระหว่างคนในสังคม

ขอบเขตของการทำสารนิพนธ์

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเฉพาะนวนิยายของโศตัมที่มีเนื้อหาแสดงปัญหาของเด็กและเยาวชนซึ่งตีพิมพ์รวมเล่มในช่วงปีพ.ศ. 2535 ถึงพ.ศ. 2545 แล้วเลือกนวนิยายจำนวน 6 เรื่องดังนี้

1. เกิดแต่ตม	ตีพิมพ์ครั้งแรกในปี	2535
2. ดาวแต่ตม	ตีพิมพ์ครั้งแรกในปี	2537
3. เพรงกรรม	ตีพิมพ์ครั้งแรกในปี	2537
4. ชุ่มสะบันงา	ตีพิมพ์ครั้งแรกในปี	2540
5. รอยอดีต	ตีพิมพ์ครั้งแรกในปี	2540
6. นะหน้าทอง	ตีพิมพ์ครั้งแรกในปี	2545

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

เด็กและเยาวชน หมายถึง ตัวละครในนวนิยายของโศตัมที่มีอายุตั้งแต่ 3-25 ปี

นวนิยาย หมายถึง นวนิยายของโศตัมที่มีเนื้อเรื่องเกี่ยวกับเด็กและเยาวชนจำนวน 6 เรื่อง

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้วิจัยใช้วิธีวิจัยเอกสาร (Documentary Research) โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาภูมิหลังเกี่ยวกับชีวประวัติโศตัมจากเอกสารเพื่อเป็นพื้นฐานความเข้าใจถึงทัศนะของผู้เขียนที่มีต่อเด็กและเยาวชน

2. ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวกับวิธีการวิเคราะห์ในนวนิยายทัศนะของผู้เขียน

3. ศึกษานวนิยายของโศตัมจำนวน 6 เรื่อง ตามที่กำหนดไว้ในขอบเขต

4. วิเคราะห์ทัศนะของโศตัมที่มีต่อเด็กและเยาวชนผ่านกลวิธีการเล่าเรื่อง

4.1 ผู้เล่าเรื่องที่เป็นตัวละคร

4.1.1 ตัวละครหลัก

4.1.2 ตัวละครรอง

4.2 ผู้เขียนเป็นผู้เล่าเรื่อง

4.3 กำหนดให้ตัวละครตัวใดตัวหนึ่งเป็นผู้เล่าเรื่อง

5. เสนอผลการศึกษาค้นคว้าแบบพรรณนาวิเคราะห์ (Analytical Description)

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะของผู้เขียน
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษานวนิยายของโบตัน

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะของผู้เขียน

X 1.1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับทักษะของผู้เขียน

ทักษะของผู้เขียนเป็นองค์ประกอบอย่างหนึ่งของวรรณกรรมดังที่ วิทย์ ศิวะศรียานนท์ (2531 : 30-31) กล่าวไว้ว่า ทักษะของกวีเป็นสิ่งที่ควมวรรณกรรม ถ้ากวีเห็นชีวิตเป็นทุกข์ก็ย่อมแต่งเรื่องซึ่งทำให้ผู้อ่านมีความรู้สึกที่ชีวิตเป็นทุกข์ ดังนั้นกวียิ่งเก่ง ผู้อ่านก็ยิ่งประสบความลำบากในการที่จะอนุมานทักษะของเขา เพราะกวีย่อมเอาใจใส่ตัวละครในเรื่องของเขาทุกตัว ตัวละครทุกตัวจะต้องมีชีวิตจิตใจประจำตัว มีความคิดเห็นซึ่งไม่เหมือนผู้อื่น เมื่อเป็นเช่นนี้ยากที่จะกล่าวว่า ตัวละครตัวใดเป็นปากเสียงเป็นผู้เฉลยทักษะของกวี

ในการเสนอทักษะของผู้เขียนหรือมุมมองนี้ วิภา กงกะนันท์ (2527 : 67) ได้กล่าวว่า ทักษะ คือความคิดเห็นหรือปรัชญาที่เกี่ยวข้องกับวรรณคดีนับเป็นองค์ประกอบส่วนหนึ่งของเนื้อหา ทักษะมี 3 ประการด้วยกันได้แก่ ทักษะของผู้เขียน ทักษะของตัวละคร และทักษะของสังคม ผู้อ่านจะเห็นทักษะของผู้ประพันธ์ได้อย่างชัดเจนในงานเขียนบางรูปแบบเช่น บทวิจารณ์ บทกวี นิราศ คำร่ำพิน เป็นต้น นอกจากนี้การนำเสนอทักษะของผู้เขียนหรือมุมมอง สามารถแสดงออกถึงกลวิธีในการแต่งเรื่องหรือเทคนิคของผู้เขียนด้วยอย่างหนึ่งซึ่งสอดคล้องกับกระแสร มัลยาภรณ์ (2530 : 17) ได้กล่าวถึงทักษะในวรรณกรรมว่าเป็นทัศนคติส่วนสำคัญอย่างหนึ่งในองค์ประกอบของวรรณกรรม เพราะตามปกติแล้วนักประพันธ์มักจะไม่ได้แสดงทัศนคติของตนเองออกมาอย่างเปิดเผย แต่จะทำที่เสมือนว่าตนเองกำลังเล่าเรื่องๆหนึ่งให้ผู้อ่านฟัง ส่วนผู้อ่านจะคิดอย่างไรนั้นเป็นเรื่องของผู้อ่านเอง ส่วนศาสตราจารย์คุณหญิงกุหลาบ มลลิกะมาส (2538 : 116) ได้กล่าวถึงกลวิธีเกี่ยวกับผู้เล่าเรื่องซึ่งหมายความว่า " เรื่องนี้เล่าตามทักษะของใคร " ซึ่งผู้แต่งอาจเลือกผู้เล่าเรื่องได้ 4 แบบ คือ แบบที่หนึ่งผู้แต่งเป็นผู้เล่าเรื่องเอง (omniscient point of view) โดยผู้แต่งไม่แสดงว่าตัวละครตัวใดเป็นผู้เล่าบรรยายเรื่อง แต่จะบรรยายไปตามเรื่องที่มี ตัวละครแสดงบทบาทต่างๆ ทั้งที่เป็นเหตุการณ์และความรู้สึกนึกคิดภายในใจของตัวละครแต่ละตัว ผู้แต่งเป็นล่องรู้หมดทุกสิ่งทุกอย่างเกี่ยวกับตัวละคร แบบที่สอง ผู้แต่งกำหนดให้ตัวละครตัวใดตัวหนึ่งเป็นผู้เล่าเรื่อง โดยให้ตัวละครเล่าเรื่องตนเองโดยใช้สรรพนามบุรุษที่ 1 เป็นผู้เล่าเรื่องตนเองโดยปรากฏเป็นรูปกระแสดความคิดประหวัดไปถึงเหตุการณ์ต่างๆ แบบที่สามผู้แต่งกำหนดให้ตัวละครตัวหนึ่งในเรื่องเป็นผู้เล่า (third person point of view) โดยสมมุติว่าตัวละครตัวนั้นได้อยู่ร่วมในเหตุการณ์

หรือรวมรู้เรื่องต่างๆเป็นอย่างดี และแบบที่สี่ผู้แต่งเลือกผู้เล่าเรื่องหลายแบบประสมกัน เช่นเดียวกับที่โรลองด์ บาร์ธส์ (บาร์ธส์ แปลโดยวัลยา วิวัฒน์ศร. 2523 : 59) กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างผู้เขียนกับผู้เล่าเรื่องโดยสามารถสรุปความได้ว่า ผู้เล่าเรื่องถูกสมมติหรือกำหนดโดยนักเขียน การเล่าเรื่องจึงไม่ได้มองผ่านสายตาหรือมุมมองของนักเขียนเอง แต่ผ่านมุมมองหรือทัศนะของผู้เล่าซึ่งปรากฏในฐานะ ตัวละครตัวหนึ่งหรือไม่ปรากฏตัวเลย วิธีการที่นักเขียนจะเล่าเรื่องสู่ผู้อ่านจะทำโดยการเสนอผ่านเรื่องราวเหตุการณ์ ตัวละคร การกระทำ จากและสถานที่ ผ่านสายตาหรือมุมมองของผู้เล่าเรื่องที่คุณเขียนกำหนดขึ้น ดังนั้นมุมมองนอกจากจะเป็นองค์ประกอบอย่างหนึ่งในการเล่าเรื่อง แต่ยังเป็นเทคนิคหรือกลวิธีในการแต่งอีกด้วย การจำแนกมุมมองสามารถแบ่งออกได้ 2 แบบใหญ่คือ แบบที่หนึ่ง มุมมองของผู้เล่าเรื่องที่ปรากฏในฐานะตัวละครในเรื่องซึ่งเป็นตัวละครเอกหรือตัวละครรอง โดยการใช้สรรพนามบุรุษที่หนึ่งเป็นผู้เล่าเรื่องของตัวละครทุกตัวในฐานะผู้ที่รู้เหตุการณ์ การเล่าเรื่องโดยวิธีนี้ผู้เล่าอาจแสดงความคิดเห็นวิพากษ์วิจารณ์หรือคาดคะเน ความรู้สึกของตัวละครอื่นๆไปด้วย แบบที่สอง มุมมองของผู้เล่าเรื่องไม่ปรากฏในฐานะตัวละครในเรื่อง จะเป็นไปในลักษณะของเสียงพูดบนหน้ากระดาษอย่างแท้จริง โดยเหตุการณ์และเรื่องราวต่างๆที่เกิดขึ้นจะถูกเสนอผ่าน การกระทำ คำพูด และทัศนะของตัวละครที่ถูกเอ่ยถึงในสรรพนามบุรุษที่สาม

1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวกับการศึกษาทัศนะของผู้เขียนในวรรณกรรม

งานวิจัยที่เกี่ยวกับการศึกษาทัศนะของผู้เขียนในวรรณกรรมได้มีผู้วิจัยไว้หลายคน ดังตัวอย่างเช่นเสาวลักษณ์ พลรัฐธนาสัย (2544 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเชิงวิเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับผู้หญิงในนวนิยายของน้ำอบ (อิรวดี นวมานนท์) พบว่าทัศนะของน้ำอบที่มีต่อผู้หญิงในนวนิยายจะให้ตัวละครหญิงมักเป็นผู้มีการศึกษาสูง สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัย เป็นคนเรียนเก่ง ได้รับทุนให้ไปศึกษาต่อต่างประเทศและเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถด้านภาษาทางด้านครอบครัว ผู้เขียนต้องการแสดงให้เห็นว่าตัวละครยินดีกับการเลือกคู่ครองของตนเอง ถึงแม้ว่าชีวิตครอบครัวของเธอจะต้องประสบกับความล้มเหลว แต่ก็สามารถเริ่มต้นชีวิตใหม่ได้อย่างปกติสุข ทางสังคมตัวละครหญิงรู้จักการต่อสู้ชีวิตด้วยตนเองและปรับตัวเข้ากับสังคมได้ทุกรูปแบบ ผู้เขียนให้ทัศนะเกี่ยวกับความคิดของผู้ชายที่มีต่อผู้หญิงโดยแสดงให้เห็นว่าผู้ชายมีความคิดอย่างไรกับผู้หญิง ตัวอย่างเช่นผู้หญิงจะมีสิทธิเท่าเทียมกับผู้ชายตามที่กฎหมายกำหนดไว้ แต่ผู้หญิงก็ไม่สามารถทำอะไรได้ตามความพอใจอย่างผู้ชายและถ้าผู้หญิงคนใดประพฤติปฏิบัติตนไม่ดีจะถูกสังคมกำหนดว่าเป็นคนไม่ดี ด้านความรักของแม่ผู้เขียนเห็นว่าแม่ทุกคนรักลูก

แม่เป็นผู้สร้างและแม่เป็นผู้ทำให้ลูกเป็นคนดี ลูกจะดีหรือจะชั่วอยู่ที่แม่ นอกจากนี้สุภาพ วรโคตร (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสตรีทัศน์ในนวนิยายของศรีบูรพาพบว่า ศรีบูรพาได้แสดงทัศนะที่มีต่อผู้หญิงทั้งในด้านครอบครัวและด้านวิถีสังคม โดยในด้านครอบครัวศรีบูรพาได้เสนอทัศนะของคุณสมบัติของสตรีไทยในอดีตที่ควรนำมาปฏิบัติได้แก่ ในฐานะมารดาต้องมีหน้าที่อบรมเลี้ยงดูให้ความรักความห่วงใยและให้การศึกษาแก่บุตร สำหรับสิ่งที่ไม่พึงปฏิบัติคือการที่มารดาเข้าไปมีบทบาทในการกำหนดพฤติกรรมและชีวิตของบุตร นอกจากนี้ศรีบูรพายังแสดงความเห็นใจสตรีในฐานะภรรยาที่ต้องรับภาระและปัญหาที่เกิดขึ้นในครอบครัว ส่วนสตรีในฐานะบุตรสาวศรีบูรพามีทัศนะว่าต้องเคารพเชื่อฟังและกตัญญูต่อบุพการี ศรีบูรพายังสนับสนุนให้สตรีกล้าแสดงความคิดเห็น ด้านวิถีสังคมศรีบูรพามีทัศนะที่ส่งเสริมให้สตรีมีโอกาสได้เข้าร่วมกิจกรรมสังคมและมีเสรีภาพในการดำเนินชีวิตทั้งในเรื่องการคบเพื่อนต่างเพศและการเลือกคู่ครอง ส่วนในเรื่องวัฒนธรรมและประเพณีของสตรี ศรีบูรพาได้เสนอในเชิงเปรียบเทียบให้เห็นข้อดีและข้อเสียของชนบประเพณีทั้งแบบเดิมและแบบใหม่ การแสดงทัศนะที่เกี่ยวกับสตรีของ ศรีบูรพามักจะใช้ตัวละครเป็นสื่อในการนำเสนอบทบาทของสตรี

ดังนั้นทัศนะของผู้เขียนซึ่งเป็นความคิดหรือแนวความคิดที่นักเขียนได้แสดงความคิดเห็นต่อปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมและหยิบยกปัญหานั้นถ่ายทอดลงในนวนิยายโดยจะเสนอถึงแนวทางแก้ไขปรับปรุง หรือชี้ให้เห็นถึงปัญหาเหล่านั้น ซึ่งนักเขียนได้แสดงทัศนะผ่านตัวละครว่ามีความรู้สึกอย่างไรกับสังคมหรือในโลกที่ตนเผชิญอยู่ โดยผู้วิจัยจะศึกษาทัศนะของผู้เขียนโดยผ่านกลวิธีการเล่าเรื่อง

จากกรอบแนวคิดเกี่ยวกับการศึกษาทัศนะของผู้เขียนตลอดจนแนวทางในการศึกษา ผู้วิจัยจะใช้เป็นแนวทางในการศึกษาทัศนะของโบตันที่มีต่อเด็กและเยาวชนในนวนิยายโดยศึกษาผ่านกลวิธีการเล่าเรื่อง ซึ่งในการศึกษาวิเคราะห์ครั้งนี้ผู้วิจัยจะขอสรุปแนวคิดของท่านผู้รู้ดังกล่าวเพื่อยึดเป็นแนวทางการศึกษาดังนี้

1. ผู้เล่าเรื่องปรากฏตัวในฐานะเป็นตัวละครในเรื่อง
 - 1.1 ตัวละครหลัก
 - 1.2 ตัวละครรอง
2. ผู้เขียนเป็นผู้เล่าเรื่อง
3. กำหนดให้ตัวละครตัวหนึ่งเป็นผู้เล่าเรื่อง

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับการศึกษานวนิยายของโบตัน

2.1 เอกสารเกี่ยวกับการศึกษานวนิยายของโบตัน

“ โบตัน ” หรือ สุภา สิริสิงห เป็นนักประพันธ์นวนิยายผู้หนึ่งที่มีผลงานจำนวนมากอยู่ในวงวรรณกรรมมาเป็นระยะเวลานาน นวนิยายหลายเรื่องได้รับความนิยมเช่น “จดหมายจากเมืองไทย” ได้รับรางวัลวรรณกรรมดีเด่นจาก ส.ป.อ. ประจำปี 2512 ทั้งยังได้นำไปแปลเผยแพร่ในหลายภาษา นอกจากนี้นวนิยายหลายเรื่องยังได้นำไปสร้างเป็นบทโทรทัศน์ดังเช่น ทองเนื้อเก้า ตราไว้ในดวงจิต รอยอดีต ดาวแต่มดิน ชุ่มสะบันงา กว่าจะรู้เดียงสา ผู้หญิงคนนั้นชื่อบุญรอด ความสมหวังของแก้ว ฯลฯ จึงมีผู้กล่าวถึงประวัติชีวิตและผลงานของโบตันดังเช่น พาเวและศศิธร, มณีรัตน์ พุทธิวนาสันต์, และมนตรีรา (พาเวและศศิธร. (2540. 25. สิงหาคม). สุภา สิริสิงห ดอกโบตันในบรรณพิภพ. แพรว. 126-141)โดยสรุปได้ดังนี้ นวนิยายของโบตันจะเน้นสร้างตัวละครที่มีบุคลิกลักษณะเหมือนคนจริงมีทุกข์ สุข เศร้า และสมหวังซึ่งโบตันจะมุ่งเน้นสร้างให้เห็นถึงภูมิหลัง ความคิด และสาเหตุของพฤติกรรมตัวละคร นับได้ว่าตัวละครของโบตันมีเอกลักษณ์ในการดึงดูดใจแก่ผู้อ่าน โดยเฉพาะการสร้างตัวละครผู้หญิงที่โบตันสร้างให้ใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์ ทั้งยังต้องดิ้นรนต่อสู้ในโลกของวัตถุนิยมซึ่งภาพของตัวละครที่โบตันสร้างขึ้นนั้นได้สะท้อนภาพชีวิตของโบตันไว้ดังเช่นเรื่อง “ผู้หญิงคนนั้นชื่อบุญรอด” โบตันได้สร้างให้ บุญรอด จากผู้หญิงบ้านนอกหน้าตาไม่สวยงามคนหนึ่งที่มีลักษณะเหมือนผู้หญิงชนบททั่วไป แต่มีความเป็นตัวของตัวเองเฉลียวฉลาด และเต็มไปด้วยพลังชีวิตในการต่อสู้ หรือ “แว่ววัน” ที่โบตันได้จำลองชีวิตชาวสวนพลูแถวฝั่งธนบุรีเป็นโครงเรื่องและได้สอดแทรกแง่คิดให้แก่เด็กสาวในเรื่องการเลือกคู่ครอง นอกจากตัวละครผู้หญิงแล้วตัวละครเด็กโบตันก็สร้างได้สมจริงโดยสร้างให้เด็กที่อยู่ในสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกัน เด็กก็มีพฤติกรรมที่แตกต่างกันดังเช่น ข้าวฟ่างและผักกาดในเรื่อง “ ตราไว้ในดวงจิต” ผลงานของโบตันจึงได้รับการวิจารณ์จากนักวิจารณ์หลายท่านว่าเป็น “วรรณกรรมเพื่อชีวิต” มากกว่าจะเป็นนวนิยายอ่านเล่นที่ให้ความเพลิดเพลินเพียงอย่างเดียว

2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวกับการศึกษานวนิยายของโบตัน

งานวิจัยที่เกี่ยวกับการศึกษานวนิยายของโบตันงานผู้วิจัยไว้หลายเรื่องดังนี้ นางลักษณ์ ปิ่นสุวรรณ(2531 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาตัวละครเด็กในนวนิยายของโบตันด้านบุคลิกภาพ พฤติกรรม และสาเหตุของพฤติกรรมโดยศึกษาตัวละครเด็ก 14 ตัวจากนวนิยาย 10 เรื่อง ซึ่งผลการศึกษาค้นคว้าสามารถแบ่งแยกพฤติกรรมออกเป็น 2 ประเภทคือพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์และพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ในพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์นั้นมีตัวละครจำนวน 10 ตัวที่มี

พฤติกรรมเป็นปัญหาต่อสังคมและพฤติกรรมที่เป็นปัญหาเฉพาะตัวเด็กเอง ส่วนพฤติกรรมที่พึงประสงค์นั้นมีตัวละครจำนวน 4 ตัว ลักษณะของพฤติกรรมที่พึงประสงค์นั้นมีพฤติกรรมคือมีความริเริ่มสร้างสรรค์มีเป้าหมายในชีวิต สาเหตุของพฤติกรรมนั้นเกิดจากสภาพครอบครัวและการอบรมเลี้ยงดู สภาพสังคมและสิ่งแวดล้อมและความต้องการของบุคคล ส่วนวิมล แซ่อึ้ง (2533 : บทคัดย่อ) ได้วิเคราะห์คุณธรรมของตัวละครเด็กและเยาวชนในนวนิยายของโบตัน พ.ศ. 2522-2530 ซึ่งมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาลักษณะทางคุณธรรมของตัวละครเด็กและเยาวชน โดยศึกษาลักษณะทางคุณธรรมของตัวละครเด็กและเยาวชนทั้งที่เป็นการส่งเสริมคุณธรรมและการทำลายคุณธรรมตามลักษณะการวิเคราะห์คุณธรรม 30 ประการของกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัยของหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 ผลการศึกษาปรากฏว่าในนวนิยายของโบตัน 10 เรื่องมีเพียงลักษณะทางคุณธรรมเพียง 25 ประการ ลักษณะทางคุณธรรมที่ปรากฏมากที่สุดคือการไม่ประทุษร้ายชีวิตและร่างกาย และความเมตตากรุณา ส่วนลักษณะทางคุณธรรมที่ปรากฏน้อยที่สุดคือ ความมีศรัทธาต่อศาสนา สำหรับปัจจัยต่างๆที่ส่งผลให้ตัวละครได้แสดงออกถึงลักษณะทางคุณธรรมมี 2 ประเภทคือ ปัจจัยภายในอันหมายถึงอายุ ระดับการศึกษา ความสะดวกหรือวันและม่งอนาคต ปัจจัยภายนอกอันหมายถึงฐานะของครอบครัว ผู้เลี้ยงดูและวิธีการอบรมเลี้ยงดู อิทธิพลของตัวแบบ การใช้สื่อมวลชน-ทุกปัจจัยที่กล่าวมาแล้วจะมีอิทธิพลและส่งผลให้ตัวละครแสดงออกถึงลักษณะทางคุณธรรมทั้งที่เป็นการส่งเสริมคุณธรรมและการทำลายคุณธรรมได้ โบตันวางพื้นฐานพฤติกรรมของตัวละครได้ สอดคล้องกับทฤษฎีการเกิดคุณธรรมและจริยธรรมซึ่งทำให้สามารถมองเห็นถึงการแสดงออกถึงลักษณะทางคุณธรรมของตัวละครตลอดจนปัจจัยต่างๆที่ส่งผลให้ตัวละครเป็นผู้มีคุณธรรมและการทำลายคุณธรรมได้แจ่มชัด

นอกจากนี้กิตติยาวัต เกษมสันต์ (2535 : บทคัดย่อ) ยังได้ศึกษาถึงสังคมนิพนธ์ในนวนิยายของโบตันโดยวิเคราะห์นวนิยายของโบตันจำนวน 31 เรื่องตั้งแต่ปี พ.ศ. 2504 - พ.ศ. 2531 มีจุดประสงค์เพื่อวิเคราะห์สังคมนิพนธ์ในนวนิยายโดยการศึกษาชีวประวัติของผู้เขียน เอกสารทางจิตวิทยาและองค์ประกอบของนวนิยาย ประกอบการวิเคราะห์นวนิยายตามแนวสังคมนิพนธ์ซึ่งในการวิเคราะห์ผู้วิจัยได้แบ่งนวนิยายออกเป็น 3 ช่วงด้วยกัน เนื่องจากนวนิยายแต่ละช่วงมีลักษณะคล้ายกันหลายประการ ช่วงแรกตั้งแต่ปี พ.ศ. 2509 - พ.ศ. 2510 ช่วงที่สองตั้งแต่ปี พ.ศ. 2511 - พ.ศ. 2526 และช่วงที่สามตั้งแต่ปี พ.ศ. 2527 - พ.ศ. 2531 ผลการศึกษาพบว่านวนิยายในช่วงแรกเป็นลักษณะของนวนิยายแนวพาฝัน (Romanticism) และเริ่มมีลักษณะสังคมนิพนธ์ (Realism) ในช่วงที่สองเป็นลักษณะของนวนิยายแนวสังคมนิพนธ์อย่างชัดเจน เน้นให้เห็นอิทธิพลของสภาพแวดล้อม โดยเฉพาะด้านการอบรมเลี้ยงดูและความสัมพันธ์ของคนในครอบครัวและนำเสนอเรื่องการต่อสู้

เพื่อยกระดับฐานะของบุคคลรวมทั้งการต่อสู้กับการเอาเปรียบในรูปแบบต่างๆ ส่วนในช่วงที่สาม
 เพิ่มการเสนอภาพเลวร้ายในสังคมมากขึ้น ทำให้นวนิยายช่วงนี้เริ่มเข้าสู่แนวการเขียนแบบ
 ธรรมชาตินิยม (Naturalism)

ส่วนวีรวัฒน์ อินทรพร (2541 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาแนวคิดสิทธิสตรีในนวนิยายของ
 โบตัน เพื่อที่จะศึกษาแนวคิดสิทธิสตรี ที่มาของแนวคิด และบทบาทของนวนิยายที่มีต่อการ
 สนับสนุนสิทธิสตรีในนวนิยายของโบตันจำนวน 20 เรื่อง พบว่าโบตันเป็นนักเขียนเพื่อสิทธิสตรี
 โดยนวนิยายของโบตันมักเสนอภาพชีวิตการต่อสู้ของตัวละครกับค่านิยมกดขี่ทางเพศทุกรูปแบบ
 ภายใต้ระบบสังคมที่ให้ความสำคัญกับผู้ชาย ทศณะต่างๆของโบตันเกี่ยวกับสตรีเป็นทศณะที่
 เรียกร้องให้มีการทบทวนคุณค่าความเป็นมนุษย์ของสตรีให้มากกว่าที่เป็นอยู่ ประวัติชีวิตของ
 โบตันและสภาพสังคมไทยมีอิทธิพลที่ทำให้โบตันมีแนวคิดสิทธิสตรี ส่วนบทบาทของนวนิยายของ
 โบตันที่มีต่อการสนับสนุนสิทธิสตรีมี 3 ประการ ประการแรกสะท้อนปัญหาเกี่ยวกับสิทธิสตรีที่
 เกิดขึ้นในสังคมไทย ประการที่สองชี้แนะแนวทางแก้ไขปัญหา และประการสุดท้ายเปลี่ยนค่านิยมที่
 สังคมที่ต่อสังคม ซึ่งนวนิยายของโบตันมีพลังในการกระตุ้นให้สตรีได้ตระหนักถึงคุณค่าของตนให้มี
 ความภาคภูมิใจในความเป็นสตรี และปลุกจิตสำนึกของสังคมให้เห็นความสำคัญของสตรี
 นวนิยายของโบตันจึงไม่เพียงให้ความบันเทิงแก่ผู้อ่านเท่านั้นแต่ยังให้แนวคิดสิทธิสตรีแก่สังคม

บทที่ 2

วิเคราะห์ทักษะของโบตันที่มีต่อเด็กและเยาวชนในนวนิยาย

โบตันเป็นนักเขียนที่น่าเสนอเนื้อหาในนวนิยายเกี่ยวกับเด็กและเยาวชนไว้อย่างมาก โดยจะเน้นให้เห็นถึงพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนไว้อย่างชัดเจนและสอดแทรกแง่คิดต่างๆ ที่สะท้อนให้เห็นถึงพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนไว้ 2 ด้านคือ พฤติกรรมที่พึงประสงค์ซึ่งเป็นลักษณะของการกระทำ ความรู้สึกนึกคิดทางจิตใจ และการประพฤติปฏิบัติไปในทางที่ถูกต้อง ดีงามซึ่งเป็นที่ยอมรับของคนในสังคมและบุคคลทั่วไป นอกจากนี้ยังมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ซึ่งเป็นลักษณะพฤติกรรมที่ผิดปกติที่แสดงออกว่าไม่สามารถปรับตัวเข้ากับสังคมได้ ซึ่งจะส่งผลให้เกิดปัญหาจึงจำเป็นที่ผู้เกี่ยวข้องจะต้องหาทางแก้ไขให้เด็กและเยาวชนสามารถปรับตัวเข้ากับสังคมได้ ซึ่งโบตันได้สะท้อนแง่คิดเกี่ยวกับพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนไว้อย่างชัดเจนเพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนต่อไป

ทักษะของผู้เขียนในวรรณกรรมคือ ความคิดที่ผู้เขียนมุ่งเสนอหรือแสดงความคิดเห็นต่อชีวิตมนุษย์และสังคมที่ผู้เขียนได้มองเห็นความเป็นไปในโลกแล้วนำมาแสดงให้ประจักษ์แก่ผู้อ่านโดยใช้เนื้อเรื่องเป็นเครื่องมือสื่อสารทักษะของผู้เขียนแต่ละคนก็อาจมีความลึกซึ้งมากน้อยตามแต่ประสบการณ์ของผู้เขียนเหมือนดังที่ตรีศิลป์ บุญขจร (2523 : 11) กล่าวว่า “โลกทัศน์หรือทัศนะต่อโลกหมายถึงความคิดเห็นของนักเขียนในส่วนที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของตนกับโลก” จากการศึกษาความหมายของคำว่าทักษะสามารถสรุปความหมายได้ว่า ทักษะคือความรู้สึกนึกคิดของนักเขียนที่มีต่อปัญหาที่เกิดขึ้นต่อชีวิตมนุษย์ซึ่งอยู่รอบตัวของนักเขียนที่ได้ถ่ายทอดปัญหาที่เกิดขึ้นต่อชีวิตมนุษย์ลงในงานเขียนของตน

ดังนั้นการศึกษาทักษะของโบตันที่มีต่อเด็กและเยาวชนผู้วิจัยจะศึกษาทักษะของโบตัน โดยผ่านกลวิธีการเล่าเรื่อง 3 วิธีเหมือนดังที่ศาสตราจารย์คุณหญิงกุหลาบ มัลลิกะมาส (2538 : 116) ได้กล่าวถึงกลวิธีการเล่าเรื่องไว้ว่ามี 3 วิธีดังนี้คือ

1. ผู้เล่าเรื่องเป็นตัวละครคือ การใช้บุรุษที่หนึ่งเป็นผู้เล่า โดยให้ตัวละครหลักหรือตัวละครรองเล่าเรื่องของตน โดยใช้สรรพนามแทนตัวว่า ผม หรือ ฉัน หรือ ข้าพเจ้า หรือ เรา การใช้กลวิธีนี้เพื่อแสดงให้เห็นถึงความคิดและพฤติกรรมของตัวละครเอกอย่างชัดเจนขึ้น
2. ผู้เขียนเป็นผู้เล่าเรื่องคือ การเล่าเรื่องประเภทนี้ผู้เขียนต้องรู้ทุกอย่างเกี่ยวกับตัวละครทั้งพฤติกรรม ความรู้สึกนึกคิด ความประสงค์ต่างๆ โดยเฉพาะความในใจ ฯลฯ ของตัวละครนั้นๆ

ผู้เขียนจะบรรยายอย่างละเอียดชัดเจนว่าตัวละครนั้นคิดอย่างไร รู้สึกอย่างไร และบางครั้งผู้เขียนจะวิเคราะห์ให้ผู้อ่านทราบถึงสาเหตุด้วยว่าเพราะอะไรตัวละครจึงคิดและรู้สึกเช่นนั้น

3. การเล่าเรื่องโดยกำหนดให้ตัวละครตัวใดตัวหนึ่งเป็นผู้เล่าคือ ให้ตัวละครตัวใดตัวหนึ่งอยู่ร่วมในเหตุการณ์หรือร่วมรู้เรื่องต่างๆเป็นอย่างดีให้เป็นผู้เล่าเรื่อง

ในการศึกษานวนิยายของโบทันครั้งนี้ ผู้วิจัยจะศึกษานวนิยายของโบทันจำนวน 6 เรื่อง ดังนี้

1. เกิดแต่ตม
2. เพรงกรรม
3. ชุ่มสะบันงา
4. รอยอดีต
5. ดาวแต้มดิน
6. นะหน้าทอง

การคัดเลือกจากนวนิยายมาศึกษาพิจารณานวนิยายที่มีเนื้อเรื่องเกี่ยวกับเด็กและเยาวชน เพื่อศึกษาว่าผู้เขียนจะแสดงทัศนะต่อเด็กและเยาวชนไว้อย่างไรบ้าง โดยผู้ศึกษาจะศึกษาทัศนะของโบทันที่มีต่อเด็กและเยาวชนที่แสดงในแง่ของพฤติกรรมที่พึงประสงค์และพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ที่ปรากฏในนวนิยายดังนี้

1. ทัศนะของโบทันที่มีต่อเด็กและเยาวชนในแง่พฤติกรรมที่พึงประสงค์
2. ทัศนะของโบทันที่มีต่อเด็กและเยาวชนในแง่พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์

1. ทัศนะของโบทันที่มีต่อเด็กและเยาวชนในแง่พฤติกรรมที่พึงประสงค์

โบทันได้แสดงทัศนะที่มีต่อเด็กและเยาวชนในแง่พฤติกรรมที่พึงประสงค์ โดยได้สะท้อนความคิดที่เกี่ยวกับเด็กและเยาวชนในด้านดีของเด็กและเยาวชนที่ควรนำไปเป็นแนวทางในการปฏิบัติตนไว้ในนวนิยายดังนี้

1.1 การศึกษาเล่าเรียน

การศึกษาเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับมนุษย์ของทุกคน เพราะมนุษย์ต้องอยู่ร่วมกับผู้อื่น จึงจำเป็นต้องเรียนรู้สิ่งต่างๆ ในสังคม การศึกษาเป็นวิธีการที่มนุษย์ถ่ายทอดความรู้ทัศนคติแบบอย่างของความประพฤติ และมรดกทางสังคมแก่ชนรุ่นต่อไปซึ่งเป็นการช่วยพัฒนา ความคิด ความรู้ความสามารถ เพื่อให้เข้าใจสังคมที่เขาเป็นสมาชิกอยู่ได้ และสามารถปรับตัวให้เข้ากับคนอื่นๆ ในสังคมได้ รัฐบาลเกือบทุกประเทศในโลกเล็งเห็นความสำคัญของการศึกษา จึงได้มี

การบังคับให้เด็กและเยาวชนได้เรียนหนังสือในระดับหนึ่ง เพื่อให้ประชากรของประเทศนั้นๆ สามารถอ่านออกเขียนได้

โบทันได้แสดงทัศนะความคิดเห็นเกี่ยวกับการศึกษาไว้ว่า การศึกษาเป็นสิ่งสำคัญสำหรับชีวิตของคนเราในปัจจุบัน คนที่ไม่มีโอกาสเข้ารับการศึกษากลายเป็นคนโง่ที่ถูกหลอกลวงได้ง่าย ดังนั้นผู้ปกครองจึงพยายามชวนขวายหาเงินมาส่งเสียลูกหลานให้ได้เรียนหนังสือเพื่อให้ได้ประสบการณ์ที่กว้างขวางขึ้น ทนต่อเล่ห์เหลี่ยมของคน และสามารถนำไปประกอบอาชีพเพื่อเลี้ยงตนเองในอนาคตได้ และการศึกษาจะช่วยยกระดับฐานะทางสังคมของบุคคลได้ คนที่มีการศึกษาจะเป็นที่ยอมรับของคนในสังคม ดังนั้นบิดามารดาแม้จะยากจนเพียงใดก็จะหาโอกาสที่จะส่งเสียให้ลูกหลานได้ศึกษาเล่าเรียน จะได้ไปประกอบอาชีพที่ดีและมีอนาคตที่ก้าวหน้าได้

ในเรื่อง รอยอดีต โบทันได้แสดงทัศนะเกี่ยวกับการศึกษาไว้ว่า การศึกษาจะช่วยให้คนสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ด้วยดี ดังเช่นเดชาชาญเป็นเด็กที่ชาญและเมธาวิชอมมาเลี้ยงจากบ้านเด็กกำพร้า ทั้งชาญและเมธาวิได้ให้ความรักแก่เดชาชาญตลอดมา เมื่อชาญและเมธาวิประสบอุบัติเหตุเสียชีวิตลง เดชาชาญก็ไม่ละทิ้งเรื่องการเรียนยังคงตั้งใจศึกษาเล่าเรียนมุ่งมั่นที่จะศึกษาให้จบจนสามารถช่วยเหลือตนเองได้ไม่ต้องการพึ่งพาคนอื่น โบทันเสนอทัศนะนี้โดยการบรรยายถึงความรู้สึกของตัวละครเดชาชาญโดยใช้สรรพนามบุรุษที่สามว่า “เขา” ไว้ดังข้อความ “... เดชาชาญไปสมัครสอบเทียบ รับเร่งรัดการเรียนของตนจะให้จบเร็วที่สุดเท่าที่จะทำได้ เขารู้ดีว่าเรียนอย่างนี้พื้นฐานวิชาจะไม่แน่น แต่เขาคิดว่าเขารอไม่ได้แล้ว เขาจะอาศัยสักกะกับออมทรัพย์นานนักก็ไม่สมควร ... ” (รอยอดีต : 287)

เดชาชาญเลือกที่จะเรียนในระดับมหาวิทยาลัยในคณะที่ตนเองสามารถนำมาประกอบอาชีพที่เขาถนัดและชื่นชอบ ดังที่ผู้เขียนได้บรรยายถึงเดชาชาญโดยผ่านสรรพนามบุรุษที่สามว่า “เขา” ดังข้อความ

... เดชาชาญสอบเทียบมัธยมปลายได้ในเวลาเพียงปีเดียวและสามารถสอบเข้ามหาวิทยาลัยของรัฐได้ แต่เป็นเพียงมหาวิทยาลัยในต่างจังหวัดตามที่เขาต้องการ ไม่ใช่คณะยอดนิยมหรือคณะที่เรียนจบแล้วจะสามารถประกอบอาชีพที่ได้เงินเดือนสูงๆ หากเป็นวิชาครูปฐมวียที่บุรุษส่วนใหญ่ไม่อยากจะเรียน จบมาแล้วต้องคลุกคลีสอนเด็กเล็กๆ เป็นงานที่คนส่วนใหญ่เห็นว่าระจอก ไม่มีวันร่ำรวยและมีคนลืม แม้กระทั่งลูกศิษย์ตัวจ้อยๆ จบไปแล้วก็ยากจะจดจำได้ว่าครูคนแรกในชีวิตของตนเป็นใคร ...

(รอยอดีต : 289)

ในเรื่องซุ่มสะบันงา โกเมน เป็นลูกชายคนเดียวของแก้วกุดั่นและคชา ทั้งสองแยกกันอยู่ โดยโกเมนอยู่กับแก้วกุดั่นที่ต่างจังหวัด โกเมนมีความมุ่งมั่นที่จะศึกษาในมหาวิทยาลัยของรัฐในกรุงเทพฯ โกเมนเห็นความสำคัญของการศึกษาเป็นอย่างมากโดยคิดว่าการศึกษาจะช่วยพัฒนาความรู้ความสามารถให้เท่าเทียมกับคนในสังคม ดังข้อความที่ผู้เขียนบรรยายให้เห็นถึงความคิดของโกเมนโดยผ่านสรพนามบุรุษที่สามคือ “เขา” ดังข้อความที่ว่า

... ถ้าเขาสอบเข้ามหาวิทยาลัยได้บิดาจะซื้อรถให้คันหนึ่ง โกเมนจึงหวังจะเข้ามหาวิทยาลัยในกรุงเทพฯมิใช่ในจังหวัดใกล้เคียง เรื่องอะไรจะเรียนที่พิษณุโลก เชียงใหม่หรือมหาวิทยาลัยบ้านนอกแห่งอื่น เขาอยากเรียนในเมืองหลวงต่างหาก ปัญหาเรื่องที่พักก็ไม่มี จะอยู่บ้านคุณปู่คุณย่าหรือบ้านคุณลุงก็ได้ ไม่มีใครรังเกียจ เขามีแผนการรับสอบเทียบให้จบมัธยมปลายก่อน ไม่เรียนมัธยมหกที่โรงเรียนเดิม แต่จะเข้าไปกวตริชาในกรุงเทพฯตลอดปีเพื่อแข่งขันกับชาวกรุง เดียวนี้โรงเรียนกวตริชามีไม่รู้กี่สิบแห่ง สอนภาคกลางวันเต็มวันก็มีมิใช่สอนแต่วันเสาร์อาทิตย์เท่านั้น มารดาปากแข็งไปอย่างนั้นเอง ถ้าเขาคือเข้าใส่ เขาเชื่อว่าตัวเองจะต้องชนะในเมื่อเขาได้ตั้งมั่นทำความเสียหาย ไม่ได้หนีเที่ยว ขยันเรียนดี คะแนนก็ดี เพียงแต่อยากไปอยู่กรุงเทพฯ ไม่ชอบอยู่เมืองเจียบๆ อย่างบ้านเกิดของเขาเท่านั้นเอง ไม่ได้ทำอะไรผิดนี่นา คุณแม่ไม่น่าจะขัดใจเขาดอก

(ซุ่มสะบันงา : 38)

ในเรื่องหน้าทอง โบตันได้เสนอทัศนะในด้านการศึกษผ่านตัวละคร ทองทราย เด็กสาวที่เกิดในครอบครัวฐานะยากจนต้องต่อสู้ดิ้นรนหาเงินมาเรียนหนังสือด้วยตนเอง ทองทรายเองเห็นความสำคัญของการศึกษารวมทั้งตั้งใจศึกษาเล่าเรียนให้ได้ระดับปริญญา เพื่อจะได้นำความรู้ที่ได้จากการเรียนมาหางานเลี้ยงตนเองและครอบครัว

ผู้เขียนได้แสดงทัศนะโดยผ่านตัวละครเอกอย่างทองทรายโดยใช้สรพนามบุรุษที่หนึ่งว่า “หนู” เล่าถึงความต้องการที่จะเรียนหนังสือจนสามารถนำความรู้มาประกอบอาชีพหาเลี้ยงตนเองและครอบครัวได้

“ หนูไม่ได้อยากเรียนพาณิชยบัญชีสักกะเท่าไร แต่เมื่อป้าบอกว่าให้เรียนก็เรียน มีงานทำไม่ต้องวิ่งหางาน เดียวนี้งานมันหายากยิ่งกะอะไร ... หนูเรียนกอดนอนแล้วสอบเทียบเองก็ได้ ต่อ

มหาวิทยาลัยเปิด หนูก็ต้องได้ปริญญา หนูบอกแล้วว่าต้องจบอย่างน้อยๆปริญญาตรี หนูต้องเรียนจนจบตอนอายุสี่สิบก็ได้ เป็นไงเป็นกัน ”

(นะหน้าทอง : 158)

นอกจากนี้โบตั๋นยังแสดงทัศนะไว้ว่า การศึกษาจะช่วยพัฒนาความรู้ความสามารถมากขึ้นดังเช่นมิ่งโกมุท ในเรื่องเกิดแต่ตม เป็นตัวละครหนึ่งที่โบตั๋นได้เสนอภาพของเด็กที่มีความขยันหมั่นเพียรในการศึกษาหาความรู้ มิ่งโกมุทรู้ว่าตนเองเป็นเด็กที่มาจากโรงเรียนของรัฐซึ่งจะไม่เน้นการเรียนภาษาอังกฤษมากเท่าโรงเรียนของเอกชน มิ่งโกมุทจึงพยายามพัฒนาวิชาภาษาอังกฤษของตนเอง เพื่อให้ทัดเทียมกับเพื่อนที่มาจากโรงเรียนของเอกชน

การแสดงทัศนะด้านการศึกษานี้โบตั๋นมุ่งเน้นให้เห็นว่าการศึกษาจะช่วยพัฒนาทางด้านสติปัญญา พัฒนาความรู้ความสามารถของตนเอง โดยผ่านตัวละครเอกเป็นผู้เล่าเรื่องดังข้อความ

มิ่งยมจุ๊ก นอกจากมิ่งเรียนภาษาอังกฤษไม่ค่อยรู้เรื่องเท่าไรแล้วมิ่งยังไม่ชอบครูภาษาอังกฤษเสียด้วยสิ แล้วจะไปถามได้อย่างไร ... มิ่งเองพยายามตั้งใจเรียนแต่ก็ง่วงๆอยู่เสมอเพราะครูพูดเร็วจนฟังไม่ทัน ... ตอนแรกมิ่งยกมือซักจะให้ครูอธิบายช้า พอลามแบบงงๆ เพราะ ฟังน้อย ซักไปซักมาครูก็ลูแกโทสะด่ามิ่งว่าโง่ ตั้งแต่วันนั้นมิ่งเลยเลิกถาม ไม่เข้าใจก็ไม่เข้าใจ เวลาทำการบ้านก็ทบทวนอ่านคำอธิบายเอาใหม่ รู้เรื่องบ้างไม่รู้เรื่องบ้างไปตลอดปีการศึกษา ...

(เกิดแต่ตม : 227)

เมื่อมิ่งโกมุทเรียนภาษาอังกฤษไม่รู้เรื่องเนื่องมาจากครูที่โรงเรียนไม่เข้าใจเด็กและไม่สามารถอธิบายให้มิ่งโกมุทเข้าใจ แต่กลับด่ามิ่งโกมุทว่าโง่ทำให้มิ่งโกมุทไม่สนใจจะถามอีกแต่ได้ใช้ความพยายามในการอ่านหนังสือด้วยตัวเอง ซึ่งก็เข้าใจบ้างไม่เข้าใจบ้าง เมื่อการเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นจำเป็นต้องใช้วิชาภาษาอังกฤษ มิ่งโกมุทจึงมาปรึกษาปรักให้ช่วยหาหนังสือภาษาอังกฤษให้อ่าน แสดงให้เห็นถึงความมุ่งมั่นของมิ่งโกมุทที่เอาใจใส่การเรียนและพยายามศึกษาด้วยตนเอง

ส่วนในเรื่องซุ้มสะพานงา จันจลา เป็นเด็กสาวที่อยู่กับมารดาและพี่ชายโดยมีมารดาเป็นหัวหน้าครอบครัวแทนบิดา จันจลาอยู่กับมารดาด้วยความรู้สึกอบอุ่นเพราะได้รับความรักและ

ความเข้าใจจากมารดา รวมทั้งตัวจันจลามีความสุขกับการอ่านหนังสือทุกชนิดมากกว่าการออกไปเที่ยวข้างนอก ทำให้จันจลากลายเป็นเด็กที่มีความฉลาดรอบรู้เนื่องจากการอ่านหนังสือทุกประเภท

ผู้เขียนได้แสดงทัศนะผ่านตัวละครเอกซึ่งแทนตนเองด้วยสรรพนามว่า "จัน" เล่าถึงความสนใจในการอ่านหนังสือโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาความรู้และสติปัญญาของตนเอง

... ก็อ่านหนังสือพิมพ์วันละสองฉบับไม่ได้อ่านทุกหน้าหรอก แต่ก็อ่านแยะ อ่านพวกสุดสัปดาห์อีกอาทิตย์ละสองฉบับ หนังสือผู้หญิงรายสัปดาห์ฉบับหนึ่ง รายปักษ์สองฉบับอ่านจนเ็นียร์ อ่านการ์ตูนฝรั่งรายสัปดาห์ อ่านเรื่องแปลกับนิยายด้วย จันเก็บสะสมเรื่องของโรอัล ดาห์ล ได้เกือบครบถ้วนละ สนุกทุกเรื่องเลย...

(ตุ้มสะบันงา : 134)

บุษบงกช ในเรื่องเกิดแต่ตม เป็นตัวละครที่โบตันได้สร้างให้เห็นคุณค่าในการศึกษาเป็นอย่างมาก สำหรับบุษบงกชแล้วการศึกษาจะช่วยให้ตนเองและครอบครัวสามารถยืนหยัดอยู่ในสังคมได้ เพราะบุษบงกชเป็นเด็กที่อยู่กับแม่สองคนเท่านั้น พ่อได้ทิ้งไปอยู่กับอนุภรรยาตั้งที่ผู้เขียนให้ตัวละครรองอย่างบุษบงกช โดยใช้สรรพนามบุรุษที่หนึ่งเรียกตนเองว่า "เรา" ได้เล่าประวัติชีวิตให้มิ่งโกมุทฟังว่า " สงสารแม่ พ่อก็ทิ้งพวกเราไปมีเมียใหม่ ปล่อยให้แม่ทำงานงๆ คนเดียวส่งพวกเราเรียน..." (เกิดแต่ตม : 279) ด้วยความที่บุษบงกชเป็นเด็กที่อยู่กับแม่และความลำเค็ญในการหาเลี้ยงของแม่จึงมีความมุ่งมั่นในการเรียนหนังสือผู้เขียนแสดงทัศนะโดยผ่านตัวละครรองเป็นผู้เล่า ถึงความต้องการที่จะสอบเข้าศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัยให้ได้เร็วที่สุด " ... พวกเราเรียนช้ากว่าเด็กโรงเรียนราษฎร์นะ เพราะกว่าจะเข้าเรียนก็เจ็ดขวบกว่าแล้วแก่กว่าพวกนั้นเกือบสองปีแน่ถ้าขึ้น ม.4 แล้วสอบเทียบ ม.6 ได้ก็ดี จะได้ลงเ็นเลย ถ้าไม่ได้ก็ไม่เป็นไร ม.5 เทียบใหม่ แล้วเ็นอีกไม่ได้ก็เรียน ม.6 ที่โรงเรียนตามระบบ แล้วเ็นหนที่สามใจ ... " (เกิดแต่ตม : 384)

การตั้งใจศึกษาเล่าเรียนของบุษบงกชซึ่งเป็นเด็กที่มาจากฐานะทางบ้านยากจนทำให้บุษบงกชมุ่งหวังที่จะมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น โดยใช้การศึกษาเป็นเครื่องมือยกระดับฐานะและสร้างรายได้ให้ตนเองและครอบครัวได้

โบตันได้แสดงทักษะของการศึกษาว่าจะช่วยให้สามารถประกอบอาชีพเลี้ยงตนเองได้ในอนาคตดังเช่นปริก ในเรื่องเกิดแต่ตม โบตันได้สะท้อนให้เห็นถึงความพยายามในการศึกษาเล่าเรียนและแสวงหาความรู้ ปริกต้องหาเงินเรียนหนังสือด้วยตนเองตั้งแต่อยู่มัธยมศึกษาตอนปลายด้วยฐานะทางบ้านยากจน ปริกจำเป็นต้องทำงานกะกลางคืนที่โรงงานผลิตสายไฟ ส่วนตอนกลางวันก็ไปเรียนหนังสือแต่ปริกก็สามารถสอบเข้ามหาวิทยาลัยของรัฐได้ดังที่โบตันเสนอทักษะนี้ผ่านตัวละครที่ชื่อโสฬสให้กล่าวถึงปริกโดยใช้สรรพนามบุรุษที่สามว่า “ไอ้ปริก” เพื่อแสดงให้เห็นถึงความขยันในการศึกษาเล่าเรียนของปริกไว้อย่างชัดเจนว่า

... ที่ไอ้ปริกมันไม่ได้กวดวิงวิชา หนังสือก็ไม่เคยท่อง วันๆไปทำงานที่โรงงานสายไฟ ดันเอ็นติดได้ คณะที่มันอยากเข้าเสียด้วย บ้าแท้ๆเลย แล้วอีตาเก่าแก่มันยังบอกให้มันไปทำงานตอนกลางคืน คินละสี่ชั่วโมงได้ วันเสาร์อาทิตย์ทำเต็มวัน ให้เงินเดือนเท่าเดิม ...

(เกิดแต่ตม : 258)

ในเรื่องดาวแต่มดิน นุชเด็กสาวบ้านนอกที่ต่อสู้กับอุปสรรคจนสามารถเรียนหนังสือจนระดับปริญญาตรีโดยที่นุช เห็นความสำคัญของการศึกษาว่าจะสามารถช่วยยกระดับฐานะทางสังคมของบุคคลได้และยังช่วยพัฒนาสติปัญญาให้รู้เท่าทันคน ดังที่ผู้เขียนได้แสดงทักษะผ่านตัวละครจุฑิตซึ่งเป็นเพื่อนที่ทำงานของนุชได้กล่าวถึงนุชไว้โดยใช้สรรพนามบุรุษที่สาม “นุช”

“จริงๆค่ะ นุชเขายัน มาอยู่ที่นี่ก็ไปเรียนสอบเทียบ ที่แรกเรียนเฉพาะวันอาทิตย์เลยไม่ผ่าน ตอนหลังนี้หายเป็นโรคกลัวคนแล้วเลยไปเรียนโรงเรียนศึกษาผู้ใหญ่ตอนค่ำ เรียนหกโมงเย็นถึงสองทุ่ม สี่ปีมานี้มันสอบเทียบมอปลายได้แล้วนะคะ แล้วเขาสัมครเรียนสุโขทัย ที่แรกจะเรียนรามณะแต่ดูแล้วไม่ไหว ไม่มีเวลาพอ แต่เรียนสุโขทัยนี่สะดวกกว่า ไม่ต้องลางานไปสอบที่เจ็ดวันสิบวัน เรียนทางไปรษณีย์ นานๆทีก็ลาเสาร์อาทิตย์ไปสอบครั้งละสองวัน ดีดีห้าเรียนทางโทรทัศนอีกแ่นะ คนอะไรไม่รู้ขยันจนเรางง ขึ้นใจมันยังว่าเด็กอะไรยังกะหุ่นยนต์ ไหนจะทำงาน ไหนจะเรียน ไม่รู้เอาเรี่ยวแรงที่ไหนมาเรียน ยืมหนังสือขายขึ้นใจที่เป็นตั้ง มันอ่านจบในเวลาอาทิตย์เดียว ... ”

(ดาวแต่มดิน : 397)

1.2 ความกตัญญูกตเวทิต

ความกตัญญูกตเวทิต คือความรู้สึกสำนึกบุญคุณหรือประโยชน์หรือความดีที่ผู้อื่นมีต่อตน ส่วนกตเวทิตคือการกระทำตัวที่เป็นประโยชน์ตอบแทนต่อผู้มีพระคุณ

ปริก ในเรื่องเกิดแต่ตม ซึ่งเป็นเด็กชายมาจากต่างจังหวัดเข้ามาอยู่ในกรุงเทพฯ เพื่อมาเรียนต่อในระดับอุดมศึกษา ฐานะทางบ้านของปริกเคยร่ำรวย แต่เมื่อพ่อของปริกไปติดการพนันทำให้ฐานะทางบ้านยากจนลง ปริกได้เข้ามาเรียนต่อในกรุงเทพฯ โดยพักอยู่กับโสฬสซึ่งเป็นเพื่อนนักเรียนโรงเรียนเดียวกันในต่างจังหวัด โสฬสอาศัยอยู่กับพี่สาวที่ชื่อ ไสววรรณ เป็นภรรยาของเสียจึงทำให้มีเงินสามารถส่งเสียให้น้องๆได้เรียนหนังสือ ไสววรรณเป็นคนจิตใจดีงามเมื่อรู้ว่าปริกขัดสนเงินทองมักจะยื่นความช่วยเหลือในด้านเงินทองให้เสมอ ซึ่งทำให้ปริกสำนึกในบุญคุณของไสววรรณมาก จึงคอยดูแลไสววรรณทั้งในยามเจ็บป่วยและในยามที่ประสบภัย ดังเช่นเมื่อไสววรรณถูกศักดิ์ชายทำร้าย ปริกก็เข้าไปช่วยโดยไม่กลัวว่าตนเองจะบาดเจ็บ

ผู้เขียนเป็นผู้บรรยายพฤติกรรมของตัวละครปริกโดยใช้สรรพนามบุรุษที่สามเรียกตัวเองว่า “ปริก” ซึ่งไม่ยอมให้ใครมาทำร้ายผู้มีพระคุณของตนได้ “...ปริกกลับเป็นฝ่ายกระโจนลงจากเตียง วิ่งจีมาที่ประตูทั้งที่นุ่งกางเกงนอนตัวเดียว ไม่ได้สวมเสื้อ ศักดิ์ชายทำร้ายไสววรรณ ปริกยอมจะทนไม่ได้ ถึงไสววรรณไม่ใช่พี่สาวของเขาแต่ก็มีบุญคุณกับเขาไม่น้อย ยามขาดเงินได้อาศัยหยิบยืมจากหล่อนเสมอ ...” (เกิดแต่ตม : 187)

โบตันได้แสดงทัศนะโดยบรรยายให้เห็นพฤติกรรมที่แสดงถึงความกตัญญูของปริกที่มีต่อไสววรรณโดยใช้สรรพนามบุรุษที่สามเรียกตัวเองว่า “ปริก” ดังข้อความ

... มึงถามเพราะรู้ว่าปริกนะเดือนๆ ทำงานหาเงินได้ไม่เท่าไร เพราะยังเรียนอยู่ ดีที่ไสววรรณช่วยออกค่าเช่าห้องให้ก่อน ปริกก็คอยรับใช้ไสววรรณอย่างไม่รังเกียจรงอน ขนผ้าผ่อนไปให้ร้านซัก บริการสารพัดแล้วแต่ไสววรรณจะออกปาก แล้วการรับใช้บางทีก็เลยไปถึงการรับกางเกงยีนส์ให้โสฬสด้วย ขนเอามาให้มึงใส่เครื่องซัก พอแห้งก็ขนกลับไปเก็บให้ ...

(เกิดแต่ตม : 320)

ในเรื่องพรุ่งกรรม อลงกต ซึ่งโบตันแสดงให้เห็นว่าเป็นเด็กที่มีความกตัญญูกตเวทิตต่อญาติผู้ใหญ่ดังตอนที่ยายสาตินี้จะไปเยี่ยมญาติที่โคราชและได้ชวนอลงกตไปด้วย แต่

อลงกตมีความรู้สึกเป็นห่วงอลงกรณ์ผู้เป็นตาที่จะต้องอยู่บ้านคนเดียวดังข้อความที่ผู้เขียนได้แสดงให้เห็นถึงความรู้สึกของอลงกตโดยใช้สรรพนามบุรุษที่สามว่า "อลงกต" ดังข้อความ

... อลงกตได้ยินตากับเรื่องต้องอยู่คนเดียวหลายวันก็ชักใจคอไม่สบาย ตาแก่แล้วต้องอยู่คนเดียวเป็นอะไรขึ้นมาจะทำอย่างไร อันที่จริงอลงกรณ์ยังแข็งแรงอยู่มากสำหรับคนอายุหกสิบเศษ แต่เมื่อทุกคนในบ้านพากันไปเที่ยว เขาก็ทำท่าเหมือนลมจะขึ้น สาลินีไม่ใส่ใจแต่อลงกตกังวลจนตัดสินใจไม่ไปโคราชกับสาลินีและอรุณวรรณ...

(เพลงกรรม : 353)

เรื่อง รอยอดีต โบตันได้ให้ตัวละครเอกคือ เดชาชาญเป็นผู้เล่าเรื่องถึงความกตัญญูกตเวทีของตนที่มีต่อผู้มีพระคุณ เดชาชาญเป็นเด็กที่ถูกขอมมาเลี้ยงจากสถานเลี้ยงเด็กกำพร้าโดยชาญและเมธาวีพ่อแม่บุญธรรมให้ทั้งความรักและความอบอุ่นจนเดชาชาญไม่รู้สึกน้อยเนื้อต่ำใจในโชคชะตา แม้กระทั่งเมื่อชาญและเมธาวีมีลูกชายของตนเองคือ เมธาชาญ ซึ่งเกิดมามีร่างกายพิการไม่สามารถเดินได้เหมือนคนทั่วไป ชาญและเมธาวีก็ยังให้ความรักและความอบอุ่นแก่เดชาชาญเหมือนเดิม นอกจากนี้ชาญและเมธาวียังรับใบ้วซึ่งเป็นลูกของลูกศิษย์ที่มีปัญหาทางครอบครัวมาเป็นบุตรบุญธรรมอีกด้วย เมื่อชาญและเมธาวีประสบอุบัติเหตุเสียชีวิต เดชาชาญก็คอยดูแลเมธาชาญแทนชาญและเมธาวีเป็นอย่างดี เพื่อเป็นการตอบแทนผู้มีพระคุณ

ผู้เขียนแสดงทัศนะผ่านตัวละครเอกเป็นผู้เล่าเรื่องถึงความรู้สึกของตนเองโดยได้ใช้สรรพนามบุรุษที่หนึ่งเรียกตนเองว่า "พี่" ได้บอกเล่าถึงความรู้สึกของตนเองที่มีต่อน้องทั้งสอง " ... พี่เป็นห่วงเพราะพี่รักน้องทั้งสองคน ไม่ว่าน้องจะเป็นคนดีหรือคนเลวพี่ก็รัก รักเพราะเป็นน้อง เพราะเป็นลูกของพ่อชาญกับแม่เม น้องสองคนควรจะมีชีวิตที่ดีที่สุดเท่าที่จะทำได้ มีความสุข ... " (รอยอดีต : 410)

ส่วนในเรื่อง ดาวแต่มดดิน โบตันให้เจือซึ่งเป็นตัวละครเอกได้สะท้อนให้เห็นถึงความกตัญญูกตเวทีของตน แม้ว่าแม่พยายามจะขายเจือแก่นายหน้าเพื่อส่งมาขายตัวที่กรุงเทพฯ แต่เจือสามารถหาทางออกโดยการมาเป็นพี่เลี้ยงศิรา เด็กที่ทั้งเจือและนุชเพื่อนของเจือช่วยเหลือไว้ เมื่อเจือได้ย้ายมาอยู่กับย่าของศิราและย่าของศิราก็ตัดใจเงินค่าเลี้ยงดูเจือบ้าง เจือก็เก็บเงินส่งไปให้ที่บ้านบ้างแม้จะไม่มากมายนัก แต่ก็แสดงออกถึงความกตัญญูกตเวทีของเจือที่ไม่เคยลืมพ่อแม่พี่น้องที่ต่างจังหวัด ผู้เขียนใช้การแสดงทัศนะโดยผ่านตัวละครเอกเป็นผู้เล่าเรื่องโดยใช้สรรพนาม

บุรุษที่หนึ่งให้ตัวละครที่เล่าเรื่องเรียกตนเองว่า “เจือ” โดยเล่าถึงความสำนึกถึงความกตัญญูรู้คุณต่อบิดามารดาด้วยวิธีการจะส่งเงินไปให้ทางบ้านเสมอเมื่อมีโอกาสดังข้อความ

“ แม่ไม่ได้คิดอย่างนั้นหรอก ตอนเจือมากับคุณยายคุณหนูเขาให้แม่ห้าพันเอง แม่ก็ตกลง แล้วก็ไม่ได้ทำอะไรอีกตั้งนานจนเจือเก็บเงินได้มั่ง สามร้อยห้าร้อย ”

....

“ นุชก็อย่าคิดมากไปเลยเรื่องเก่าๆ แล้วไปแล้ว สู้เรามาคิดเรื่องเรียน เรื่องทำงาน แล้วก็แทนคุณพ่อแม่กับช่วยคนใกล้ๆตัวเรามั่งไม่ดีกว่าหรือ ”

“ เตี้ยอุ่มค่อม เจื่อนะ ”

“ ก็ยังดีนะ เจือมีสามร้อยก็ส่งสามร้อย มีห้าก็ส่งห้าช่วยได้แค่นี้แหละ ไหนก็แค่นั้น อย่างกลับบ้านก็ขอจักรยานเก่าๆของพวกที่บริษัทส่งไปให้น้องๆ แถวบ้านมั่ง จะได้ไปโรงเรียนสบายขึ้น ถ้าแก่เขาก็จัดการให้ คุณปู่ของคุณหนูแหละ ไม่ได้ไม่ดีอะไรหรอก แต่ก็ยังดีกว่าไม่ได้ทำอะไรเลย ... ”

(ดาวแต่มดิน : 495)

ส่วนนุช ในเรื่องดาวแต่มดิน เป็นหญิงสาวอีกคนหนึ่งที่ต้องเผชิญกับอุปสรรคในชีวิตมากมายทั้งถูกขายไปเป็นโสเภณี ถูกนายจ้างเอารัดเอาเปรียบไม่ให้เงินค่าจ้าง จนในที่สุดนุชก็มีชีวิตที่ดีขึ้นเมื่อได้มาทำงานกับอำไพเจ้าของร้านเสริมสวยซึ่งมีพระคุณต่อเธอ โดยสอนงานให้นุชจนเป็นช่างเสริมสวยที่เก่งและสนับสนุนให้นุชได้ประกวดเป็นนางงามจนได้รางวัลและมีโอกาสได้เป็นนางแบบโฆษณาชื่อดัง อำไพไม่คิดว่านุชจะทำงานอยู่กับตนได้นานทั้งๆที่อำไพอยากให้นุชอยู่กับตนนานๆ เนื่องจากอำไพกำลังตั้งครรภ์ไม่สามารถทำงานได้เหมือนเดิม แต่อำไพไม่ได้ขอร้องนุชให้ทำงานกับตนโดยตรง ซึ่งนุชก็รู้ว่าอำไพต้องการให้อยู่ นุชซาบซึ้งในพระคุณของอำไพที่ให้โอกาสตนได้เรียนหนังสือ ดังนั้นนุชจึงคิดจะอยู่ช่วยอำไพจนกว่าอำไพสามารถหาช่างเสริมสวยมาแทนนุชได้

ผู้เขียนได้แสดงทัศนะโดยผ่านตัวละครเอกโดยใช้สรรพนามบุรุษที่หนึ่งใช้ชื่อเรียกตนเองว่า “นุช” ได้เล่าถึงความตั้งใจที่จะอยู่ช่วยงานอำไพจนกว่าจะมีลูกจ้างที่ดีทั้งนี้เป็นเพราะนุชสำนึกในบุญคุณของอำไพเจ้าของร้านเสริมสวยที่ให้โอกาสตนเองทั้งในด้านการเรียนและการฝึกฝนอาชีพให้จนชำนาญ

“ ... เก็บอีกสักยี่สิบปีมั้งถึงจะมีพอซื้อตึกแถวสักห้อง นุชไม่เช่าหรือเช่าหอพัก นุชอยากมีของนุชเองจริงๆ นุชก็ไม่ไปไหน จะอยู่ช่วยพี่ไปเรื่อยๆ ”

“ นุชไม่ไปไหนเพราะค่าแรงแพงกว่าหอพักนะ นุชอยู่ด้วยความพอใจเท่านั้น ไม่ใช่เพราะเงินอย่างเดียว ... ถ้าคุณไม่ไล่นุช นุชก็ไม่ไปไหนหรอก ”

(ดาวแต่มดิน : 505)

ในเรื่อง นะหน้าทอง โบตันได้แสดงถึงความกตัญญูต่อมารดาต้องการให้มารดาและน้องๆ มีความสุขและมีชีวิตที่ดีขึ้น ทองทรายตัวละครเอกซึ่งเป็นเด็กสาวที่มาจากครอบครัวแตกแยก พ่อแม่แยกกันอยู่ ทองทรายเองได้ย้ายไปอยู่กับแม่และพยายามช่วยเหลือเรื่องค่าใช้จ่ายโดยพยายามหารายได้พิเศษมาจุนเจือครอบครัว ไม่ว่าจะเป็นคนขายไอศกรีมหลังเลิกเรียนหรือรับจ้างป้ามณีดูแลตาทรง ทองทรายจะพยายามหาเงินมาช่วยเหลือครอบครัวเสมอตั้งแต่ยังเด็กและช่วยเหลือน้องๆ เมื่อทองรุ่งซึ่งเป็นน้องสาวตกต้นมะพร้าวได้รับบาดเจ็บต้องผ่าตัด ทองทรายยอมทำทุกอย่างเพื่อให้ทองรุ่งได้รับการรักษาตัว โดยยอมแต่งงานกับวิธานชายหนุ่มที่เป็นหลานป้ามณีทั้งที่ไม่มีความรักกันอยู่แล้ว แต่ทำเพื่อให้ป้ามณีออกเงินค่ารักษาตัวให้ทองรุ่ง แม้ว่าต่อมาเมื่อทองทรายมีความสุขกินดีอยู่ดีขึ้น เธอก็ไม่เคยลืมแม่และน้องๆ โดยขออนุญาตป้ามณีให้ทองรุ่งที่พิการ แม่และป้าบุญน้องชายต่างบิดามาอยู่ด้วยกันที่บ้านของป้ามณี

โบตันเสนอทัศนะโดยผ่านตัวละครเอกในฐานะบุรุษที่หนึ่งแทนตนเองด้วยสรรพนาม “ทราย” ซึ่งเป็นเพียงเด็กสาวคนหนึ่งที่มีความตั้งใจที่จะให้แม่และน้องๆ มีความสุข เป็นคนมีคุณภาพต่อสังคม “ ... ความสุขในชีวิตของทองทรายไม่ได้อยู่ที่ข้าวของพวกนั้น ทรายขอแค่ให้มีโอกาสดูแลแม่กับน้องๆ ให้มีชีวิตที่มีคุณภาพพอสมควรแล้วตัวเองก็มึงงานทำ ไม่ได้เป็นแค่คนรกโลกอยู่อย่างวิเศษ ... ” (นะหน้าทอง : 457)

ทองทรายเอาใจใส่กับทุกคนแม้กับป้ามณีที่เคยให้ที่อยู่ที่กินและสอนงานให้แก่ทองทราย เมื่อป้ามณีไม่สบายเป็นมะเร็งในขั้นสุดท้ายทองทรายก็ดูแลป้ามณีตลอดโดยไม่เคยคิดจะทอดทิ้งป้ามณีให้อยู่อย่างโดดเดี่ยว

ปริก ในเรื่องเกิดแต่คม เด็กชายที่ต้องทำงานไปเรียนไปเนื่องจากบิดามารดาเสียชีวิตหมด เขาจึงได้รับการช่วยเหลือจากคนรอบข้างซึ่งทำให้เขาไม่เคยลืมบุญคุณของคนเหล่านั้น ดังเช่นโสวรรณพี่สาวเพื่อนที่มักช่วยเหลือเขาทางการเงินเสมอ โสวรรณจะติดเอดส์

จากคูนอนซึ่งเป็นชาวต่างชาติ ปริกก็ดูแลโสววรรณเหมือนเดิมไม่แสดงท่าทางรังเกียจโสววรรณเลย ดังที่ผู้เขียนให้ตัวละครโสววรรณซึ่งเป็นผู้เล่าเรื่องถึงพฤติกรรมของปริกกับมารุตชายหนุ่มที่มาหลงรักตนฟัง โดยใช้สรรพนามบุรุษที่สาม “เขา” แทนชื่อของปริกไว้ว่า “... เขาดีนะ ปริกนะ เมื่อก่อนเขาเคยกินขนมกินน้ำในห้องนี้ เดียวนี้เขาไม่แตะ จันสังเกตเห็นทำตัวเหมือนเดิมทุกอย่าง เพียงแต่ระวังตัวมากขึ้น ...” (เกิดแต่ตม : 475)

นอกจากปริกจะได้รับความช่วยเหลือจากโสววรรณแล้วปริกยังได้รับการช่วยเหลือจากแป๊ะร้านอิมอร้อยให้ได้ทำงานในช่วงกะกลางคืนเพื่อหาเงินเรียนต่อระดับมหาวิทยาลัยดังที่ผู้เขียนให้โสววรรณรู้ถึงการช่วยเหลือของแป๊ะร้านอิมอร้อยที่มีต่อปริกโดยได้พูดถึงปริกไว้ว่า “ ... พี่ยังรู้เลยว่าที่ปริกได้งานโรงงานสายไฟเพราะตาแป๊ะร้านอิมอร้อยฝากให้ เขารู้จักกัน .. ” (เกิดแต่ตม : 258) ดังนั้นในยามที่แป๊ะร้านอิมอร้อยเจ็บป่วยเป็นโรคมะเร็งที่หลอดลม ปริกก็จะเข้าไปดูแลและเอาใจใส่พฤติกรรมของปริกแสดงให้เห็นความกตัญญูกตเวทียของปริกที่มีต่อแป๊ะร้านอิมอร้อย ดังข้อความที่ผู้เขียนได้ให้แป๊ะร้านอิมอร้อยได้กล่าวถึงปริกไว้ว่า “ ... เขามาช่วยกู้ยิ่งกว่าลูกเหวอะ ขับรถไปส่งโรงหมอ ไปเอายาให้กิน และคุยด้วย ทำโน่นทำนี่ให้ ... ” (เกิดแต่ตม : 588)

หรือ ทอรั้ง ในเรื่องนะหน้าทอง เป็นน้องสาวของทองทราย อาศัยอยู่กับปู้ย่าเพราะไม่มีหลานคนใดอยู่ช่วยทำสวนมะพร้าว มีเพียงทอรั้งที่อยู่เป็นเพื่อน ถึงแม้ว่าทอรั้งสามารถที่จะแยกออกไปอยู่กับมารดาได้ แต่ทอรั้งก็ไม่ไปเนื่องจากเป็นห่วงปู้ย่าว่าไม่มีแรงที่จะป็นต้นมะพร้าวแล้วจะไม่มีใครช่วยทำน้ำตาลมะพร้าว โดยที่ผู้เขียนให้ทองทรายผู้เป็นพี่สาวของทอรั้ง เล่าถึงความคิดที่ห่วงใยปู้ย่าของทอรั้งโดยใช้สรรพนามบุรุษที่สาม “เขา” ดังที่ทองทรายได้กล่าวถึงความคิดของทอรั้งไว้ว่า “ ... แต่รั้งสิคะ เขาผูกพันกับที่นั่น มานอนบ้านนี้ก็ยังเป็นห่วง พร้าแต่พูดถึง ห่วงย่าจะมีใครช่วยดูแลไหม ... ” (นะหน้าทอง : 259) แสดงถึงความกตัญญูของทอรั้งที่มีต่อปู้ย่าดังที่ผู้เขียนได้ให้ทองทรายกล่าวถึงพฤติกรรมของทอรั้งโดยใช้สรรพนามบุรุษที่สาม “เขา” กล่าวถึงพฤติกรรมความกตัญญูของทอรั้ง “ ... ป้าเขาคงเห็นว่ารั้งทำหน้าที่ดูแลปู้ย่า พ่อแม่ของป้าเขามานานกระมัง เป็นหลานกตัญญู ทำหน้าที่ดีที่สุดแสดงว่าป้าเขาเห็นในคุณงามความดีของรั้ง ไงละ ... ” (นะหน้าทอง : 385)

1.3 การวางแผนอนาคต

การวางแผนอนาคต หมายถึง การที่บุคคลมีเป้าหมายในการทำงานหรือการดำเนินชีวิตในอนาคต โดยบุคคลนั้นพยายามจะปฏิบัติให้ได้ตามที่ตั้งเป้าหมายไว้

ในเรื่องเกิดแต่ตม มิ่งโกมุท ถูกบุษบงกชซึ่งเป็นเพื่อนร่วมชั้นเรียนชักชวนให้ มิ่งโกมุทสอบเทียบ ม.6 เพื่อจะได้สอบเข้ามหาวิทยาลัยได้เร็วขึ้น มิ่งโกมุทก็มีความคิดที่จะเริ่มทำคะแนนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ให้ดีเสียก่อน เพื่อจะได้สามารถเลือกเรียนได้ตามที่ต้องการดังข้อความที่ผู้เขียนได้บรรยายถึงความรู้สึกของมิ่งโกมุทโดยใช้สรรพนามบุรุษที่สามว่า “มิ่งโกมุท” กล่าวถึงการวางแผนอนาคตไว้ว่าจะต้องเรียนให้ได้คะแนนที่ดีเสียก่อนดังข้อความที่ว่า “ ... แต่ขณะที่ยังไม่ตัดสินใจ มิ่งโกมุทก็คิดว่าควรจะทำคะแนน ม.3 ให้ดีก่อน แล้วจะได้เลือกโปรแกรมการเรียนได้ง่ายขึ้น หล่อนจึงมุ่งกับการท่องหนังสือจนดึก ... ” (เกิดแต่ตม : 385)

เรื่องเพรงกรรม เนื่องจากพิริยุตม์เป็นเด็กหนุ่มที่เกิดจากภรรยาชื่อน้อย ทำให้เขาไม่ค่อยได้รับเอาใจใส่จากบิดาซึ่งเป็นเจ้าของโรงหล่อ พิริยุตม์จึงได้รับการดูแลเอาใจใส่จากอาเนี้ย ตัวพิริยุตม์เองได้วางแผนอนาคตของตนเองไว้ว่าจะเปิดกิจการรับพิมพ์งานดังข้อความที่ผู้เขียนได้บรรยายความคิดของตัวละครผ่านสรรพนามบุรุษที่สามว่า “เขา” ไว้ว่า

... เขาวางแผนเก็บเงินได้อีกสักก้อนจะซื้อแท่นพิมพ์เล็กๆ สักแท่นมารับจ้างทำจุลสารโฆษณาสินค้าให้ร้านค้าหรือบริษัทเล็กๆเป็นงานง่ายๆสำหรับเขา ... ทางด้านการเรียนเขาก็เรียนระดับปริญญาโทในมหาวิทยาลัยของรัฐ บิดาช่วยค่าบำรุงและค่าหน่วยกิต แต่ค่าใช้จ่ายประจำเขาต้องช่วยตัวเองเป็นส่วนใหญ่ ...

(เพรงกรรม : 357-358)

เรื่องข้มสะบันงา กุลิสเป็นพี่ชายคนโตของสันฐิติและสันหสุดา เมื่อบิดามารดาประสบอุบัติเหตุเนื่องจากทางเครื่องบินตกจึงเสียชีวิต กุลิสเสียใจกับเหตุการณ์นี้ แต่เมื่อน้องชายอย่างสันฐิติแสดงอาการเสียใจ กุลิสจึงได้คิดจะให้สันฐิตีคลายความทุกข์จากการเศร้าโศก โดยการให้สันฐิติและภควัตเพื่อนของน้องชายช่วยกันตัดแปลงบ้านให้กลายเป็นโรงงานย้อมผ้าบาติก เพื่อจะได้ให้น้องชายมีงานทำและประกอบอาชีพในอนาคตได้ ผู้เขียนเป็นผู้บรรยายผ่านสรรพนามบุรุษที่สามว่า “เขา” ให้เห็นถึงการวางแผนของกุลิสต่ออนาคตของน้องชายอย่างสันฐิตีดังข้อความที่ว่า

... กุณิส์ไม่กังวลเรื่องนี้เลยจริงๆ เขาสนับสนุนน้องชายอยู่แล้ว แต่ที่เคยคัดค้านเพราะเห็นว่าควรขออนุญาตบิดามารดาก่อน ไม่ทำอะไรลงไปโดยพลการ เมื่อขาดบิดามารดาแล้วเขาก็คือผู้ปกครองของ สันฐิติ มีหน้าที่ดูแลน้องและทรัพย์สินสมบัติทั้งปวงแทน เขาจะต้องไปเยอรมนีในอีกไม่กี่เดือนข้างหน้าแล้ว เพราะฉะนั้นให้โครงการของน้องชายสำเร็จก่อนเขาไปได้ก็ยิ่งดี สันฐิติเองจะได้ไม่หมกมุ่นอยู่กับความทุกข์โศกด้วย ...

(ซุ้มสะพาน : 230)

เรื่องซุ้มสะพาน ภาควัต เป็นคนที่รู้จักตนเองและวางแผนอนาคตของตนเองว่าจะเรียนในสิ่งที่ตนเองถนัดและชื่นชอบ ภาควัตเป็นลูกชายคนโตของครอบครัวที่มีกิจการขายส่ง บิดาของภาควัตต้องการให้ภาควัตเรียนทางด้านบัญชีหรือแพทย์เพื่อนำมาสืบทอดกิจการค้าส่งต่อไป แต่ภาควัตยืนยันที่จะเรียนศิลปะดังที่ผู้เขียนได้แสดงทัศนะผ่านพฤติกรรมของตัวละครโดยใช้สรรพนามบุรุษที่สามว่า “เขา”

... พ่อของภาควัตติดต่อกลับมาเพราะนึกถึงลูกชายคนโต อาจจะเพราะผิดหวังที่ลูกชายคนรองสอบตกแล้วตกอีกแต่ลูกเมียอยู่ในอำนาจของเขาติดกับลูกและเมียแรก บังคับให้เรียนสิ่งที่เขาเห็นสมควร ภาควัตก็หนีมาหาแม่ที่กรุงเทพฯ เรียนศิลปะอย่างที่เขารัก แต่ภาควัตก็เรียนจบ ทำงานทำการเลี้ยงน้องสาวต่างบิดาจนได้เป็นดาราโด่งดัง ...

(ซุ้มสะพาน : 567)

โบตันได้เสนอว่าคนที่ประสบความสำเร็จในชีวิตจำเป็นต้องรู้จักการวางแผนอนาคตไว้ดังเช่น มิ่งโกมุท ในเรื่องเกิดแต่ตม มิ่งโกมุทเป็นเด็กที่ถูกแม่ทอดทิ้งให้อยู่กับตายาย ทำให้ไม่ได้รับความอบอุ่นเท่าที่ควร แต่ด้วยความใฝ่ดีที่มีอยู่ในตัวส่งผลให้มิ่งโกมุทประสบความสำเร็จในชีวิต โดยมิ่งโกมุทมีความคิดที่ต้องการเป็นผู้หญิงที่มีเกียรติในสังคม มีรายได้หาเลี้ยงชีพได้ด้วยน้ำพักน้ำแรงของตน ไม่ใช่ใช้ร่างกายเป็นเครื่องมือหาเงิน

ผู้เขียนได้แสดงทัศนะผ่านตัวละครเอกอย่างมิ่งโกมุท ให้เป็นผู้เล่าเรื่องโดยเรียกชื่อตัวเองว่า “มิ่ง” เป็นผู้บอกเล่าทัศนะของการวางแผนในอนาคตที่อยากประกอบอาชีพที่มีเกียรติยศให้คนทั่วไปยกย่องเชิดชู

" ไม่เอาหรอก แต่งตัวสวยๆ นะอยากแต่งจะตายไป อยากนุ่งกระโปรงแต่งตัวเรียบร้อยอย่างอาจารย์นันท์ แต่งแล้วไปเป็นผู้หญิงสาธารณะอย่างนั้นไม่เอา แต่งตัวแล้วต้องมีเกียรติด้วยถึงจะเอา ดูอาจารย์นันท์สิ เดินไปทางไหนคนก็มองเพราะแกสวยดีแต่ไม่ค่อยมีใครกล้าชวนใช้ไหมเพราะยกย่องว่าเป็นครูบาอาจารย์ อย่างพวกอรุณนี่นะยามก็แซว ... "

....

" แต่มึงไม่ค่อยอยากเป็นครูนักหรอก กลัวสัณนักเรียนโคงไม่ไหว มึงยังนึกไม่ค่อยออกว่าจะเรียนอะไรดี อยากเป็นหมอ แต่กลัวคะแนนไม่ถึงมึงเรียนดีก็จริงแต่ไม่ได้ดีเลิศนะ "

(เกิดแต่ตม : 362-363)

ส่วนเรื่องดาวแต่มดิน เจือ เป็นเด็กที่มีความขยันตั้งใจจะศึกษาเล่าเรียน พยายามดิ้นรนหาทางให้ตนเองได้เรียนหนังสือจากเด็กบ้านนอกได้มาอยู่ในกรุงเทพฯ เป็นพี่เลี้ยงของศิลา หลานชายคนเดียวของตระกูลเศรษฐี โดยที่เจือมีความฝันที่จะกลับไปพัฒนาหมู่บ้านของตนเอง ไม่ให้นำเด็กสาวไปขายตัวในเมืองหลวง เจือจึงตั้งใจที่จะศึกษาด้านครู ดังนั้นเมื่อสอบเข้ามหาวิทยาลัยของรัฐไม่ได้ เจือจึงวางแผนที่จะไปศึกษาในสถาบันที่สอนด้านครูโดยเฉพาะ

ผู้เขียนแสดงทัศนะผ่านตัวละครเอกคือ เจือ ใช้สรรพนามบุรุษที่หนึ่งเรียกตนเองว่า "เจือ" บอกถึงการวางแผนในอนาคตว่าต้องการที่จะเป็นครูเพื่อนำความรู้ไปสอนให้แก่เด็กในบ้านเกิดของตนเองดังข้อความที่ว่า " ... ถ้าคุณนายไม่ว่าอะไร เจือจะขอไปสอบเข้ามหาวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ค่ะ เจืออยากเรียนครู ... " (ดาวแต่มดิน : 465) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าถึงแม้ว่าเจือจะสอบเข้ามหาวิทยาลัยของรัฐไม่ได้ แต่เจือก็ยังวางแผนอนาคตไว้ว่าจะเรียนสถาบันที่สอนวิชาชีพครู โดยเฉพาะและเป็นของรัฐบาลเพื่อจะได้ไม่รบกวนเงินของนายจ้างมากนัก

..... ในเรื่องรอยอดีต เดชาชาญ เป็นเด็กหนุ่มที่ถูกบิดามารดาทอดทิ้ง ในช่วงหกปีแรกของชีวิตอาศัยอยู่ที่มูลนิธิเด็กกำพร้า เมื่อชาญและเมธาวีมาขอเดชาชาญไปเลี้ยงทำให้ชีวิตเดชาชาญมีความสุขมากขึ้น แต่เมื่อชาญและเมธาวีประสบอุบัติเหตุทางรถยนต์เสียชีวิต เดชาชาญเริ่มไม่มีความมั่นใจในอนาคตของตนเองจึงคิดที่จะไปเรียนต่อในมหาวิทยาลัยของรัฐในต่างจังหวัด เพื่อจะหนีความขัดแย้งกับญาติทางฝ่ายของชาญและเมธาวี เดชาชาญสามารถสอบเข้ามหาวิทยาลัยของรัฐได้ในขณะที่ชายหนุ่มทั่วไปไม่ต้องการเรียนเพราะไม่ได้เป็นอาชีพที่ทำให้ร่ำรวย แต่เป็นอาชีพครูที่คอยสอนเด็กประถมวัย เดชาชาญได้วางแผนอนาคตไว้ว่าหากเขาไม่ได้เป็นครู เขาจะกลับไปช่วยงานของมูลนิธิที่รับเลี้ยงเด็กกำพร้า

ผู้เขียนแสดงทัศนะการวางแผนอนาคตผ่านตัวละครเอกคือ เดชาชาญ โดยใช้สรรพนามบุรุษที่หนึ่ง “ผม” เล่าถึงความต้องการที่จะใช้ชีวิตอยู่กับเด็กและนำความรู้ที่ได้ไปพัฒนาชีวิตให้กับเด็กที่ด้อยโอกาสในมูลนิธิที่เขาเคยใช้ชีวิตในวัยเด็ก “ ... ผมชอบถึงเลือก ผมเข้ากับเด็กได้ดี ผมอาจจะไม่สอนหนังสือก็ได้แต่มาช่วยมูลนิธิเด็กกำพร้าที่ผมเคยอยู่ ช่วยเตรียมความพร้อมให้เด็ก ... ” (รอยอดีต : 289)

จันจลา ในเรื่องขุมสะบันงา เป็นเด็กสาวที่มาจากครอบครัวแตกแยกเพราะบิดามารดาหย่าร้าง จันجلานั้นอยู่กับมารดาซึ่งเป็นอาจารย์ใหญ่ประจำโรงเรียนในต่างจังหวัด มารดาของจันจลาคือแก้วกุดั่นนั้นเลี้ยงดูลูกด้วยความรักและความอบอุ่นคอยเอาใจใส่เสมอ ส่งผลให้จันจลาไม่เป็นเด็กที่มีปัญหา ตัวของจันجلานั้นชอบอ่านหนังสือเป็นอย่างมาก

ผู้เขียนแสดงทัศนะผ่านตัวละครเอกคือจันจลา โดยใช้สรรพนามบุรุษที่หนึ่งเรียกแทนตนเองว่า “จัน” เล่าถึงพฤติกรรมการอ่านของตนเองโดยการอ่านหนังสือทุกประเภท

“ ก็อ่านหนังสือพิมพ์วันละสองฉบับ ไม่ได้อ่านทุกหน้าหรอกแต่อ่านเยอะ อ่านพวกสุดสัปดาห์อีกอาทิตย์ละสองฉบับ หนังสือผู้หญิงรายสัปดาห์ฉบับหนึ่ง รายปักษ์สองฉบับ อ่านจูเนียร์ อ่านการ์ตูนฝรั่งรายสัปดาห์ อ่านเรื่องแปลกับนิยายด้วย จันเก็บสะสมเรื่องไรอัล ดาห์ล ได้เกือบครบแล้วนะ สนุกทุกเรื่องเลยอย่างซาลีกับโรงงานช็อกโกแลต เจมส์กับลูกทอยักษ์ ขบวนการจับไก่ แม่มด ... เรื่องชั่วโมงผีคนชื่อป้อเต๋าดุ่น แล้วจันสะสมเรื่องของมาลา คำจันทร์ แก้วแก้ว โบตัน บทกวีของเนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์ ของโชคชัย ทัศิต แล้วก็ของคมทวน คันธนู ... จันชอบเรื่องแปลจากจีน ญี่ปุ่นด้วยแหละ จันชอบยืมมังกร ตลกจีน แล้วก็โต๊ะโต๊ะจิง จันซื้อหมดทุกเล่มเลย แล้วจันชอบชั่วโมงจิรันดร กับเด็กหัวแม่มือเขียวของนักเขียนฝรั่งเศสด้วย อีกหน่อยจันจะเรียนศิลปภาษาแล้วอ่านเรื่องของฝรั่งเศสเองหรือจะเรียนภาษาญี่ปุ่นดีนะ ภาษาจีนกลางก็คงเหมาะ ”

(ขุมสะบันงา : 134-135)

จันجلานั้นชอบอ่านหนังสือมากตั้งแต่เด็ก เมื่อถึงเวลาที่ต้องเลือกเรียนมัธยมปลายจันจลาจึงเลือกเรียนสายศิลปภาษาเพราะวางแผนอนาคตไว้ว่าจะจะเป็นนักแปลนักเขียนโดยทำงานอยู่ที่บ้าน ผู้เขียนแสดงทัศนะทางด้านการวางแผนอนาคตของเด็กและเยาวชนไว้ว่า หากรู้ถึงความต้องการของตนเองโดยแท้จริงแล้วก็จะสามารถวางแผนอนาคตในด้านการประกอบอาชีพได้อย่างเป็นแบบแผนมากขึ้นดังที่ตัวละครเอกคือ จันจลา ใช้สรรพนามบุรุษที่หนึ่งโดยเรียกชื่อ

ตนเองว่า “จัน” เล่าถึงจุดมุ่งหมายในชีวิตว่าต้องการที่จะเป็นนักเขียนนักแปลหนังสือในอนาคต โดยไปใช้ชีวิตอยู่ที่บ้านในจังหวัดลำพูน

“ จันอยากเรียนภาษา จันอยากเป็นนักแปลนักเขียนแล้วก็อ่านหนังสือได้หลายภาษา จันไม่อยากเรียนวิทย์คณิตหรอกค่ะ เรียนนะเรียนได้แต่ไม่รู้จะเรียนไปทำไมในเมื่อจันไม่คิดจะมีอาชีพทางด้านนั้น ... คิดซีคะทำไมจะไม่คิด ... จันจันเป็นครูด้วยก็ได้ อย่างคุณแม่ไง แล้วแปลหนังสือเป็นงานรอง จันจลาวางแผน แล้วก็อยู่ลำพูน ไม่อยู่กรุงเทพฯด้วย ”

(ชุ่มสะบันงา : 430)

ในเรื่องนะหน้าทอง ทอรุ่ง เป็นเด็กสาวที่มาจากครอบครัวหย่าร้างตัวทอรุ่งเองต้องอยู่กับปู่กับย่า ต้องช่วยเหลือครอบครัวโดยการทำน้ำตาลมะพร้าวและหารายได้พิเศษโดยทำขนมขายเพื่อเก็บเงินเรียนหนังสือ ทอรุ่งวางแผนอนาคตในด้านการเรียนไว้ว่าจะเรียนในมหาวิทยาลัยเปิดของรัฐเพื่อจะได้สามารถหางานทำในระหว่างเรียนหนังสือได้

ผู้เขียนได้แสดงทัศนะให้เด็กและเยาวชนรู้จักวางแผนอนาคตในการประกอบอาชีพและการศึกษาไว้ว่า แม้ว่าฐานะทางครอบครัวจะยากจนไม่สามารถส่งเสียให้เรียนหนังสือได้ แต่ถ้ารู้จักวางแผนอนาคตก็จะสามารถศึกษาหาความรู้ใส่ตนเองได้ดังที่ผู้เขียนได้แสดงทัศนะผ่านตัวละครเอกคือทอรุ่ง เป็นผู้เล่าเรื่องถึงความคิดของตนโดยใช้สรรพนามบุรุษที่หนึ่งเรียกตนเองว่า “รุ่ง” ที่วางแผนเรียนหนังสือในมหาวิทยาลัยเปิดเพื่อสามารถทำงานไปและเรียนไปด้วย โดยให้ทอรุ่งพูดถึงอนาคตของตนเองให้ทองทรายผู้เป็นพี่สาวฟัง

“ หาที่ไหนล่ะทราย เงินเดือนเราสองคนก็พิน แค่อีสสองตัวกับของอีกไม่กี่ชิ้นก็เป็นหนี้แล้ว อีกอย่างถ้าป่าแกเมื่อขึ้นหน้าเมื่อไรเห็นที่จะต้องอพยพ คิดว่าจบ ม.6 เมื่อไรรุ่งจะสมัครรามคำแหง ละนะ ไม่สอบเข้าเรียนที่ไหนอีกแล้วเพราะมันต้องเรียนทั้งวัน จะเอาเวลาไหนมาทำงาน ถ้าเรียนมหาวิทยาลัยเปิด ทำงานไปเรียนไป จะจบหรือไม่จบก็ช่างมันเหอะ แคหาเงินเลี้ยงตัว อย่าให้ออดตายเป็นพอ ”

(นะหน้าทอง : 268)

1.4 การรู้จักพึ่งตนเอง

การรู้จักพึ่งตนเอง หมายถึง การที่บุคคลรู้จักฝึกฝนใช้ความรู้ความสามารถของตนเองตลอดจนประสบการณ์ของตน ช่วยเหลือตนเองในการดำเนินชีวิตโดยไม่ต้องขอรับหรือขอความช่วยเหลือจากผู้อื่น

ในเรื่อง ดาวแต่มดดิน นุช เป็นเด็กสาวที่ต้องสู้ชีวิตด้วยตนเองใช้ความสามารถส่วนตัวในการแก้ไขปัญหาวีชีวิต โดยหนีออกมาจากช่องโสมณี ซึ่งนุชก็ใช้ความช่างสังเกตและไหวพริบในการหนี ทั้งนี้ได้สังเกตและวิเคราะห์ว่าป้าอำพันเจ้าของร้านเสริมสวยที่นางพี่สาวของนุชพาไปทำงานเสริมความงามมีใจเอื้อเอ็นดูนุชอยู่ ดังนั้นนุชจึงหลบหนีออกมาจากรถตู้แล้ววิ่งย้อนกลับมาซ่อนตัวที่ร้านป้าอำพัน ดังข้อความที่ผู้เขียนได้บรรยายถึงพฤติกรรมการเอาตัวรอดของนุชโดยพยายามช่วยเหลือตนเองให้มากที่สุดผ่านสรพนามบุรุษที่สามว่า “นุช” ไว้ว่า “... จุดหมายของนุชคือร้านเสริมสวยอำพันที่ปากซอย เจ้าชดไม่ทันคิดว่านุชจะวิ่งย้อนกลับไปทางบ้านพัก ...” (ดาวแต่มดดิน : 123)

เมื่อนุชหนีออกมาได้ป้าอำพันจึงส่งตัวนุชไปอยู่กับเพื่อนของลูกสาวที่ชื่ออินทิดา ซึ่งที่นั่นนุชต้องทำงานแลกข้าวและที่อยู่อาศัย นุชยอมทำงานทุกอย่างให้อินทิดา นุชพยายามเรียนรู้และเฝ้าสังเกตการทำงานของอินทิดาซึ่งผู้เขียนได้บรรยายพฤติกรรมของนุชเล่าผ่านสรพนามบุรุษที่สามว่า “นุช” ไว้ว่า “... นุชมาอยู่ไม่กี่วันเอง สระผมลูกค้าได้แล้ว ม้วนกันหอยก็พอได้ไม่เห็นจะยากอะไร ยิ่งทำเล็บน่าจะง่ายจะตาย ... เหลืออย่างเดียวที่นุชทำไม่ได้หรือถึงคิดจะทำอินทิดากับอินทิดาก็คงไม่ยอมให้ทำคือตัดผม ซอยผม ...” (ดาวแต่มดดิน : 237-238)

เมื่อนุชมีโอกาสดำเนินไปทำงานร้านเสริมสวยของอำไพ นุชก็พยายามเรียนรู้งานจนสามารถพัฒนาระดับฝีมือจนเป็นที่เชื่อถือ และยอมรับจากลูกค้าจนกระทั่งอำไพเจ้าของร้านเสริมสวยที่นุชทำอยู่ยังชื่นชมในฝีมือการตัดผมของนุช

ในเรื่อง รอยอดีต เดชาชาญ เป็นเด็กหนุ่มที่ต้องต่อสู้ดิ้นรนหาเลี้ยงตนเองเพราะเดชาชาญเป็นแค่ลูกบุญธรรม ดังนั้นเดชาชาญจึงพยายามสอบเข้ามหาวิทยาลัยของรัฐในต่างจังหวัดเพื่อเลี่ยงการเกิดปัญหากับญาติของชาญและเมธาวิ ดังข้อความที่ผู้เขียนได้แสดงทัศนะถึงการพึ่งพาตนเองเพื่อเอาตัวรอดในการหาเลี้ยงชีพของตนเองผ่านสรพนามบุรุษที่สามว่า “เดชาชาญ” และ “เขา” ไว้ดังข้อความที่ว่า “... ด้วยความพยายามและความกดดันที่ได้รับมาตั้งแต่ผู้อุปถัมภ์สิ้นชีวิต เดชาชาญสอบเทียบมัธยมปลายได้ในเวลาเพียงปีเดียวและสามารถสอบเข้ามหาวิทยาลัยของได้ แต่เป็นมหาวิทยาลัยของรัฐในต่างจังหวัดตามที่เขาต้องการ ...” (รอยอดีต : 288-289)

เดชาชาญเรียนจบมหาวิทยาลัยและประกอบอาชีพเป็นครูสอนเด็กประถมวัยและเด็กที่มีปัญหาเช่น เด็กออทิสติก เด็กอัจฉริยะ เป็นต้น เดชาชาญสามารถหาเลี้ยงตนเองจากอาชีพครูและสามารถก้าวหน้าในหน้าที่การงาน

ในเรื่องซุ้มสะพานงา ภควัต เป็นเด็กหนุ่มที่บิดามารดาแยกทางกัน เขาหนีออกจากบ้านบิดามารดาอาศัยอยู่กับมารดาและน้องสาวต่างบิดาที่กรุงเทพฯ เขาต้องทำงานไปพร้อมกับเรียนหนังสือโดยใช้ความสามารถทางด้านศิลปะที่เขาได้รับจ้างทำงานหาเลี้ยงชีพตนเอง ดังที่ผู้เขียนให้กุลิสซึ่งเป็นพี่ชายของสันฐิติผู้เป็นเพื่อนรักของภควัตกล่าวให้ฟังไว้ว่า

“เท่าที่เอียดเคยบอกผม ภควัตคนนี้ทำมาหาเลี้ยงตัวเองเพราะพ่อไม่ยอมให้เรียนศิลปะ อยากให้เรียนบัญชีหรือแพทย์เลยไม่ยอมส่งเสีย พ่อนายภควัตค้าขายอยู่สุราษฎร์เป็นเอเยนต์ขายพวกเหล้า บุหรี่ น้ำอัดลม เครื่องดื่มชูกำลัง พ่อแม่เลิกกัน แม่อยู่กรุงเทพฯ ภควัตหนีพ่อมากรุงเทพฯ มาอยู่กับแม่ ซึ่งแต่งงานใหม่ มีลูกสาวเล็กๆอีกคน อยู่ได้ไม่นานแม่ก็ตาย ส่วนพ่อเลี้ยงไปมีเมียใหม่อยู่ไหนไม่รู้ ทั้งลูกสาวไว้ พี่ชายก็เลยต้องเลี้ยงดู ตัวเองทำงานไปเรียนไป รับจ้างทาสี ทำป้าย เขียนรูป อะไรพวกนี้แหละครับ ”

(ซุ้มสะพานงา : 178)

ส่วนในเรื่องนะหน้าทอง ทองทราย เป็นเด็กสาวฐานะทางบ้านยากจน แต่พยายามดิ้นรนช่วยเหลือตนเองโดยทำงานพิเศษหลังเลิกเรียนที่ร้านไอศกรีมจนสามารถส่งเสียตนเองเรียนหนังสือจนจบมัธยมต้น ทองทรายรู้ว่าตนเองเท่านั้นที่จะช่วยเหลือตนเองได้ดังที่ผู้เขียนได้ให้สิทธิผู้เป็นมารดาของทองทรายส่งสอนทองทราย “... เราพึ่งตัวเองเถอะลูก เรียนไปทำงานไป พอจบแล้วก็อาจจะหางานดีกว่างานขายไอศกรีมได้ หน้าเขาเบาสู้ทะเลูกนะ ไม่อดตายหรอก ... ” (นะหน้าทอง : 17)

เมื่อทองทรายต้องออกจากงานเนื่องจากนายจ้างเลิกจ้างทองทรายสาเหตุเพราะทองทรายอายุไม่ถึงสิบห้าปี ทองทรายจึงจำเป็นต้องขอความช่วยเหลือจากป้ามณีซึ่งเป็นญาติฝ่ายพ่อทั้งนี้เพื่อจะได้มีเงินส่งเสียตนเองเรียนหนังสือ

1.5 การประหยัดและอดออม

การประหยัดและอดออม หมายถึง การที่บุคคลรู้จักคุณค่าของเงิน รู้จักใช้จ่ายอย่างระมัดระวัง รู้จักแบ่งส่วนรายได้และเก็บทรัพย์สินไว้ใช้ในเวลาจำเป็นหรือมีเงินทุนสำรองต่อไปเด็กและเยาวชนควรรู้จักการวางแผนการใช้จ่ายทรัพย์สินเงินทอง อย่าใช้จ่ายอย่างสุรุ่ยสุร่าย ต้องหาทางประหยัดทุกวิถีทาง และควรหาโอกาสเพิ่มพูนรายได้ด้วย

นุช ในเรื่องดาวแต่มดดิน โบทันสะท้อนให้เห็นถึงการประหยัดและอดออมการใช้จ่ายเงินเพื่ออนาคต นุชเป็นเด็กสาวที่รู้จักเก็บเงินและใช้เงินอย่างคุ้มค่า เมื่อนุชได้เริ่มทำงานกับอินทราเจ้าของร้านเสริมสวย นุชไม่ได้เงินเดือนจากอินทราเลย เพราะอินทราถือว่าให้ที่อยู่กับอาหารแก่นุชก็เพียงพอแล้ว นุชต้องหารายได้พิเศษโดยการบริการเอาใจลูกค้าด้วยการไปซื้อน้ำหรือซื้ออาหารให้ลูกค้า ผู้เขียนได้บรรยายผ่านสรรพนามบุรุษที่สามว่า “นุช” ดังข้อความที่ว่า “...นุชจึงหันไปเอาใจบรรดาแขกที่มาทำผม คนไหนทำท่าทางใจดีแต่งตัวสวยมีเครื่องประดับเต็มตัวละก็นุชจะหวานเข้าหา เอาอกเอาใจแขกจิตใจที่เดียว และให้รางวัลนุช ” (ดาวแต่มดดิน : 225)

ต่อมานุชได้มาอยู่กับอำไพ นุชได้รับเงินเดือนเธอใช้เงินอย่างประหยัดและใช้เงินอย่างคุ้มค่า แม้แต่หนังสือที่ใช้ในการเรียนนุชก็ขอยืมจากน้องสาวเพื่อนร่วมงานดังข้อความที่ผู้เขียนได้บรรยายถึงพฤติกรรมของนุชที่พยายามเก็บออมเงินเพื่อนำเงินไปใช้จ่ายในสิ่งที่จำเป็นต้องจ่ายเท่านั้นดังข้อความที่ผู้เขียนได้แสดงทัศนะบรรยายผ่านสรรพนามบุรุษที่สามว่า “นุช”

... นุชนึกขึ้นมาได้เรื่องเรียนต่อ อำไพอนุญาตแล้ว แต่นุชก็ต้องจ่ายค่าเล่าเรียนค่าหนังสือเอง อำไพก็ยุติธรรมกับนุชคืออยู่ ให้เบี้ยเลี้ยงวันละยี่สิบบาทสำหรับค่าอาหารกลางวัน เข้ากับเย็นกินที่บ้านกับป้าระเบียบและลุงเชิด แล้วนุชยังได้เงินเดือนต่างหากอีกเดือนละห้าร้อย แม้จะน้อยแต่นุชก็พอใจแล้ว นุชเก็บเงินเดือนห้าร้อยบาทไว้ไม่ยอมให้กระเซ็นเลยสักบาทเดียว ไข่แต่เบี้ยเลี้ยงค่าอาหารกลางวันเท่านั้น นุชจึงมีธนบัตรใบละห้าร้อยบาทเป็นปีกเลยทีเดียว เหลือจะพอสำหรับค่าเรียนและค่าหนังสือ แต่นุชยังอยากจะประหยัดให้ยิ่งไปกว่านั้น ถ้ายืมหนังสือน้องสาวของชูจิตได้หล่อนก็จะประหยัดไปได้อีกเป็นเงินเกือบสองร้อยบาท ...

(ดาวแต่มดดิน : 303)

เมื่อนุชมีโอกาสได้ประกวดนางงามและสามารถคว้ารางวัลมาได้ทำให้สามารถหาเงินได้มากขึ้น แต่นุชก็ยังใช้จ่ายอย่างประหยัดเช่นเดิมโดยที่นุชเก็บออมเงิน เพื่อที่จะทำร้านเสริมสวยของตนเองในอนาคต

ส่วน เจือ ในเรื่อง ดาวแต่มดดิน เป็นเด็กสาวที่รู้จักการใช้เงินและวางแผนการใช้เงิน จะเห็นได้เมื่อเจือได้รับความอุปการะจากนางประภาฯของศิราเด็กชายที่เจือและนุชช่วยขึ้นมา จากซากรณณ์คราวเมื่อประสบอุบัติเหตุ ไม่ว่าจะเป็นค่าเล่าเรียน ค่าอาหารหรือค่าใช้จ่ายส่วนตัว เจือก็พยายามใช้จ่ายอย่างประหยัดเพื่อแบ่งเงินส่งไปให้แม่ที่ต่างจังหวัดใช้จ่ายบ้างดังข้อความที่ผู้เขียนได้บรรยายถึงพฤติกรรมของเจือผ่านสรพนามบุรุษที่สามว่า “เจือ” ที่แสดงให้เห็นถึงความตั้งใจในการเก็บเงินไว้เพื่อแบ่งเงินส่งไปให้แม่ที่บ้านนอกไว้ว่า

... นึกถึงเงินที่นางประภาฯจ่ายให้ตน เมื่อมาอยู่ใหม่ นางให้เจือวันละยี่สิบบาท ค่าเรียน เสื้อผ้า หนังสือต่างหาก เจือเก็บวันละสิบบาท พยายามประหยัดที่สุด เงินที่เหลือก็ส่งให้แม่บ้างนานๆ ครั้ง พอขึ้นมัธยมปลายนางประภาให้วันละยี่สิบบาท เจือใช้ยี่สิบบาท บางวันก็ไม่ถึงด้วยซ้ำ พอย้ายไปอยู่กับปรีดา ปรีดาให้เจือช่วยเก็บแฟ้มจัดเอกสาร และจ่ายให้เจือเดือนละห้าร้อยบาท เจือจึงมีเงินมากพอส่งให้แม่มากขึ้น ...

(ดาวแต่มดดิน : 463-464)

ส่วนในเรื่อง เพรงกรรม พรียุตม์ เป็นลูกชายคนโตของเจ้าแก้วโรงพิมพ์ที่เกิดจากภรรยาหน้าย ได้รับการเลี้ยงดูจากอาเนี้ยเพราะมารดาหนีออกจากบ้านไป พรียุตม์เป็นเด็กที่คลุกคลีอยู่กับโรงพิมพ์จึงมีความคิดที่จะตั้งโรงพิมพ์ พรียุตม์จึงอดออมเงินไว้ตั้งแต่เด็กดังที่ผู้เขียนได้บรรยายถึงพฤติกรรมของพรียุตม์ผ่านสรพนามบุรุษที่สามว่า “พรียุตม์” กล่าวถึงการออมเงินของพรียุตม์

ครูสอนให้ฝากเงินในธนาคารออมสิน พรียุตม์ก็พยายามอดออมฝากเงินทุกเช้าวันเสาร์ ได้ไม่กี่บาทดอกแต่หลายปีก็มีหลายพันอยู่เหมือนกันเพราะมีทั้งเงินค่าขนม เงินแตะเอี้ยตรุษจีน เงินที่หมวยใหญ่ให้วันหนึ่งวันแต่งงาน ยังมีเงินที่พี่เขยให้ตอนกันประตู่เงินประตู่ทองอีกด้วยพรียุตม์นับอยู่ทุกอาทิตย์และถามสถาพรบ่อยๆว่าพอซื้อคอมพิวเตอร์หรือยัง

(เพรงกรรม : 225)

นอกจากนี้พิริยุตม์ยังรู้จักการหาเงินโดยการนำเกมกตที่บิดาซื้อให้นำไปให้เพื่อนเล่นแล้วคิดค่าที่ยืมเขาเล่นเกม ทำให้พิริยุตม์มีเก็บสะสมมากขึ้นอีกดังที่ผู้เขียนแสดงทัศนะผ่านสรรพนามบุรุษที่สาม โดยใช้สรรพนามว่า “เขา” กล่าวถึงความฉลาดในการหาประโยชน์กับสิ่งรอบข้าง

... เขาเอาเกมกตไปโรงเรียนด้วย ถ้าเพื่อนคนไหนขอเล่นจะต้องจ่ายหนึ่งบาทต่อเกม มีกติกาว่าใครจ่ายถึงห้าบาทเมื่อไรให้เล่นไม่เสียเงินแถมหนึ่งเกม ที่ต้องเก็บก็เพราะจะต้องซื้อถ่านก้อนจั่วใส่เครื่อง เรื่องอะไรเขาจะควักกระเป๋าตัวเอง เขาควรจะได้กำไรสิและกำไรนี้ก็รวบรวมไว้นำไปซื้อเกมอันใหม่มาเล่นกัน ...

(เพลงกรรม : 226)

ในเรื่องรอยอดีต เดชาชาญ ชายหนุ่มที่ไม่มีญาติพี่น้องเติบโตมาจากสถานเลี้ยงเด็กกำพร้าในช่วงหกปีแรก แล้วได้มาอยู่กับบิดามารดาบุญธรรมแต่เมื่อทั้งสองเสียชีวิต เดชาชาญจึงไปเรียนอยู่ที่ต่างจังหวัดจนสามารถเรียนจบระดับปริญญาตรีและทำปริญญาโท โดยที่เขาใช้เงินอย่างประหยัดไม่นำเงินไปใช้จ่ายในทางที่ไม่ถูกต้องเหมาะสมเลยดังข้อความที่ผู้เขียนบรรยายให้เห็นถึงตัวละครเดชาชาญโดยใช้สรรพนามบุรุษที่สามว่า “เขา” บรรยายถึงการดำเนินชีวิตของเดชาชาญ

... เขากินน้อยใช้น้อย เงินสะสมเดิมที่มีอยู่ยังใช้ไม่หมดด้วยซ้ำไปเพราะระหว่างเรียนปริญญาโท เขาก็รับราชการเป็นอาจารย์ไปด้วย เดชาชาญมีเสื้อผ้าของใช้จำเป็นเพียงเล็กน้อยเสื้อกางเกงไม่ถึงสิบชุด บ้านพักไม่มีข้าวของใดๆแม้กระทั่งเครื่องครัว เขากินอาหารในโรงอาหารของนักศึกษา อ่านหนังสือพิมพ์และวารสารในห้องสมุด ...

(รอยอดีต : 312)

ทองทราย ในเรื่องหน้าทอง เป็นเด็กสาวที่อยู่ในครอบครัวแตกแยก บิดามารดาแยกกันอยู่ทองทรายเลือกที่จะมาอาศัยบ้านเช่าอยู่กับแม่ เธอเรียนหนังสือใน

ตอนกลางวันและทำงานพิเศษตอนเย็นที่ร้านไอศกรีมซึ่งทำให้มีรายได้พอจะส่งเสียตนเองเรียนหนังสือและช่วยแม่ได้บ้างดังข้อความที่ผู้เขียนได้บรรยายผ่านสรรพนามบุรุษที่สามว่า “ทองทราย”

“ สิ้นเดือนแล้วทองทรายรับเงินค่าแรงสองพันสองร้อยบาทใส่กระเป๋า ... เดินกลับบ้านเข้าที่อยู่กับแม่และน้องชายต่างบิดา ทุกทีเวลารับค่าแรงทองทรายจะยิ้มร่าเริง ซื้อขนมมณเฑียรหรือข้าวของเครื่องใช้ จำเป็นไปฝากแม่ฝากน้องในงบประมาณสองร้อยบาทเหลือไว้สองพันสำหรับใช้ในแต่ละเดือน และจะพยายามไม่ใช้จนหมดมีเงินฝากออมสินเดือนละสองสามร้อยเสมอ ”

(หน้าทอง : 19)

เจือ จากเรื่องดาวแต่มดดิน เด็กสาวที่รู้จักคุณค่าของเงิน รู้จักใช้จ่ายอย่างประหยัด โดยรู้จักเก็บออมเงินเพื่อส่งเงินไปให้ทางบ้านได้ใช้บ้าง เจือเป็นเด็กที่มาจากต่างจังหวัดได้มาอยู่ในกรุงเทพฯ ในฐานะพี่เลี้ยงของศิราหลานของตระกูลเศรษฐี เจือได้รับการอุปการะจากเจ้าของบ้านให้สามารถไปเรียนหนังสือได้ ทำให้เจือคิดจะประหยัดค่าอาหารกลางวันโดยการนำอาหารจากบ้านไปรับประทานเพื่อที่จะนำเงินที่เก็บออมได้ส่งกลับไปให้มารดาที่ต่างจังหวัด โบตันได้แสดงทักษะให้เด็กรู้จักประหยัดและอดออมเงินรวมทั้งรู้จักคุณค่าของเงินโดยแสดงทักษะผ่านตัวละครเอกคือเจือ ใช้สรรพนามบุรุษที่หนึ่งเรียกตนเองว่า “เจือ” เล่าเรื่องราวของตนเองดังข้อความว่า

“ เจือส่งให้แม่เดือนละห้าร้อย แต่บางเดือนก็ไม่ได้ส่งเพราะต้องใช้จ่ายพิเศษมั่ง เมื่อก่อนให้เดือนละสองสามร้อย ส่งธนาคารไป เจือประจบแม่ครัวที่บ้าน ช่วยโน้นช่วยนี้แล้วขอเอาข้าวใส่กล่องไปกินกลางวัน เพิ่งเลิกตอนขึ้นมอปลายนี้แหละ เงินถึงได้มีเหลือ ตอนเรียนมอปลายคุณบีให้ห้าร้อยช่วยเก็บเอกสารเข้าแฟ้ม แล้วคุณนายให้อีกวันละสี่สิบ ตอนอยู่ประถมกับมอต้นนะให้แค่ยี่สิบ แต่ถ้ามีเรื่องต้องซื้อตำราเสื้อผ้าอะไรก็ขอได้ ”

(ดาวแต่มดดิน : 494)

ในเรื่องรอยอดีต เดชาชาญ เป็นชายหนุ่มที่ไม่มีญาติพี่น้อง เมื่อบิดามารดาบุญธรรมได้ตายลง เขาจึงได้สอบเข้ามหาวิทยาลัยของรัฐและจบออกมาประกอบอาชีพรับราชการเป็นครูสอนเด็กประถม เดชาชาญใช้จ่ายเงินอย่างประหยัดให้เพียงพอกับเงินเดือนที่ได้รับ

โบตันได้เสนอทัศนะไว้ว่า ควรใช้จ่ายเงินตามฐานะของตนเองโดยเสนอผ่านตัวละครเอก เดชาชาญ ได้เล่าถึงพฤติกรรมการใช้จ่ายเงินของตนเองซึ่งไม่ค่อยมีรายจ่ายดังข้อความ “ ... ถึงจะบ้านนอกแต่สบายดี กินอยู่ดีไม่แพง มีบ้านพัก ค่าน้ำไฟฟรี เสียแต่ค่าอาหารกับใช้จ่ายอื่นเล็กน้อย พอมีเงินเหลือบ้างเพราะข้าราชการเงินเดือนน้อยเต็มที แต่ทำงานที่นี่มีกระทั่งโรงพยาบาล รักษาพยาบาลฟรี ... ” (รอยอดีต : 312)

ทองทราย ในเรื่องหน้าทอง เป็นเด็กสาวที่รู้จักใช้เงินซื้อเสื้อผ้าหรือของใช้เท่าที่จำเป็นอย่างประหยัดและรู้จักเลือกซื้อ ดังเช่นตอนที่ป้ามณีให้ทองทรายกับทอรุ่งผู้เป็นน้องสาวไปเที่ยวทะเลกับวิธาน ป้ามณีถามถึงการซื้อชุดว่ายน้ำ แต่ทองทรายคิดว่าการซื้อชุดว่ายน้ำเป็นเรื่องสิ้นเปลืองและเป็นสิ่งที่ไม่จำเป็น

ผู้เขียนให้ตัวละครเอกอย่าง ทองทราย ใช้สรรพนามบุรุษที่หนึ่งว่า “หนู” และ “ทราย” เล่าถึงความคิดของการใช้เงินในการซื้อเสื้อผ้าของตนเองว่าควรจะใช้เงินที่มีอยู่ด้วยการซื้อสิ่งของที่จำเป็นและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้

“ สองร้อยหนูก็ไม่ซื้อ ได้ใส่คนเดียว ไม่จันท้องลงสระว่ายน้ำ ค่าลงสระตั้งหลายสิบ ทรายเสียดาเงินกางเกงขาสั้นยังใส่เป็นกางเกงพละได้ แล้วทรายก็มีกางเกงขาสั้นสำหรับเล่นบาสอยู่แล้ว ใส่แค่นั้นละ ทรายจะเก็บเงินไว้ซื้อกระเป๋านักเรียนแบบใหม่ๆ แล้วจะซื้อแบบสะพายสวยๆ ไม่ก็เป้ทนๆ ก็ได้ ”

(หน้าทอง : 159)

โบตันได้แสดงทัศนะของการประหยัดและอดออมของเด็กและเยาวชนไว้ในเรื่อง เกิดแต่ต้ม ปริก เป็นเด็กหนุ่มที่มาจากต่างจังหวัดต้องการเข้ามาเรียนหนังสือในกรุงเทพฯ ฐานะทางบ้านของปริกยากจน ปริกจึงจำเป็นต้องหาเงินเรียนหนังสือด้วยตนเอง ดังนั้นปริกจึงรู้จักคุณค่าของเงินแม้จะได้ค่าแรงสิบบาทหรือยี่สิบบาทปริกก็เห็นว่าเป็นเงินที่สามารถนำมาทำประโยชน์ได้ ปริกเป็นเด็กหนุ่มที่ประหยัดในการใช้เงินและรู้จักคุณค่าของเงินดังข้อความที่โลฟสได้กล่าวถึงพฤติกรรมของปริกโดยใช้สรรพนามบุรุษที่สามว่า “มัน” ไว้ว่า

“ มันหลับตอนนั่งรถ มันเล่าเองว่าพอขึ้นรถถ้าได้นั่งมันเผลอจับทุกที ดันจะว่ามหาวิทยาลัยอยู่สุดสาย ถ้าขึ้นรถวิ่งต่อมีหวังมันนั่งเลยทุกวัน กระเป๋าต้องปลุกมันทุกเช้า แต่ตอนกลางคืนมันไม่กล้านั่งหลับในรถ กลัวเลยแฟลต แต่มันเดินจากมหาวิทยาลัยไปโรงงานได้ มันบอกฉันนะ ประหยัดค่ารถ ตั้งสองป้าย ชีตติดไปได้ แคสองบาท ”

(เกิดแต่ตม : 258)

หรือที่โสวรรณพี่สาวของเพื่อนได้กล่าวถึงปริกไว้ว่า “... เขาประหยัดต่างหากล่ะ เขารู้จักค่าของเงินเพราะต้องหาเองเลยรู้ว่าเงินมันหายาก ... ” (เกิดแต่ตม : 258)

1.6 การทำประโยชน์เพื่อสังคม

การทำประโยชน์เพื่อสังคม หมายถึง การที่บุคคลประพฤติปฏิบัติตนให้มีประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อคนหมู่มากในสังคม โดยเฉพาะสภาพแวดล้อมทางสังคมในปัจจุบันที่ไม่ดีเช่น เป็นชุมชนแออัด มีการค้าขายยาเสพติด เล่นการพนัน มีสถานเริงรมย์ และสื่อบันเทิงต่างๆ เป็นต้น เด็กและเยาวชนจึงมีหน้าที่ที่จะต้องช่วยเหลือสังคมที่ตนอยู่เท่าที่จะทำได้เพื่อให้สังคมที่ตนอยู่ดีขึ้น

ดังเช่นมิ่งโกมุท ในเรื่องเกิดแต่ตม เป็นเด็กที่เติบโตในสภาพแวดล้อมที่ประกอบด้วยแหล่งบันเทิง สถานเริงรมย์และแหล่งที่อาศัยของโสเภณี แต่มิ่งโกมุทก็สามารถต่อสู้กับสิ่งแวดล้อมที่เลวร้ายนั้นได้ สามารถเรียนจบปริญญาและประกอบอาชีพเป็นแพทย์ได้ มิ่งโกมุทได้เลือกวิชาแพทย์เฉพาะทางที่เกี่ยวกับโรคผู้หญิงดังที่ผู้เขียนบรรยายให้ผู้อ่านเข้าใจว่าถึงสาเหตุที่มิ่งโกมุทเรียนแพทย์เฉพาะทางที่เกี่ยวกับผู้หญิงโดยเล่าผ่านสรรพนามบุรุษที่สามว่า “หล่อน” ดังข้อความที่ว่า

... มิ่งโกมุทไม่ได้เอ่ยต่อว่าหล่อนคิดจะเรียนวิชาเฉพาะทางให้เชี่ยวชาญเป็นพิเศษด้านไหน แต่หล่อนตัดสินใจแล้ว มิ่งโกมุทจะเรียนแล้วกลับมารักษาโรคให้คนแถวนี้ผู้หญิงซึ่งเคราะห์ร้ายเกิดมาจนแล้วยังต้องรับโรคภัยไข้เจ็บ โรคอันเกิดจากเพศสัมพันธ์อย่างไรเล่า

ผู้หญิงด้วยกัน พวกหล่อนคงจะกล้าเข้ามาขอพึ่งพิงให้ช่วยรักษามากกว่าหมอผู้ชายเป็นแน่ ...

(เกิดแต่ตม : 589)

ส่วนในเรื่องดาวแต้มดิน โบทันได้เสนอภาพของเด็กผู้หญิงชาวเหนือที่บิดามารดามีค่านิยมขายลูกสาวให้มาเป็นโสเภณีตั้งแต่อายุ 12-13 ปี เพราะเชื่อว่าลูกผู้หญิงสามารถหาเงินมาจุนเจือครอบครัวด้วยการเป็นโสเภณีเท่านั้น เจือ ตัวละครในเรื่องดาวแต้มดินเป็นเด็กสาวชาวเหนือที่มีโอกาสได้เรียนหนังสือในกรุงเทพฯ แทนการถูกขายเป็นโสเภณี เจือคิดว่าเมื่อจบปริญญาตรีแล้วจะไปเป็นครูที่บ้านของตนเองและจะช่วยเหลือเด็กเหล่านั้นเท่าที่จะทำได้ เพื่อที่จะให้เด็กๆ ไม่ต้องมาเป็นโสเภณี

ผู้เขียนได้แสดงทัศนะผ่านตัวละครเอกอย่างเจือเป็นผู้เล่าเรื่องถึงค่านิยมการขายลูกสาวของสังคมชาวภาคเหนือ ที่ต้องพยายามในการแก้ไขในอนาคตต่อไปโดยใช้สรรพนามบุรุษที่หนึ่งแทนตัวเองว่า “เจือ”

“... แต่มันไม่ใช่ความผิดของหนู มันเป็นความผิดของสังคม ของค่านิยมที่เราแก้ไขไม่ได้ แต่เราก็จะพยายามแก้ เจือกลับไปอยู่บ้านนอกก็จะพยายามแก้ความเชื่อเรื่องนี้ของพวกบ้านเราเท่าที่จะทำได้วันนี้ไม่สำเร็จ วันหน้าก็อาจจะสำเร็จ หนูเจือไม่สำเร็จ ก็อาจจะรุ่นลูกของเจือ หลานของเจือค่อยๆ แก้กันไป ... ”

(ดาวแต้มดิน : 564)

ส่วนในเรื่องหน้าทอง ทองทราย เด็กสาวที่มีใจเื้อเพื่อแก้ปัญหาครอบครัวของทั้งพ่อแม่ ปู่ย่า ตายาย และญาติพี่น้องตลอดจนชุมชนที่ทองทรายอาศัยอยู่ ทองทรายก็ให้ความช่วยเหลือโดยการจัดสภาพที่อยู่อาศัยให้สะอาด ถูกอนามัยป้องกันคนในชุมชนเป็นโรคด้วย ดังนั้นที่ทองทรายมีโอกาสไปคุมโรงสีข้าว ทองทรายก็ได้ติดต่อแพทย์และพยาบาลมาฉีดวัคซีนให้กับคนในโรงงานเพื่อป้องกันโรคไข้สมองอักเสบ นอกจากนี้เธอยังรู้จักการนำมูลของหมูไปทำประโยชน์อย่างอื่น

การช่วยเหลือสังคมโดยเฉพาะชุมชนที่เราอยู่อาศัยจะเป็นการสร้างสิ่งแวดล้อมที่ดีดังที่ผู้เขียนได้แสดงทัศนะผ่านตัวละครเอกคือ ทองทราย ใช้สรรพนามบุรุษที่หนึ่งเรียกตนเองว่า “ทราย” บอกเล่าถึงการจัดการนำแพทย์มาฉีดวัคซีนไข้สมองอักเสบให้แก่คนในโรงสีและการกำจัดกลิ่นของมูลหมูดังข้อความ

“ อ้อ ไม่ทราบหรอค่ะ ที่นี้พวกคนงานนะพูดยาก หลายบ้านบอกแล้วก็ทำเฉย ทราวยเลยคิดว่าจะให้หมอมารักษาถึงที่ ยอมจ่ายค่าปวยการให้ พอตีมีเพื่อนเรียนพยาบาล เขาบอกว่าแถวบ้านเรานี้ถือเป็นเขตเสี่ยงต่อโรคใช้สมองอักเสบ เพราะมีโรงสีข้าวแล้วก็ฟาร์มเลี้ยงหมูเยอะ มึงบประมาณฉีดวัคซีนให้ฟรีที่อนามัย ทราวยเลยไปติดต่อได้สัตวแพทย์มาช่วยแนะนำการทำควมสะอาดโรงเลี้ยงหมูด้วย ”

...

“ สะอาดปราศจากกลิ่นเหม็นเลยนะค่ะ เพราะซื้อหมู เอาไปหมักแก๊สชีวภาพหมดแล้ว ”

(หน้าทอง : 244-245)

ทองทรายช่วยเหลือให้สังคมรอบตัวมีความสะอาดถูกสุขอนามัย สภาพแวดล้อมรอบบริเวณดี นอกจากนี้ทองทรายยังรู้จักแบ่งปันความสุขโดยการช่วยเหลือมูลนิธิแม่ชีด้วยการบริจาคข้าวสารให้แก่สำนักแม่ชีทุกเดือนๆ ละหลายกระสอบ เพื่อเป็นการสืบทอดเจตนารมณ์ของป้ามณีที่ได้ริเริ่มอุปการะสำนักแม่ชี

เรื่องรอยอดีต เดชาชาญ เป็นเด็กกำพร้าถูกบิดามารดาทอดทิ้ง ต่อมาชาญและเมธาวิได้ขอเดชาชาญมาเลี้ยงดูให้ความรักและความสุขแก่เดชาชาญเป็นอย่างมากแต่เมื่อทั้งสองประสบอุบัติเหตุเสียชีวิตเดชาชาญจึงคิดจะย้ายออกจากบ้านเพื่อจะได้ไม่มีปัญหากับญาติพี่น้องของชาญและเมธาวิ เดชาชาญจึงสอบเข้ามหาวิทยาลัยของรัฐเรียนเกี่ยวกับการสอนเด็กประถมวัย เมื่อเรียนจบเดชาชาญมีโอกาสดำรงงานสอนหนังสือเด็กที่มีลักษณะพิเศษที่มีความสามารถหรือเชี่ยวชาญทางด้านใดด้านหนึ่งเช่น คณิตเลขเร็ว เก่งทางด้านภาษาอังกฤษ ฯลฯ แต่มีปัญหาทางด้านพฤติกรรมที่มักจะมีบุคลิกไม่สามารถอยู่นิ่งๆ ได้ จำเป็นต้องได้รับการดูแล เพื่อช่วยให้เด็กเหล่านี้นำความสามารถไปพัฒนาประเทศชาติต่อไป

ผู้เขียนได้แสดงทัศนะเรื่องการเสียสละเพื่อช่วยพัฒนาที่มีปัญหาในด้าน การปรับตัวสังคมโดยผ่านให้ตัวละครเอกในฐานะบุรุษที่หนึ่งโดยใช้สรรพนาม “ผม” เล่าถึงการทำงานเพื่อเด็กที่สามารถใช้ชีวิตอยู่ในสังคมได้

“ ผมก็ทำอยู่แล้ว แต่เด็กพิเศษนี่ดูแล ไม่ใช่ว่าผมทำแต่งงานเกี่ยวข้องกับเด็กอัจฉริยะเท่านั้น เด็กมีปัญหาทั้งคู่ อย่างเด็กออทิสติก เด็กไฮเปอร์ สารพัดแบบแหละครับ เรียกว่ามีอะไรแปลกเข้ามา ก็ช่วยไหนๆ เขาก็เข้ามาอยู่ในความดูแลของเราแล้ว ผมมีเวลาทำงานมากกว่าคนอื่นเพราะไม่มีครอบครัว ... ”

(รอยอดีต : 347)

ทอรั้งในเรื่องหน้าทอง เป็นเด็กสาวที่มีความใจร้อน จนประสบอุบัติเหตุตก ต้นมะพร้าวไม่สามารถเดินได้ตลอดชีวิต ในตอนแรกทอรั้งไม่สามารถยอมรับสภาพของคนพิการได้ แต่เมื่อทอรั้งได้รับรู้ถึงความห่วงใยของคนรอบข้างและรับรู้ถึงปัญหาชีวิตของคนอื่นที่มีความทุกข์มากกว่าตนเอง ทำให้ทอรั้งยอมรับความจริงในชีวิตและยอมรับสภาพของตนเองได้ เธอจึงพยายามทำตนเองให้มีประโยชน์ต่อสังคมด้วยการช่วยเหลือคนที่ด้อยโอกาสกว่าโดยไปสอนหนังสือแก่เด็กกำพร้าที่สถานเลี้ยงเด็กกำพร้าของแม่ชี ผู้เขียนให้ตัวละครรองทอรั้งเป็นผู้เล่าเรื่อง โดยใช้สรรพนามบุรุษที่หนึ่งแทนตนเองว่า “รุ้ง” เล่าถึงความพอใจในชีวิตปัจจุบันให้วิธานผู้เป็นพี่ชาย “ ... พี่ไม่ต้องเกรงใจใคร ส่วนรุ้งก็ทำได้แล้ว มาอยู่ที่นี่ ฝึกงานศิลปะประดิษฐ์ให้เด็กกำพร้าที่โรงเรียนแม่ชีอยู่กับแม่ชีวิภา ทุกอย่างลงตัวหมด ... ” (หน้าทอง : 699)

1.7 ความขยันหมั่นเพียร

ความขยันหมั่นเพียร หมายถึง ความมานะบากบั่นเอาการเอางาน ความพยายามในการปฏิบัติกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งอย่างสม่ำเสมอโดยไม่ทอดทิ้งเพื่อให้งานนั้นสำเร็จ

ในเรื่องเกิดแต่ลม ปริกเด็กหนุ่มที่ต้องต่อสู้ชีวิตด้วยตนเองเนื่องจากพ่อแม่เสียชีวิตหมด ดังนั้นเขาจึงต้องทำงานพร้อมกับเรียนหนังสือด้วย เขาจึงต้องหารายได้พิเศษในวันหยุดโดยไม่เกี่ยงว่าจะได้เงินน้อยหรือมากโดยเขาจะนำเงินไว้เป็นค่าใช้จ่ายดังข้อความที่ผู้เขียนได้บรรยายให้เห็นถึงพฤติกรรมความขยันทำงานของปริกซึ่งแตกต่างกับความคิดของโสฬสชายหนุ่มผู้รักความสบาย ผู้เขียนใช้สรรพนามบุรุษที่สามว่า “ปริก” บรรยายถึงความรู้สึกในการทำงาน “ ... คำวันนั้นปริกจึงได้เงินอีกสามสิบบาท โสฬสบ่นว่าไม่น่าจะคุ้มเพราะเสียเวลาปรับเสาอากาศ โทรทัศน์ให้ตั้งเครื่องค่อนข้างโง่งม ต้องปีนป่ายอยู่นานกว่าจะได้เรื่อง แต่ปริกเองคิดว่าคุ้มเหนื่อย วันนี้ได้ร่อยบาทแล้วนี่นา...” (เกิดแต่ลม : 192)

ในเรื่องเพรงกรรม พริยุดม เป็นเด็กที่ใฝ่หาความรู้ทางด้านงานพิมพ์เป็นอย่างมาก พริยุดมจึงพยายามเก็บเงินตั้งแต่เด็กเพื่อซื้อคอมพิวเตอร์ดังที่ผู้เขียนได้บรรยายให้เห็นถึงพฤติกรรมของพริยุดมที่มุ่งมั่นจะทำได้สิ่งหนึ่งไว้โดยบรรยายผ่านสรรพนามบุรุษที่สามว่า “พริยุดม” ดังข้อความ “ ... พริยุดมนับเงินอยู่ทุกอาทิตย์และถามสภาพบ่อยๆว่าพอซื้อคอมพิวเตอร์หรือยัง ... ” (เพรงกรรม : 225) และผู้เขียนได้บรรยายให้เห็นถึงพฤติกรรมที่มีความมุ่งมั่นที่จะประกอบอาชีพด้านงานพิมพ์ของตัวละครพริยุดม โดยใช้สรรพนามบุรุษที่สามว่า “เด็กหนุ่ม” และ “เขา” ดังข้อความ

... เด็กหนุ่มซื้อเครื่องคอมพิวเตอร์มาเครื่องหนึ่งและรับจ้างโรงพิมพ์พิมพ์ต้นฉบับ ใส่แผ่นดิสก์และ
จัดหน้าด้วยในบางครั้ง เงินที่ซื้อเครื่องคอมพิวเตอร์เป็นเงินที่เขาเก็บสะสมมานานปีเพื่อจะได้ทำงานที่
ตนรัก เขาวางแผนว่าถ้าเก็บเงินได้อีกสักก้อนจะซื้อแท่นพิมพ์เล็กๆสักแท่นมารับจ้างทำ จุลสารโฆษณา
สินค้าให้ร้านค้าหรือบริษัทเล็กๆเป็นงานง่ายสำหรับเขา ...

(เพลงกรรม : 357)

โบตันได้นำเสนอทัศนะของความขยันหมั่นเพียรไว้ในเรื่องเกิดแต่คน ดังเช่นปริก ที่
มีความขยันหมั่นเพียรในการทำมาหาเลี้ยงชีพ เนื่องจากปริกเป็นเด็กที่มาจากต่างจังหวัดที่เข้ามา
เรียนในกรุงเทพฯ พ่อแม่ไม่มีเงินส่งเสียให้เรียนหนังสือทั้งนี้เนื่องจากฐานะทางบ้านยากจน
ปริกต้องออกหารายได้พิเศษเพื่อนำเงินมาใช้จ่ายในการเรียนหนังสือและค่าใช้จ่ายต่างๆ

ผู้เขียนได้แสดงทัศนะผ่านตัวละครเอกคือ ปริก เป็นผู้เล่าเรื่องของตนเองถึงสิ่งที่
ทำในวันหยุดเพื่อจะได้ใช้เวลาให้เป็นประโยชน์โดยการหารายได้พิเศษและเพื่อพัฒนาความรู้
เกี่ยวกับช่างไฟของตนเองด้วย “ ... ไปแค่ร้านอิมอร้อยเอง จะไปแก้ไฟให้ตาแป๊ะแก จะต้องแต่งตัว
อะไรละ ต้องปิ่นกุดไฟนะ ได้ซักสิบบาทยี่สิบบาทค่าแรงก็ยังมีดี แล้วแกจะช่วยให้ซ่อมประตูห้อง
ยายมิ่งที่พังตอนเข้าไปเอาตัวมันไปหาหมอด้วย บานพับหลุด ประตูปิดไม่ได้ ... ” (เกิดแต่คน :
191)

หรือในเรื่องดาวแต่มดดิน โบตันได้เสนอให้เห็นความพยายามของตัวละครนุช
มีความฝันที่จะมีร้านเสริมสวยเป็นของตนเอง เธอจึงพยายามเรียนรู้งานทางด้านเสริมสวยทั้งที่
ร้านเสริมสวยของอินทราซึ่งเป็นนายจ้างที่เอาเปรียบนุช ใช้แรงงานนุชโดยไม่ให้เงินเดือนนุชก็ไม่
ย่อท้อ พยายามเรียนรู้งานด้านเสริมสวยจากอินทรา จนในที่สุดนุชได้ไปอยู่ร้านอำไพซึ่งเป็น
นายจ้างที่สั่งสอนนุช ฝึกฝนนุชจนเป็นช่างเสริมสวยที่เก่งและสนับสนุนให้นุชเข้าประกวดนางงาม
จนได้รางวัลและเป็นนางแบบโฆษณาชื่อดัง จนสามารถเก็บเงินซื้อร้านเสริมสวยได้ในที่สุด
นอกจากนี้เธอยังพยายามเฝ้าหาความรู้ในอาชีพของตนเองตลอดเวลาจนกระทั่งลงทุนไปเรียน
นวดตัวที่ต่างประเทศ

ผู้เขียนได้แสดงทัศนะโดยผ่านตัวละครเอกคือนุช ใช้สรรพนามบุรุษที่หนึ่งเรียกชื่อ
ตนเองว่า “นุช” เล่าเรื่องของตนโดยผ่านทางจดหมายที่ส่งถึงครูทศซึ่งเป็นครูที่เคยสอนตนเองใน
ระดับประถม เล่าเรื่องราวถึงความก้าวหน้าในชีวิตและความขยันมานะบากบั่นในการทำงานที่
ตนเองชอบไว้ดังข้อความ “ ... ถ้านุชไม่ตกอับเสียก่อนนะครู นุชจะส่งมาให้อีก แต่ตอนนี้ต้องขอพัก
ไว้ก่อนเพราะนุชไปฝรั่งเศสกับนายจ้าง เจ้าของเครื่องสำอางโดยเจ้านายจะไปดูงาน แต่นุชจะไป

เรียนนวดหน้าเพิ่มเติม เป็นคอร์สสั้นๆ ใช้เวลาประมาณหกเดือน กลับมาแล้วค่อยตั้งต้นใหม่ ...”
(ดาวแต้มดิน : 697)

และตัวละครเอกบอกเล่าเรื่องของตนให้แก่เพื่อนรักอย่างเจือพึงถึงความก้าวหน้า
ในการลงทุนทำร้านเสริมสวย ดังข้อความที่นุชได้บอกเล่าไว้ในจดหมายส่งผ่านมาให้แก่ครูทศซึ่ง
เป็นครูสมัยประถมศึกษา

แต่แล้วเจือก็ได้รับจดหมายฉบับหนึ่งจากกรุงเทพฯ เป็นจดหมายจากนุช

“ นุชกลับจากปารีสแล้วแหละแต่ไม่ว่างเลย มัวแต่่วนกับศูนย์เครื่องสำอางของคุณบีที่ศูนย์การค้า
ใหญ่เปิดใหม่ ฉันลาออกจากร้านอำไพวรรณแล้ว ตอนนี้เป็นผู้จัดการศูนย์ให้คุณบี ฉันซื้อคอนโดยูนิต
หนึ่งใกล้ๆ ที่ทำงาน ... ”

(ดาวแต้มดิน : 700)

ในเรื่องขี้มสะบันงา ความขยันหมั่นเพียรในการแสวงหาความสำเร็จในงานดังที่
ภควัต ซึ่งเป็นชายหนุ่มที่ชื่นชอบในงานศิลปะจึงหันมาประกอบอาชีพทำผ้าบาติกขาย โดยเขา
พยายามสร้างสรรค์งานใหม่ๆ เพื่อให้ผ้าบาติกมีหลากหลายแบบและถูกใจลูกค้า

ผู้เขียนให้ตัวละครรองคือภควัต แทนตนเองโดยใช้สรรพนามบุรุษที่หนึ่งเรียก
ตนเองว่า “พี่” เป็นผู้เล่าให้จันจลาเด็กสาวที่ตนหมายปองฟังถึงความฝันของตนเองในการพัฒนา
ฝีมือการทำผ้าบาติก

“ สมัยนี้ต้องสร้างสรรค์แบบใหม่ๆ ถึงจะขายได้ ก็แล้วแต่คนซื้อจะเลือกเอา ยิ่งพวกฝรั่งนะเขาชอบ
กลิ่นอายเอเชียก็จริงแต่ต้องปรับให้เขามองแล้วเข้าใจด้วย พี่ก็ฝันจัง อยากให้นักออกแบบระดับโลกมา
เห็นผ้าของเราแล้วชอบใจ เอาไปออกแบบเสื้อผ้าคอลเลกชันฤดูร้อนแนวเอเชีย เราจะได้ดังพอดังที่นี่
เงินทองมันก็มาเอง ถึงปริญญาก็พอจะมีเครดิตเอาไว้อวดผู้คนเขาได้ ไม่งั้นเขาก็ดูถูกเราว่าแค่เด็กช่าง
ศิลป์ จบแค่วิชาชีพ ”

(ขี้มสะบันงา : 375)

1.8 การรู้จักความพอดี

การรู้จักความพอดี หมายถึง การรู้จักหรือสภาพของตนเองตลอดจนรู้ถึงสติปัญญา กำลังกายและสิ่งต่างๆอันเกี่ยวกับตน เพื่อจะได้ประพฤติให้พอเหมาะ กับสภาพนั้นๆ

ในเรื่อง เกิดแต่ตม ปริก เป็นเด็กที่รู้สภาพของตนเองดีว่าตนเองเป็นคนต่างจังหวัดฐานะทางบ้านยากจน บิดาเล่นการพนันจนหมดตัว ซึ่งต่างกับวาลูกา มีบิดาเป็นผู้ว่าราชการจังหวัดมารดาเป็นครู ฐานะทางบ้านจัดอยู่ในระดับคนรวย ปริกนั้นแอบหลงชอบวาลูกาแต่เขาก็รู้ตัวดีว่าตัวเองมีฐานะแตกต่างจากวาลูกามากดังที่ผู้เขียนเป็นผู้เล่าถึงความรู้สึกของตัวละครโดยใช้สรรพนามบุรุษที่สาม “เขา” กล่าวถึงความรู้สึกของตนเองที่ต้องการได้รับรู้ถึงความรักและต้องการให้ความรู้สึกดีๆ แก่หญิงสาว

... ไม่ได้หวังหรือคิดจะทาบหล่อนเลย เพียงแต่ติดใจ อยากได้เห็นหน้าพอให้เกิดความวาบวาม ให้รู้จักความรักระหว่างหญิงชายเป็นเช่นไร แม้เมื่อได้รู้สรักรแล้วจะต้องเจ็บปวดไปชั่วชีวิต ปริกก็คิดว่าจะได้รับรู้รสขมนั้น ดีกว่าให้ทำใจแห้งแล้งอยู่กับงานหนักและความทุกข์ระทมเพียงประการเดียว

... แต่เมื่อเขาไม่มีความหล่อเหลาระดับนั้น เขาก็ต้องกล้ำกลืนอยู่กับความทุกข์และคุณธรรมที่ตนเองมีอยู่และไม่อาจเปลี่ยนแปลงความคิดเดิมของตนได้ สู้ตรากตรำทำงานและร่ำเรียนเพื่อยกฐานะของตนขึ้นสักนิด ไม่ใช่ยกฐานะตนเองเพื่อขึ้นไปอยู่ในสังคมระดับเดียวกับวาลูกา แต่เพื่อจะได้เป็นที่พึงของน้องชาย

(เกิดแต่ตม : 486)

ส่วนเดชาชาญ ในเรื่อง รอยอดีต เป็นเด็กกำพร้าที่ถูกเลี้ยงดูในสถานเลี้ยงเด็กกำพร้าในช่วงหกปีแรกของชีวิต หลังจากนั้นได้รับการอุปการะจากชาญและเมธาวีด้วยความรักและความอบอุ่นเปรียบเสมือนลูกคนหนึ่ง แต่เมื่อชาญและเมธาวีเสียชีวิตจากอุบัติเหตุรถยนต์ทำให้ญาติของชาญและเมธาวีพยายามไล่เดชาชาญออกจากบ้าน เดชาชาญจึงจำเป็นต้องแยกตัวออกมาอาศัยสักกะกับอ้อมทรัพย์เพื่อนบ้านอยู่ชั่วคราวจนกว่าจะสอบเข้ามหาวิทยาลัยได้ ดังที่ผู้เขียนได้บรรยายผ่านสรรพนามบุรุษที่สาม “เขา” ถึงความรู้สึกของตัวละครที่ต้องการจะไปจากบ้านที่ตนเองอยู่เนื่องจากความคับข้องใจดังข้อความที่ว่า “ ... เดชาชาญไปสมัครสอบเทียบรับเร่งรัดการเรียนของตนจะให้จบเร็วที่สุดเท่าที่จะทำได้ เขารู้ดีว่าเรียนอย่างนี้พื้นฐานวิชาจะไม่

แน่นแต่เขาคิดว่าเขาขอไม่ได้แล้ว เขาจะอาศัยสักกะกับออมทรัพย์นานนักก็ไม่สมควร จะอยู่ร่วมบ้านวรศูลีก็นั่นตรายเกินไปต่อตัวเขาและตัวสาวแก่ผู้นั้น ... ” (รอยอดีต : 287)

ดังนั้นเมื่อสถานการณ์บีบคั้นให้เดชาชาญจำเป็นต้องออกจากบ้านเดชาชาญจึงคิดว่าจะสอบเข้ามหาวิทยาลัยของรัฐในต่างจังหวัดให้ได้โดยเลือกคณะที่ตนถนัดและจบมาทำงานที่ตนเองชอบ ผู้เขียนได้เสนอทัศนะผ่านสรรพนามบุรุษที่สามว่า “เดชาชาญ” กล่าวถึงความรู้สึกของเดชาชาญที่ต้องการสอบเข้าคณะที่จบมาแล้วเป็นครูดังข้อความที่ว่า

... ด้วยความพยายามและความกดดันที่ได้รับมาตั้งแต่ผู้อุปถัมภ์เสียชีวิตเดชาชาญสอบเทียบมัธยมปลายได้ในเวลาเพียงปีเดียวและสามารถสอบเข้ามหาวิทยาลัยของรัฐได้ แต่เป็นมหาวิทยาลัยในต่างจังหวัดตามที่เขาต้องการ ไม่ใช่คณะยอดนิยมหรือคณะที่เรียนจบแล้วจะสามารถประกอบวิชาชีพที่ได้เงินเดือนสูงๆ หากเป็นวิชาครูปรูมวัยที่บุรุษส่วนใหญ่ไม่อยากจะเรียน ...

(รอยอดีต : 288-289)

ในเรื่องขั้มสะบันงา ภควัต เป็นเด็กต่างจังหวัดหนีบิดามาอาศัยอยู่กับมารดาที่กรุงเทพฯ เมื่อบิดาของภควัตเสียชีวิตลงได้ยกทรัพย์สินทั้งหมดให้ภควัตดูแลแทน แต่ภควัตได้ยกมรดกทั้งหมดให้น้องชายและน้องสาวต่างมารดาคอยดูแลแทน เพราะตนเองถนัดงานทางด้านศิลปะโดยคิดจะทำกิจการผ้าบาติก ดังนั้นมารดาเลี้ยงภควัตจึงให้เงินมาจำนวนสามล้านจากการแบ่งมรดก เพื่อที่จะช่วยให้ภควัตดำเนินงานตามที่มุ่งหวังไว้

โบตันได้แสดงทัศนะผ่านตัวละครรองอย่างภควัต โดยใช้สรรพนามบุรุษที่หนึ่งเรียกตนเองว่า “ผม” เป็นผู้เล่าเรื่องถึงความคิดของตนเองที่ไม่ต้องการดำเนินกิจการของบิดาไว้ดังข้อความ

“ ผมชอบงานทางนี้มากกว่า ทางโน้นแม่เลี้ยงกับน้องเขาดูแลกันเองครับ ผมแค่ช่วยจัดระบบให้ดีแล้วก็จัดการมรดกให้เรียบร้อยเท่านั้นเอง ... มันของของเขา ทำมาหากินมา ผมเหมือนคนนอก แค่อยช่วยบ้างเท่านั้น พ่อผมน่าจะหมดไม่ว่าอะไร แต่แม่เลี้ยงกับผมแล้วก็น้องๆก็ทำงานตามคำสั่งมาตลอด จนผมหนีเข้ากรุงเทพฯ ผมจะเอาไว้ก็ได้แต่อย่าดีกว่า ผมไม่ใช่คนดีอะไร นักหรอกครับ คุณอย่าเข้าใจผิด ผมยังไม่อยากตาย แม่เลี้ยงผมนะไม่เท่าไรหรอกแต่ญาติๆเขาก็เต็มเมือง อีกอย่างแม่เลี้ยงเขาก็เคยเลี้ยงผมมา จะลำเอียงบ้างก็ไม่ได้มากมายอะไร ประสาแม่เลี้ยงลูกเลี้ยงตามธรรมดาๆมี

ปัญหาเล็กๆน้อยๆ แต่ก็อยู่กันมาด้วยดีตั้งหลายปี ผมจะไปเอาของเขาก็กระไรอยู่ แต่ยายเขาก็ดีนะครับ แม่ของแม่เลี้ยงผมว่า เขาบอกว่าผมเป็นลูกคนโต พ่อตั้งใจจะให้สืบทอดธุระกิจ เมื่อไม่เอาเขาก็จะสมนาคุณให้บ้าง เขาจะได้ไม่รู้สึกรำคาญผมหรือว่าขัดคำสั่งพ่อจนพ่อตายตาไม่หลับ เขาให้เงินไปลงทุนก้อนหนึ่ง "

(ขุ้มละบับ : 576-577)

หรือในเรื่องหน้าทอง โบตันให้ทอรั้ง เป็นเด็กสาวที่มีนิสัยใจร้อน ปากร้าย แต่เป็นคนมีใจรักงานศิลปะประดิษฐ์อย่างมากและรู้ว่าตนเองเรียนไม่เก่งทางด้านสายสามัญ โบตันได้แสดงทัศนะไว้ว่าหากเด็กและเยาวชนรู้จักถึงความต้องการที่แท้จริงของตนเองและรู้ถึงความสามารถของการทำงานของตนเองแล้วก็จะสามารถทำงานนั้นได้อย่างมีประสิทธิภาพดังที่ผู้เขียนได้ให้ตัวละครเอกอย่างทองทรายได้กล่าวถึงทอรั้งโดยผ่านสรพนามบุรุษที่สาม "เขา" ดังข้อความ " ... เขาก็ยังไม่รู้เลยว่าจบโปรแกรมศิลปคดีนี้แล้วเขาจะเรียนอะไรต่อได้ เขาเรียนไม่เก่งสมองก็งั้นๆ มีดีตรงประดิษฐ์ประดิษฐ์เท่านั้นเอง พวกงานแกะสลัก งานปั้น งานทำดอกไม้อะไรพวกนั้นที่เขาทำได้ดี ..." (หน้าทอง : 260) ทอรั้งรู้ว่าตนชื่นชอบในงานประดิษฐ์สิ่งของต่างๆ จึงทำให้สามารถทำงานเหล่านั้นได้อย่างดี

1.9 การช่วยเหลืองานของครอบครัว

ครอบครัวควรจะมีหน้าที่ให้เด็กและเยาวชนรู้จักรับผิดชอบงานที่บ้านด้วย นอกจากการรับผิดชอบตนเองแล้วเพื่อเป็นการฝึกให้รู้จักอดทนและรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

ในเรื่องหน้าทอง แสดงให้เห็นถึงความขยันในการช่วยเหลืองานครอบครัว ทอรั้งเป็นเด็กสาวที่มีฐานะยากจน ต้องช่วยเหลือตนเองในการเรียนหนังสือ ดังนั้นทอรั้งจึงต้องทำงานช่วยงานที่สวนมะพร้าวซึ่งเป็นสวนมะพร้าวของปู่ย่า ดังที่ผู้เขียนได้บรรยายผ่านสรพนามบุรุษที่สามว่า "ทอรั้ง" กล่าวถึงขั้นตอนการทำงานของทอรั้งไว้ว่า

... ทอรั้งต้องตื่นตั้งแต่ย่ำรุ่ง เข้าไปในสวน เอากระบอกร่อนน้ำตาลไปเปลี่ยนบนยอดมะพร้าวที่ร่อนน้ำตาลไว้ จนกระบอกร่อนน้ำตาลที่เต็มไปด้วยน้ำตาลกลับมาเทใส่ถัง เทใส่กระทะเคียวตาลไปโดไว้ให้ยากับปู่เคียว ตัวเองไปโรงเรียน บ่ายกลับมาที่ขึ้นต้นมะพร้าวไปเอากระบอกร่อนน้ำตาลลงมาอีก น้ำที่ได้ตอนบ่ายน้อยกว่าน้ำตาลที่ร่อนตอนกลางคืนเพราะช่วงเวลานั้นกว่า แต่ก็ต้องขึ้นไปเอาลงมา และนำ

กระบอกขึ้นไปเปลี่ยนใหม่ด้วย กว่าจะได้พักก็ค่ำมืด ถ้าทำน้ำตาลหลายต้นนักทอรั้งก็เหนื่อยจนหมดแรง ...

(หน้าทอง : 65-66)

การทำงานเป็นต้นมะพร้าวและเคียนน้ำตาลเป็นงานที่เหนื่อยและหนักหนามากนักสำหรับเด็กสาวอย่างทอรั้ง แต่ทอรั้งก็ตั้งใจทำงานอย่างไม่รู้จักเหน็ดเหนื่อย ดังที่ผู้เขียนได้เล่าผ่านสรรพนามบุรุษที่สามว่า "ทอรั้ง" บรรยายถึงความยากลำบากในการทำงาน

... แต่พอน้ำตาลในกระทะเริ่มบ้าไฟ เห็นฟองขาวเดือดพล่าน ... รอจนน้ำตาลยุบตัวลงเดือดเป็นฟองโตๆจะราไฟเอง ต่อจากนั้นปู่หรือทอรั้งจะเข้ามารับงานต่อ น้ำตาลในกระทะขึ้นดอกมากแล้วเริ่มปุดๆ ยุบลงจนได้ที่เหนียวหนืด ทอรั้งจะใช้พายขูดน้ำตาลริมกระทะไม่ให้น้ำตาลไหม้ เอาแค่พอเกรียมๆ แล้วยกลง ใช้เหล็กกระแทกน้ำตาลกระแทกน้ำตาลในกระทะให้เย็นและแห้งแข็ง เหนือโหมท่วมตัวกันทีเดียว...

(หน้าทอง : 67-68)

ในเรื่องเพลงกรรม โบตันให้ตัวละคร พิริยุตม์ ได้รับการเลี้ยงดูจากอาเน้ยหรือโกวเน้ยซึ่งเป็นน้องสาวของบิดา ทำให้พิริยุตม์หรือเด็กชายป๊อกจำเป็นต้องช่วยงานบ้านดังข้อความที่ผู้เขียนได้บรรยายถึงพฤติกรรมในการทำงานในแต่ละวันของพิริยุตม์ผ่านสรรพนามบุรุษที่สามว่า "เขา" กล่าวไว้ว่า

... แต่ตัวเขาไม่ได้ตื่นสายดอกเพราะอาเน้ยจะปลุกเขาตั้งแต่ยังไม่เจ็ดนาฬิกา ให้ขึ้นมาหัดซักผ้า หุงข้าว ช่วยทำงานบ้าน รับประทานอาหารเช้าเสร็จแล้วจะออกจากบ้านได้

" โกวไม่ได้ใช้แรงงานหรอกนะ ป๊อกแต่แกมันไม่มีแม่จะดูแล ต้องหัดช่วยตัวเอง เผื่อโกวเป็นอะไรไป ไม่มีใครทำให้ ... " โกวเน้ยให้เหตุผลเด็กชายไม่ว่าอะไร ยินยอมหัดงานผู้หญิงพวกนี้แต่โดยดีไม่เคยบ่น เขาอายุเก้าขวบแล้วเข้าใจสภาพของตนเองดี

(เพลงกรรม : 223-224)

ในเรื่องเกิดแต่ตม มิ่งโกมุทเป็นเด็กที่ต้องช่วยเหลืองานที่บ้าน เพราะบ้านของมิ่งโกมุทเป็นร้านอาหาร มิ่งโกมุทจึงต้องช่วยนำอาหารที่ร้านไปส่งให้แก่ลูกค้าและคอยรับรายการอาหารที่ลูกค้าสั่ง

ผู้เขียนได้แสดงทัศนะผ่านตัวละครเอกคือ มิ่งโกมุท เล่าถึงชีวิตของตนเองโดยใช้สรรพนามบุรุษที่หนึ่งว่า “เรา” ที่ต้องช่วยเหลืองานของครอบครัวไปพร้อมกับการเรียนหนังสือ ดังข้อความ “... ยอมอดนอนหน่อย วันอาทิตย์เช้าตื่นสายได้นี้ เราเองก็ต้องช่วยตยายขายของในร้าน ช่วยหั่นผัก เด็ดกะเพราเด็ดพริกเด็กหญิงยื่นมือให้เพื่อนดูรอยเขียวๆ ของผักที่จับปลายเลืบนเห็นถนัด ล้างไม่ค่อยออก ... ”(เกิดแต่ตม : 279)

แม้ว่ามิ่งโกมุทจะต้องเรียนหนังสืออย่างไรก็ตาม มิ่งโกมุทก็ไม่เคยจะทิ้งการช่วยเหลืองานที่ร้านเพราะสงสารแป๊ะและซิ้มที่ต้องทำงานหนักกันเพียงสองคน การช่วยเหลืองานที่ร้านยังเป็นการฝึกฝนความอดทนของมิ่งโกมุท

ในเรื่องเกิดแต่ตม บุษบกชอยู่กับแม่สองคนเนื่องจากพ่อหนีไปอยู่กับผู้หญิงอื่น แม่มีอาชีพเป็นช่างเย็บผ้า บุษบกชจึงช่วยงานเย็บกับแม่ตั้งแต่เด็กโดยช่วยสอยผ้าให้แม่ได้ค่าแรงตัวละห้าบาท

ผู้เขียนได้แสดงทัศนะผ่านตัวละครรองคือ บุษบกช เล่าเรื่องโดยใช้สรรพนามว่า “เรา” ให้เล่าถึงชีวิตตนเองที่ต้องช่วยเหลืองานของมารดา เพื่อจะได้นำเงินที่ได้จากการทำงานมาช่วยเหลือทางการเงินแก่มารดา

“... ธรรมดาวันเสาร์ เราอยู่บ้านช่วยแม่สอยเสื้อได้ตัวละสามบาท แม่เขารับเย็บเสื้อใจเป็นผู้ช่วยช่างตัดเสื้อ เราสอยเสื้อสวยก็ช่วยสอย วันหนึ่งสอยได้ห้าตัวก็สิบห้าบาทแล้ว”

... บุษบกชก็แบมือให้เพื่อนดูรอยเข็มเย็บผ้าที่นิ้วกลางข้างซ้ายเพราะหล่อนต้องไปปลายนิ้วกลางซ้ายจับขอบผ้าที่จะสอย จึงมักจะถูกเข็มตำเป็นรอย ...

(เกิดแต่ตม : 279)

ในเรื่องหน้าทอง ทอรุ่งเป็นเด็กที่ขยันทำมาหากินมากจะพยายามหาหนทางที่ช่วยเหลือด้านการเงินของบ้าน โดยทอรุ่งจะพยายามหาเงินมาช่วยเหลือจนเจือครอบครัวโดยพยายามช่วยงานทุกอย่างของครอบครัว ทอรุ่งทำงานหนักดังข้อความที่ทองทรายพูดถึงทอรุ่งไว้ว่า “... เขาทำดีที่สุดแล้วละค่ะ ทำงานงกๆ ตั้งแต่ยังไม่ทันสว่าง วันหยุดก็ไม่เคยหยุดกับเขา เขายัง

บอกทรายว่าต้นพฤษภาคมน่าจะพอมีฝนให้ทรายไปช่วยลงตาลให้สักสี่ห้าต้น เพราะตอนนั้น มะขามเทศคงไม่ค่อยมีให้เก็บแล้ว ..." (หน้าทอง : 79)

1.10 การรับผิดชอบในฐานะลูกคนโต

การรับผิดชอบในฐานะลูกคนโต หมายถึง ความรู้สึกในจิตใจในฐานะพี่คนโต ซึ่งเป็นผู้ที่ควรจะให้ความคุ้มครองป้องกันภัย ควรที่จะสั่งสอนน้องของตนและอุปถัมภ์น้องๆ ของตน คนที่เป็นน้องก็ควรที่จะเคารพเชื่อฟังพี่ และช่วยเหลือสนับสนุนพี่เป็นการตอบแทน

ในเรื่องเกิดแต่ตม ปริก เป็นลูกชายคนโตของครอบครัว เขามีน้องผู้หญิงอีกสองคนคือโปรตปรานและน้ำปรง มีน้องชายชื่อปฏ ครอบครัวยุคก่อนมีฐานะร่ำรวยแต่เมื่อบิดาของเขาติดการพนันทำให้ฐานะทางบ้านยากจนลง เมื่อบิดาของปริกถูกแทงตายในคุกและมารดาที่แหวนคอยตาย ทำให้ปริกซึ่งเป็นลูกชายคนโตต้องดูแลน้องๆ เขาจึงต้องเรียนไปและทำงานตอนกลางคืนและในวันหยุดเพื่อส่งเสียตนเองเรียนหนังสือและส่งเงินไปให้น้องชายที่ต่างจังหวัด ดังข้อความที่ผู้เขียนได้บรรยายถึงชีวิตที่ต้องดูแลรับผิดชอบน้องๆ ของปริกไว้ว่า

... ปริกอาจจะมาจากครอบครัวฐานะดีกว่า แต่แม่ให้เขาช่วยทำงานในบ้านมาแต่เด็ก รับผิดชอบเลี้ยงน้อง ดูแลครอบครัวเวลาไปคลอดน้องเป็นเพราะในบ้านไม่มีคนใช้ ปริกจึงชินกับการช่วยเหลือตัวเอง ยิ่งเมื่อพ่อมลาญทรัพย์สมบัติ ยากจนลง ปริกจึงยังต้องเป็นผู้ช่วยของแม่ ทำงานสารพัด ...

(เกิดแต่ตม : 206)

... และข้อความที่ผู้เขียนได้บรรยายความรู้สึกของตัวละครโดยใช้สรรพนามบุรุษที่สามว่า "เขา" ดังข้อความ " ... เขาก็ต้องกลักรลื่นอยู่กับความทุกข์และคุณธรรมที่ตนเองมีอยู่และไม่อาจแปรเปลี่ยนความคิดเดิมของตนได้ สูตรากตรำทำงานและร่ำเรียนเพื่อยกฐานะของตนขึ้นสู่นิต ไม่ใช่ยกฐานะของตนเองเพื่อขึ้นไปอยู่ในสังคมเดียวกับवालुका แต่เพื่อจะได้เป็นที่พึ่งของตนเองและน้องชาย" (เกิดแต่ตม : 486)

เดชาชาญ ในเรื่องรอยอดีต เป็นเด็กที่ชาญและเมธาวิชมาเลี้ยงจากสถานเลี้ยงเด็กกำพร้า ทั้งสองให้ความรักและความอบอุ่นแก่เดชาชาญอย่างเต็มที่แม้ว่าจะมีลูกชายคือเมธาชาญแล้วก็ตาม เดชาชาญสำนึกในบุญคุณของทั้งสองเป็นอย่างมากจึงช่วยดูแลเมธาชาญอย่างดีทั้งนี้เนื่องจากเขาคิดเสมอว่าเขาเป็นลูกคนโตจำเป็นต้องดูแลน้องๆ ดังข้อความที่ผู้เขียนได้

บรรยายผ่านสรรพนามบุรุษที่สามว่า “เขา” ดังข้อความที่ว่า “... ความจำเป็นที่เขาจะต้องขับรถได้นั้นปรากฏชัดเมื่อออมทรัพย์ต้องแก่ เดชาชาญต้องยอมผิดกฎหมายขับรถของออมทรัพย์ไปเรียน และรับส่งน้องในบางวันเพราะสักกะไม่ว่าง ออมทรัพย์คลอดแล้วต้องพักผ่อน เดชาชาญต้องพึ่งตัวเองและเป็นที่พึ่งของน้องๆด้วย ...” (รอยอดีต : 273)

และในเรื่องขุมสะบันงา กุลิส เป็นลูกชายคนโตของโกสินทร์กับเสริมขวัญ ซึ่งทั้งสองเป็นบิดามารดาที่เลี้ยงลูกแบบปล่อยปละละเลย โดยปล่อยให้กุลิส สันฐิติ และสันหสาดูแลตัวเอง ในฐานะที่กุลิสเป็นพี่ชายคนโตจึงจำเป็นต้องดูแลน้องชายและน้องสาว รวมทั้งดูแลบ้านเมื่อย่าไม่สบายจำเป็นต้องมาพักอาศัยในบ้าน กุลิสซึ่งเป็นพี่ชายคนโตจึงตัดสินใจให้ย่านอนห้องของบิดามารดา

เมื่อบิดามารดาประสบอุบัติเหตุจากเครื่องบินตก สันฐิติผู้เป็นน้องชายของกุลิสเสียใจมาก กุลิสจึงส่งเสริมให้สันฐิติปรับปรุงบ้านเป็นโรงงานทำผ้าบาติกดังข้อความที่ผู้เขียนได้บรรยายผ่านสรรพนามบุรุษที่สามว่า “เขา” เล่าถึงความรู้สึกห่วงใยในอนาคตของน้องชายตนเอง

... กุลิสไม่กังวลเรื่องนี้เลยจริงๆ เขาสนับสนุนน้องชายอยู่แล้ว แต่ที่เคยคัดค้านเพราะเห็นว่าควรขออนุญาตบิดามารดาก่อน ไม่ทำอะไรลงไปโดยพลการ เมื่อขาดบิดามารดาแล้วเขาก็คือผู้ปกครองของสันฐิติ มีหน้าที่ดูแลน้องและทรัพย์สินสมบัติทั้งปวงแทน เขาจะต้องไปเยอรมนีในอีกไม่กี่เดือนข้างหน้า เพราะฉะนั้นให้โครงการของน้องชายสำเร็จก่อนเขาไปได้ก็ยิ่งดี สันฐิติเองจะได้ไม่หมกมุ่นอยู่กับความทุกข์โศกด้วย ...

(ขุมสะบันงา : 229-230)

ภควัต ในเรื่องขุมสะบันงา เป็นลูกชายคนโตของครอบครัว บิดามารดาหย่าร้าง และต่างก็มีครอบครัวใหม่ ภควัตอยู่กับบิดาและช่วยงานของบิดา เมื่อบิดาต้องการให้ภควัตเลือกเรียนทางด้านบัญชีซึ่งเป็นสิ่งที่ภควัตไม่ถนัดและรู้ว่าตนเองไม่สามารถจะเรียนได้ ภควัตจึงหนีเข้ากรุงเทพฯ มาอาศัยอยู่กับมารดาและน้องสาวต่างบิดาที่ชื่อภควดี เขาต้องเรียนหนังสือไปพร้อมกับหารายได้พิเศษเพื่อช่วยเหลือค่าใช้จ่ายในบ้านด้วย ต่อมาภควัตได้ร่วมหุ้นกับเพื่อนทำผ้าบาติกขายซึ่งส่งผลให้ภควัตได้มีโอกาสเป็นดาราเล่นละคร ภควัตในฐานะพี่ชายคนโตจึงคิดวางแผนอนาคตให้น้องสาว ผู้เขียนให้ตัวละครเอกคือ ภควัต พุดกับสันฐิติผู้เป็นเพื่อนสนิทและหุ้นส่วนทาง

ธุรกิจโดยเล่าถึงความคิดของตนเองที่วางแผนอนาคตไว้ให้น้องสาวในฐานะของพี่ชายคนโตไว้
ดังข้อความ

"ยายวดีนี่ก็เหมือนกัน พอโตแล้วไม่น่ารักอย่างตอนเล็กๆก็คงต้องเลิกเล่นละคร มาช่วยเราขายผ้า
หนทางที่ผ่านมานี้ก็ช่วยได้แยะเพราะรู้จักคนมาก แล้วคนพวกนี้ต้องใช้เสื้อผ้ามาก ข้าถึงสนับสนุน บ้าน
เก่าชานะมันอาจจะไม่หุ่ไม่หยาที่ดินไม่มาก แต่เดี๋ยวนี้ชอบมันขยายใหญ่ รถม้าเข้าสะดวกไม่เหมือนแต่
ก่อน ก็ว่าจะซ่อมแซมให้ดีหรือพอมีเงินเหลือจะปลูกใหม่ ทำร้านขายผ้าหรือทำเสื้อ คงพอมีหนทาง
หรือ ..."

(ชุ่มสะบันงา : 568-569)

ในเรื่องชุ่มสะบันงา ภควัด เป็นลูกชายคนโตของครอบครัวซึ่งประกอบกิจการ
ค้าส่งมีเงินหมุนเวียนนับสิบล้านในแต่ละเดือน แต่ภควัดไม่ยอมเรียนทางด้านธุรกิจจึงหนีเข้า
กรุงเทพฯ เพื่อเรียนหนังสือทางด้านศิลปะ เมื่อภควัดเข้ากรุงเทพฯ มาเขาต้องรับผิดชอบดูแล
ทุกข์สุขของน้องสาวต่างบิดาอย่างภควดีในฐานะพี่ชายคนโต ดังที่ผู้เขียนได้ให้แก่วกุดันคิดถึง
ภควัดไว้ว่า

... แก่วกุดันหน้ามืดตาลายกับถ้อยวาจาเหล่านี้จนเป็นลมไปจริงๆ แต่สองพี่น้องมัวแต่เถียงกันจึง
ไม่ทันสังเกต ทำไมถึงเป็นอย่างนี้กันหนอ ้วยรุ่นจากครอบครัวดีๆ แท้ๆ แต่ภควัดมาจากครอบครัว
แตกแยกมีภาระมากมาย บ้านก็อยู่ในแหล่งเสื่อมโทรม เขากลับทำตัวได้ดั่งต้นไม้ใหญ่คุ้มกันภัยให้
น้องสาว ...

(ชุ่มสะบันงา : 302)

ทัศนะของโบตันที่มีต่อพฤติกรรมที่พึงประสงค์ที่โบตันได้เสนอแนวทางไว้คือ
ต้องมีความกตัญญูกตเวทิต่อผู้มีพระคุณและตอบแทนบุญคุณตามกำลังความสามารถของตน
ดังเช่น ปริก ที่ต้องคอยพึ่งพาอาศัยด้านเงินทองกับโสวรรณพี่สาวของเพื่อน ส่งผลให้ปริกจะคอย
ช่วยเหลือโสวรรณตลอดเวลาด้วยการช่วยเหลือทำสิ่งเล็กๆน้อยๆที่ตนเองจะสามารถทำได้ โบตันยัง
เน้นย้ำให้ถึงความสำคัญทางการศึกษาเล่าเรียนจะช่วยพัฒนาความคิดและเป็นหนทางที่จะ

ช่วยให้ชีวิตดีขึ้นดังเช่น ปริก หรือพิริยุตม์ รวมทั้งต้องรู้จักความพอดีในฐานะของตนเองพอใจในสิ่งที่ตนเองมี ขยันหมั่นเพียรในกิจการที่ตนเองทำ รู้จักวางแผนอนาคตของตนเองและรู้จักประหยัดอดออม พยายามหารายได้พิเศษเพื่อช่วยเหลือครอบครัวในด้านค่าใช้จ่าย และยิ่งไปกว่านั้นจะต้องรู้จักช่วยเหลือสังคมที่ตนเองอยู่ให้ดีขึ้น โดยพยายามสร้างสรรค์สิ่งที่ดีงามให้แก่สังคม

2. ทักษะของโบตันที่มีต่อเด็กและเยาวชนในแง่พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์

โบตันได้สะท้อนให้เห็นถึงพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนที่ไม่สามารถอยู่ร่วมในสังคมได้ ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่ขัดต่อสังคมโดยไม่สามารถปรับตัวเข้ากับสังคมได้ ย่อมส่งผลให้เกิดปัญหาทำให้ไม่สามารถอยู่ร่วมได้อย่างเป็นปกติสุขได้

2.1 พฤติกรรมทางเพศ

เมื่อเด็กก้าวเข้าสู่การเจริญเติบโต ร่างกายมีการเปลี่ยนแปลงทำให้เด็กเกิดความรู้สึกความต้องการทางเพศ และการค้นหาในเรื่องเพศ ประกอบกับการที่มีสื่อวิทยุภาพลามก กระตุ้นความต้องการของเด็กให้มากขึ้น ให้อยากรู้อยากลองยิ่งขึ้น ซึ่งนำไปสู่การตอบสนองทางเพศที่ก่อให้เกิดปัญหาชีวิตตามมาเช่น การแอบไปมีวสุมทางเพศ การติดเชื้อโรคจากการมีเพศสัมพันธ์ การตั้งครรภ์ในขณะที่ยังเรียนหนังสือซึ่งทำให้เกิดปัญหาการทำแท้งกับหมอเถื่อนซึ่งทำให้เกิดอันตรายถึงชีวิตได้ หรือการที่เด็กวัยรุ่นยังอยู่ในสภาพที่ไม่พร้อมต่อการเป็นแม่ที่ดีได้ เนื่องจากวุฒิภาวะด้านต่างๆยังไม่พร้อม จึงมักก่อให้เกิดปัญหาต่อมายังลูกที่เกิดขึ้นซึ่งจะถูกทอดทิ้งให้ได้รับการเลี้ยงดูจากปู่ย่า ตายายแทนการได้รับความอบอุ่นจากพ่อแม่

โบตันได้แสดงทักษะไว้ว่าการที่เด็กและเยาวชนถูกข่มขืนจะส่งผลให้เด็กมีความรู้สึกหวาดกลัวต่อเรื่องเพศจนมีความรู้สึกหวาดกลัวต่อเพศชายดังในเรื่อง เพลงกรรม อลงกต เป็นเด็กหญิงอายุประมาณ 14 ปี อาศัยอยู่กับตา ยาย น้ำและน้ำเชย พิมานผู้เป็นน้ำเชยและมีลูกสาวอายุรุ่นราวคราวเดียวกับอลงกต แต่พิมานก็ยังลงมือข่มขืนอลงกตอย่างโหดร้ายโดยไม่เห็นว่าอลงกตเป็นหลานสาวของภรรยา ดังข้อความที่ผู้เขียนได้บรรยายเหตุการณ์ไว้ว่า

“อย่าร้องไปหน่อยเลย ฝัน ตาแกมันเมาพิบไปตั้งแต่เย็นแล้ว ต่อให้โยนน้ำก็ยังไม่ตื่น อย่าตื่นดีกว่า ฝัน จะได้ไม่ต้องเจ็บตัวมากกว่านี้” เขาลากหล่อนไปที่เตียง หน้าก้มต่ำลงลมหายใจระอุร้อนด้วยตัณหา และกลืนเหล้าจนกึก อลงกตตื่นและร้องเสียงดัง พิมานใช้มืออุดปากหล่อน เด็กหญิงกัดเต็มแรง

“ โอ๊ย ฤทธิ์มากนัก อันนี้ บอกแล้วว่าอย่าดื่มจะได้ไม่ต้องเจ็บตัวมาก ไม่ฟังเลย นี่แน่ะ” เขาตีกำปั้นออกจากปากหล่อนซัดโครมเข้าให้ที่ลิ้นปี เด็กหญิงตัวงอ ทั้งจุกและเจ็บจนหน้ามืด พิมานซัดซ้ำที่ท้องน้อยอลงกตทรุดลง พิมานหัวหล่อนโยนลงที่เตียง

อลงกตยังไม่สิ้นสติไปเสียเลยทีเดียว ความทรงจำเก่าๆเริ่มพรุ้งพรู ครั่งกระโน้นเมืองงานศพทอด ใครต่อใครไปงานกันหมดบ้าน หล่อนอยู่กับอรุณวรรณสองคน แม้จะจับไข้แต่หล่อนก็ได้ยิน เสียงคนต่อสู้อัน เสียงน้ำอรุณวรรณกรีดเสียงร้องแบบนี้ ทุกคนในบ้านหาว่าอลงกตเพื่อเพราะพิษไข้

มาบัดนี้เหตุร้ายเช่นนั้นเกิดขึ้นกับหล่อนเอง

มิน่าเล่า ...

เด็กหญิงอ้าปากร้องแต่เสียงไม่พ่นลำคอออกมาได้ หล่อนเจ็บจนตื่นพราด พิมานหัวเราะในลำคออย่างสุขสมใจ ดอกไม้ดอกนี้ยังไม่ทันแย้มกลีบเสียด้วยซ้ำไป ต่างกับอรุณวรรณซึ่งบานจะใกล้ร่วงโรย พิมานลุกขึ้นจากร่างบอบบางกึ่งเปลือย เห็นว่าเจ้าหล่อนมิได้สลบไสล...

(เพลงกรรม : 362-363)

พิมานยังข่มขืนอลงกตอย่างต่อเนื่องเป็นเวลาหลายปีและยังข่มขืนไม่ให้อลงกตบอกใคร อลงกตกลัวจึงไม่ได้บอกใครดังข้อความที่ผู้เขียนได้บรรยายความรู้สึกตัวละครอลงกตผ่านสรรพนามบุรุษที่สามว่า “หล่อน” ไว้ว่า

... พิมานข่มขืนหล่อนอย่างย่ำใจ ไม่มีใครขัดขวางไม่มีการต่อสู้ คือนั้นเขาไม่ได้กลับขึ้นไปนอนบนบ้านเสียด้วยซ้ำ ตอนย่ำรุ่งเขาข่มขืนหล่อนซ้ำแล้วจึงออกไปอาบน้ำแต่งตัวไปทำงาน

กว่าสาตินี้จะกลับบ้าน อลงกตก็ถูกข่มขืนทุกคำคืนและย่ำรุ่งจนชอกช้ำทั่วกายและใจ ไม่มีอะไรเหลือชิ้นดีอีกแล้ว หล่อนเจ็บจนหายใจและรู้สึกชาравกับตายด้านไปทั่วตัว

(เพลงกรรม : 365)

อลงกตถูกพิมานข่มขืนอย่างต่อเนื่องเป็นระยะเวลายาวนาน ดังข้อความที่ผู้เขียนได้บรรยายให้เห็นถึงความรู้สึกอับอายของตัวละครผ่านสรรพนามบุรุษที่สามว่า “หล่อน” ที่ต้องถูกบังคับล่วงละเมิดทางเพศไว้ว่า “... ถ้าหล่อนอยู่บ้านและมีวันหยุดยาวสักสัปดาห์เช่นนี้ พิมานจะต้องบังคับเอาตัวหล่อนไปไหนให้ได้สักวันสองวัน บังคับข่มขืนหล่อนกลางวันแสดๆ อลงกตแสนจะอดสู่อับอายและเจ็บปวดทั้งกายและใจ เวลาผ่านไปหลายเดือนแล้ว แต่หล่อนก็ยังไม่อาจทำตัวให้เคยชินกับพิมานได้ ... ” (เพลงกรรม : 400)

การถูกข่มขืนจากพม่านผู้เป็นน้ำเซยซึ่งเป็นคนใกล้ชิดส่งผลให้อลงกตมีพฤติกรรมที่แสดงถึงความหวาดกลัวต่อเพศชายและรู้สึกว่าเป็นคนไร้ค่า มีมลทิน และเกลียดชังเพศชาย

ในเรื่องเกิดแต่ตม โบตันสะท้อนให้เห็นถึงความคิดในเรื่องการมีเพศสัมพันธ์ก่อนการแต่งงานของหนุ่มสาวที่เรียนอยู่ในระดับมหาวิทยาลัยว่าเป็นเรื่องธรรมดาที่ควรจะทำประพฤติปฏิบัติได้ นอกจากนี้ทัศนคติทางเพศของฝ่ายชายต้องการหาทางรวบรัดฝ่ายหญิงให้ตกเป็นของเขาซึ่งเท่ากับเป็นการตีตราจอง ดังเช่นวาลูกาเป็นสาวน้อยที่เพียบพร้อมไปด้วยรูปสมบัติและคุณสมบัติ ได้รับการอบรมมาจากครอบครัวที่อบอุ่น เธอจึงมีนิสัยที่สงบเสงี่ยมอยู่ในโอวาทของบิดามารดามาตลอดถึงแม้ว่าวาลูกาจะใช้ชีวิตแบบสาวสมัยใหม่ แต่เธอได้รับการอบรมอย่างเข้มงวดจากครอบครัว ทำให้วาลูการะวังตัวไม่ใกล้ชิดกับโสฬสมากนัก แต่เมื่อวาลูกาจะต้องไปเรียนต่อต่างประเทศโสฬสจึงวางแผนมอมเปียรวาลูกาเพื่อจะล่วงเกินเธอ แต่วาลูกายังพอมีสติอยู่เกือบจะยอมโสฬส ทั้งนี้เพราะโสฬสคิดว่าการมีเพศสัมพันธ์เป็นเรื่องที่พึงกระทำได้ดังที่ผู้เขียนได้แสดงทัศนะผ่านบทบรรยายไว้ว่า “... เรารักกันทำไมจะต้องมาละเลยความสุขอย่างนี้ด้วย รักนวลสงวนตัวอะไรกัน พวกผู้ใหญ่เขาปฏิบัติกันอยู่ทุกวันแล้วทำไมมาห้ามเด็กรุ่นเรา พวกเราก็อายุเกียยี่สิบแล้วบรรลุนิติภาวะแล้ว...” (เกิดแต่ตม : 525)

ส่วนโปรดปรานในเรื่องเกิดแต่ตม ซึ่งเป็นตัวละครอีกตัวหนึ่งเป็นผู้มีความอยากรู้อยากเห็นในเรื่องกามารมณ์ที่ไม่รู้จักจบสิ้นเพราะโปรดปรานไม่ได้รับการอบรมสั่งสอนให้รู้จักเก็บความต้องการทางเพศไว้ ดังที่ผู้เขียนได้แสดงทัศนะผ่านบทบรรยายให้เห็นถึงพฤติกรรมของโปรดปรานผ่านสรพนามบุรุษที่สาม “หล่อน”

... เมื่อก่อนโปรดปรานก็เป็นเด็กสาวธรรมดาๆคนหนึ่ง ไม่ได้รู้เรื่องเพศอะไรเลย แต่ลุ่มเซยกับพี่เซยปลุกความเร่าร้อนในกายหล่อนให้ตื่นขึ้นมาและดับไม่ได้ รูปร่างของหล่อนเป็นเหตุมันยั่วยัณต์ตาเกินไปและหล่อนไม่รู้จักที่จะระมัดระวังไม่ให้มันกวนกิเลสชาย ... มันทำให้หล่อนเกิดความต้องการอันดั่งระงับลงไม่ได้ง่ายๆแล้วยังเกิดความอยากรู้อยากเห็นอีกด้วยว่า ผู้ชายคนอื่นๆนั้นจะต่างกับสองคนนั้นเพียงใด ...

(เกิดแต่ตม : 382)

และในเรื่องขุมสะบันงา โบตันก็ยังได้สะท้อนปัญหาในเรื่องเพศตรงข้ามซึ่งเมื่อมีปัญหาใดๆเกิดขึ้น เด็กและเยาวชนต้องการคำแนะนำที่ดีของบิดามารดาหรือผู้ใหญ่ที่ใกล้ชิด

โดยโบตันได้เสนอภาพของมารดาที่ไม่ห้ามและให้คำแนะนำสั่งสอนที่ดีแก่เด็กวัยรุ่นที่กำลังเติบโต และต้องการเรียนรู้เรื่องเพศตรงกันข้ามเช่น คำเก็ง ที่มีความอยากรู้อยากเห็นเรื่องเพศเป็นอย่างมาก ทั้งนี้เพราะพวงทองซึ่งเป็นมารดาเห็นว่าเป็นเรื่องที่เด็กผู้ชายควรเรียนรู้ไว้ ดังข้อความตอนหนึ่งที่คำเก็งได้เล่าถึงเหตุการณ์ที่พ่อเลี้ยงได้ลูกเลี้ยงวัยสิบสองขวบเป็นเมียให้พวงทองฟังซึ่งพวงทองก็รับฟังอย่างเห็นเป็นเรื่องธรรมดา ทั้งๆที่เป็นเรื่องที่ไม่เหมาะสมดังที่ผู้เขียนได้บรรยายให้เห็นถึงพฤติกรรมของพวงทองที่ไม่สนใจอบรมสั่งสอนลูกชายไปในทางที่ถูกต้อง โดยเล่าผ่านสรรพนามบุรุษที่สามว่า "หล่อน"

... ถ้าเป็นแม่คนอื่นที่มีความคิดมากกว่านี้จะต้องอบรมลูกชายเป็นการใหญ่ ทั้งการคบเพื่อน และสิ่งที่ถูกที่ควรบอกให้ลูกชายรู้ว่าพฤติกรรมของครอบครัวนายแอดแม้อวดอะไรนั้นผิดปรกติ ไม่เป็นที่ยอมรับของสังคม ไม่ใช่สิ่งที่ถูกต้อง แต่พวงทองไม่สนใจ แม้เมื่อหล่อนอยู่ลำพังกับลูกชายในห้องแถวเช่าหล่อนก็ไม่เคยสนใจสั่งสอนเมื่อลูกชายเจาะรูข้างฝาแอบดูหนุ่มสาวห้องข้างเคียงพลอดรักกัน หล่อนคิดว่าเป็นความอยากรู้อยากเห็นธรรมดาของเด็กผู้ชาย ลูกของหล่อนเป็นผู้ชายจะทำอย่างไรก็ได้ ไม่เป็นเรื่องเสียหาย ...

(ขุ้มสะบันงา : 270)

ถึงแม้คำเก็งจะหมกหมุ่นอยู่กับการดูหนังสือปลุกอารมณ์ทางเพศหรือมีความอยากรู้อยากเห็นเรื่องเพศมากเท่าใด พวงทองก็ไม่สนใจกลับสนับสนุนให้เรียนรู้เพราะเห็นว่าเป็นเรื่องของเด็กผู้ชายดังข้อความที่ผู้เขียนได้บรรยายโดยใช้สรรพนามบุรุษที่สามว่า "หล่อน" บรรยายถึงพฤติกรรมของพวงทอง " ... ลูกชายพยักหน้าผู้เป็นมารดาไม่ว่าอะไร หล่อนเห็นเป็นเรื่องสนุกและลูกชายควรรู้ไปโน่น พวงทองหาถุงกระดาษใบโตมาให้เขาใส่หนังสือเล่มที่เขาติดใจ... "

(ขุ้มสะบันงา : 513)

คำเก็งเป็นเด็กผู้ชายที่กำลังเติบโตเป็นวัยรุ่น มีความต้องการทางเพศเป็นเรื่องธรรมชาติและมีความอยากรู้อยากเห็นในเรื่องเพศตรงข้าม มีความคิดฝันในเรื่องเพศ อยากรู้อยากเห็นและอยากลองในเรื่องเพศตรงกันข้าม ประกอบกับพวงทองมารดาของคำเก็งไม่คิดจะให้คำแนะนำในเรื่องที่ดีแก่คำเก็ง ทำให้คำเก็งหมกหมุ่นอยู่กับเรื่องการสนใจเพศตรงข้ามมากจนคิดจะเข้าไปข่มขืนแก้วกุดั่นซึ่งมีศักดิ์เป็นถึงป้าของตนเองดังที่ผู้เขียนได้แสดงทัศนะผ่านสรรพนามบุรุษที่สาม "เขา" กล่าวถึงความรู้สึกของคำเก็งที่ต้องการจะยกระดับฐานะของตนเองโดยการจะลอบเข้า

ไปข่มขืนแกวักตันโดยไม่คิดถึงความถูกต้องศีลธรรมทั้งนี้เพราะมีแม่อย่างพวงทองคอยสนับสนุน
ด้าแกงด้วย

... แม้ว่าพวกสาวแก่แม่มายล้นเปล่าเปลี่ยว ตัวเขาเองเป็นหนุ่มรุ่นกระตังกำลังวังชาล้นเหลือหา
ที่ระบายไม่ได้แล้วอารมณ์ยังเพิ่มขึ้นทุกวันทุกคืนเพราะอ่านหนังสือโป๊ ดูภาพลามก เขาหงุดหงิดงุ่นง่าน
อยากหาที่ระบายแต่ก็ยังหาไม่ได้ มีบ้างที่เขาหนีมาเที่ยวกับเพื่อนและเพื่อนหาผู้หญิงประเภทเด็กสาว
ใจแตกให้มาร่วมสนุกกันแต่ก็นานทีปีครั้งได้กระมัง ...

ถ้าเขาจับแม่มายในบ้านได้อยู่หมัด เขาจะเอาอะไรก็ยอมได้ไม่ใช่หรือ ไหนจะกลัวลูกหลานรู้ว่า
มั่วกามกับเด็กในบ้าน ไหนจะเปล็ดเปล็นในกามรล ก็น่าจะยอมให้เขาอยู่บ้านได้ต่อไป ...

(จุ่มสะบันงา : 508)

นอกจากนี้โบทันยังได้แสดงทัศนะเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศไว้ว่า ในบางครั้งเพศ
หญิงอาจถูกเอาเปรียบได้จากเพศชายทั้งนี้เนื่องมาจากความสวยงามของตนเองที่ส่งผลให้
กลายเป็นเครื่องรองรับความใคร่ของผู้ชายได้ดังเช่นน้ำปรงในเรื่องเกิดแต่ตม เป็นหญิงสาวที่ถูก
ญาติผู้ใหญ่ทำร้ายโดยการใช้ความเป็นเพศหญิงของน้ำปรงเป็นเครื่องมือต่อรองผลประโยชน์
น้ำปรงเป็นน้องสาวของปริก เธอเป็นผู้หญิงสวยจนได้รับตำแหน่งเทพี เมื่อพ่อแม่ตาย น้ำปรงต้อง
ถูกส่งตัวไปอยู่กับน่านิดซึ่งเป็นญาติตั้งข้อความที่ผู้เขียนให้ตัวละครรองน้ำปรงได้เล่าถึงชีวิตของ
ตนเองให้โลวรรณฟังว่า “ ... น่านิดเขาก็คือน้องของแม่ ญาติสนิท ถึงจะไม่ใช่น้องแท้ๆ แต่ก็
น้องของแม่ ... ” (เกิดแต่ตม : 566) น่านิดนั้นมีอาชีพทำร้านเสริมสวยและเป็นเมียน้อยของเสี่ย
น่านิดยอมให้เสี่ยได้นำปรงเป็นเมียอีกคนแลกกับการนำเงินของเสี่ยมาลงทุนขยายร้านเสริมสวย

การแสดงทัศนะโดยให้ตัวละครรองเป็นผู้เล่าเรื่องคือ น้ำปรงซึ่งเป็นตัวละครรองเล่า
เรื่องของตนเอง โดยผ่านสรรพนามบุรุษที่หนึ่งว่า “ปรง” เล่าถึงชีวิตที่ขมขื่นของตนเองที่ต้องทนกับ
การถูกบังคับทางเพศ “ ... น่านิดเขาบังคับให้ปรงเป็นนางบำเรอผัวเขา นานแล้วด้วย ตั้งแต่เขา
อยากได้ร้านใหม่ ที่แรกเสี่ยแค่เช่าร้านให้ห้องเดียวเล็กๆ เขาอยากได้ร้านใหญ่ๆเขาก็เอาปรงไป
บังคับให้เสี่ย ... ” (เกิดแต่ตม : 566)

นอกจากนี้ผู้เขียนยังได้เสนอให้เห็นถึงความเอารัดเอาเปรียบทางเพศของผู้ชายที่ทำ
กับเด็กสาวดังเช่นน้ำปรงที่ต้องถูกไปบำบัดความใคร่ของเพศชายโดยผู้เขียนได้ให้น้ำปรงซึ่งเป็น

ตัวละครรองกล่าวถึงโดยใช้สรรพนามบุรุษที่หนึ่งเรียกตนเองว่า “ปรุง” เป็นผู้เล่าถึงเรื่องของตนเอง โดยแสดงความคิดและเล่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นไว้ว่า

“ แต่เสียเขามีรสนิยมวิปริต ชอบแลกคู่กับเพื่อนสนิท เขามีกลุ่มของเขาสี่ห้าคู่ เขานัดพบกันแล้ว สลับกัน ให้อีกพวกบ้าง ให้อีกพวกบ้าง ... ข้าปรุงเสียปรุงก็ไม่กลับไป เสียเขาไม่กล้าเอาเมียๆของเขาไป แลกคู่กับเพื่อนร่วมกลุ่มวิปริตของเขาหรอกค่ะ เขาเอาปรุงไป คนเดียวนี่มันแสวงหาความสุขทางเพศ กันอย่างไม่มีขอบเขต ... ปรุงต้องเป็นอีตัวไปแลกเปลี่ยนกับเพื่อนของเขา พวกนั้นชอบนักเพราะปรุง สวย เป็นเทพี เวลาเสียเขาจะประมุขงานใหญ่ๆเขาก็เอาปรุงไปเสนอบำเรอพวกเจ้านายที่จะอนุมัติงาน ให้เขาได้ เขาดูหนังโป๊ หนังสลามกกัน แล้วบังคับให้ปรุงทำอย่างนั้นปรุงสะอิดสะเอียน ปรุงอาเจียนเสีย ไม่มี เขาก็ตบตีบังคับให้ปรุงทำ อ้อ เขาไม่ดีให้มีแผลหรอกค่ะ เดี่ยวเสียใจม เขาสามารถหาวิธีอะไรต่อมิ อะไรมากมายที่จะทำให้ปรุงเจ็บปวด”

(เกิดแต่ตม : 566-567)

โบทันได้แสดงให้เห็นว่าปัญหาการถูกล่วงละเมิดทางเพศเกิดจากสภาพสังคมที่เห็นผู้หญิงเป็นเพียงวัตถุทางเพศของชายที่มักมากในกามดังเช่นน้ำปรุงที่ต้องถูกน่านิดและเสียบังคับให้เป็นเครื่องระบายกามารมณ์ของผู้ชายและเป็นสิ่งแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ ในที่สุดน้ำปรุงไม่สามารถจะทนต่อสภาพนั้นได้ เธอจึงกระโดดตึกฆ่าตัวตาย เพื่อยุติชีวิตที่ต้องถูกบังคับจิตใจอย่างไม่เป็นธรรม

รวมทั้งโบทันยังเสนอภาพปัญหาการมีเพศสัมพันธ์ก่อนเวลาอันควร เนื่องจากสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปส่งผลมาจากอิทธิพลของวัฒนธรรมตะวันตกในเรื่องพฤติกรรมทางเพศที่เปลี่ยนแปลงไปของคนวัยหนุ่มสาวมักจะมีความสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน ซึ่งเป็นเรื่องที่ฝ่ายหญิงมักจะเสียเปรียบฝ่ายชายเพราะจะต้องตั้งท้องและถูกสังคมตราหน้าถึงความเป็นคนใจง่าย โดยเฉพาะหญิงสาวที่มีความรักโดยขาดสติมักจะเป็นเหยื่อของผู้ชายได้อย่างง่ายดังเช่นในเรื่อง เพลงกรรม โบทันได้แสดงทัศนะให้เห็นถึงความเสียเปรียบของฝ่ายหญิงหลังจากที่มีความสัมพันธ์ทางเพศก่อนการแต่งงานดังเช่น ทิพยลดา ซึ่งเป็นลูกสาวคนโตของอลงกรณ์และประดับ ทิพยลดา นั้นโดยอุปนิสัยเป็นคนขี้เกรงใจ ใจอ่อน อ่อนโยนกับบุคคลทั่วไป ทิพยลดาสามารถสอบเข้ามหาวิทยาลัยของรัฐในภาคใต้ได้ ทิพยลดาจึงต้องอาศัยอยู่หอพักที่ต่างจังหวัด ในขณะที่เรียนหนังสืออยู่นั้นทิพยลดาได้มีแฟนเป็นนักศึกษาแพทย์ชื่ออานนท์ ทั้งสองได้ลักลอบมีเพศสัมพันธ์ ก่อน ส่งผลให้ทิพยลดาตั้งท้องขึ้นจึงจำเป็นต้องรีบแต่งงานโดยเร็ว ทิพยลดาแต่งงานโดยไม่ฟัง

คำตัดสินของอลงกรณ์ผู้เป็นพ่อที่พยายามชี้แนะให้ลูกได้ศึกษานิสัยกันเสียก่อน ผู้เขียนได้แสดงทัศนะผ่านตัวละครรองคือ ทิพยลดา ใช้สรรพนามบุรุษที่หนึ่งว่า “เรา” เป็นผู้เล่าถึงความรู้สึกของตนเองที่ต้องการจะแต่งงานกับหมออานนท์

“ ก็มันอยู่ที่เราสองคนไม่ใช่หรือคะ เราสองคนต่างหากจะต้องอยู่ด้วยกันไปชั่วชีวิต ไม่ใช่พ่อแม่เขาสักหน่อย ” ทิพลดาเถียง “ เราจะไปอยู่ปัดตานีด้วยกัน ช่วยกันเก็บเงิน พอครบเวลาทำงานให้หลวงหมดเราก็จะไปอเมริกาด้วยกัน ทำงานที่โน่นสักพัก กลับมาจะได้มีปัญญาซื้อที่ปลูกบ้าน มีรถมีอะไรกับเขาบ้าง เราไม่เห็นว่างานแต่งงานหรูหระอะไรสำคัญหรอกคะ ”

(เพลงกรรม : 149)

ทำให้ทิพยลดาต้องยินยอมแต่งงานกับหมออานนท์อย่างรีบร้อน ผู้เขียนได้แสดงทัศนะของผู้หญิงที่จำเป็นต้องยินยอมทำทุกอย่างเพื่อให้มีพิธีแต่งงานโดยให้อรุณวรรณผู้เป็นญาติผู้น้องของทิพยลดาร่วมรู้ถึงสาเหตุของการรีบร้อนแต่งงานของทิพยลดากับหมออานนท์ไว้ว่า

... อรุณวรรณนึกถึงทิพลดาและงานแต่งงานของทิพลดากับอานนท์ขึ้นมา ฝ่ายหญิงต้องจ่ายเงินในการจัดงานทั้งหมด กระทั่งแหวนหมั้นก็ไม่มี เจ้าบ่าวมาแต่ตัวกับเสื้อผ้าและความเป็นหมอนุ่มหล่อนเพิ่งเข้าใจหลังจากทิพลดาย้ายไปอยู่ปัดตานีกับอานนท์แล้วเพราะข่าวการตั้งครรภ์ของญาติสาวผู้พี่

“ น้ำละสงสัยอยู่แล้วว่าทำไมยายทิพมันถึงร้อนรนเรื่องแต่งงานนัก แล้วผู้ชายมันก็ทำท่าเย็นชาไม่สนใจอะไรเลย ที่แท้มันแบบนี้เอง ” สาลินีบ่นกับหลานสาว “ มันก็ว่ามันถือไฟเหนือกว่า แกนะ ยายรุณอย่าให้ใครมันเอาเปรียบแบบนี้ละ เสียแรงจบปริญญาจะยายทิพนี่ ”

“ รุณว่าเขายอมแต่งงานด้วยก็บุญแล้ว ไม่นั่นอาจจะเข้าโรงทำแท้งอย่างในหนังสือพิมพ์ ”

(เพลงกรรม : 163-164)

ในปัจจุบันการมีเพศสัมพันธ์ก่อนการแต่งงานถือเป็นเรื่องที่นิยมในหมู่วัยรุ่นทั้งที่ยินยอมพร้อมใจและถูกสถานการณ์บังคับซึ่งนับเป็นค่านิยมที่ส่งผลในด้านลบต่อฝ่ายหญิงที่ต้องเสียความบริสุทธิ์ให้แก่ฝ่ายชาย ส่งผลให้เกิดการตั้งครรภ์ขึ้นได้และอาจตามมาด้วยปัญหาอื่นอีก

มากมายเช่น การทำแท้งเนื่องจากฝ่ายชายไม่รับผิดชอบ การแต่งงานโดยปราศจากความรักที่แท้จริงและต้องหย่าร้างทำให้ลูกที่เกิดมาขาดความรักความอบอุ่น การถูกเอารัดเอาเปรียบทางเพศจากฝ่ายชายโดยเห็นฝ่ายหญิงเป็นแค่เครื่องบำบัดความใคร่ นอกจากนี้การที่มีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร ซึ่งจะเกิดความไม่พร้อมทั้งด้านวุฒิภาวะในการเลี้ยงดูบุตร ส่งผลให้จำเป็นต้องนำบุตรที่เกิดจากบิดามารดาที่มีความไม่พร้อมนำไปฝากให้ปู่ย่า ตายายเป็นผู้ดูแลแทน ก็จะกลายเป็นเด็กถูกทอดทิ้งให้ได้รับการดูแลกับญาติผู้ใหญ่ซึ่งอาจจะได้รับการดูแลให้ความรักความอบอุ่นไม่เพียงพอกับความต้องการของเด็กและเยาวชนได้

ดังเช่นตัวละคร มิ่งโกมุท ในเรื่องเกิดแต่ลม มิ่งโกมุท เป็นเด็กที่แม่ทอดทิ้งนำมาไว้ให้ตากับยายเลี้ยงดูซึ่งมิ่งโกมุทจะเรียกทั้งสองว่าแป๊ะกับซิ้ม ทั้งแป๊ะและซิ้มมีอายุมากเกินกว่าที่จะให้การดูแลมิ่งโกมุทอย่างใกล้ชิด การที่มิ่งโกมุทต้องอยู่ในการดูแลของซิ้มกับแป๊ะซึ่งที่แท้จริงแล้วคือปู่กับยาย ทั้งนี้มาจากการที่มารดาของมิ่งโกมุทมีความสัมพันธ์กับผู้ชายโดยที่ยังไม่พร้อมทั้งทางด้านวุฒิภาวะจึงส่งผลให้จำเป็นต้องนำมิ่งโกมุทมาทิ้งไว้ให้ซิ้มกับแป๊ะเลี้ยงดูจนกลายเป็นปัญหาเด็กถูกทอดทิ้งให้อยู่กับญาติผู้ใหญ่ ดังที่ผู้เขียนได้แสดงทัศนะถึงการการถูกทอดทิ้งเด็กเนื่องมาจากการไม่พร้อมของบิดามารดาโดยผ่านตัวละครที่เป็นครูเป็นผู้เล่าเรื่องถึงตัวละครอื่นไว้ว่า

... ครูพยายามใจเย็น แม่หนูคนนี้ไม่มีพ่อไม่มีแม่ เอ้อ ก็คงพ่อแม่เลิกกันตามแฟชั่นครอบครัวยุคนี้ละ แล้วก็ทิ้งไว้ให้ปู่ย่าตายายเลี้ยงไปตามมีตามเกิด ยังดีนะที่คนแก่รักหลาน พามาฝากโรงเรียนก่อนเกณฑ์ตั้งแต่หกขวบ ไม่ได้รอจนเจ็ดขวบให้หลวงท่านบังคับเสียก่อน บางครอบครัวขนาดบังคับให้เรียนยังไม่ยอมส่งเด็กมาเรียน หรือส่งมาแล้วเด็กก็ไม่ไปไม่ถึงโรงเรียน นี่ไปเที่ยวเล่นอยู่ไหนไม่รู้ ...

(เกิดแต่ลม : 69)

การที่มิ่งโกมุทต้องอยู่ในความดูแลของตากับยาย เนื่องมาจากมารดาของมิ่งโกมุทเป็นเด็กสาวที่ใจแตกท้องไม่มีพ่อ มารดาของมิ่งโกมุทจำเป็นต้องทิ้งมิ่งโกมุทเอาไว้กับตายาย ทำให้มิ่งโกมุทไม่ได้รับความรักความอบอุ่นจากบิดามารดา

ในเรื่องซุ้มสะพาน สันหลุตาเป็นลูกสาวคนเดียวของโกสินทร์กับเสริมขวัญทั้งสองเลี้ยงดูสันหลุตาแบบปล่อยปละละเลยดังข้อความที่ผู้เขียนให้กฤษซึ่งเป็นพี่ชายของสันหลุตานึกถึงพฤติกรรมของน้องสาวที่ทำตัวตามสบายไม่รับผิดชอบอะไรในชีวิต

... เสริมขวัญยิ่งอายุมากยิ่งแต่งตัวจัดและชี้แจงจนเกินควร ทำตัวเผด็จการในเรื่องไม่เป็นเรื่องตามใจลูกสาวในเรื่องไม่เป็นเรื่องเหมือนกัน

สัณหสูตราต้องไปอยู่ประจำตามความต้องการของมารดาอยู่สองสามเทอม เจ้าหล่อนดูจะไม่เดือดร้อนอะไรในเรื่องนี้ เพราะติดเพื่อนมากกว่าเสียแล้ว ... สัณหสูตราอนุญาตกลับมาอยู่บ้านตามเดิม อ้างว่าไปกลับพร้อมกันได้และมักจะกลับค่ำหรือดึกเป็นประจำ ...

(จุ่มสะบันงา : 111)

สัณหสูตราได้รับการเลี้ยงดูจากพ่อแม่แบบปล่อยลูกมากเกินไปคือยอมตามใจลูกทุกอย่าง ไม่คอยดูแลปล่อยให้เด็กทำทุกอย่างที่ต้องการ ส่งผลทำให้เด็กมีความดื้อรั้นไม่ยอมเชื่อฟังผู้ใหญ่จึงมักเกิดความขัดแย้งระหว่างบิดามารดาอยู่เสมอ สัณหสูตราถูกตามใจปล่อยให้ใช้ชีวิตอย่างอิสระเสรีไม่มีผู้ใหญ่คอยควบคุมถึงแม้จะมีพี่ชายสองคนอยู่ด้วยก็ตาม แต่สัณหสูตราก็ไม่มีความเกรงใจพี่ชายทั้งสองยังคงมีพฤติกรรมชอบเที่ยวตามแหล่งบันเทิง ออกไปนอนค้างแรมกับเพื่อน ลองเสพยาจนในที่สุดสัณหสูตราตั้งท้องขึ้นและต้องไปทำแท้งเถื่อนส่งผลให้สัณหสูตราเกิดการตกเลือดต้งบทรสนทนาของหมอบอกกับแก้วกุดั่นซึ่งเป็นอาของสัณหสูตราว่า " ... แก่ติดเชื่อตกเลือดเพราะไปทำแท้งเถื่อนมา แล้วไม่สะอาดพอ ... แต่ผมไม่กล้ารับรองว่าแกจะปกติเหมือนเดิม อาจจะต้องตัดมดลูก เด็กสาวๆสมัยนี้ดูแลยากนะครับ ที่เที่ยวมันแยะเหลือเกินยิ่งไม่มีพ่อแม่อย่างที่คิดว่า ไม่เติล คอนโดผุดเต็มเมืองแบบนี้ เรือนสูงๆกลับค้ำกลับมืด ..." (จุ่มสะบันงา : 468)

ส่วนในเรื่องรอยอดีต โบตันได้แสดงให้เห็นปัญหาไว้ในตัวละคร เมธาชาญ ซึ่งมีร่างกายที่พิการที่ขาไม่สามารถเดินเองได้ แต่เมื่อเขาได้ทดลองใช้ยาจากต่างประเทศซึ่งเป็นตัวยาที่ยังไม่ผ่านการรับประกันถึงผลกระทบข้างเคียง แต่เมธาชาญยินยอมที่จะเสี่ยงเพื่อให้ตัวเองสามารถเดินได้ ทำอะไรเหมือนคนอื่น การใช้ยาตัวนี้ส่งผลให้เมธาชาญมีอารมณ์ที่รุนแรง จำเป็นต้องระบายออกด้วยการมีเพศสัมพันธ์กับหญิงสาวและเปลี่ยนคู่นอนไปเรื่อย ดังที่ผู้เขียนได้แสดงทัศนะเรื่องการใช้ยาของเมธาชาญโดยผ่านตัวละครตัวอื่นกล่าวถึงพฤติกรรมทางเพศของเมธาชาญไว้ว่า

... เขามองๆหาสาวในที่ทำงานแต่ดูเหมือนกิตติศัพท์ของเขาจะฉาวจนไม่มีผู้หญิงดีๆคนไหนสนใจ เขาก็แล้วนอกจากคนที่ไม่รู้จักภูมิหลังของเขา

" ด็อกเตอร์เมธาชาญนะวีหฺล่อ เก่ง ฉลาด แต่กดขี่ผู้หญิงไม่จริงใจกับใครทั้งนั้น"

" อยู่ด้วยกันไปหรือคบกันไปสักพัก พอเบื่อพอก็นัดหงิดใส่จนผู้หญิงทนไม่ไหว ต้องเลิกกันไปทุกคนเลย ใครจะทนอยู่กับคนที่อารมณ์เสียตลอดเวลาไหว จะไม่แห้วใส่คนก็เฉพาะเวลาทำงานเท่านั้นเอง ถ้าใครไปตามอะไรไม่ถูกใจเข้านิด พ่อก็เตะอะไรยังกับเขาเป็นหมูเป็นหมา"

" ไม่มีความเมตตา เกลียดสัตว์เลี้ยงทุกชนิด" สาวคนหนึ่งที่เคยอยู่กับเขาแพร่ข่าว " ทารุณผิดมนุษยมนา หักคอคนคงได้ "

(รอยอดีต : 336-337)

เมธาชาญมีอิสรเสรีในเรื่องพฤติกรรมทางเพศโดยจะคบกับผู้หญิงเพื่อปลดปล่อยพฤติกรรมทางเพศอยู่ตลอดเวลาตามที่ผู้เขียนให้ตัวละครกล่าวถึงพฤติกรรมทางเพศของเมธาชาญไว้ว่า

... ผู้หญิงคนที่สามเป็นฝรั่งผอมทอง อาสาสมัครที่มาวิจัยเกี่ยวกับสารเคมีทางเกษตร ... เจเนตเดินทางกลับสหรัฐไปแล้ว เมธาชาญจึงร้างคู่นอนไปพักหนึ่ง เขามองหาสาวในที่ทำงาน แต่ดูเหมือนกิตติศัพท์ของเขาจะฉาวจนไม่มีผู้หญิงดีๆ คนไหนสนใจเขาอีกแล้ว นอกจากคนที่ไม่รู้ภูมิหลังของเขา ... แต่ข่าวพวกนี้ก็แพร่อยู่แต่ในที่ทำงานเหมือนเสียงกระซิบ ในที่สุดก็หาคู่นอนใหม่ได้ เพียงแต่เป็นผู้หญิงความรู้้น้อยจากต่างจังหวัด ...

(รอยอดีต : 337)

นอกจากนี้โบตันได้แสดงทัศนะเกี่ยวกับความต้องการทางด้านร่างกายของเยาวชนที่อยู่ในช่วงวัยรุ่นว่าอยากเรียนรู้และทดลองเกี่ยวกับเรื่องเพศ ประกอบกับถูกกระตุ้นโดยฮอริโมนทางเพศของตนเอง ดังเช่น โปรตปราน จากเรื่องเกิดแต่ลม ที่มีสัญชาตญาณทางเพศสูงและไม่รู้จักระงับจิตใจปล่อยให้อำนาจทางความต้องการทางเพศอยู่เหนือจริยธรรมและศีลธรรมอันดีงาม รวมทั้งโปรดปรานเองก็ไม่ได้รับการอบรมจากพ่อแม่ให้อยู่ในกรอบของความดีงามซึ่งโบตันได้บรรยายถึงตัวละครโปรดปราน ไว้ว่าเป็นผู้หญิงที่มีรูปร่างหน้าตาเหมาะแก่การยั่วกามารมณ์ดังที่ผู้เขียนได้บรรยายลักษณะท่าทางของโปรดปรานไว้ว่า " ... เป็นสาวน้อยผิวคล้ำเหมือนพี่ชาย หน้าตาคมขำที่เดียว จุดเด่นบนใบหน้าคือดวงตาซึ่งวาววาม เวลาพูดจาชอบชะม้อยชะม้ายหวาน ปานจะหยदनันท์เทียว ..." (เกิดแต่ลม : 367) และผู้เขียนยังได้แสดงให้เห็นว่าโปรดปรานเป็นวัยรุ่นที่

มีรูปลักษณะจิตใจเพศตรงกันข้ามเป็นอย่างมาก ดังที่ผู้เขียนได้ให้ตัวละครอื่นคือมิ่งโกมุทกล่าวถึงโปรดปรานไว้ว่า

... มิ่งสังเกตุเห็นว่าโปรดปรานนั้นโปรดการอยู่หน้ากระจกเงามาก นั่งลงผมได้ทีนานเป็นชั่วโมง ก่อนออกก็ต้องทาครีมจนทั่วใบหน้า เข้าขึ้นมามีการเขียนคิ้วทาปากแต่สีไม่จัดนัก โปรดปรานเป็นคนเตี้ยที่รูปร่างยาวนตายวนใจ ทรวงอกของหล่อนจัดอยู่ในขั้นมหีมา สะโพกใหญ่ ก้นย้อย เมื่อนั่งกางเกงยีนส์พิศๆ ยัดขายเสื้อหรือเสื้อยืดเข้าไปในกางเกงแล้วพวกผู้ชายพอเห็นหล่อนจะต้องมองซ้ำกันทุกคน...

(เกิดแต่ตม : 367-368)

ต้น ในเรื่องเกิดแต่ตม เด็กหนุ่มที่เติบโตมาพร้อมความรักของบิดามารดา ที่คอยเลี้ยงดูด้วยการตามใจและพยายามให้สิ่งดีๆ แก่ต้น แต่ด้วยความอยากรู้อยากเห็นในเรื่องเพศเนื่องจากความเจริญเติบโตของร่างกาย โดยไม่ได้รับการแนะนำสั่งสอนที่ดีของบิดามารดา ทำให้ต้นมีความสนใจเรื่องเพศอย่างมาก ประกอบกับสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยมีสถานเริงรมย์อยู่ซึ่งเป็นสิ่งที่ยั่วยุอารมณ์ของเด็กวัยรุ่นที่กำลังอยากรู้อยากเห็นเป็นอย่างมากดังที่ผู้เขียนได้แสดงทัศนะผ่านพฤติกรรมของต้นไว้ว่า

... แต่มีอยู่เรื่องหนึ่งที่เขาสงใจโดยที่มารดาไม่ทราบ นั่นคือต้นชอบดูกระบำเปิดประโปรงของพวกนางเครื่องร้านมดแดงหลังตึกเหมือนกัน แต่ไม่ชอบมากเท่ากับแอบดูมึงเวลาเผลอก้มตัวทำโน่นทำนี่ แล้วอกเสื้อหย่อนจนมองเห็นดอกบัวตูมเพิ่งผลิแยมคูนั่นหรอก

อรนุชนึกว่าลูกชายอายุน้อยกว่ามิ่งและยังเป็นเด็ก หาว่าไม่ว่าเขาเริ่มจะแตกเนื้อหนุ่มแล้ว เด็กๆ เดี่ยวนี้โตเร็วเหลือเกินเพราะสิ่งแวดล้อมทำให้เป็นไป เด็กชายต้นสนใจแอบดูหน้าอกหน้าใจสาวประหลาดที่ไหนเล่า ...

(เกิดแต่ตม : 253)

การที่ต้นมีความอยากรู้อยากเห็นในเรื่องเพศ เนื่องมาจากการอบรมสั่งสอนของมารดาที่เป็นแบบอย่างไม่ดี ดังเช่นอรนุช ที่มักพูดในสิ่งที่กระตุ้นความคิดในเรื่องเพศให้ต้นรับรู้ ดังที่ผู้เขียนได้แสดงทัศนะผ่านบทบรรยายไว้ว่า

... ต้นคิดไม่ค่อยดีนักหรอกเพราะถ้อยวาจาของมารดาที่ยังคงเต็มสองหู อาหลานก็มีอะไรๆ กันได้
แม้เขายังว่าให้อามารุตนอนหน้าห้องมีงหลานสาวนะไม่สมควร ในข่าวหนังสือพิมพ์กับอาชมชื่น
หลานก็มีนั้นนา พ่อแท้ๆ ก็ยังเคยปรากฏ ต้นอ่านหนังสือพิมพ์เหมือนกัน รู้อยู่เต็มอก พอเห็นมารุตยืนพูด
อะไรกับมิ่งเสียงเบาๆ อยู่หน้าตู้เครื่องดื่ม สมองของเขาก็คิดว่าไปถึงเรื่องลามกนั้นทันที ...

(เกิดแต่ตม : 263)

2.2 พฤติกรรมที่แสดงออกถึงการขาดความมั่นคงทางอารมณ์

เด็กและเยาวชนทุกคนต้องการเอาใจใส่ดูแลเข้าใจความรู้สึกของตนจากพ่อแม่และ
ผู้ใกล้ชิด โดยเฉพาะวัยรุ่นซึ่งเป็นวัยที่มีความรู้สึกสับสนขัดแย้งในตนเองว่าเป็นเด็กหรือเป็นผู้ใหญ่
ทำให้ไม่แน่ใจในความเป็นตัวของตัวเองและเกิดความรู้สึกขาดความมั่นคงทางจิตใจ ทำให้วัยรุ่นมี
อารมณ์อ่อนไหวง่าย แสดงออกทันทีทันใด รักแรงเกลียดแรง ใจร้อน วู่วาม โกรธง่าย น้อยใจบ่อยๆ
อารมณ์เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ซึ่งปัญหาความต้องการความรักและความเข้าใจของเด็กและ
วัยรุ่น

ในเรื่องเพลงกรรม โบตันได้สะท้อนให้เห็นถึงการถูกทุบตีจากบิดาที่เมาสุราส่งผลให้
เด็กเกิดความหวาดระแวงผู้ชายทุกคนที่ดื่มสุราดังเช่น อรุณวรรณ มีมารดาเป็นครูที่ต้องหาเลี้ยง
ครอบครัวแทนสามีที่ติดเหล้าและไม่ยอมทำหน้าที่หาเลี้ยงครอบครัว บิดาของอรุณวรรณชอบดื่ม
สุราเมื่อเมาสุราก็จะอาละวาดทุบตีมารดาและลูกๆ เสมอ จนมารดาทนไม่ได้จึงใช้มีดแทงบิดาตาย
ส่งผลให้มารดาจึงต้องติดคุก ตัวอรุณวรรณเองต้องมาอยู่กับสาตินี้ผู้เป็นน้า ส่วนพี่ชายก็ไปอยู่กับ
ญาติทางฝ่ายบิดาเมื่อเติบโตขึ้นพี่ชายของอรุณวรรณก็ติดเหล้าไม่ยอมทำงานทำการ ส่งผลให้
อรุณวรรณมีพฤติกรรมที่เกลียดกลัวผู้ชายที่ชอบดื่มสุราดังข้อความที่ผู้เขียนได้บรรยายถึง
พฤติกรรมและความรู้สึกของอรุณวรรณผ่านสรพนามบุรุษที่สามว่า “อรุณวรรณ” ดังข้อความที่ว่า
“... อรุณวรรณใกล้ชิดกับน้าสาวมากกว่าสองพี่น้อง นิสัยสงบเสถียร เพราะรู้ตัวดีว่าอยู่ใกล้พ่อแม่
หน้าซำพ่อยังชี้เมานยำเป ชอบดีลูก ความทรงจำของเด็กน้อยจึงเต็มไปด้วยความขมขื่นและเกลียด
ชังเพศตรงข้ามอรุณวรรณจะไม่เข้าใกล้อลงกรณ์หรือผู้ชายตัวโตคนใดๆ ทั้งสิ้น ...”
(เพลงกรรม : 45)

ชีวิตในวัยเด็กของอรุณวรรณต้องอยู่กับบิดาที่ชอบเมาสุราจนไม่หาเลี้ยงครอบครัว
ต้องให้มารดาเป็นผู้รับผิดชอบแล้วยังชอบทุบตีเมื่อยและลูกๆ ทำให้อรุณวรรณมักจะหวาดกลัว
ผู้ชายที่ดื่มสุรา แม้กระทั่งอลงกรณ์ผู้เป็นน้าชายซึ่งชอบดื่มสุราอยู่เสมอ อรุณวรรณจะไม่กล้าเข้า
ใกล้อลงกรณ์เลย อรุณวรรณจึงมีพฤติกรรมที่ไม่ไว้วางใจผู้ชาย

เมื่ออรุณวรรณเติบโตเป็นหญิงสาวที่มีรูปร่างหน้าตาธรรมดา ผอมบาง นัยน์ตาโต เธอเป็นหญิงสาวที่สวยแบบงามพิศ ดูน่าทะนุถนอม ดังนั้นเธอจึงมีชายหนุ่มหลายคนมาหมายปอง หนึ่งในนั้นก็มีพิมานมาสนิทสนมด้วย อรุณวรรณให้ความสนิทสนมโดยไปดูหนังกินข้าวด้วยกัน อรุณวรรณเริ่มมีใจให้แก่พิมานบ้าง แต่เมื่ออรุณวรรณได้เห็นธาตุแท้ของพิมานว่าเป็นคนอย่างไร เธอก็รับไม่ได้ เขาชอบดื่มสุราเมาอาละวาด พุดจาตุญกคน โดยเฉพาะเรื่องดื่มสุราของเขา ดังที่ผู้เขียนได้เล่าถึงสรรพนามบุรุษที่สามว่า "หล่อน" แสดงถึงความในใจของอรุณวรรณที่ไม่ชื่นชอบคนดื่มเหล้าที่สุด " ... หล่อนเกลียดคนกินเหล้า เพราะเหล้านี้แหละครอบครวัของหล่อนถึงได้ลำบาก ชัดสนยากจนแบบนี้ ต้องบ้านแตกสาแหรกขาด พ่อติดเหล้าจนถูกแม่แทงตาย พี่ชายติดเหล้าจนทำมาหากินไม่เจริญ แล้วพิมานผู้ชายคนที่หล่อนพึงใจในรูปร่างหน้าตาก็ทำท่าว่าจะชอบดื่มเหล้า ..." (เพลงกรรม : 125)

อรุณวรรณกลายเป็นคนที่ชอบเก็บตัวอยู่คนเดียวและหวาดกลัวต่อผู้ชายที่ชอบกินเหล้า เพราะภาพความหลังที่บิดาทำร้ายมารดาเนื่องจากการดื่มสุราซึ่งส่งผลต่ออารมณ์และสุขภาพจิตของอรุณวรรณ

ในเรื่องเพลงกรรม อลงกตหรือฝืน เป็นเด็กหญิงที่มีหน้าตาน่ารักรูปร่างบอบบางน่าทะนุถนอม ซึ่งทั้งหม่ออานนท์และทิพยลดาซึ่งเป็นบิดามารดาของอลงกตได้ทอดทิ้งให้อลงกตอยู่ในความดูแลของญาติทางฝ่ายทิพยลดา คือ ตาอลงกรณ์และสาลินีซึ่งเป็นน้องสาวของอลงกรณ์จึงมีศักดิ์เป็นยายของอลงกต ครอบครัวของอลงกรณ์เป็นครอบครัวขยายอยู่กันหลายคน โดยมีอลงกรณ์เป็นหัวหน้าครอบครัวได้แต่งงานกับประดับมีลูกด้วยกันสองคนคือทิพยลดา กับบุษราคัม ทิพยลดานั้นได้แต่งงานกับหม่ออานนท์มีลูกสาวชื่ออลงกตหรือฝืน ทั้งสองนำอลงกตมาให้อลงกรณ์และประดับเลี้ยงดูโดยที่ทั้งหม่ออานนท์และทิพยลดาได้ไปเรียนต่อที่ต่างประเทศ ส่วนบุษราคัมได้แต่งงานกับพิมานมีลูกชายลูกสาว นอกจากนี้ยังมีสาลินีซึ่งเป็นน้องสาวของอลงกรณ์อาศัยรวมอยู่ด้วยพร้อมกับอรุณวรรณซึ่งเป็นหลานสาวของอลงกรณ์ อลงกตได้รับการเลี้ยงดูจากสาลินีและอรุณวรรณ ส่วนบุษราคัมผู้เป็นน้าแท้ๆ นั้นไม่ใส่ใจอลงกตเลย ซ้ำยังดูดำและใช้งานเธออย่างหนักโดยไม่เห็นความดีของเธอเลย อลงกตต้องทำงานหนักเกินกว่าอายุดังที่ผู้เขียนได้แสดงทัศนะไว้ว่าเด็กที่ถูกใช้งานอย่างหนักจนไม่มีเวลาพักผ่อนซึ่งจะส่งผลต่อจิตใจของเด็กให้กลายเป็นคนเงียบขี้อายได้เป็นผู้เฒ่าในฐานะบุรุษที่สาม โดยผู้เขียนจะเล่าถึงตัวละครและเรียกชื่อตัวละครว่า "อลงกต" และ "หล่อน"

... อลงกตทำงานหนัก นอนไม่ค่อยพอ ต้องตื่นตั้งแต่ตีห้า มานึ่งหาอาหารแทนนางประดับผู้ซึ่งเป็นยายซึ่งเสียชีวิตไปแล้ว แต่เด็กหญิงก็แข็งแรงทนงานหนักไหว หล่อนซักผ้าด้วยเครื่องจักรที่แรงไปได้บ้าง พอหุงข้าวเสร็จก็ตากผ้าแล้วไปโรงเรียน อาหารเย็นไม่ได้ทำเพราะอลงกตจะตั้งข้าวเองและไปตลาดซื้ออาหารสำเร็จรูปมาให้กินกัน อลงกตเป็นคนล้างจาน เย็นไหนไม่มีการบ้านหรือน้อยหล่อนก็รีดผ้าทั้งของตนเองและของคนในบ้าน ก็จำต้องอยู่บ้านที่ไม่ได้กวาดถูตลอดสัปดาห์ ใครทนไม่ไหวก็ถูห้องของตนเอง บางวันอลงกตก็ลงมือกวาดถูให้เพราะทนความสกปรกกรุงรังไม่ไหว ...

(เพลงกรรม : 333)

อลงกตถูกใช้ให้ทำงานบ้านที่หนักตั้งแต่อายุยังไม่ถึงสิบขวบตลอดเวลา นับตั้งแต่ยายประดับเสียชีวิตลง ดังที่ผู้เขียนได้บรรยายให้เห็นถึงความลำบากของอลงกตไว้ว่า “ ... สาลินีตั้งมือหลานสาวมากำไว้ รู้สึกถึงรอยด้านในฝ่ามือเด็กซึ่งควรจะนุ่มนวล ... ” (เพลงกรรม : 297) การที่อลงกตต้องทำงานหนัก ทำให้มีเวลาพักผ่อนไม่เพียงพอจนกลายเป็นคนที่เรียนหนังสือไม่เก่ง เนื่องจากไม่มีเวลาดูหนังสือ ไม่ใช่ว่าอลงกตจะหัวไม่ดีหรือขี้เกียจ แต่อลงกตต้องทำงานตลอดเวลา จนไม่มีเวลาในการดูหนังสือดังข้อความที่ผู้เขียนได้บรรยายความรู้สึกของอลงกตไว้ว่า

... อลงกตทอนใจ หล่อนไม่ได้ขี้เกียจเรียนแต่หล่อนไม่มีเวลาดูหนังสือต่างหาก แค่ทำการบ้านส่งให้ครบยังยากเต็มประดา งานบ้านออกท่วมตัว ทั้งหุงข้าว ซักรีดเสื้อผ้า ถูบ้าน บุษราคัมกับลูกๆ ไม่ค่อยยอมช่วยทำอะไรเลย เด็กๆมีแต่จะช่วยทำรกทำเลอะแล้วน้ำสาวก็เรียกหล่อนไปกวาดถูทั้งที่กำลังทำงานอื่นอยู่บ่อยๆ อลงกตไม่อยากจะถูเช็ดก็ต้องทำ ทำลวกๆก็ถูเช็ดซ้ำ ...

(เพลงกรรม : 340)

อลงกตต้องทำงานบ้านอยู่คนเดียวส่งผลให้อลงกตไม่มีเวลาดูหนังสือเท่าที่ควรจึงกลายเป็นคนเรียนไม่เก่ง และมีรูปร่างที่ผอมบางเนื่องจากมีเวลาพักผ่อนและได้รับประทานอาหารไม่เพียงพอต่อร่างกาย นอกจากนี้อลงกตยังคิดอยู่เสมอว่าไม่มีใครรักและให้ความอบอุ่นแก่ตนเองเลย

นอกจากนี้ผู้เขียนได้แสดงทัศนะไว้ว่า เด็กต้องการมีส่วนร่วมในครอบครัวโดยอยากจะทำกิจกรรมของครอบครัวดังเช่น อลงกต เป็นเด็กสาวที่เติบโตขึ้นมาจากการเลี้ยงดูของตาอลงกต ยายประดับ ยายสาลินี และน้าอรุณวรรณ เมื่อมีอลงกตเป็นหลานคนแรกของ

บ้านทุกคนก็รักและเอาใจใส่ลงกตเป็นอย่างมาก เมื่อบุษราคัมซึ่งเป็นน้ำของลงกตคลอดลูกออกมาทำให้ทุกคนเริ่มหมดความสนใจลงกต ทำให้ลงกตรู้สึกว่าตนเองโดดเดี่ยว ดังที่ผู้เขียนบรรยายผ่านสรรพนามบุรุษที่สามว่า “แม่หนู” ไว้ว่า “ ... ลงกตปฏิบัติตามคำสั่งเพราะกลัวคุณยายนี้จะไม่รักเจ้าหล่อนอีกคน แม่หนูรู้ตัวว่าตนหมดความหมายเสียแล้ว ยายประดับห่อหลานคนใหม่ คนอื่นๆในบ้านก็ล้วนแต่รักและหลงหลานคนใหม่ ... ” (เพลงกรรม : 267) ลงกตพยายามที่จะประพடுத்தตัวให้เป็นที่รักแก่ทุกคนในครอบครัว พยายามเป็นส่วนหนึ่งของครอบครัว ดังข้อความ “ ... น้องร้องเพราะเปียก หากความระแวงทำให้ตาบอดยายกล่าวหาหลานสาวคนโตเพียงเพราะหนูน้อยอยู่ใกล้เตียงเด็กอ่อนเกินไป แม่หนูเข้าไปเพราะอยากมีส่วนร่วมกับคนในบ้าน และในห้องเด็กนั้นติดเครื่องปรับอากาศเย็นสบาย หนูฝันจึงเข้าไปนั่งเล่นในห้องนั้นบ้างแต่เจ้าหล่อนก็จะถูกไล่ออกไปทุกครั้งไป ... ” (เพลงกรรม : 273)

เรื่องขุมสะบันงา ได้กล่าวถึงความต้องการทางด้านจิตใจของเด็กที่ต้องการความรักและการเอาใจใส่จากบิดามารดาหรือญาติพี่น้อง ความรักและความอบอุ่นนั้นเป็นสิ่งสำคัญจึงอยากให้คนอื่นรัก และได้รักคนอื่น เด็กที่มีความอบอุ่นในความรักของพ่อแม่ พี่น้องจะมีอารมณ์แจ่มใส คงที่ ไม่มีการเอาเปรียบ อิจฉาริษยา ซึ่งตรงกันข้ามกับเด็กที่ขาดความรักและความอบอุ่น ดังเช่น พวงคราม เป็นลูกของพวงทอง พวงครามนั้นมีพี่ชายชื่อดำเกิง ซึ่งไม่เคยรักและเอาใจใส่พวงครามเลย ทำให้พวงครามไม่รู้สึกผูกพัน แต่กลับผูกพันกับยายของจันฉลาซึ่งเลี้ยงดูและเอาใจใส่พวงคราม ต่อมาพวงครามได้รู้จักกับภควดีและภควดีซึ่งเป็นพี่น้องกัน แท้จริงแล้วภควดีเป็นพี่สาวต่างมารดาของพวงครามนั่นเอง เมื่อบิดาของทั้งพวงครามและภควดีมาทวงสิทธิ์การเลี้ยงดูภควดีเพราะเห็นว่าภควดีมีรายได้ดี แต่ไม่คิดจะรับเลี้ยงดูแลพวงคราม ทำให้พวงครามรู้สึกว่าไม่มีใครในโลกนี้ต้องการเธอเลย ส่งผลให้พฤติกรรมของพวงครามเปลี่ยนแปลงไปในทางลบ คือเจ็บเหงาเศร้าซึม ดังข้อความที่ผู้เขียนได้แสดงทัศนะผ่านการบรรยายถึงความรู้สึกของพวงคราม โดยผ่านสรรพนามบุรุษที่สามว่า “หล่อน” และ “พวงคราม” ไว้ดังข้อความ

... พวงครามจึงไม่เคยรู้สึกว่าตนมีพี่ชายหรือมีใครสักคนในชีวิต หล่อนริษยาภควดี สงสารตัวเอง และเกิดอาการป่วยทางใจพุทงายๆก็คือ พวงครามตรอมใจจนล้มเจ็บลงและไม่มีใครรู้สาเหตุว่าเพราะอะไร แก้วกุดันเห็นแม่หนูผอมไป ทำทางเหมือนเจ็บป่วยก็พาไปหาหมอ หมอตรวจแล้วก็ไม่เจอสาเหตุ เพราะแม่หนูไม่ได้ป่วยกายแต่ป่วยใจ

ครูประจำชั้นรายงานว่าพวกความเปลี่ยนไปในทางเลวลง ซึมเศร้า เดิมทีแม่หนูก็ไม่ใช่คนร้นเรงอยู่ แล้ว ยังมีเรื่องถูกขี้ผึ้งรื้อรังแย่งชิงภักดี แม่หนูก็ยังหงอยเหงา ที่เคยเกาะภักดีแจ็กก็เลิก เอาแต่นั่งซุกมุมห้อง กินอาหารน้อยจนน่าเป็นห่วง ...

(ซุ่มสะบันงา : 456-457)

ในเรื่อง รอยอดีต ชลธาร ซึ่งมองสั๊กกะและออมทรัพย์ เป็นแค่น้ำชาในบ้านที่รักและเอ็นดูชลธารมากเท่านั้น แต่เมื่อเมธาวิและชาญประสพอุบัติเหตุเสียชีวิตลง สั๊กกะและออมทรัพย์จึงแสดงตนเป็นบิดามารดาที่แท้จริงของชลธารและคิดจะรับชลธารไปอยู่ด้วย ต่อมาเมื่อออมทรัพย์ตั้งท้องส่งผลให้ชลธารมีพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปดังข้อความที่ผู้เขียนได้บรรยายให้เห็นถึงพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงของไบบัวโดยเล่าผ่านสรรพนามบุรุษที่สามว่า “ไบบัว” ไว้ว่า “ ... ไบบัวหรือชลธารก็ดูเปลี่ยนไปไม่น้อย แม่หนูขี้มึน ชอบเล่นคนเดียวมากขึ้น บางครั้งก็พูดคนเดียว ... ” (รอยอดีต : 203)

เมื่อออมทรัพย์จะมีลูกคนใหม่ทำให้ไบบัวเริ่มมีความรู้สึกที่ไม่มีใครรักตนเองแล้ว ดังที่ผู้เขียนได้แสดงทัศนะผ่านตัวละครเอกใช้สรรพนามบุรุษที่หนึ่งเรียกตนเองว่า “ไบบัว” กล่าวรำพึงรำพันกับโกศของเมธาวิซึ่งเป็นแม่บุญธรรมดังข้อความ

“ แม่เมขา แม่อมเขาจะมีน้องใหม่แล้ว แจ้วเขาว่าไบบัวจะต้องเป็นหมาหัวเน่า แม่ขา ทำไมแม่ไม่อยู่กับไบบัวล่ะคะ ใครๆบอกว่าแม่อมเป็นแม่ของไบบัวแต่แม่อมเอาไบบัวมาให้แม่เมเลี้ยง แล้วน้องล่ะคะ ทำไมแม่อมเขาถึงเลี้ยงเองได้ แล้วทำไมไบบัว แม่อมเขาไม่เลี้ยงล่ะคะ จนแม่เมไม่อยู่แล้วแม่อมเขาจึงเลี้ยงไบบัว ไบบัวไม่เข้าใจ ... ไม่มีใครสนใจไบบัวเลยคะ เขาเห่กันหมด ... ”

(รอยอดีต : 235-236)

เนื่องจากชลธารเข้าใจว่าออมทรัพย์และสั๊กกะจะไม่รักและเอาใจใส่ตนเองแล้ว เพราะทั้งสองกำลังจะมีลูกอีกคน ในขณะนั้นชลธารมีอายุเพียงหกขวบเป็นวัยที่ต้องการความรักและการดูแลเอาใจใส่ทั้งเรื่องการกินอยู่หลับนอนและทางด้านจิตใจดังที่อดินันท์ เตชะคุปต์ (2543 : 45) ได้ให้ความเห็นไว้ว่า “ การเอาใจใส่เรื่องการพักผ่อนหลับนอน ให้ได้รับการพักผ่อนหลับนอนอย่างเพียงพอกับวัยของเด็กและเยาวชน โดยการพักผ่อนหย่อนใจต่างๆ เช่น การฟังเพลง การอ่านหนังสือ การดูภาพยนตร์หรือโทรทัศน์ การหางานอดิเรก เป็นต้น โดยจัดให้เหมาะสมกับ

เวลาและวัยที่สมควรกับเด็ก นอกจากนี้การให้ความรักและความอบอุ่นอย่างเพียงพอ เด็กต้องการความรักและความอบอุ่นจากบิดามารดาเป็นอย่างมาก ซึ่งจะทำให้เด็กเกิดความมั่นใจ ความไว้วางใจคนอื่น และมองโลกในแง่ดี และจะเป็นพื้นฐานในการพัฒนาบุคลิกภาพของเขาต่อไป "

ชลธารเป็นเด็กหญิงที่อยู่ในช่วงวัยที่ต้องการความรักและความอบอุ่นจากบิดามารดา รวมทั้งความมั่นใจในความรักที่บิดามารดามีต่อตนเอง ชลธารมีความรู้สึกไม่มั่นใจในความรักของสีกะกับออมทรัพย์ทั้งนี้เนื่องจากคนรับใช้พูดให้ชลธารคิดไปว่าบิดามารดาไม่รักตนแล้วเพราะทั้งสองกำลังจะมีน้องคนใหม่ ส่งผลให้พฤติกรรมของชลธารเปลี่ยนแปลงไปชอบอยู่คนเดียวและพูดคนเดียวเป็นประจำ

นอกจากนี้โบตันยังเสนอภาพของครอบครัวที่ใช้เงินเลี้ยงดูลูกๆ โดยขาดการให้ความรักความอบอุ่นจนเด็กขาดความมั่นคงทางอารมณ์และใช้ชีวิตไปตามความพอใจของตนเอง ดังในเรื่องขี้มดะบันงา ซึ่งเป็นครอบครัวที่มีทั้งพ่อแม่อยู่ครบ แต่ก็ไม่มีสัมพันธภาพที่ดีดังเช่นครอบครัวของโกสินทร์กับเสริมขวัญที่มีลูกทั้งหมด 3 คนคือ กุลิส สันฐิติ สันหสุดา เป็นครอบครัวที่มีทั้ง พ่อแม่ลูกอยู่ครบ แต่มีการเลี้ยงดูแบบปล่อยปละเลยคือยอมตามใจลูกทุกอย่าง ไม่คอยดูแลเอาใจใส่กลับให้เด็กปกครองตนเอง ทั้งโกสินทร์และเสริมขวัญไม่เคยสนใจลูกเลยเป็นเพียงผู้ที่คอยให้เงินลูกไว้ใช้เท่านั้น ทำให้สามคนพี่น้องมีชีวิตที่แตกต่างกันขึ้นอยู่กับความใฝ่ดีของแต่ละคน ผู้เขียนเป็นผู้บรรยายถึงลักษณะของครอบครัวของกุลิส โดยใช้สรรพนามบุรุษที่สามว่า "เขา"

... ครอบครัวของเขาพ่อแม่อยู่ด้วยกันเป็นปกติสุข แต่สภาพครอบครัวล่อแหลมต่อการ แตกแยกเสียหายเป็นอย่างยิ่ง แม้ไม่เคยสนใจเลยว่าลูกอยู่กันอย่างใดโดยเฉพาะอย่างยิ่งลูกสาว

เขาสามคนไม่เคยขาดแคลนเงินทองความสะดวกสบาย มีเงินจนถึงขั้นใช้จ่ายฟุ่มเฟือยด้วยซ้ำไป น้องสาวใช้กระเป๋าถือราคาใบละหลายๆพัน รองเท้าจากอิตาลี เครื่องสำอางหลอดละสามสี่พันบาท น้องชายมีโต๊ะเขียนแบบราคาแพงกว่าสถาปนิกมืออาชีพบางคน ตัวเขามีรถยนต์ขับไปเรียนหนังสือ บ้านใหญ่โตอยู่ในหมู่บ้านเศรษฐี มีบัตรเครดิตสีทองไว้ใช้จ่ายไม่อัน ทุกบาททุกสตางค์ตัดจากบัญชีเงินฝากของบิดามารดา

(ขี้มดะบันงา : 137-138)

ครอบครัวของโกสินทร์นั้นมีชีวิตที่ต่างคนต่างอยู่ โกสินทร์ใช้เงินในการเลี้ยงดูลูกๆ โดยคิดว่าเงินจะสร้างความอบอุ่นและความสุขสบายให้ลูกได้ ส่งผลให้ลูกทั้งสามคนมีชีวิตที่

แตกต่างกัน กุลิสเป็นเด็กที่ฉลาดเขาสามารถสอบชิงทุนไปเรียนต่อต่างประเทศได้และใช้ชีวิตอยู่ที่ต่างประเทศ สันฐิตีคบเพื่อนที่ดีจนสามารถเป็นเจ้าของโรงงานผลิตผ้าบาติกได้ ส่วนสันหลดาหลงใหลไปกับแสงสีและการคบเพื่อนที่ไม่ดีพากันไปมั่วสุมกันเสพยาเสพติด และมีเพศสัมพันธ์จนต้องไปทำแท้งและติดเชื้อโรคในที่สุด

ในเรื่องเกิดแต่ตม มิ่งโกมุทเป็นเด็กที่ได้รับการเลี้ยงดูแบบห่างเหินทั้งนี้เนื่องจากซิมและแป๊ะเป็นคนทำมาหากินเพื่อดำรงชีพประกอบกับทั้งคู่มีอายุมากแล้ว ทำให้ไม่เข้าใจความรู้สึกของเด็กในวัยนี้ว่าต้องการความรักและความเข้าใจจากผู้ใหญ่ โดยเฉพาะซิมที่เป็นคนพูดจาโผงผางแม้จะมีความรักมิ่งโกมุทมาก ดังตอนที่ซิมว่ากระตบกระเทียบมิ่งโกมุทเรื่องแม่ว่าอยากไปอยู่กับแม่หรืออยากไปขายตัวมากกว่าเรียนหนังสือ ส่งผลให้มิ่งโกมุทรู้สึกว่ามีใครในโลกนี้ที่รักตนเองดังที่ผู้เขียนได้แสดงทัศนะผ่านบทบรรยายไว้ว่า

... ผู้ใหญ่ไม่เคยคิดว่าหัวใจดวงน้อยๆ ของมิ่งจะซอกซำดักเพียงไหน พวกเขาพากันคิดว่าเด็กๆ ไม่รู้เรื่องอะไรนึกจะพูดอะไรก็พูด นึกจะแสดงความเป็นห่วงด้วยการด่าก็ด่า นึกอยากประชดก็ประชด มิ่งกำลังอ้ำอึ้งอยู่แล้ว ... เมื่อถูกซิมด่าประชดว่าไปโรงเรียนหรือไปตามหาแม่ที่พระประแดงมิ่งจึงแทบช็อค

หัวใจของแม่หนูเหมือนจะหยุดเต้นไปเดี๋ยวนั้น สมองหม่นต้อไปหมด ... ซิมอารมณ์เสียอยู่แล้ว เรื่องลูกชายลูกสะใภ้ หงุดหงิดเป็นประจำ แต่ไม่กล้าระบายออกกับลูกชายหรือลูกสะใภ้ ทุกสิ่งจึงมาลงที่มิ่งโกมุท แกรักมิ่งโกมุทไม่น้อยเลี้ยงมาแต่แบบเาะ แต่วิธีแสดงความรักของคนแก่หัวเก่าคือแสดงความเป็นห่วงเป็นใยด้วยการด่าทอประชดประชัน ถ้าเด็กไม่คิดมากทนได้ก็ทนไป แต่ถ้าเด็กทนไม่ได้แล้วหนีหน้าไปเสียคนเสียอนาคต คนที่ถูกสังคมตราหน้าว่าชั่วก็คือตัวเด็ก ไม่ใช่ผู้ใหญ่ดอก ...

(เกิดแต่ตม : 159-160)

การที่เด็กและเยาวชนถูกทำร้ายร่างกายและจิตใจ จะส่งผลต่อจิตใจของเด็กไปถึงเติบโตโดยจะเกิดบาดแผลทางจิตใจของเด็กขึ้นได้ดังเช่น วิธาน ในเรื่องนะหน้าทอง ที่ถูกทำร้ายร่างกายและทารุณกรรมทางจิตใจจนมีบาดแผลทั้งทางร่างกายและสภาพจิตใจกลายเป็นคนเก็บกด เจ้าอารมณ์ และมองโลกในแง่ร้าย วิธานมักจะมีอารมณ์อ่อนไหวง่าย เมื่อใครมาพูดถึงเรื่องแผลเป็นด้านหลังของเขาจะเกิดอาการคลุ้มคลั่งดังที่ผู้เขียนได้บรรยายไว้ว่า " ... วิธานหันขวับมาทองทรายสบตาเขาเต็มตา วิธานร่ำไห้เส้นเลือดฝอยอาจจะแตกเพราะตาขาวแดงกำทั้งสองข้างริมฝีปากสั่นระริก ... " (นะหน้าทอง : 207) การที่วิธานมีอาการเช่นนี้เนื่องมาจากเขาถูกทำร้าย

ร่างกายจากคนเลี้ยงดูตั้งที่ผู้เขียนให้ป้ามณีเป็นผู้เล่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับวิธานให้ทอรุ่งและทองทรายฟังถึงการถูกทำร้ายทั้งทางจิตใจและร่างกายของวิธาน

“ ฉันไม่ได้เลี้ยงเขาหรอก ไม่มีเวลา สมัยนั้นฉันล่องเรือน้ำตาล ไม่ค่อยได้อยู่บ้าน ... นายตันไม่มีทั้งพ่อทั้งแม่ ... พอตีมีคนรู้จักอาสารับเลี้ยงตันให้คนรู้จักสนิทกันดีเป็นญาติกันด้วย ... เขามีลูกสาวสองคนโตเป็นสาวแล้วรุ่นๆป้า ก็นึกว่าตันเป็นเด็กคนเดียวในบ้านคงมีความสุข ป้าเลยเอาไปให้เขาเลี้ยง เอาตันเข้าโรงเรียนใกล้ๆบ้านนั้น เขาอยู่แถวเมืองนนท์ เวลาป้าล่องเรือไปเดือนละหนก็แวะไปเยี่ยมซื้อข้าวของไปให้ ป้าจ่ายเขาเดือนหนึ่งเป็นพัน ค่าเลี้ยงดูต้นเงินพันสมัยนั้นไม่น้อยเลยนะ เหมือนป้าจ่ายค่าเลี้ยงเด็กหัวขวบคนหนึ่งด้วยเงินสักหกเจ็ดพันบาทสมัยนี้ ... ป้าไม่รู้เลยว่าป้าเอาเด็กไปอยู่กับป้าจายร้าย มันทารุณ ตันก็สนุกทั้งบ้าน ... มันตีเขา สนุกกับการบังคับให้เขาทำงานหนักเกินวัย ไม่ได้ตั้งใจก็จับโยนเขี่ยจนหลังแตกยับไปหมด ที่กัน สะโปก ตันขา มันตีเขาด้วยหวาย ไซ้แต่เท่านั้น มันทุบทำร้ายเขากระดูกหักสองแห่งสามแห่งกว่าป้าจะรู้ก็เกือบจะสายเกินไปแล้ว มันเอาเตารีดนาบหลังเขาด้วย มันโหดจิตกันทั้งบ้าน ... เวลาเมามันไม่ใช่คน ... ”

(หน้าทอง : 236-237)

2.3 พฤติกรรมที่เกิดจากปัญหาช่องว่างระหว่างวัย

ช่องว่างระหว่างวัย คือ ความแตกต่างกันระหว่างความคิดของคนสองวัยที่ต่างยึดมั่นในความคิดของตน คนรุ่นเก่าก็ยึดมั่นในวิถีชีวิตในแบบเก่าของตน ส่วนคนรุ่นใหม่พยายามพาตนเองไปจากสิ่งแวดล้อมที่เห็นว่าเก่าและรับอารยธรรมใหม่เข้ามา เมื่อคนสองวัยต่างมีความคิดที่ไม่ลงรอยกันก็เกิดช่องว่างขึ้น ซึ่งโบตันได้สะท้อนให้เห็นถึงพฤติกรรมของความแตกต่างกันระหว่างวัยส่งผลให้เกิดความไม่เข้าใจกันในครอบครัว ครอบครัวจึงไม่สงบสุข

โบตันได้เสนอปัญหานี้ไว้ในเรื่อง เพรงกรรม ดังตัวละครพิมโพยม เป็นลูกสาวของบุษราคัมที่หวังจะให้ลูกสาวเป็นนักวิชาการเหมือนตนเองพยายามบังคับให้พิมโพยมเรียนพิเศษทำการบ้านจนไม่มีเวลาทำอย่างอื่นดังข้อความที่ผู้เขียนได้บรรยายพฤติกรรมของพิมโพยมไว้ว่า “ ... พิมโพยมชอบดูละครแต่มารดาไม่ค่อยยอมให้ดู บังคับให้ทำการบ้าน เรียนพิเศษจนมีดึกกว่าจะกลับบ้านก็สองทุ่มกินข้าวทำการบ้านก็ดึกและเหนื่อยจนหมดแรง ... ” (เพรงกรรม : 451)

ความเข้าใจผิดคิดว่าสิ่งที่เลือกให้ลูกนั้นเหมาะสมที่สุดจึงเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดความขัดแย้งระหว่างแม่กับลูกได้ ดังที่บุษราคัมพยายามเลือกและยึดเยียดให้พิมโพยมเรียนหนังสือ โดย

ไม่ได้คำนึงถึงความถนัดและความชอบของพิมโพนมทั้งๆ ที่พิมโพนมชอบการตัดเย็บเสื้อผ้า ศิลปะประดิษฐ์ดังนั้นแม่ลูกจึงเกิดการขัดแย้งกันในด้านความคิด

บุษราคัมต้องการให้พิมโพนมเก่งทางด้านวิชาการเหมือนดังเช่นตนเอง ดังที่ผู้เขียนแสดงให้เห็นถึงพฤติกรรมของบุษราคัมผ่านสรพนามบุรุษที่สามว่า “หล่อน” ที่ปฏิบัติต่อพิมโพนมผู้เป็นลูกสาวไว้ว่า “... บุษราคัมเป็นคนเรียนเก่ง หล่อนจึงเคี่ยวเข็ญลูกให้เอาแต่เรียน ไม่ต้องช่วยงานบ้านเลย แต่พิมโพนมก็ดูจะไม่ได้ตั้งใจนัก หล่อนอ่อนเลข อ่อนวิทยาศาสตร์ ทั้งที่แม่จบวิทยาศาสตร์ พ่อจบวิศวกรรม หล่อนชอบแต่เรื่องสวยงามๆ งานประดิษฐ์ต่างๆ...” (เพลงกรรม : 416) ดังนั้นพิมโพนมจึงรู้สึกเหมือนถูกบีบคั้นให้ทำในสิ่งที่ตนเองไม่ชอบจึงไม่มีใจรักที่อยากจะเรียนหนังสือประกอบกับมารดาอย่างบุษราคัมไม่คิดจะเข้าใจในความต้องการของลูกจึงพยายามบีบบังคับให้พิมโพนมเรียนหนังสือ ทั้งที่พิมโพนมมีความต้องการที่จะเรียนตัดเสื้อดังที่ผู้เขียนให้พิมโพนมกล่าวไว้ในบทสนทนาว่า

“ยุ่งอยากเรียนงานประดิษฐ์ แม่ก็ไม่ชอบ” พิมโพนมบ่น “ ถ้าเรียนพวกนี้จบมอสามแล้วไปต่ออาชีพอะไรได้ ไม่ก็สอบเข้าครู ยุ่งชอบเป็นครูสอนการฝีมือ อยากหัดเย็บผ้าตัดเสื้อสวยๆ แต่ว่าแม่ไม่ยอมให้เรียน เมื่อก่อนเคยหัดเย็บจักรกับคุณยายนี้แม่เอ็ดซะแทบตาย ว่าไม่เอาถ่าน แหม จักรดีๆเราก็มีย ... ทำเสื้อมันเสียหายยังงี้หรือ ออกจะไถ้นะ เห็นในหนังสือร้านเสื้อหรูๆ เขาก็ดึงและขายได้ ได้เงินเยอะ ... ”

(เพลงกรรม : 452)

ความรักและความห่วงใยที่บิดามารดาหรือญาติผู้ใหญ่มีต่อเด็กและเยาวชนเป็นการแสดงออกถึงความห่วงใยในอนาคตของเด็กและเยาวชน ซึ่งมักแสดงออกมาในรูปของการบังคับให้เด็กและเยาวชนกระทำตาม หรือบางครั้งจะแสดงออกมาในรูปของการห่างเหินแต่แฝงไว้ด้วยความห่วงใย โดยบิดามารดาได้แสดงทัศนะไว้ว่า ผู้ใหญ่มักจะแสดง ความห่วงใยในรูปแบบของการว่ากล่าวตักเตือน โดยใช้วาจาที่รุนแรง แต่โดยเนื้อแท้ของจิตใจแล้วจะห่วงใยต่อบุตรหลานเป็นอย่างมาก ดังเช่นในเรื่องรอยอดีต นางศรีสุข ซึ่งเป็นยายของเมธาชาญเป็นหญิงชราที่ปากร้ายและต้องการเรียกร้องความสนใจจากคนรอบข้างเป็นอย่างมากดังข้อความที่ผู้เขียนได้บรรยายให้เห็นถึงพฤติกรรมของนางศรีสุขโดยผ่านสรพนามบุรุษว่า “ท่าน”

... คุณยายปากเขาพูดอะไรไม่นึกถึงน้ำใจของลูกสาวคนกลางว่าจะสะท้อนใจแค่ไหน คุณยายไม่รักลูกคนไหนทั้งนั้นนอกจากลูกสาวคนเล็ก แล้วยังเห็นว่าวรศุติเสียสละอยู่เป็นเพื่อนท่าน ส่วนคุณสิริกับเมธาวีเห็นแก่ตัว พวกกันแยกครอบครัวไปอยู่ต่างหากกันหมด ท่านไม่รู้ตัว ไม่ก็ไม่ยอมรับว่าปากของตนนั้นแหละที่พาให้ลูกหลานหนีหน้าห่างไกล คุณยายชอบเรียกเมธาวีว่าไอ้ดำ เรียกเมธาวีว่าเจ้าเป้ และเรียกชลธราว่าลูกฝรั่งข้างรั้ว กับป้าคุณสิริก็ไม่ดีกว่าเท่าไรนัก นายวิสุทธิ์ลูกเขยท่านก็เรียกว่าไอ้เจ๊กขายกระเป่า หลานสาวคนโตเป็นนังหมวยหน้าแบะบ้าง ยายจุมกบบานบ้างจนหลานสาวไม่ยอมไปเยี่ยมคุณยายกับมารดาเลย ส่วนหลานคนรองดีขึ้นมานิดเพราะหน้าตาสวย แต่ท่านก็ยังตั้งสมญาให้เหมือนกันว่าแม่หิวสองอัน ...

(รอยอดีต : 85)

นางศรีสุขเป็นคนแก่ที่ปากร้าย แต่ก็มีจิตใจที่ห่วงใยหลานพิการอย่างเมธาวี เห็นได้จากเมื่อเมธาวีและชาญประสบอุบัติเหตุเสียชีวิต นางศรีสุขก็ได้ย้ายมาพักอาศัยอยู่กับเมธาวีเพื่อดูแลหลานพิการ ถึงแม้บางครั้งจะใช้วาจาที่รุนแรงแต่นางศรีสุขก็ห่วงใยหลานพิการมาก นางศรีสุขห่วงเมธาวีมากแม้จะไม่เคยพูดดีด้วยซึ่งเป็นนิสัยของนางศรีสุข ส่วนเมธาวีมีความรู้สึกไม่ชอบนางศรีสุขผู้เป็นยายเลยและออกจะเกลียดชังทั้งนี้เพราะนางศรีสุขชอบพูดให้เมธาวีผู้ซึ่งเป็นแม่ของเมธาวีและเป็นผู้ของนางศรีสุขเองรู้สึกเจ็บปวด แต่ถึงอย่างไรนางศรีสุขก็เป็นห่วงเมธาวีมากดังข้อความที่ “ ... ถึงอย่างไรนางศรีสุขก็ยังเป็นห่วงหลานๆ แต่นางไม่มีรายได้ส่วนตัวไม่อาจช่วยอะไรได้ ...” (รอยอดีต : 149) นางศรีสุขจึงได้แบ่งกองมรดกมาจากวรศุติแล้วแบ่งเงินให้หลานๆทุกคนเอาไว้เรียนต่อ ดังนั้นระหว่างนางศรีสุขกับเมธาวีจึงเป็นยายหลานที่มีความไม่เข้าใจพฤติกรรมของเมธาวีจึงแสดงออกมาซึ่งความห่างเหินและไม่ต้องการให้ยายอย่างนางศรีสุขมาดูแล

โบตันได้แสดงทัศนะเกี่ยวกับความแตกต่างระหว่างความคิดของผู้ใหญ่กับคนรุ่นเยาว์ ที่มีความแตกต่างกันในด้านความคิดที่มองโลกแตกต่างกันดังเรื่องขั้วมะบันงา แก้วกุดันแม่มายที่เลี้ยงดูลูกวัยรุ่นตามลำพัง เธอมองการกระทำของสันหสุดาอย่างไม่เข้าใจ ทั้งนี้เพราะแก้วกุดันเป็นครูต่างจังหวัดที่ใช้ชีวิตอย่างเรียบง่ายและอยู่ในกรอบประเพณีที่ดีงาม เมื่อเธอต้องมาอยู่ในกรุงเทพฯ อาศัยบ้านเดียวกับวัยรุ่นอย่างสันหสุดาซึ่งเป็นหลานสาว ทำให้แก้วกุดันรู้สึกถึงความแตกต่างด้านความคิดและการกระทำ

ผู้เขียนให้แก้วกุดัน เป็นผู้เล่าโดยใช้สรรพนามบุรุษที่หนึ่งเรียกว่าตนเองว่า “อา” กล่าวถึงความรู้สึกถึงความไม่เข้าใจในการดำเนินชีวิตของเด็กวัยรุ่นในปัจจุบัน

"อาเป็นครู ครูบ้านนอกเสียด้วย ตามลายตาของเด็กวัยรุ่นสมัยนี้เป็นไดโนเสาร์นั่นแหละ สมัยนี้แกไปกันถึงไหนแล้ว เอ้อ อาายังจมอยู่กับวัฒนธรรมไทย เปิดทีวีเห็นสาวกรีดไล้จูบแก้ม นักร้องหนุ่มๆเห็นแล้วหัวใจจะวาย ไม่รู้เขาทำกันได้อย่างไร ดึกคืนก่อนคืนยังเพียวกันคึกๆ อาเป็นห่วง ... อยากพูดอยากบ่น มันกลุ้มนะ คนที่รับอะไรใหม่ๆไม่ค่อยได้อย่างอาออกจะลำบาก ... "

(ซุ้มสะพาน : 180-181)

โบทันสะท้อนให้เห็นถึงความขัดแย้งของครอบครัวที่เกิดจากความไม่เข้าใจกันระหว่างพ่อแม่กับลูกนั้น บางครั้งเกิดจากการที่พ่อแม่มีความรักความห่วงใยต่อลูกอย่างท่วมท้นจึงได้พยายามเข้มงวดกวดขันให้ลูกอยู่ในกรอบแห่งความดีงามคอยสอดส่องดูแลพฤติกรรมของลูกตลอดเวลาโดยมิให้คลาดสายตา ซึ่งพ่อแม่มักจะมีความคิดอยู่เสมอว่าลูกยังเป็นเด็กในสายตาของพ่อแม่ตลอดไป จึงพยายามห้ามปรามลูกและตักเตือนไม่ให้คบเพื่อนต่างเพศ กวดขันให้เอาใจใส่ต่อการศึกษาลေเรียน ไม่ให้ใช้เงินทองสุรุ่ยสุร่าย แต่ลูกไม่ได้เข้าใจเจตนาอันแท้จริงของพ่อแม่กลับมีความรู้สึกในทางตรงกันข้ามว่า พ่อแม่ไม่เข้าใจและบังคับให้ทำในสิ่งที่ไม่ชอบ เนื่องจากลูกเริ่มมีความเปลี่ยนแปลงทั้งทางร่างกายและจิตใจของตนที่เริ่มก้าวเข้าสู่ความเป็นผู้ใหญ่ ย่อมสามารถจะรับผิดชอบตนเองได้ ไม่ต้องการให้พ่อแม่มองว่าตนเป็นเด็กเสมอไป ต้องการให้ "ครอบครัว" ยอมรับความเปลี่ยนแปลงและรับฟังความคิดเห็นของตนบ้าง เมื่อทั้งสองไม่เข้าใจกัน ครอบครัวจึงไร้ความรักความอบอุ่นในสายตาของลูกๆจึงกลายเป็นช่องว่างระหว่างวัย ดังเช่นในเรื่อง เกิดแต่ลม ที่โบทันได้สะท้อนให้เห็นถึงความขัดแย้งที่มีสาเหตุมาจากความแตกต่างทางด้านทัศนคติการเลือกคู่ครอง วาลูกาเป็นเด็กสาวหน้าตาดีประกอบกับฐานะทางบ้านร่ำรวย ได้รับการเลี้ยงดูอบรมสั่งสอนมาอย่างดี วาลูกาจึงมีนิสัยสงบบเสียมเรียบร้อย และอยู่ในโอวาทของบิดามารดาโดยตลอด เมื่อวาลูกาเริ่มมีคู่รักเรียนอยู่มหาวิทยาลัยเดียวกันชื่อโสฬส ซึ่งมีพี่สาวเป็นภรรยาน้อยของเสีย นิสัยของโสฬสเป็นคนเห็นแก่ตัว ต้องการอาศัยฐานะความร่ำรวยของวาลูกาเป็นเครื่องพยุงฐานะของตนเอง โสฬสจึงพยายามเอาใจวาลูกา ทำให้วาลูกาเริ่มไว้วางใจและรักโสฬส แต่พ่อแม่ของวาลูกาพยายามเตือนวาลูกาให้คอยดูนิสัยใจคอของคนรักเสียก่อนและรักษาเกียรติยศชื่อเสียงของตนเองไว้

ผู้เขียนได้แสดงทัศนะผ่านตัวละครอย่างครูวัชร เป็นผู้ที่พูดกับวาลูกาโดยใช้สรรพนามบุรุษที่หนึ่งเรียกตนเองว่า "แม่" ได้กล่าวตักเตือนวาลูกาผู้เป็นลูกสาวให้รู้จักดูลักษณะ

นิสัยใจคอของผู้ชายที่เข้ามาในชีวิตรวมทั้งรู้จักรักตัวเองให้มาก แต่วาลูกาซึ่งเป็นเด็กสาวที่กำลังหลงใหลอยู่ในความรักของผู้ชายจึงรู้สึกต่างจากมารดา

“ แม้ว่าลูกใจเย็นๆ ไว้ก่อนนะ ลูกนะ ไม่ใช่ว่าแม่ไม่เชื่อหนูใหญ่ ... ลูกยังมีเวลาอีกหลายปีที่จะค่อยๆ ดูใจกันไป คบหากันไป แม่ไม่ว่าเรื่องคบผู้ชายแต่ขอให้ลูกรักษาทัวให้ดีๆ เท่านั้นเอง ไม่ใช่เพื่อเห็นแก่หน้าคุณพ่อหรือแม่ ไม่ใช่เพื่อรักษาศักดิ์ศรีวงศ์ตระกูลหรืออะไรทำนองนั้นแต่เพื่อ ตัวของลูกเอง แม่เลี้ยงลูกมาอย่างทะนุถนอม อย่างของล้ำค่า อย่าให้มันแตกร้างเหมือนแก้วนะลูกนะ หนูใหญ่รักษาทัวเองเพื่อเกียรติของตัวเอง อย่าให้ผู้ชายหรือใครที่ไหนมาว่าได้ว่าไม่รักตัวเอง ไม่มีใครจะรักเรายิ่งกว่าตัวของเรารอกนะ แม้แต่พ่อแม่ก็ไม่อาจรักลูกได้เท่าลูกรักตัวของลูกเอง อย่าได้รักผู้ชายมากเกินไปกว่า ”

วาลูกาอึ้งไป ใจอยากจะคัดค้าน ไม่ค่อยชอบใจนักที่คุณแม่ไม่ฟังเธอเสียทีเดียว

(เกิดแต่ตม : 502)

เมื่อวาลูการักโสฬส เธอคิดว่าทุกคนมองโสฬสในด้านลบและพยายามก็ดกันความสัมพันธ์ วาลูกาจึงรู้สึกต่อต้านความคิดของบิดามารดาและไม่เชื่อคำพูดของบิดามารดา แต่ด้วยความที่วาลูกาเป็นคนสงบแสงจึงแสดงพฤติกรรมนิ่งเฉยไม่ได้แย้งต่อบิดามารดา

2.4 พฤติกรรมการก้าวร้าว

เด็กและเยาวชนมักจะมีพฤติกรรมหลายอย่างที่ไม่เหมาะสมซึ่งหากไม่ปรับพฤติกรรมให้สามารถเข้ากับสังคมให้ได้ อาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่ตัวเด็กเองได้ ผู้อื่นหรือสิ่งแวดล้อม สำหรับเด็กและเยาวชนที่มีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความก้าวร้าวจะมีพฤติกรรมดังนี้ มีอารมณ์ขุ่นเคืองแสดงออกถึงความไม่พอใจ ชอบต่อสู้และรังแกคนอื่น ชอบโต้แย้งและแก้ตัวว่าตนเองถูกต้อง ชอบตำหนิติเตียนผู้อื่นรวมทั้งกล่าวโทษผู้อื่น มีความอาฆาตพยาบาท ชอบเอาชนะ ซึ่งพฤติกรรมเหล่านี้อาจจะส่งผลให้เด็กไม่สามารถปรับตัวเข้ากับสังคมได้

ในเรื่อง รอยอดีต โบตันได้แสดงให้เห็นถึงการที่เด็กขาดคนเข้าใจขาดบิดามารดาคอยดูแลเอาใจใส่ดัง เมธาชาญ ซึ่งเป็นเด็กอายุเพียง 9 ขวบ ต้องประสบปัญหาบิดามารดาตายด้วยอุบัติเหตุทางรถยนต์ ประกอบกับเมธาชาญยังเดินไม่สะดวกเนื่องจากร่างกายไม่สมประกอบตั้งแต่เด็ก ทำให้ญาติพี่น้องของบิดามารดาไม่ต้องการนำเมธาชาญไปเลี้ยงดู ส่วนเมธาชาญเองก็ไม่ต้องการไปอยู่ในความดูแลของญาติพี่น้องเช่นกัน แต่เมื่อน้าวரசูลีกับคุณยายซึ่งเป็นบุคคลที่

เมธาชาญไม่ชอบหน้ามากที่สุดย้ายเข้ามาอยู่บ้านเดียวกันกับเมธาชาญ โดยให้เหตุผลว่ามาช่วยดูแลเมธาชาญ จึงทำให้เมธาชาญเคียดแค้นและคิดจะขับไล่ทั้งสองคนออกจากบ้าน ผู้เขียนได้แสดงทัศนะผ่านผู้เล่าเรื่องโดยใช้สรรพนามบุรุษที่สาม "เขา" เพื่อบอกเล่าถึงความรู้สึกของเมธาชาญ

... แต่เมธาชาญอายุเพียงเก้าขวบ แม้จะมีสมองระดับอัจฉริยะ แต่เขาก็คือเด็กเก้าขวบ เมื่อใครใคร่ใคร่แล้วก็ไม่ยั้งคิด เขารู้เพียงแต่ว่าเขาไม่ต้องการให้ยายกับน้าเข้ามายุ่งในชีวิตของเขา เขาเกลียดญาติทางพ่อเกือบทุกคน ตั้งแต่ลุงกับป้าผู้แสนจะงกเงิน อาเขยกับอาสาวที่โกงแรงงานเด็ก ใช้ลูกจ้างเหมือนทาส ใครพูดเรื่องขายบ้าน เลิกใช้คอมพิวเตอร์ เมธาชาญแทบจะเผาผลาญคนเหล่านั้นด้วยสายตา เจ้าเทคโนโลยีนี้ช่วยให้เขาค่อยรู้สึกว่าเขาไม่ถึงกับไร้ความสามารถเสียทีเดียว สามารถติดต่อผู้คนได้ทั่วโลก หาความรู้จากมัน หาเพื่อนใหม่ เล่นเกมแก้เหงา แล้วยังอะไรอื่นอีกเยอะแยะ แล้วดูสิหลายคนมาว่าเขาใช้เงินฟุ่มเฟือยสิ้นเปลืองกับมัน พ่อแม่ตามใจเขาไม่เข้าเรื่อง เขาไม่อาจไปไหนมาไหนได้เอง แล้วจะให้เขาหาความสำราญอะไรได้ ให้นั่งๆนอนๆดูรายการโทรทัศน์เง่าอย่างนั้นหรือ

ถ้าใครบังอาจมาก้าวก่ายเขาในเรื่องนี้ เมธาชาญสาบานกับตัวเองว่าจะกำจัดมันออกไป ไม่ว่าคนนั้นจะเป็นใครก็ตามที่ ...

(รอยอดีต : 86-87)

เมธาชาญเกิดความรู้สึกน้อยเนื้อต่ำใจในชีวิตที่ตนเองเกิดมาพิการส่งผลกระทบให้พฤติกรรมของเมธาชาญเปลี่ยนแปลงไปจากสภาพอ่อนโยน กลายเป็นเด็กเจ้าคิดเจ้าแค้น เพราะญาติของเมธาชาญไม่เข้าใจถึงความเปราะบางทางด้านจิตใจของเด็กชายที่พิการร่างกายคอยตอกย้ำถึงความพิการของเมธาชาญประกอบกับขาดบิดามารดาคอยชี้แนะและขัดเกลานิสังยส่งผลให้จิตใจของเมธาชาญกลายเป็นคนก้าวร้าว หยาบกระด้างดังข้อความที่ศุภสิริผู้เป็นป้าของเมธาชาญบอกแก่เมธาชาญไว้ ซึ่งผู้เขียนได้สื่อถึงความคิดของศุภสิริที่กังวลต่อสภาพจิตใจอันเปราะบางของเมธาชาญ

“ เมธา คนมีปมด้อยนะ หลาน อภัยให้กันเสียเถอะ ... หลานเองก็อย่าคิดมากจะเกิดปมด้อยในใจตัวเองอย่างเขา คนจะเกลียดชังหน้าเขา ไม่มีเพื่อน ไม่มีญาติหรือถึงมีก็เหมือนไม่มีเพราะเขาทนคนมีปมด้อยแบบนี้ไม่ไหว ”

คุณสิริมองออกว่าหลานชายมีปมด้อยที่เกิดมาไม่สมประกอบเกรงเขาจะมีปัญหาแบบเดียวกับน้องสาว...

(รอยอดีต : 178)

โบทันแสดงให้เห็นว่าการที่เด็กถูกกดดันจากบุคคลรอบข้างในเรื่องปมด้อยทำให้กลายเป็นคนที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว เกิดปัญหาทางจิตใจ เนื่องจากบุคคลรอบข้างที่ผลักดันให้แสดงพฤติกรรมในแง่ลบออกมาดังข้อความที่ผู้เขียนได้วิเคราะห์ถึงพฤติกรรมของเมธาชาญโดยผ่านสรรพนามที่สาม “เมธาชาญ” ไว้ว่า “... จิตใจของเมธาชาญเป็นอะไรไป ... เมธาชาญพิการทางกายแล้วยังจะถูกคนแวดล้อมทำให้พิการทางใจอีกหรือเด็กชายอัจฉริยะผู้เคยอ่อนโยนน่ารักหายไปไหนเสียแล้วหนอ ... เหลือแต่เด็กชายหน้าตาเหี้ยมเกรียมโกรธแค้นระแวงญาติสนิทรอบข้าง หงุดหงิดอยู่เสมอ ... ” (รอยอดีต : 203)

ในเรื่อง นะหน้าทอง ทอรุ่ง เป็นเด็กสาวที่ครอบครัวแตกแยก เธอไม่ค่อยผูกพันกับบิดาเท่าไรเนื่องจากบิดามักจะมีภรรยาใหม่และไม่ทำงานมีแต่ขอเงินปู่ย่า ผู้เขียนให้ตัวละครเอกอย่างทอรุ่ง ใช้สรรพนามบุรุษที่หนึ่งเรียกตนเองว่า “รุ่ง” ได้เล่าถึงความรู้สึกของการถูกทอดทิ้ง

“ช่วย” เด็กหญิงลากเสียงและทำท่าเซ่ตเซ่ต “ช่วยแดก กะช่วยใช้โง่ละ”

...

“ แหม มั่นอดไม่ไหว อีฉันเหี้ยมเมียพ่อนะดีแต่กระแดะเดินบิดตูดไปโน่นมานี่ แล้วก็นั่งเฝ้าไอ้ทสา ลูกชายมัน พ่อเองมาหาอย่าที่ไรก็โดนแต่เงิน ยาก็ให้ได้แต่บ่นว่าเลี้ยงไม่รู้จักโต รุ่งไม่เห็นย่าจะเลี้ยงลูกคนไหนโตสักคน พ่อขายน้ำตาลได้เงินก็แหกกันมาหา นึกว่ามาทำไม มาเอาเงินใช้ แล้วย่าแกใจอ่อนควักให้เรื่อย ... ส่วนเราทำงานแทบตาย กระเบียดกระเสียน ปีนต้นมะพร้าวจนตัวยืดยาว ... ”

(นะหน้าทอง : 11-12)

ทอรุ่งจึงกลายเป็นคนที่มีพฤติกรรมที่ก้าวร้าวโดยการแสดงออกเช่น แสดงอาการจุนเจียว โกรธ ทุบตี ต่อต้าน ก่อเรื่องทะเลาะวิวาท ถูกเหยียดหยามผู้อื่น ใช้คำไม่สุภาพ ทำลาย

สิ่งของ เป็นต้น ดังเช่นทอรุ่งโมโหบิดาที่เอาที่ดินของปู่ไปลงทุนทำนาทุ่ง เธอคิดว่าที่ดินตรงนั้นควรเป็นของเธอ ทอรุ่งจึงมีทำลายทุกสิ่งที่คุณเองไม่ได้โดยคิดไปว่าเมื่อตนไม่ได้คนอื่นควรจะไม่ได้ด้วย ดังที่ผู้เขียนได้ให้ตัวละครเอกอย่างทอรุ่ง ใช้สรรพนามบุรุษที่หนึ่งเรียกตนเองว่า "รุ่ง" เล่าถึงความรู้สึกของตนเองที่จะต้องเสียที่ทำมาหากินไป

"... รุ่งโกรธที่ปู่ยอมให้พ่อกับอานิลเอาที่ไปจำนำ รุ่งนึกเอาเองว่ามันเป็นของรุ่ง รุ่งดูแลทำมาหากินกับที่ดินนั้นมานานจนผูกพันแล้วมาตัดต้นมะพร้าว ขุดบ่อปลาบ่อทุ่ง รุ่งโกรธ ไม่สนใจหรอกว่ามันจะทำให้ใครล่มจมหรือว่าที่ดินหลุดจากรุ่น รุ่งเอายาฆ่าแมลงใส่ลงไปบ่อ แต่ผลก็คือปู่ต้องเอาที่ดินที่เหลืออีกนิดเดียวไปจำนำกับเสี่ยผัวยายเหมียวอีกจนไม่เหลือสักไร่ ไกลจะหลุดเต็มที่แล้ว รุ่งยังโกรธเลยเอาลูกเหม็นใส่อีกหนหนึ่ง ไหนๆรุ่งก็ไม่ได้ก็ไม่ต้องให้คนอื่นได้ ... "

(ระนันทอง : 386)

นอกจากนี้ทอรุ่งคิดอย่างอคติว่าปู่ย่าคงกลัวเธอไม่มีแรงทำงาน ผู้เขียนได้แสดงทัศนะผ่านตัวละครเอกอย่างทอรุ่งได้กล่าวถึงความรู้สึกของตนเองโดยใช้สรรพนามบุรุษที่หนึ่งเรียกตนเองว่า "เรา"

" ไร่เอี้ย ก็เราน่ะมันมดงานนี่หว่า สารพัดทำงานแกก็ต้องซุนเราเป็นพิเศษ ไม่จั้นไม่มีแรงทำงาน ก็ยังดีหรอกมีอะไรยังแอบๆ ซ่อนๆ ไว้ให้ ไม่จั้นจะทันไอ้พวกดีแต่แดกอย่างไอ้สาเราละ " ไอ้สาคือทสา ลูกพ่อเดียวกันแต่ต่างแม่นั้นแหละ

" กลับถึงบ้านมันก็เปิดตู้เย็น ดูกับข้าว มีอะไรฟาดเรียบไม่นึกถึงคนทำงานงๆ เรากลับไปบ้านบางที่ไม่มีอะไร เหลือเชือกกินแต่ของดีๆ มีน้ำแกงติดกันหม้อไว้ให้ ทุเรศจะตายแม่ลูกเหมือนกันเดียะ "

(ระนันทอง : 15)

และในตัวละคร ทสา เป็นเด็กชายที่ไม่ได้รับการเอาใจใส่จากบิดามารดาเลย เพราะบิดาก็ไปมีภรรยาใหม่ ส่วนมารดาก็มีสามีใหม่ ทั้งสองไม่เคยเอาใจใส่ทสาเลย ทสายุ่งกับปู่ย่าซึ่งไม่ได้ดูแลเอาใจใส่ทสาเท่าใดนัก ส่งผลให้ทสามีพฤติกรรมที่ก้าวร้าวและอารมณ์รุนแรงดังตอนที่ทสาอารมณ์เสียต่อปัญญาผู้เป็นน้องชาย " ... ยุงชิบ ไอ้ปัญญา มึงจะขึ้นอะไรอะเปล่า กูยังไม่ขึ้น ถ้ามึง

เป็นลูกแห่งก็ทำตามคำสั่งแม่มีคนเดียวเหอะกูไปละ ... ทสาพูดจาหยาบคาย สำแดงอารมณ์ดิบออกมา ... ” (หน้าทอง : 191)

ทสาเป็นคนอารมณ์ร้ายและรุนแรงดังที่ผู้เขียนให้ตัวละครทอรุ่งได้บรรยายถึงพฤติกรรมของทสาผ่านสรรพนามบุรุษที่สามว่า “มัน” ดังข้อความ “ ... จะเอาอะไรกะมันล่ะ พ่อไปทางแม่ไปทาง ย่าว่ามันออกจิวออกไซน ... เด็กบ้านแตกละมั้งพี่ เลยอารมณ์ร้าย ... ” (หน้าทอง : 191)

ทสามีพฤติกรรมที่อารมณ์ร้ายและรุนแรงจนกลายเป็นเด็กก้าวร้าวทั้งนี้เนื่องมาจากพ่อแม่แยกทางกันและไม่มีใครรักและเอาใจใส่ทสาเลย ทำให้ในที่สุดท้ายทสาไปติดยาเสพติดชนิดยาบ้าอย่างหนักและถูกตำรวจยิงตายเนื่องจากเกิดอาการคลุ้มคลั่งอยากยาบ้า

สันหสูตรา ในเรื่องขุมสะบันงา เป็นเด็กสาวที่ได้รับการเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย ไม่เห็นความสำคัญของใครนอกจากเพื่อนและตนเอง เมื่อยาคือนางสายหยุดมารักษาตัวที่กรุงเทพฯ สันหสูตราก็แสดงพฤติกรรมกับนางสายหยุดอย่างไม่แสดงความเคารพซึ่งเป็นพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความก้าวร้าว ทั้งนี้เนื่องจากไม่มีบิดามารดาคอยอบรมดูสั่งสอนดังที่ผู้เขียนได้แสดงทัศนะผ่านตัวละครนางสายหยุดร่วมอยู่ในเหตุการณ์ที่สันหสูตราหลานสาวแสดงพฤติกรรมที่ไม่เคารพยำเกรงต่อญาติผู้ใหญ่

... นางสายหยุดเหลือบแลไปทางหลานสาวอีกครั้งน้อยใจและเคืองจนพูดไม่ออก บ่นไม่ไหว นี่แม่มันสอนอะไรกันอย่างไรหรือทำเหมือนไม่เห็นหัวย่า เจ้าโกสินทร์เองน่าจะรู้แล้วว่าแม่ป่วยก็ไม่กลับบ้านมาดูแล ... แต่หลานสาวทำท่าไม่รู้ไม่ชี้ ราวกับยายแก่คนนี้เป็นยายายของแม่มันแะมาเยี่ยมกันกระนั้นแหละ ไม่ต้องทักทายก็ได้ ไม่เสียหายอะไร ...

(ขุมสะบันงา : 153-154)

หรือที่ผู้เขียนได้บรรยายพฤติกรรมของสันหสูตราผ่านความคิดของแก้วกุดั่นไว้ว่า “... หลานสาวกลายเป็นนักเที่ยวกลางคืนไปแล้วตั้งแต่อายุแค่สิบห้ากว่าๆ ... ไม่มีสัมมาคารวะกับญาติผู้ใหญ่ นางสายหยุดผู้เป็นย่าเสียใจในความประพฤติกของหลานสาวจนอาการเจ็บป่วยแทบจะทรุด ... ” (ขุมสะบันงา : 208)

2.5 พฤติกรรมที่แสดงถึงความนิยมทางวัตถุ

สภาพสังคมในปัจจุบันที่มีความเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว ผู้คนต่างดิ้นรนทำมาหากินด้วยหวังจะนำเงินที่ได้จากน้ำพักน้ำแรงไปซื้อหาวัตถุเพื่อสนองความต้องการของตนเอง

ดังที่โบตันได้แสดงทัศนะไว้ในเรื่องขุมสะบันงาไว้ว่า ความทันสมัยที่เข้ามาในสังคมส่งผลให้เด็กและเยาวชนเห็นความสำคัญทางด้านวัตถุมากกว่าความดีงาม ดังเช่นโกเมน เป็นเด็กที่เรียนมัธยมต้นในโรงเรียนต่างจังหวัด และหวังจะเข้ามาเรียนในกรุงเทพฯ ดังข้อความที่ผู้เขียนได้บรรยาย “... ในเมื่อเรามีได้ก็อริ้นทำความเสียหาย ไม่ได้หนีเที่ยว ขยันเรียนดี คะแนนก็ดี เพียงแต่อยากไปอยู่กรุงเทพฯ ไม่ชอบอยู่เมืองเจ็บบๆอย่างบ้านเกิดของเขาเท่านั้นเอง ... ” (ขุมสะบันงา : 38) โกเมนเข้ามาอยู่กรุงเทพฯด้วยความหลงใหลในวัตถุ สิ่งของที่เขาจะต้องมีห้อย ประกอบกับเขาได้พบกับญาติสาวอย่างสัณห์สุดาที่หลงใหลพวกวัตถุนิยมเช่นกันดังข้อความที่ผู้เขียนได้บรรยายไว้ว่า “... เสื้อผ้ารองเท้าห้อยห้อยดี ๆ โกเมนก็พอมืออยู่ข้างขึ้นสองชั้น จนใจแต่เรื่องนาฬิกา แต่เขาคิดว่าถ้าบิดาให้ยืมรถคันใหญ่ไปก็คงพอจะกู้หน้าได้บ้าง ... ” (ขุมสะบันงา : 359)

โกเมนคือเด็กหนุ่มที่หลงแสงสีในกรุงเทพฯ กับความทันสมัยของยุคสมัยที่ทันสมัยทำให้โกเมนหลงใหลไปกับวัตถุนิยมโดยลืมนะของของตนเอง ดังข้อความที่ผู้เขียนได้บรรยายผ่านสรรพนามบุรุษที่สามว่า “โกเมน” ไว้ว่า “... แต่จริงๆแล้วโกเมนก็คือเด็กบ้านนอกสมองดีที่ไม่เคยเจอแสงสีและเสน่ห์เย้ายวนสังคมเมืองกรุงคนหนึ่งเท่านั้นเอง ... ” (ขุมสะบันงา : 373)

ส่วนในเรื่องเกิดแต่ตม โบตันได้แสดงไว้ว่าเยาวชนที่มาจากต่างจังหวัด เมื่อมาใช้ชีวิตในกรุงเทพฯ ที่มีความเจริญทางด้านวัตถุมากมาย ทำให้เกิดการหลงใหลในความเจริญของกรุงเทพฯ ดังเช่น โสฬส เด็กหนุ่มที่มาจากต่างจังหวัดมาใช้ชีวิตอยู่กับพี่สาวอย่างโสวรรณที่มีอาชีพเป็นโสเภณีเป็นผู้ส่งเสียให้เรียนหนังสือ และให้เงินใช้จ่ายอย่างฟุ้งเฟ้อดังที่ผู้เขียนได้แสดงทัศนะผ่านสรรพนามบุรุษที่สามเรียกชื่อตัวละครว่า “โสวรรณ” โดยบรรยายถึงความรู้สึกของโสวรรณถึงความรู้สึกที่รักน้องชายอย่างโสฬส

... โสวรรณก็เหมือนพ่อแม่สมัยนี้ที่รักลูกทุนหัวทุนเกล้า ไม่ต้องช่วยงานอะไรในบ้านเลย ขอให้สอบผ่านและสามารถเข้ามหาวิทยาลัยได้เท่านั้น งานอื่นแม่บริการหมดเช่นโสวรรณในขณะนี้ หล่อนช่วยดูห้องให้ ซื้ออาหารให้กิน บางทีก็ซักรีดเสื้อผ้าให้ด้วย ถ้าคนรับจ้างซักเกิดไม่มารับเสื้อผ้าไปซัก น้องชายขอเงินซื้อกางเกงยีนส์แพงๆ เชิ้ตหรูๆ...

(เกิดแต่ตม : 172)

ส่วนเรื่องหน้าทอง พลอยระยับ เป็นเด็กสาวที่ได้รับการสั่งสอนจากรตาให้นิยมวัตถุโดยเฉพาะเงินทอง โดยสอนให้เลือกคบกับผู้ชายที่ร่ำรวยเงินทองประกอบกับพลอยระยับเป็นเด็กสาวหน้าตาดีดังที่ผู้เขียนได้บรรยายถึงลักษณะของพลอยระยับผ่านสรรพนามบุรุษที่สาม "หล่อน" ไว้ว่า " ... พลอยระยับหน้าตาสวย หล่อนจึงหางานได้ไม่ยาก งานขายเครื่องสำอางนั้น เด็กสาวผิวพรรณหน้าตาดีจะได้เปรียบหน่อย ยิ่งได้งานในร้านติดเครื่องปรับอากาศเย็นสบาย แต่งหน้าแต่งตาสวยเยี่ยมทุกวัน ... " (หน้าทอง : 92) ดังตอนที่พลอยระยับเจอวิธานขายหมู่มูปร่างก็พยายามตีราคาของวิธานดังข้อความที่ผู้เขียนได้บรรยายความคิดของพลอยระยับไว้ว่า " ... พลอยระยับมองเจ้าหมู่มดด้วยสายตาแสดงความสนใจและที่สำคัญตีราคา หล่อนทำงานในห้างจึงรู้ราคาข้าวของดีและเห็นชัดว่าชายหมู่มใส่เสื้อผ้าไม่ถึงกับหรูหรานักแต่ไม่ถึงกับแบกะดิน ... " (หน้าทอง : 95)

สันหลดา ในเรื่องขุมสะบันงา เด็กสาวที่ถูกเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยเนื่องจากบิดามารดารักและตามใจจนเกินไป ให้บัตรเครดิตไว้ใช้จ่ายจนทำให้หลงระเหิไปกับแสงสีและวัฒนธรรมตะวันตกดังที่กฤษผู้เป็นพี่ชายได้กล่าวถึงสันหลดาไว้ว่า "... ยิ่งเห็นน้องสาวแต่งตัวด้วยเสื้อผ้าราคาแพง ใช้ชีวิตอย่างบรมสุขชนิดไม่เหมาะสมกับวัยและจะว่าไปก็ไม่เหมาะกับใครที่จะใช้ชีวิตเยี่ยงนั้น ..." (ขุมสะบันงา : 101)

2.6 พฤติกรรมการติดยาเสพติด

ยาเสพติดเป็นปัญหาร้ายแรงของประเทศซึ่งมีแนวโน้มของการระบาดในหมู่ของเยาวชนสูงและมีผลร้ายแรงที่เกิดผลกระทบต่อสังคม และบั่นทอนความมั่นคงทางเศรษฐกิจ

โบตันได้แสดงพฤติกรรมของการติดยาเสพติดไว้นวนิยายเรื่อง เกิดแต่ลม ไว้ว่า ยาเสพติดเป็นเรื่องใกล้ตัว แม้ว่าจะจัดสภาพสิ่งแวดล้อมให้เด็กดีแต่ก็มีโอกาสติดยาเสพติดได้ หากไม่ดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิดดังเช่นต้น ซึ่งเป็นลูกชายคนเดียวของอรนุชและมานิตทั้งสองรักและตามใจต้นมาก โดยพยายามหาโรงเรียนดีๆ เพื่อให้ลูกชายได้อยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดี ดังบทบรรยายที่ผู้เขียนได้บรรยายให้เห็นว่าอรนุชพยายามจัดสิ่งแวดล้อมที่ดีให้ต้นอย่างมาก โดยผ่านสรรพนามบุรุษที่สามว่า "หล่อน" บรรยายถึงความรักลูกชายคนเดียวของอรนุช

... ออรนุชส่งเสียให้ลูกชายเข้าโรงเรียนดีๆ เป็นของเอกชน ... หล่อนจะพยายามวิ่งเต้นเอาลูกเข้าโรงเรียนแพงๆหรือยอมเสียเป๊ะเจ็ยะ ยอมบริจาคเงินบำรุงโรงเรียน แล้วยังจ่ายค่าอะไรต่อมิอะไรอีกปีหนึ่งๆหลายหมื่นบาท ลูกนะลูก เสียแรงรัก เสียแรงเลี้ยงอย่างดี หมายมั่นปั้นมือจะให้คบหาลูกคนรวยๆ

ดีๆ อนาคตจะได้ดีกว่าพี่น้อง หนอย กลับไปคบเด็กบ้านกาแฟปากซอย ไปเล่นเกมตุ้มมาไฟฟ้ากัน อีก
ชวนกันเสพยา สูบบุหรี่ ติดการพนัน ดันแอบเล่นตอนรอพ่อแม่มารอรับนะแหละ อรุณบอกให้ลูกอยู่ทำ
การบ้านที่โรงเรียนแล้วค่อยออกมาคอยที่ปากซอยตอนห้าโมงเย็น แต่ดันออกมาตั้งแต่โรงเรียนเลิกสาม
โมงครึ่งเศษๆ แล้วก็หายไปกับกลุ่มเพื่อนๆ จนห้าโมงเย็นจึงกลับมารับหน้าพ่อแม่...

(เกิดแต่ตม : 303-304)

แสดงว่าทั้งอรุณและมานิตพยายามจัดสิ่งแวดล้อมที่ดีให้แก่ต้น แต่การที่อรุณและ
มานิตเป็นพ่อแม่ที่รักและช่วยเหลือลูกมากเกินไป ทำให้ต้นไม่รู้จักใช้ความคิดในการพิจารณา
ไตร่ตรองสิ่งต่างๆ ให้ดีจึงถูกชักนำไปติดยาเสพติดได้ดังที่ผู้เขียนได้แสดงทัศนะผ่านบทบรรยายโดย
ใช้สรรพนามบุรุษที่สามว่า “เขา” ที่กล่าวถึงความรู้สึกของพ่ออย่างมานิตไว้ว่า

เขาทำงานหนักมากในห้าปีมานั้น เพื่อเก็บเงินผ่อนบ้านหลังงามในหมู่บ้านจัดสรรระดับกลาง ...
เขาปลาบปลื้มเมื่อเห็นลูกเมียมีความสุข ... แล้วก็กลับมาเป็นเสียเช่นนี้ตั้งแต่อายุสิบสองกว่าๆ เขากิน
คืออยู่ดี ตัวโตราวกับหนุ่มอายุซักสิบแปด แต่สมองของเขาก็คือเด็กอายุสิบสองจึงถูกเพื่อนแก๊วโลกหลอก
เขาได้ ต้นคงไม่รู้หรอกว่าไอ้แป๊ะหลงจูนี่มันเฮ้ออื่น บุหรี่มันละลืมหูละลือ

โรงเรียนชั้นดี แล้วทำไมไม่มีเด็กติดยา แต่จะโทษโรงเรียนก็คงไม่ได้เพราะตอนเย็นต้นจะออกมารอพ่อ
แม่รับที่ปากซอยไม่ได้รอในโรงเรียนเพราะเขาโตแล้วและรถเข้าซอยลำบาก มันมากมายเหลือคนนา
เด็กในโรงเรียนล้วนลูกคนมีเงิน ... มานิตจึงให้ต้นเดินออกมาคอยที่ปากซอย เขาอาจจะคบเด็กเกเร
แถวนั้นก็ได้อาจจะเป็นเด็กในโรงเรียนเอง คนหนุ่มมากย่อมมีคนที่ไม่รักดี คิดหาเงินด้วยการมอมยา
เสพติดเด็กๆ เพื่อรีดเงิน...

(เกิดแต่ตม : 300 - 301)

การที่ต้นติดยาเสพติดนั้นเนื่องมาจากมารุตและอรุณเป็นพ่อแม่ประเภทที่คอย
ช่วยเหลือเอาใจลูกมากเกินไป พ่อแม่ประเภทนี้เลี้ยงดูลูกแบบเด็กๆ ช่วยเหลือลูกทุกอย่างช่วยแก้ไข
ปัญหาต่างๆ ให้จนเด็กไม่สามารถแก้ปัญหาเองได้ ไม่เคยสั่งสอนและให้การอบรมในเรื่องศีลธรรม
จริยธรรม ทำให้เด็กขาดความคิดในการตัดสินใจว่าสิ่งใดควรทำไม่ควรทำ นอกจากนี้การที่ต้นติด
ยาเสพติดก็เนื่องจากสาเหตุการคบเพื่อนที่ไม่ดี เพราะเด็กในวัยของต้นซึ่งเป็นช่วงวัยรุ่นตอนต้น
มักจะเห็นเพื่อนเป็นคนสำคัญที่ขาดไม่ได้จึงทำให้เกิดการทำตามค่านิยมของกลุ่มซึ่ง เป็นสาเหตุ

ใหญ่ในการกระทำผิดของวัยรุ่น วัยรุ่นมักถือว่าการเป็นที่ยอมรับของกลุ่มเป็นสิ่งสำคัญ ดังนั้นหากวัยรุ่นมีเพื่อนที่ดีก็จะประพฤติตนดี ในทางตรงกันข้ามหากได้เพื่อนไม่ดีก็จะทำให้วัยรุ่นประพฤติตนไปในทางที่ไม่ดีได้ดังเช่นต้นที่ลงไปคบเพื่อนที่มั่วสุมยาเสพติดทำให้ต้นติดยาเสพติดไปด้วย

ในเรื่องพรกรรม โบตันได้เสนอปัญหายาเสพติดว่าเป็นปัญหาที่เป็นภัยคุกคามต่อเด็กนักเรียนทั่วไปอย่างมาก ดังเช่น พลายแก้ว ที่เป็นเด็กนักเรียนที่แฝงเข้ามาเรียนหนังสือเพื่อทำธุรกิจการค้ามากกว่าที่จะตั้งใจเข้ามาศึกษาเล่าเรียนหนังสือเพื่อพัฒนาสติปัญญา ดังข้อความที่ผู้เขียนได้บรรยายถึงพฤติกรรมของพลายแก้วโดยใช้สรรพนามบุรุษที่สามว่า “พลายแก้ว” ดังข้อความ “... ทุกคนที่รู้จักพลายแก้วดีรู้กันทั้งนั้นว่าพลายแก้วเป็นเด็กหัวโจกตัวร้ายประจำโรงเรียน ทั้งหนีเรียน เสพยา เทียวกลางคืน คบนักเลงวัยรุ่นเที่ยวได้เกาะกระแสรานไปทั่ว นอกจากเสพยาแล้วยังขายยาอีกด้วย ...” (พรกรรม : 466)

ส่วนเรื่องหน้าทอง โบตันได้เสนอปัญหาไว้ว่าบางครั้งเด็กติดยาเสพติดก็อาจมาจากการที่บิดามารดาไม่ดูแลเอาใจใส่ ทำให้เด็กไปเจอกับสภาพแวดล้อมที่ชักนำไปสู่การเสพยาเสพติดได้ดังเช่น ทสา เป็นน้องชายต่างมารดาของทองรู้กับทองทราย ทสามีมารดาแต่ก็เหมือนไม่มีเพราะมารดาของทสาน้อยใจที่บิดาของทสาไม่สนใจตนเองและแอบไปมีภรรยาใหม่ มารดาของทสาจึงไม่สนใจทสาปล่อยให้ทสาอยู่กับปู่ย่าและทองรู้ที่สวนมะพร้าว ส่วนตนเองไปมีสามีใหม่ส่งผลให้ทสากลายเป็นเด็กที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวและหันไปคบกับเพื่อนที่ติดยาเสพติด ผลของการติดยาเสพติดทำให้ทสามีอาการประสาทหลอนและคลุ้มคลั่งดังที่ผู้เขียนได้บรรยายถึงพฤติกรรมที่คลุ้มคลั่งอาละวาดจากฤทธิ์ยาเสพติดของทสาโดยผ่านสรรพนามบุรุษที่สามว่า “ทสา”

... ทสานั้นสมองสับสนเต็มทีเพราะพิษยาเสพติด ทำงานกับนายชิตติธรไปขายข้าวสาร เลยไปสนิทกับคนขับสิบล้อและเด็กติดยาบางคน หนึ่งงานตามพวกนั้นไปกักรดหัวสารทิศ เลยกลับไปติดยาอีก ...

เมื่อได้ยินว่าพ่อมีเงินหลายแสน ทสาจึงลี้ไปหา ทองขาวปฏิเสธบอกว่าเขาไม่มีเงิน ทสาเลยอาละวาดกระโดดคว่ำลูกเล็กจากอ้อมแขนแม่เลี้ยงซึ่งกำลังอุ้มปากด่า เขาว่าไม่รู้จักทำมาหากิน ทั้งแม่ทั้งลูกส่งเสียงร้องลั่นชอยเด็กสองขวบตกใจร้องไห้จ้า ทองขาวคว้าไม้หน้าสามที่เหลืจากซ่อมบ้านวิ่งตามไป...

“ ลูกแกหรือ ไช้ลูกแก กูไม่ไช้จันซี กูไม่ไช้ ” เด็กชายหยุดตะโกน ร้องไห้ น้ำตาไหลพรากเต็มหน้า “ กูมันชิงหมาเกิด ไม่มีพ่อมีแม่ ”

(หน้าทอง : 585)

ในที่สุดทสาก็ถูกตำรวจยิงเสียชีวิตเพราะเขาเมายาบ้าแล้วอาละวาดโยนน้องชายคนละแม่ของตนเองตกลงพื้นเสียชีวิต

ดังนั้นการเลี้ยงดูของบิดามารดาจะมีส่วนช่วยป้องกันไม่ให้เด็กและเยาวชนติดยาเสพติดได้ บิดามารดาที่ปล่อยปละละเลยลูก ทำให้เด็กเกิดความรู้สึกว่าเหว่จนหันไปติดเพื่อนที่ไม่ดี ชักชวนให้ลองเสพยาเสพติดดังเช่น ทส่าที่บิดามารดาไม่สนใจต่างก็สนใจในเรื่องของตนเอง ทส่าว่าเหว่และกลายเป็นเด็กที่ขาดความรักความอบอุ่น จึงหันไปติดยาเสพติดเพื่อทดแทนสิ่งที่ขาดหายไปคือความรักและการดูแลเอาใจใส่ของบิดามารดา จนในที่สุดทส่าติดยาเสพติดจนคลุ้มคลั่งอาละวาดจนถูกตำรวจยิงตายในที่สุด

โบตันยังได้เสนอภาพของปัญหาเสพติดไว้ในเรื่องซุ่มสะบันงา ว่าเป็นเรื่องใกล้ตัวกับเด็กและผู้ใหญ่ควรให้การดูแลเอาใจใส่ดังเช่นจันจลาเด็กสาวอายุประมาณ 14 ปี แต่มีรูปร่างราวเด็กสาวอายุยี่สิบปี เนื่องมาจากการได้รับการเลี้ยงดูดีจันจลากับมารดาซึ่งเป็นอาจารย์ใหญ่ประจำโรงเรียนชื่อดังในจังหวัด เมื่อมารดาจำเป็นต้องย้ายไปอยู่กรุงเทพฯ เพื่อดูแลยายที่ป่วยเป็นมะเร็ง ในตอนแรกจันจลาไม่ยากไปอยู่กับมารดาที่กรุงเทพฯ แต่เมื่อจำเป็นต้องไปอยู่กับมารดาที่กรุงเทพฯ จันจลาเลือกที่จะเรียนโรงเรียนของรัฐบาลแห่งหนึ่งใกล้บ้าน ซึ่งทำให้จันจลาได้เจอกับเด็กที่ติดยาเสพติดและพยายามชักชวนให้จันจลาลองเสพยาเสพติด โบตันได้แสดงทัศนะว่าปัญหาเสพติดเกิดขึ้นในโรงเรียนทุกระดับ

ผู้เขียนได้แสดงทัศนะผ่านตัวละครอย่างจันจลา โดยใช้สรรพนามบุรุษที่หนึ่งเรียกตนเองว่า “จัน” เป็นผู้เล่าโดยแสดงให้เห็นถึงปัญหาของยาเสพติดที่ระบาดเข้าไปในกลุ่มเด็กนักเรียนมัธยม

“จันมานั่งซักเรื่องยาเสพติดอะไรนี่เพื่ออะไร จันคิดจะเรียนต่อโรงเรียนศิลปะ หรือว่าจันมีปัญหาที่โรงเรียนใหม่ที่เพิ่งเข้าไปเรียน พี่รู้ว่าเดี๋ยวยาเสพติดมันระบาดเข้าไปจนถึงในโรงเรียนมัธยมประถมแล้ว ไม่ใช่จะมีแต่ในโรงเรียนอาชีวะหรอก”

เด็กหญิงพยักหน้ายอมรับ

“ที่ห้องมีกลุ่มหนึ่งติดยาแล้วก็เที่ยวกลางคืน เขาพยายามชวนจัน เพราะเห็นจันมีเงิน มันตามมาดูกระทั่งว่าบ้านช่องอยู่ที่ไหน ฐานะเป็นยังไง จันก็ไม่ควรพูดออกไปเลยว่าจันนะมีแม่เป็นผู้อำนวยความสะดวก พ่อเป็นนายพล อยู่หมู่บ้านเศรษฐี มันเลยพยายามชวนเข้าพวก...”

(ซุ่มสะบันงา : 382)

จันจลาต้องป้องกันตนเองโดยการฝึกวิชาป้องกันตัวเอง จนทำให้มีเรื่องกับเด็กที่พยายามบังคับให้จันจลาลองเสพยาเสพติดได้แสดงทัศนคติให้เห็นปัญหาของยาเสพติดว่ามาจากการคบเพื่อนที่ไม่ดีจะทำให้เด็กเสียคนได้ รวมทั้งปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดเกิดขึ้นในทุกระดับและกำลังเป็นธุรกิจอย่างหนึ่ง

ผู้เขียนได้ให้ตัวละครอย่างจันจลาเป็นผู้เล่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับตนเอง โดยใช้สรรพนามบุรุษที่หนึ่ง “หนู” บอกเล่าถึงการพยายามหลอกล่อให้เพื่อนติดยาเสพติด “... หนูจะไม่พูดก็ได้ว่าเกิดอะไรขึ้นเพราะสองคนนั้นก็เลยยอมพูดเหมือนกัน แต่หนูพูดเพราะหวังดีนะคะ สองคนนั้นติดยาและที่ร้านบุญทรงขายยา หลอกเพื่อนให้ติดเพื่อจะได้ขายมากๆ เขาพยายามจะหลอกหนูเหมือนกันแต่ไม่สำเร็จหรอก...” (ซุ้มสะพาน : 408-409)

นอกจากนี้ปัญหายาเสพติดในกลุ่มเด็กช่างศิลป์ซึ่งเกิดจากการลองเสพยาเพื่อให้เกิดอารมณ์ที่เพ้อฝันจนในที่สุดก็ตกเป็นทาสยาเสพติด ผู้เขียนให้ภควัต ซึ่งเป็นตัวละครอย่างเล่าถึงพฤติกรรมของเด็กอาชีวะที่ตนเองเรียนและได้เจอการใช้ยาเสพติดเพื่อช่วยให้ออกมาผลิตผลงาน

“ มันก็จริงบ้าง เวอร์บ้าง บางรุ่นมีติดยาหลายสิบคน บางรุ่นก็มีไม่กี่คน จันต้องเข้าใจอย่างหนึ่งนะว่าเด็กอาชีวะนะส่วนใหญ่เป็นเด็กมีปัญหา”

“ เด็กช่างมันก็พวกมากลากไป วัยรุ่นเนี่ยะ กลัวเข้าพวกไม่ได้ เพื่อนว่าไ้ก็งั้น พวกเด็กศิลป์ก็ต้องคิดงานแปลกใหม่ๆ งานสร้างสรรค์ บางทีคิดไม่ออกมันก็ลองยากัน ยามันทำให้จิตวิปริต เพ้อฝัน บางทีก็มีผลทางความคิดให้คิดงานแปลกๆมาได้เหมือนกัน แต่พอนานเข้าติดยามากๆเข้ามันก็เพี้ยนไปเลย ”

(ซุ้มสะพาน : 377)

โบตันได้แสดงทัศนะของปัญหายาเสพติดไว้ว่าเป็นภัยที่ใกล้ตัวสามารถเกิดขึ้นได้ในโรงเรียนทุกระดับ ดังนั้นการแพร่ระบาดของยาเสพติดจะมีผลกระทบต่อเด็กที่มีความประพฤติดีที่ต้องถูกบังคับให้เกี่ยวข้องกับยาเสพติดด้วย ดังนั้นผู้ปกครองและโรงเรียนจึงควรสอดส่องดูแลบุตรหลานให้ใกล้ชิดเพื่อป้องกันภัยจากยาเสพติด

2.7 พฤติกรรมที่แสดงออกถึงความไม่ซื่อสัตย์สุจริต

ความไม่ซื่อสัตย์ หมายถึง เป็นการประพฤติไม่ดีเป็นการกระทำชั่วต่างๆ ทั้งกาย วาจา หรือทางใจ ที่ส่งผลให้บุคคลอื่นมีความไม่ไว้วางใจโดยจะแสดงออกดังนี้ ชอบขโมย

ชอบหยิบฉวยของผู้อื่นมาเป็นของตนโดยเจ้าของไม่ได้อนุญาต พุดปด ชอบทำการทุจริต เช่นทุจริตในการสอบ ไม่มีความรับผิดชอบ ไม่ตรงต่อเวลา ไม่เป็นที่ไว้วางใจผู้อื่น เป็นต้น

โบตันได้แสดงให้เห็นว่าเด็กและเยาวชนมีโอกาสที่จะประพฤติตัวผิดได้ เนื่องจากพ่อแม่ที่ไม่คอยอบรมสั่งสอนแล้วก็มีสาเหตุมาจากการที่เด็กและเยาวชนนั้นติดยาเสพติดดังเช่นต้นในเรื่องเกิดแต่คม ต้นเป็นลูกชายคนเดียวของมานิตและอรนุช ทั้งสองปรนเปรอลูกชายด้วยวัตถุโดยขาดการอบรมทางด้านจิตใจให้ต้นให้รู้ผิดชอบชั่วดี ทำให้ต้นติดยาเสพติดประเภทผงขาวที่สอดไส้ในบุหรี่จนกระทั่งเงินที่พ่อแม่ให้ไม่พอซื้อหรือสอดไส้ยาเสพติด จึงต้องขโมยเงินในกระป๋องเงินขายน้าของแป๊ะ ผู้เขียนเป็นผู้เล่าเรื่องของต้นโดยผ่านบทสนทนาของต้นกับมานิตถึงพฤติกรรมของการติดยาเสพติด

"ต้นไปทำอะไรมา บอกพ่อสิ พุดความจริงนะ ต้น"

"ต้น พ่อกับแม่ไม่เคยให้ลูกอดอยากน้อยหน้าใครเลยนะ ค่าขนมให้วันละยี่สิบกินข้าวโรงเรียนทำไม ไม่พอใช้หรือ ทำไมถึงต้องเป็นขโมย ... ไซ้ไหม ต้นรื้ออ่านขโมยเงินค่าน้ำของกังไซ้ไหม"

"กังบอกว่าต่อหัวเสืออยู่ที่กระป๋องตั้งคั่นตู้แช่ไซ้ไหม ต้นไปทำอะไรที่นั่นถึงถูกกัดมา"

"... ต้นพุดมาตรงๆ ดีกว่านะ ... พ่อแม่ไม่ทำโทษอีกหรอก แต่ต้นจะต้องทำตัวใหม่ ทำไมวันละยี่สิบบาทถึงไม่พอใช้ "

"ไม่พอ "ต้นเสียงอ่อย

มานิตขยับเข้าไปใกล้ลูก ค่อยๆ จับริมฝีปากบนแยกออกดูฟัน

"ต้นสูบยาอะไร หวังว่าไม่ใช่ยาเสพติดนะ " มานิตซัก ออรนุชตาค้าง

"ฟันคราบเหลืองยังงี้ ต้นต้องสูบอะไรแน่ๆ ... ต้นสูบอะไร บอกมาแค่บุหรี่หรือว่าเลยเถิดถึงกัญชา ยาฝิ่น เฮโรอีนอะไรนั้น"

"บุหรี่เอง" ลูกชายตอบเสียงสั้นๆ

"บุหรืมันของหนึ่งไม่เท่าไรหรอก ต้นเอาเวลาที่ไหนสูบวันละตั้งเป็นซองๆ เงินยี่สิบบาทถึงไม่พอใช้นะ"

"บุหรืพิเศษ อย่างดีนะ พ่อ สูบแล้วชื่นใจ ไล่แป๊ะหลงจูนิดหน่อย สองม้วนก็ยี่สิบแล้ว "

(เกิดแต่คม : 298-299)

สาเหตุที่ต้นทำผิดโดยการขโมยเงินค่าน้ำของกังนั้น เนื่องมาจากการที่ต้นติดยาเสพติดซึ่งเป็นสาเหตุที่สำคัญของเด็กและเยาวชนไทยในปัจจุบันที่ทำให้เด็กทำผิด

ในเรื่องซุ้มสะพาน โบทันได้เสนอทัศนะเกี่ยวกับการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน โดยเฉพาะการประพฤติดุจจริตซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่งที่จะสามารถก่ออาชญากรรมได้ในอนาคต เนื่องจากกลุ่มเพื่อนที่ชักจูงไปในทางที่ไม่ดีดังเช่น โกเมน เป็นลูกชายคนเดียวของแก้วกุดั่น กับคชา โกเมนเป็นเด็กหนุ่มที่มีความฉลาดสามารถสอบเทียบผ่านและสอบเข้ามหาวิทยาลัย เทคโนโลยีเข้าคุณทหารลาดกระบังได้ ทำให้โกเมนรู้สึกว่าเป็นเด็กที่ฉลาดและเก่งเกินเด็กอื่นทั่วไป โกเมนจึงรับจ้างทำข้อสอบแทนเด็กที่สอบเข้าโรงเรียนนายร้อยตำรวจดังข้อความที่ผู้เขียนตัวละครคชา ได้กล่าวถึงพฤติกรรมของการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน

“ ลูกคนดีๆมีฐานะ สมอเป็นเลิศ เรียนเก่งๆทั้งนั้นเด็กมหาวิทยาลัย มันเป็นแก๊งรับจ้างยิงข้อสอบ มีกรรมวิธีต่าง ๆ นานา ไม่รู้มันไปเข้าแก๊งกับเขาได้อย่างไร เพื่อนมันก็หลายคนที่ถูกจับด้วยกัน ตำรวจบอกว่ารับจ้างกันคนละสองหมื่นทุจริตแบบนี้เสียอนาคตไปเลย ... มันงอนที่ไม่ยอมให้เป็นแสนละมั้ง เลยประชดหาเงินเองด้วยวิธีทุจริตแบบนี้ เด็กเก่งคำนวณด้วย มันโกงกันตั้งหัวเท้ากำป็น ”

(ซุ้มสะพาน : 474)

สาเหตุที่โกเมนกระทำผิดเนื่องจากการที่โกเมนคบเพื่อนไม่ดี ทำให้เขาคิดว่าการรับจ้างทำข้อสอบให้คนอื่นเป็นการแสดงถึงความสามารถของตนเองและยังสามารถหาเงินได้อีกด้วย

2.8 พฤติกรรมเกร

การเกรเป็นการแสดงออกของเด็กและเยาวชนที่แสดงออกซึ่งอาการที่ไม่พอใจ ต้องการเอาชนะ มีความอดทนน้อยต้องการเอาชนะผู้อื่น มีใจอิจฉาริษยาเกลียดคนที่เด่นกว่าตน อารมณ์รุนแรง มีความโหดร้าย ผูกพยาบาท ชอบทำร้ายผู้อื่น ซึ่งพฤติกรรมเกรอาจเกิดได้กับเด็กที่ไม่ได้รับการดูแลเอาใจใส่จากบิดามารดาและผู้ใกล้ชิด

ในเรื่องรอยอดีต เมธาชาญเป็นเด็กชายที่มีความพิการมาตั้งแต่เด็ก เมื่อบิดามารดาประสบอุบัติเหตุเสียชีวิตลง ญาติทางฝ่ายมารดาจึงย้ายเข้ามาอยู่ด้วยเพื่อดูแลเมธาชาญ แต่เมธาชาญเกลียดน้ำวรสุนีมาก จึงพยายามกลั่นแกล้งต่างๆเช่น ทำผีหลอก ทำไฟช็อต จนถึงกระทั่งแกล้งเอาประตูลอยลอยด้นับตัววรสุนีซึ่งเป็นน้ำสาวไว้ ดังที่ผู้เล่าเรื่องใช้สรรพนามบุรุษที่สามว่า “หล่อน” เล่าเรื่องเหตุการณ์ที่ตัวละครวรสุนีถูกประตูลอยลอยด้นับ เนื่องจากเมธาชาญมุ่งทำร้ายวรสุนี

ดังข้อความ “... บ้านนี้มีรีโมทบังคับให้ประตูเปิดปิดเองได้ ... แต่พอก้าวยังไม่ทันพ้น ประตูซึ่งเลื่อนออกแล้วก็กลับถอยหลังเข้าที่ หนีบหล่อนไว้อย่างแรงระหว่างประตูอัลลอยด์หนาหนักกับเสารั้ว ...” (รอยอดีต : 279)

สาเหตุที่เมธาชาญมุ่งทำร้ายน้ำวรสุนีเพราะเมธาชาญไม่ชอบใจในพฤติกรรมของวรสุนีประกอบกับการที่เมธาชาญใช้ยาในการรักษาขาให้เดินซึ่งตัวยานี้มีผลข้างเคียงกับอารมณ์ของเมธาชาญเป็นอย่างมาก

ในเรื่องเกิดแต่ตม โสฬส เด็กหนุ่มได้รับการเลี้ยงดูจากโสวรรณผู้เป็นพี่สาวที่ประกอบอาชีพเป็นโสเภณี โดยมุ่งหวังให้โสฬสสามารถเรียนหนังสือให้สูงๆ เมื่อโสฬสไม่สามารถสอบเข้ามหาวิทยาลัยของรัฐได้ ในขณะที่ปริกซึ่งเป็นเพื่อนที่มาจากต่างจังหวัดพร้อมกันสามารถสอบเข้ามหาวิทยาลัยได้ซึ่งปริกต้องทำงานไปเรียนหนังสือไปด้วย ทำให้โสฬสรู้สึกอิจฉापริก ดังข้อความที่ผู้เขียนได้แสดงทัศนะผ่านบทสนทนาไว้ว่า “ เอ็นไม่ติดสีกแห่ง” เขาทำหน้าตาไม่เลบบอกพี่สาว “ ที่ไอ้กริมันไม่ได้กวดวิงวิชา หนังสือก็ไม่เคยท่อง วันๆ ไปทำงานที่โรงงานสายไฟ ดันเอ็นติดได้คณะที่มันอยากเรียนเสียด้วย บ้าแท้ๆ เลย ... ” (เกิดแต่ตม : 258)

2.9 พฤติกรรมเกี่ยวกับการใช้สื่อเทคโนโลยี

โบตันได้แสดงทัศนะเกี่ยวกับการใช้สื่อทางเทคโนโลยีที่ก้าวหน้าในยุคสังคมที่มีความเจริญล้ำหน้า ในบางครั้งก็อาจส่งผลกระทบแก่เด็กและเยาวชนได้ หากไม่มีผู้ใหญ่คอยชี้แนะแนวทางที่ถูกต้อง ดังเช่น เมธาชาญ ในเรื่องรอยอดีต เมธาชาญเป็นเด็กชายที่มีร่างกายพิการไม่สามารถเดินไปไหนได้สะดวก ดังนั้นพ่อของเขาคือชาญจึงหัดให้เขาเล่นคอมพิวเตอร์ หากความรู้จากอินเทอร์เน็ต ประกอบกับเมธาชาญมีมันสมองที่อัจฉริยะทำให้เขาเรียนรู้การใช้คอมพิวเตอร์ได้อย่างดี แต่เมื่อชาญและเมธาวิซึ่งเป็นบิดามารดาของเมธาชาญได้ประสบอุบัติเหตุเสียชีวิตลงก็ไม่มีการแนะนำการใช้คอมพิวเตอร์ในทางที่ถูกต้อง ทำให้เมธาชาญใช้ประโยชน์จากคอมพิวเตอร์เพื่อปลดปล่อยอารมณ์ส่วนตัวเช่น การเล่นเกมที่ต่อสู้อย่างดุเดือด การเล่นเกมที่ปลุกเร้าอารมณ์ทางเพศ ดังที่ผู้เขียนได้บรรยายผ่านสรรพนามบุรุษที่สามเรียกชื่อตัวละครว่า “เดชาชาญ” ที่ไปพบเจอภาพอนาจารและเกมลามกจากเครื่องคอมพิวเตอร์ของเมธาชาญ

... เมื่อน้องชายไม่อยู่เขาจึงเข้าไปกอดดูว่าเมธาชาญเล่นเกมอะไรบ้าง ทำไมจึงติดมันนักจนไม่ยอมหลับยอมนอน

ล้วนแต่เป็นเกมการต่อสู้ฆ่าฟัน มันสนุกตรงไหนกันบางเกมเดชาชาญก็เคยเล่น แต่ครั้งสองครั้งก็เบื่อ สงครามล้างโลก จรวทมหาประลัย ถล่มมหานคร ต่อกรกับมนุษย์ต่างดาว ล้วนกลมกันมันหยด

ค้นไปค้นมาก็พบเกมประหลาดเข้าเกมหนึ่ง เดชาชาญถึงกับชะงักแทบหยุดหายใจ หูตาแดงไปหมดด้วยความระทึกใจ แม้จะอายุเข้าวัยรุ่นตอนปลายแล้วแต่เดชาชาญยังเป็นหนุ่มบริสุทธิ์อยู่ เมื่อเห็นเกมบนเตียงโรมันพันตูกันระหว่างชายหญิงเขาก็แทบลืมหายใจ ดูอยู่ครู่หนึ่งก็ระงับอารมณ์สติกลับมา

...

(รอยอดีต : 298-299)

เรื่องเพรงกรรม พิมลภัทรเป็นเด็กชายที่อยู่ในช่วงวัยรุ่น ครอบครัวของพิมลภัทรไม่ค่อยเข้าใจ โดยเฉพาะมารดาคือบุษราคัมได้ตั้งกฎเกณฑ์ต่างๆ ให้ลูกมากมายดังที่ผู้เขียนได้บรรยายไว้ว่า “ ... บุษราคัมตั้งกฎเกณฑ์มากมายกับลูกๆ เรื่องการอ่านหนังสือบันเทิง ดูโทรทัศน์ และวิดีโอ ถึงกับเอาเครื่องโทรทัศน์เข้าไปไว้ในห้องนอนของตน ... ” (เพรงกรรม : 516) ส่วนบิดาก็ไม่สนใจคอยแต่สนใจเรื่องเหล้า ส่งผลให้พิมลภัทรหันไปสนใจเพื่อนรุ่นพี่ตั้งข้อความที่ผู้เขียนได้บรรยายถึงพฤติกรรมของพิมลภัทรไว้ว่า “ ... แต่ที่เขาชอบที่สุดคือห้องของอัน บางทีพลายแก้วมา มั่วสุมอยู่กับอัน แอบทำอะไรแปลกๆ กัน บางทีก็เปิดภาพยนตร์วิดีโอประเภทที่เขาไม่เคยเห็นในโทรทัศน์ที่บ้าน ... ” (เพรงกรรม : 465)

พิมลภัทรได้เล่นเกมอนาจารส่งผลให้เขาติดเกมส์เหล่านั้นและคิดว่าเป็นเรื่องธรรมดาของเด็กในวัยของเขาที่ควรจะศึกษาดังที่ผู้เขียนได้บรรยายถึงพฤติกรรมของพิมลภัทรไว้โดยผ่านสรรพนามบุรุษที่สามว่า “เขา”

... พิมลภัทรแอบเข้าไปในห้องของพี่สาวเพื่อเล่นเกมที่เขาได้มาจากพลายแก้ว มารดาซื้อเครื่องคอมพิวเตอร์ให้ใช้ด้วยกันก็จริง แต่วางไว้ในห้องของพิมโพยม ตัวเขานอนห้องเดียวกับตาและยังใช้เครื่องไม่ค่อยเป็นนักต้องรอเวลามารดาอยู่บ้านและเรียกเขาเข้าไปหัดใช้งาน บุษราคัมก็สอนแต่เนื้อหา วิธีใช้งานทุกอย่างเป็นวิชาการน่าเบื่อหน่ายทั้งยังต้องเรียนพิมพ์ดีดทั้งภาษาไทยและอังกฤษให้คล่องเพื่อมาใช้งานกับเข้าเครื่องนี้ เด็กชายจึงไม่ชอบใจนัก

แต่เมื่อเขาได้ทดลองเล่นเกมกลับติดใจนี้สนุกสนานและน่าตื่นเต้น เกมการต่อสู้ ไร้ใจ การเอาชนะเครื่องจักรซึ่งเขายังพ่ายแพ้เสมอและพยายามเอาชนะให้ได้ การทำให้เครื่องทำงานก็ง่ายกว่าที่มารดาสอนเป็นไหน ๆ...

(เพรงกรรม : 515-516)

โบตันได้สะท้อนเห็นถึงการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยเช่นการเล่นอินเตอร์เน็ตว่าหากขาดการแนะนำสั่งสอนที่ดี หรือใช้ในทางที่ผิดก็ส่งผลแก่จิตใจของเด็กและเยาวชนได้เช่น เมื่อเด็กและเยาวชนเล่นเกมคอมพิวเตอร์มากก็จะสร้างอุปนิสัยที่ชอบเอาชนะเพราะเด็กและเยาวชนจะเลิกเล่นเมื่อสามารถเอาชนะเกมนั้นได้ ซึ่งเป็นการสร้างอุปนิสัยในการเอาชนะไม่ยอมเป็นผู้แพ้ให้กับเด็กได้

ทัศนะของโบตันที่มีต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ที่สามารถสรุปได้ โดยแบ่งลักษณะของพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ที่เกิดจากสาเหตุต่างๆ ได้ 2 อย่างกล่าวคือ ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการกระทำของผู้ใหญ่ และปัญหาที่เกิดขึ้นจากสภาพสังคมและสิ่งแวดล้อม โดยปัญหาที่เกิดขึ้นจากการกระทำของผู้ใหญ่นั้น โบตันชี้ให้เห็นว่าส่วนใหญ่เกิดขึ้นจากการกระทำของบุคคลรอบข้างของเด็กและเยาวชนที่ปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชนไม่ดี โดยโบตันเน้นในเรื่องการอบรมและดูแลสั่งสอนเด็กและเยาวชนเป็นอย่างมาก เช่น การที่บิดามารดาปล่อยให้เด็กอยู่กับญาติผู้ใหญ่โดยไม่เคยมาดูแลเอาใจใส่ซึ่งในบางครั้งญาติผู้ใหญ่อาจทำร้ายเด็กได้ดังเช่น อลงกต ที่ถูกน้ำเชยข่มขืนทางเพศ และถูกใช้งานให้ทำงานบ้านเกินกว่าเด็กอย่างอลงกตจะทำได้ นอกจากนี้โบตันยังนำเสนอปัญหาช่องว่างระหว่างวัยของเด็กและผู้ใหญ่ซึ่งเป็นปัญหาที่เกิดจากความคิดที่ไม่ลงรอยกันระหว่างเด็กและผู้ใหญ่ โดยเฉพาะเด็กที่ต้องการมีเสรีภาพและความเป็นตัวของตัวเอง แต่บิดามารดาหรือผู้ปกครองต้องการที่จะควบคุมบังคับเด็กจึงส่งผลให้เกิดความขัดแย้งกันทางอารมณ์และความคิดได้ดังเช่น พิมโพยมที่มีความต้องการเรียนตัดเย็บเสื้อผ้าเพราะมีความชอบและถนัด แต่บุษราคัมผู้เป็นมารดาอยากให้ลูกสาวของตนเองเรียนทางด้านวิชาการให้เก่งเหมือนตนเองจึงพยายามบังคับให้พิมโพยมเรียนหนังสือ

ส่วนปัญหาที่เกิดจากสภาพทางสังคมและสิ่งแวดล้อม โบตันชี้ให้เห็นว่าสภาพสังคมและสิ่งแวดล้อมมีผลกระทบต่อเด็กและเยาวชนได้เช่น การมีสื่อที่ยั่วเย้าอารมณ์ทางเพศ การมีสถานเริงรมย์ หรือการมีค่านิยมที่เลียนแบบชาวตะวันตก ดังเช่น สันหลูดา บิดามารดาปล่อยให้ดูแลตนเองจึงหลงใหลไปกับแสงสีและสิ่งยั่วเย้าต่างๆ จนกระทั่งตั้งครุฑและไปทำแท้งจนติดเชือนอกจากนี้โบตันยังเน้นย้ำถึงปัญหายาเสพติดที่เกิดขึ้นในทุกะดับของสังคมโดยเฉพาะเด็กและเยาวชนที่ขาดความรักและความอบอุ่น การดูแลเอาใจใส่จากครอบครัวจะเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้หันไปพึ่งพาเสพติดได้ในที่สุดดังเช่น ทสลา รวมทั้งปัญหาของการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้และมีบทบาทต่อเด็กและเยาวชนเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะอินเตอร์เน็ตที่ส่งผลให้เด็กและเยาวชนที่ใช้ความก้าวหน้าสมัยทางเทคโนโลยีไปในทางที่ผิดเช่น การดูหนังลามก การเล่นเกมที่แสดงถึงความรุนแรง เป็นต้น

แนวทางในการแก้ไขปัญห

เด็กและเยาวชนเป็นวัยที่ต้องการดูแลเอาใจใส่จากบิดามารดา และผู้ใหญ่ หากผู้ใหญ่ไม่เข้าใจในพฤติกรรมและความต้องการของเด็กและเยาวชนจะทำให้เกิดปัญหาขึ้นได้ ดังนั้นโบตันจึงได้นำเสนอแนวทางแก้ไขปัญห

1. การรู้จักเข้าใจจิตใจและความต้องการของเด็กและเยาวชน

โบตันได้เสนอแนวทางไว้ว่า ผู้ใหญ่ควรเข้าใจถึงความต้องการและพฤติกรรมของเด็กและเยาวชน โดยเฉพาะการให้ความรัก ความเข้าใจ และอดทนต่อเด็กไม่ใช้อารมณ์ ไม่ซ้ำเติมหรือกระทำรุนแรงกับเด็กในรูปแบบต่างๆ ต้องรู้จักประนีประนอมให้ความรัก ความห่วงใยเป็นเครื่องมือในการอบรมสั่งสอนเด็กและเยาวชน

ผู้เขียนเสนอทัศนะผ่านทางตัวละครเอกคือ มิ่งโกมุท ในเรื่องเกิดแต่ตม ที่ต้องอยู่ในความดูแลของตายายที่มีอายุมากแล้ว ทำให้เกิดช่องว่างระหว่างวัยมากขึ้น ผู้สูงอายุมักจะแสดงความห่วงใยบุตรหลานด้วยการว่ากล่าวตักเตือน ซึ่งตรงกันข้ามกับเด็กวัยรุ่นที่ต้องการแสดงความรักด้วยพฤติกรรมและวาทะ การกดดันเด็กด้วยคำพูดจะส่งผลให้เด็กหันไปประพฤติตนที่ผิดและมีพฤติกรรมในทางตรงกันข้ามได้เช่น หนีออกจากบ้าน เสพยาเสพติด ลักขโมยของ เป็นต้น ดังที่ผู้เขียนให้ตัวละครที่เป็นลูกจ้างอย่างถวิลเป็นผู้เล่าถึงวิธีการอบรมสั่งสอนเด็กและเยาวชนให้รู้จักผ่อนคลายบ้างดังข้อความที่ว่า “ ... เดี่ยวตกหนักที่มึงคนเดียวมันลำบากนักก็เลยจะหนีเสียหรอก ทั้งที่มันไม่ได้ตั้งใจจะหนี เห็นใจเด็กมันมั่งซี ทำงานงกๆเกินอายุ ... ก็หนีไปเป็นเด็กเร่ร่อนไถ่ นอนตามใต้สะพานแถวใต้สะพานปิ่นเกล้าแนะยะเยียว แล้วสิบขวบก็หากินได้แล้วสมัยนี้ หรือแป๊ะไม่ห่วงมัน จะบังคับให้มันออกจากบ้านละ ...” (เกิดแต่ตม : 136)

หรือที่ผู้เขียนได้บรรยายผ่านความรู้สึกของตัวละครอย่างโสวรรณซึ่งเป็นเพื่อนรุ่นพี่ของมิ่งโกมุท

... มิ่งโกมุทนอนอีกคนกับคนแก่สองผัวเมียได้ แต่มีหวังฮึดฮัดตายแน่ๆสาวรุ่นกระเตาะกับคนแก่วัยใกล้หกสิบนี้ช่องว่างระหว่างวัยเหลือจะบีบให้เข้าชิดกันได้ แม่หนูคนนี้ถ้าไม่เข้มแข็งพอเห็นทีจะลำบาก อนาคตไม่พ้นเหมือนแม่ แต่จะมีใครบ้างว่าถ้ามิ่งโกมุทหนีตามผู้ชายไปหรือย้ายไปอยู่ที่อื่นเพราะความฮึดฮัด ไม่ใช่เจ้าหล่อนไม่รักดี รับรองมีแต่คนจะกล่าวหาว่าเพราะเลือดชั่วๆ ของพ่อแม่มันแรง แต่ไม่คิดหรอกว่าเพราะผู้ใหญ่รักแ่เด็กทางอ้อม ...

(เกิดแต่ตม : 106)

นอกจากนี้โบตันยังนำเสนอให้เห็นถึงการยอมรับในทางเลือกที่เด็กและเยาวชนเลือกที่จะเป็นหรือจะปฏิบัติดังเช่น สันฐิติ ในเรื่องขุมสะบันงาที่มีความต้องการเรียนทางด้านศิลปะ แม้ว่าบุคคลทั่วไปจะเห็นว่าเป็นอาชีพที่ไม่มีเกียรติ และมีรายได้มันคงรวมทั้งเสี่ยงต่อการเสียนาคตกมากกว่าหลงใหลไปกับสิ่งแวดล้อมที่เลวร้าย ผู้เขียนได้ให้แก่วกุดันกล่าวถึงสันฐิติให้นางสายหยุดผู้เป็นย่าถึงการยอมรับในทางเลือกที่เด็กต้องการดังข้อความ

“สมัยนี้แค่เลี้ยงลูกให้ยอมเรียนไม่ติดยา ไม่เที่ยวเร่ค ไม่เที่ยวกลางคืนดึกๆดื่นๆ ก็เก่งมากแล้วละ ค่ะ เขาอยากเรียนวาดรูป ไว้ผมยาว ก็แค่แพชั่น พออายุมากขึ้นก็เลิกไปเอง ขอให้รักเรียนเถอะ ... ”

.....

“เยอะเยอะไปค่ะ สมัยนี้วาดรูปเก่งๆ มีงานทำหรรคค่ะ ทั้งงานโฆษณา ทำหนังสือ หรือว่าวาดรูปขายอยู่กับบ้านก็ได้ เป็นครูก็ได้ค่ะ ... ”

(ขุมสะบันงา : 307)

2. การอบรมสั่งสอนของบิดามารดาและญาติผู้ใหญ่

ครอบครัวเป็นสภาพแวดล้อมแรกและมีอิทธิพลต่อลักษณะพฤติกรรมของเด็กและเยาวชน เด็กและเยาวชนที่มาจากครอบครัวที่มีความรักเอาใจใส่ดี เด็กจะมีความมั่นคงทางอารมณ์และปรับตัวได้ดีในสังคม แต่หากเด็กและเยาวชนที่ขาดความรักความอบอุ่นเด็กจะไม่มี ความมั่นคงทางอารมณ์ ปรับตัวเข้ากับสังคมยาก บางครั้งก็สร้างปัญหาทางสังคมด้วย ดังนั้นการเลี้ยงดูของบิดามารดาจึงมีผลต่อพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนได้เช่น ถ้าเด็กถูกถนอมเอาใจใส่มากเกินไปจะทำให้เด็กเป็นคนไม่รู้จักช่วยตนเอง จะมีพฤติกรรมที่เห็นแก่ตัวชอบบะรานผู้อื่น ดูถูกผู้อื่น ไม่รับผิดชอบต่อหน้าที่ซึ่งจะส่งผลต่อการปรับตัวอยู่รวมในสังคมได้ หรือถ้าเด็กขาดความเอาใจใส่ของบิดามารดาจะทำให้รู้สึกว่ตนเองขาดคนสนใจ ถูกทอดทิ้งให้อยู่เพียงลำพัง ขาดความรักจึงพยายามหาทางแสดงออกเพื่อให้ได้มาซึ่งความรักความอบอุ่น โดยเรียกร้องความสนใจจากบุคคลรอบข้าง เมื่อไม่ได้ตามที่ตนต้องการก็แสดงพฤติกรรมก้าวร้าว ถอยหนี หรือหลบหนีจากสังคมนั้นไป ดังนั้นการเลี้ยงดูของบิดามารดา รวมทั้งลักษณะของบิดามารดาเองซึ่งได้แก่ อายุ นิสัยใจคอ และความมีทัศนคติ หรือความเชื่อต่างๆ ของบิดามารดาจะส่งผลต่อการเลี้ยงดูเด็กได้ การเลี้ยงดูของบิดามารดาสามารถแบ่งเป็นชนิดได้หลายชนิดได้ตามที่ จินตนา ณ สงขลา (2545 : 118-119) ได้แบ่งไว้ดังนี้

1. พ่อแม่ที่รักและคอยช่วยเหลือเอาใจลูกมากเกินไป พ่อแม่ประเภทนี้เลี้ยงดูลูกแบบเด็กๆ ช่วยเหลือลูกทุกอย่าง ช่วยแก้ปัญหาต่างๆ ให้จนเด็กไม่สามารถแก้ปัญหาเองได้ มักเป็นพ่อแม่ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดี พ่อแม่ประเภทนี้จะทำให้เด็กต้องพึ่งพาอาศัยคนอื่นอยู่เสมอ ไม่กล้าทำอะไรด้วยตัวเอง เมื่อโตขึ้นเข้าไปอยู่ในสังคมก็จะประสบความยุ่งยาก

2. พ่อแม่ที่ปล่อยปละละเลยลูกมากเกินไปคือ ยอมตามใจลูกทุกอย่าง ไม่คอยดูแล ปล่อยให้เด็กทำทุกอย่างที่ต้องการ พ่อแม่ประเภทนี้จะทำให้เด็กมีความดื้อรั้นไม่ยอมเชื่อฟังผู้ใหญ่ จึงมักประสบความขัดแย้งระหว่างพ่อแม่อยู่เสมอ

3. พ่อแม่ที่ทอดทิ้งเด็กคือ ไม่เอาใจใส่เด็ก ไม่คำนึงถึงสวัสดิภาพของลูกอาจเนื่องมาจากไม่ได้รับความสุขในชีวิตหรือปรับตัวเข้ากันในชีวิตสมรสไม่ได้ และชีวิตในบ้านมีแต่การทะเลาะเบาะแว้งกันบ่อยๆ การอบรมเด็กจึงไม่ค่อยคงเส้นคงวา พ่อแม่ทำตัวเป็นศัตรูกับลูก

พ่อแม่ประเภทนี้จะทำให้เด็กก้าวร้าวเรียกร้องความสนใจจากผู้อื่นอยู่เสมอ ไม่เชื่อฟังชอบทะเลาะเบาะแว้งกับผู้อื่นหรืออาจจะเป็นคนที่ยอมแพ้ผู้อื่น ขี้อาย ไวต่อความรู้สึกต่างๆ ขลาดกลัวต่อสิ่งต่างๆ และมีอารมณ์ที่ไม่มั่นคงหรืออาจมีลักษณะผสมกันระหว่างสองพวกนี้ก็ได้

4. พ่อแม่ที่ยอมรับเด็กคือ พวกนี้ให้ความสนใจเด็กและรักเด็กในทางที่ถูกที่ควร ยอมรับเด็กเห็นความสำคัญของเด็กและให้ความอบอุ่นแก่เด็กจึงทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่และเด็กเป็นไปอย่างราบรื่น ยอมให้เด็กแสดงความรู้สึกนึกคิดของเขาออกมาในโอกาสที่สมควร มีเหตุผล และไม่แสดงอารมณ์ร้ายต่อเด็ก ยอมรับปัญหาต่างๆ รู้ถึงความต้องการความแตกต่างของเด็กแต่ละคน มีความรักเด็กอย่างจริงใจ

พ่อแม่ประเภทนี้มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ ซึ่งจะทำให้เด็กมีความเชื่อมั่นในตนเอง มองโลกในแง่ดี กล้าแสดงออกในทางที่ถูกที่ควร และมีความรับผิดชอบในหน้าที่การงานของตน เด็กจะมีบุคลิกดีและสามารถประสบความสำเร็จในการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อม

5. พ่อแม่ที่บังคับลูกคือ พ่อหรือแม่คนหนึ่งมีอำนาจเด็ดขาดในบ้าน พ่อแม่ชนิดนี้มักจะบังคับให้เด็กยอมทำตามทุกอย่าง พ่อแม่ประเภทนี้จะทำให้เด็กมีลักษณะขี้อาย มีความรู้สึกไวต่อสิ่งที่มากระทบกระเทือนเพียงเล็กน้อย มีความคิดความอ่านบกพร่อง และไม่ค่อยกล้าแสดงความคิดเห็น

6. พ่อแม่ที่ยอมจำนนต่อลูกคือ ยอมให้ลูกเป็นใหญ่มีอำนาจสิทธิขาดในบ้าน พ่อแม่ยอมแสวงหาทุกสิ่งทุกอย่างให้ลูก พ่อแม่ประเภทนี้จะทำให้ลูกไม่ค่อยเคารพนับถือพ่อแม่เท่าที่ควร

ดังในเรื่องรอยอดีต ผู้เขียนได้เสนอทัศนะว่าหากเด็กได้รับการอบรมสั่งสอนที่ดี เด็กก็จะมีพฤติกรรมที่ดีดังตัวละครเดชาชาญ ถึงแม้จะเป็นเพียงลูกบุญธรรมแต่ด้วยความไม่ดีและการได้รับความรักความเอาใจใส่จากเมธาวิและชาญพ่อแม่บุญธรรมอย่างแท้จริง ส่งผลให้เดชาชาญเป็นคนที่มีความประพฤติดี แต่หากขาดผู้ใหญ่อบรมสั่งสอนก็จะทำให้เด็กขาดที่พึ่งทางใจได้เหมือนดังตัวละคร เมธาชาญ ซึ่งมีร่างกายพิการมาแต่กำเนิด เมื่อบิดามารดาเสียชีวิตจากการประสบอุบัติเหตุทางรถยนต์ เมธาชาญก็ขาดที่พึ่งทางใจที่จะให้การอบรมสั่งสอนชี้แนะแนวทางที่ดี ส่งผลให้เขาใช้ความมีมันสมองอัจฉริยะไปในทางที่ผิดด้วยการวางแผนประทุษร้ายนางสาวของตนเองประกอบกับการที่ถูกผู้ใหญ่พูดย้ำถึงแต่ความพิการของตนเองจึงหันมาใช้ยาเพื่อรักษาความพิการนั้น จึงส่งผลต่ออารมณ์และความคิดของเมธาชาญด้วยดังข้อความที่ผู้เขียนให้เดชาชาญซึ่งเป็นพี่ชายบุญธรรมกล่าวถึงเมธาชาญไว้ว่า

... เธอเป็นลูกแท้ๆของพ่อกับแม่ แม่สอนเราเสมอว่าจะเป็นผู้ให้แล้วเราจะมีความสุข แม่ไม่เคยโกรธเกลียดใครสักคน แม่เลี้ยงไปบวอย่างลูกแม้จะมีคนเข้าใจผิดๆว่าแม่คบชู้ผู้ชายจนมีลูกหน้าตาผิด พ่อผิดแม่ แต่แม่ไม่เคยโกรธเกลียดใคร แม่แต่น้ำวรสลื แม่ให้อภัยเสมอ พ่อก็เหมือนกัน พี่ไม่เข้าใจเธอเป็นลูกแท้ๆ ทำไมไม่คิดเหมือนแม่ พี่พยายามจะทำความเข้าใจในตัวเธอนะ เมธา พี่ว่าเธอเก็บกดจนเครียดแล้วก็พยายามทำให้เธอเปลี่ยนไปในทางร้าย เธอระบายออกด้วยการเล่นเกม แต่เธอเลือกเกมผิด เธอใช้อินเตอร์เน็ตในทางที่ผิด มันกลับทำให้เธอเกิดอารมณ์ทางเพศรุนแรง ...

(รอยอดีต : 420)

ส่วนในเรื่องขั้มสะบันงา โกเมนลูกชายคนเดียวของแก้วกุดั่นกับคชาเป็นเด็กที่เรียนเก่งสามารถสอบเข้ามหาวิทยาลัยของรัฐในคณะวิศวกรรมศาสตร์ได้ โกเมนให้กระทำผิดโดยการรับจ้างทำข้อสอบให้คนอื่นโดยคิดว่าเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงความฉลาดของตนเองและคิดว่าเป็นการหารายได้พิเศษ ผู้เขียนให้แก้วกุดั่นเป็นผู้เล่าเรื่องการกระทำผิดของโกเมนผู้เป็นลูกชายและอบรมสั่งสอนให้ลูกชายได้กลับไปคิดถึงสิ่งที่กระทำลงไปดังข้อความที่ว่า

“ลูกรู้ตัวหรือเปล่าว่าทำอะไรลงไป”

“ผมโชคไม่ดีเลยถูกจับได้” โกเมนว่า แก้วกุดั่นสะอึก

“ลูกไม่คิดว่าเพราะลูกทำทุจริตจึงถูกจับได้หรอกหรือ”

“ใครๆเขาก็ทำกันทั้งนั้น เพียงแต่ผมโชคร้าย” โกเมนยังคงยึดในความคิดของเขา

“ไม่ใช่เพราะดันโชคร้ายแต่เพราะดันทุจริต” แก้วกุดันยืนยัน

“เด็กๆทุกคนก็เคยลอกข้อสอบ โกงข้อสอบ อาจารย์ก็เคยเห็น มันไม่ใช่เรื่องใหญ่อะไรสักหน่อย”
โกเมนเถียง แก้วกุดันกับคณาณนายใจเกือบพร้อมกัน

“การที่เด็กๆโกงข้อสอบ ลอกข้อสอบ กันในห้องสอบชั้นเล็กๆมันอาจจะไม่ใช่เรื่องใหญ่แต่ก็เพราะความเคยตัว เด็กๆอาจจะทำเพราะอยากจะช่วยเพื่อน เพราะสนุกที่ได้ท้าทายครูคุมสอบ แต่การโกงแบบหนี้ของดันมันเป็นทุจริตและต้นตอของคอร์รัปชัน เพราะทุจริตกันตั้งแต่สอบเข้าเป็นพลตำรวจ คนที่สอบเข้าไปได้เพราะโกงแบบนี้ก็จะโกงบ้านโกงเมืองต่อไป ไม่มีสิ้นสุด ดันไปใคร่ครวญก็แล้วกัน มันไม่ใช่เรื่องโชคดีหรือโชคร้าย แต่เพราะดันรับจ้างเขาทำทุจริต ...”

(ชุ่มสะบันงา : 482)

นอกจากนี้โบตันยังนำเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหาวีว่า หากพ่อแม่ยอมรับเด็กให้ความสำคัญกับเด็ก ยอมรับฟังปัญหาของเด็กจะทำให้เด็กรู้จักรับผิดชอบในหน้าที่การงานของตน เด็กจะมีบุคลิกดีสามารถปรับตัวเข้ากับสังคมได้ ดังเช่นสิริลักษณ์ ในเรื่องชุ่มสะบันงา ลูกสาวคนโตของศุภสิริ ผู้ซึ่งได้รับการอบรมสั่งสอนจากบิดามารดาและการดูแลเอาใจใส่อย่างดี ทำให้รู้จักปรับตัวเข้ากับสังคมได้ ดังที่สิริลักษณ์ได้กล่าวให้เดชาชาญฟังไว้ว่า

“ นี่ก็พูดเกินไป จะบอกให้ละ คุณแม่ของพี่สอนว่าคนเราอยู่ด้วยกัน ถ้าสามารถหลีกเลี่ยงความขัดแย้งได้ก็น่าจะเลียงชะ อย่าเอาอย่างสิ่งที่ไม่ดี เราเองก็ไม่ชอบ ถ้าเราเอาคุณยายไปอยู่บ้านด้วย ทั้งเมธาไว้กับยายนวลตามลำพังเราก็ไม่สบายใจ มาอยู่ดูที่นี่แล้วมีเรื่องกันก็ไม่สบายใจเหมือนกัน เพราะฉะนั้นเลียงชะดีที่สุด เราก็ได้ทำหน้าที่ลูกหลานกตัญญูอย่างเต็มที่ ครอบครัวยุคคุณพ่อทางอาทงก็สอนกันมานักนะว่าคนเราต้องมีความกตัญญูถึงจะเจริญ แล้วก็ไม่ต้องรอจนท่านตายแล้วค่อยเซ่นไหว้ ดูแลท่านตอนยังอยู่เนี่ยแหละดีที่สุด พ่อบอกว่าคนแก่นะตายฝังยังไม่เหลียวไม่แล ไม่ใช่ยังอยู่ไม่เหลียวแล ตายแล้วทำสุสานใหญ่โต ไหว้เอวๆ ขอให้เจริญ ให้ผีช่วย ตอนเป็นๆ ละหน้าแทบไม่เคยมอง”

(รอยอดีต : 304)

3. การให้เด็กรู้จักใช้เวลาให้เป็นประโยชน์

โบตันยังได้เสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหาด้วยการส่งเสริมให้เด็กรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ โดยผู้ปกครองหรือบิดามารดาควรจะหากิจกรรมหรืองานพิเศษให้เด็กแลเยาวชนได้ทำหรือปฏิบัติ เพื่อเป็นการฝึกให้เด็กได้เรียนรู้ที่จะรับผิดชอบตนเอง โบตันชี้ให้เห็นว่าจะเป็นการพัฒนาศักยภาพของเด็กและเยาวชนได้อย่างดี

ดังในเรื่องซุ้มสะพานงา โบตันได้สะท้อนให้เห็นถึงการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ โดยการรู้จักทำงานเพื่อหารายได้พิเศษดังเช่นดำเกิง ที่ถูกแก้วกุดันบังคับให้ทำงานกับภควัต ถึงแม้ว่าดำเกิงไม่ยอมทำงานพิเศษ แต่แก้วกุดันบังคับให้ได้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ดังข้อความที่ผู้เขียนให้ดำเกิงคิดถึงการทำงาน

... เขาชอบอยู่กรุงเทพฯมากกว่า แก้วกุดันให้เงินเขาไปโรงเรียนแล้วก็ไม่วุ่นกับเขาอีกเลย พอจบประถมหกก็พาไปฝากเข้าโรงเรียนมัธยมที่จันทราเรียนอยู่ ไม่ต้องสอบเข้าเพราะไม่ใช่โรงเรียนดังเขาก็เข้าไปเรียน สอบได้บ้างตกบ้างไปตามเรื่อง เวลาเงินไม่พอใช้เขาก็รับจ้างภควัตล้างสีล้างอุปกรณ์ในการซ่อมผ้า ช่วยขนโน่นหิบบนนั้นอันนี้ไปตามเรื่อง พอได้เงินมาซื้ออะไรที่อยากได้บ้าง อันที่จริงเบี้ยเลี้ยงที่แก้วกุดันให้เขาไม่ถึงกับอึดอัด แต่ดำเกิงมักจะอยากได้อะไรบางอย่างที่ไม่จำเป็นในชีวิต ...

(ซุ้มสะพานงา : 398)

เมื่อแก้วกุดันได้รับรู้ว่าดำเกิงนำเงินที่ได้ไปซื้อหนังสือลามก แก้วกุดันจึงคิดจะให้ดำเกิงนำเงินไปฝากธนาคารดังที่ผู้เขียนให้แก้วกุดันกล่าวกับภควัตไว้ว่า "... จ้างเถอะ เขาก็ควรจะคิดทำงานมีรายได้ แต่ว่าต่อไปช่วยจ่ายค่าแรงเขาเข้าวันเสาร์ต่อหน้าอา อาจจะบังคับให้เขาเอาไปฝากออมสินเดี๋ยวนั้นเลย วันเสาร์ออมสินปากซอยเปิดถึงสิบเอ็ดโมง ..." (ซุ้มสะพานงา : 415)

4. การออกกฎหมายและข้อบังคับ

เด็กและเยาวชนเป็นอนาคตของชาติจำเป็นต้องดูแลอย่างใกล้ชิด ฉะนั้นรัฐบาลควรออกกฎหมายเพื่อมาช่วยเหลือปกป้องสวัสดิภาพของเด็กและเยาวชน

โบตันยังเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหาดังๆ โดยการใช้กฎหมายแก้ไขปัญหในเรื่องการใช้แรงงานเด็กดังในเรื่องหน้าทอง โบตันได้แสดงแนวทางในการแก้ไขการใช้แรงงานเด็กเกินควร โดยการให้รัฐบาลออกกฎหมายที่เข้มงวดในการใช้แรงงานเด็กอายุไม่เกินสิบห้าปี ดังในตัวละครทองทราย เป็นเด็กสาวที่เรียนอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ต้องทำงานพิเศษตอนเย็นที่ร้าน

ชายไฮศกริมเพื่อส่งเสียตนเองเรียนหนังสือ แต่เมื่อรัฐบาลมีนโยบายที่เข้มงวดในการจ้างแรงงาน เด็กอายุต่ำกว่า 15 ปีทำให้ทองทรายต้องเลิกทำงานพิเศษตอนเย็น และหันไปรับจ้างดูแลคนแก่ แทน ดังที่ผู้เขียนให้ตัวละครเอกคือทองทรายเป็นผู้เล่าเรื่องถึงกฎหมายที่เข้มงวดต่อการจ้างแรงงานเด็กอายุต่ำกว่าสิบห้าปี

... พี่นิตบอกว่ากฎหมายแรงงานฉบับใหม่เข้มงวดขึ้น ห้ามใช้แรงงานเด็กอายุต่ำกว่าสิบห้า แล้วก็ถึงจะเกินสิบห้า แต่ยังไม่ถึงสิบแปดก็ต้องแจ้งหรือขึ้นทะเบียนอะไรทางบริษัทเขาโดนตรวจสอบเลยตัดปัญหาด้วยการเลิกจ้างเด็กอายุต่ำกว่าสิบห้า เมื่อก่อนเขายังรับอยู่เพราะหาแรงงานยาก แต่ตอนนี้คนหางานเยอะแยะ คนโตๆอายุเกินสิบแปดจบชั้นสูงๆ เยอะแยะไม่มีงานทำ ชายไฮศกริมเขาก็ทำกัน เพราะฉะนั้นเขาเลยตัดสินใจเลิกจ้างเด็กๆอย่างพวกทรายเอาไว้แต่พวกที่อายุเกินสิบแปด พวกที่เรียนระดับปวส. แล้วบางคนก็อยู่พาณิชย์ปีสามอายุสิบแปดอะไรอย่างนี้ ยิ่งร้านปิด 24.00 น. ยิ่งไม่เอาเลยเพราะกะดึกต้องอยู่ยันสว่าง เขาวางานกลางคืนไม่ให้ใช้เด็กเพราะอันตราย พี่นิตเขามีร้าน 24.00 น.ในความดูแลสองแห่ง บอกเลิกหมดสิ้นเดือนนี้ ...

(หน้าทอง : 21)

และที่ผู้เขียนให้ตัวละครลิลิต ในเรื่องหน้าทองกล่าวถึงผลประโยชน์ในการออกกฎหมายที่เข้มงวดในการจ้างแรงงานเด็กไว้ว่า “ ... คนออกกฎหมายเขาไม่ได้คิดอย่างนั้นหรอก เขาคิดจะช่วยด้วยซ้ำไป ทรายคงเคยอ่านหนังสือพิมพ์ที่เขาจับพวกโรงงานทารุณเด็กจนเป็นง่อยนะทั้งทีทั้งใช้งานวันละยี่สิบชั่วโมงไม่ให้ลูกไปไหนๆเลย กินข้าวก็ไม่อิ่ม ที่นี้กฎหมายพอออกมาแล้วมันก็มีปัญหาสองด้านมองด้านเดียวมันเลยแยะ... ” (หน้าทอง : 22-25)

5. การอดทนต่อสภาพปัญหา

เด็กและเยาวชนจำเป็นต้องรู้จักอดทนต่อเหตุการณ์ ทั้งนี้เพราะไม่สามารถหรือไม่มีพลังเพียงพอในการต่อรองหรือเรียกร้อง จึงยอมจำนนต่อสภาพเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในชีวิตด้วยความเข้มแข็ง

โบตันได้แสดงทัศนะไว้ในเรื่องขุมละบันงา ไว้ว่าการอดทนต่อปัญหาที่รุมเร้าและยึดมั่นในคุณธรรมจะช่วยแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้ โดยแสดงทัศนะผ่านทางตัวละครเอกฝ่ายชายในเรื่องคือ ภควัด ซึ่งต้องเลี้ยงดูตนเองและเลี้ยงน้องสาวต่างบิดาเพราะมารดาเสียชีวิต ภควัดจึงจำเป็นต้องดูแลตนเองและดูแลน้องสาวที่กำลังเติบโต ภควัดเรียนในโรงเรียนเพาะช่างจึงต้องเจอ

กับสภาพแวดล้อมที่สามารถชักจูงไปในทางเสียหายได้ แต่ภควัตก็ใช้ความอดทนและมุ่งมั่นตั้งใจที่จะทำแต่ความดี ดังที่ผู้เขียนให้ตัวละครรองอย่างภควัตเป็นผู้เล่าเรื่องถึงประวัติชีวิตของตนเองผ่านทัศนะของตัวละครไว้ว่า

“เดี๋ยว พี่เคยลองสูบแล้วทำไมถึงไม่ติด”

“สงสารแม่กับยายวดีนะ กลับบ้านเห็นแม่โดนซ่อมหน้าตาปูด น้องก็ร้องแงๆ โอ๊ย มันเลยนึกขึ้นมาได้ว่าถ้าขึ้นเรือดียาอีกคน จะแย่งกันทั้งบ้าน ยามันคงยังไม่เข้ากระแสเลือดด้วยอีกอย่างอาจจะเพราะพี่โตแล้ว ผ่านอะไรมาเยอะเลยพอจะทนกับชีวิตเครียดๆได้ ไม่เหมือนเด็กสมัยนี้ เพราะบางกันจริงๆ พี่ไม่เคยถูกเลี้ยงดูอย่างสบายๆด้วยแหละ อยู่กับพ่อที่ช่วยจัดของ ส่งของ ทำงานตลอดเวลา ขับรถเป็นตั้งแต่เด็ก รถหนักแล้วยังเคยหัดเลย หนักอึ้งสบายมากสับสนหนักไปไม่ไหว ตอนนั้นยังเล็กแต่ปึกอ้วนเรื่องจ้อยเลยนะ อะไรก็อยู่ที่ตัวเรา อยู่ที่พลังใจของเราเท่านั้นเอง ถ้าเราเข้มแข็งอยู่ที่ไหนก็เอาตัวรอดได้ ...”

(ซุ้มสะพาน : 378-379)

โบทันแสดงทัศนะไว้ว่า การรู้จักยับยั้งชั่งใจตนเองไม่หมกมุ่นในเรื่องที่ไม่สมควร ดังเช่น ปริก ในเรื่องเกิดแต่ตม เป็นเด็กที่มีฐานะยากจน เขาต้องขยันเรียนหนังสือและทำงานส่งเสียตัวเองเรียนหนังสือ แต่เขารู้จักระงับความต้องการทางเพศและหันไปสนใจเรื่องอื่นๆแทน ดังที่ผู้เขียนได้ให้ตัวละครเอกอย่างปริกเป็นผู้เล่าเรื่องไว้ว่า “ ... พี่ก็ผู้ชายธรรมดาๆ คนหนึ่งเท่านั้นเอง เพียงแต่รู้จักระงับอกระงับใจ ตั้งแต่แม่ตายไม่เคยนี้กอยากยุ่งกับใคร ... เพียงแต่ไม่หมกมุ่นกับมัน ...” (เกิดแต่ตม : 60)

จากการศึกษาทัศนะของโบทันที่มีต่อเด็กและเยาวชนในนวนิยายจำนวน 6 เรื่อง โดยศึกษาผ่านกลวิธีการเล่าเรื่อง 3 แบบคือ

1. ตัวละครเป็นผู้เล่าเรื่อง
2. ผู้เขียนเป็นผู้เล่าเรื่อง
3. ตัวละครตัวใดตัวหนึ่งเป็นผู้เล่าเรื่อง

ผู้วิจัยพบว่าโบทันนิยมใช้การเล่าเรื่องแบบผู้เขียนเป็นผู้เล่าเรื่องมากที่สุดโดยผู้เขียนจะรู้เรื่องทุกอย่างเกี่ยวกับตัวละครทั้งพฤติกรรม ความรู้สึกนึกคิด ความประสงค์ต่างๆโดยเฉพาะความในใจ ฯลฯ โดยใช้สรรพนามบุรุษที่สามหรือเรียกชื่อตัวละครเป็นผู้เล่าเรื่องรองลงมาก็คือ

ตัวละครเล่าเรื่องของตนเองโดยจะแสดงความคิดและพฤติกรรมของตนเอง โดยเล่าผ่านสรรพนามบุรุษที่หนึ่ง ส่วนวิธีที่พบบ่อยที่สุดคือตัวละครตัวใดตัวหนึ่งเป็นผู้เล่าเรื่องเหตุการณ์ที่ได้ประสบพบเจอมาหรือแสดงความคิดเห็นถึงเหตุการณ์นั้นๆ

ผลของการศึกษาพบว่าโบตันนำเสนอสถานะที่มีต่อเด็กและเยาวชนผ่านการเล่าเรื่อง โดยผู้เขียนเป็นผู้เล่าเรื่องมากที่สุด โดยผู้เขียนจะสมมติตัวเองว่าเป็นผู้รู้แจ้งและเป็นผู้เล่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเอง ผู้เล่าเรื่องจะกระทำตนเป็นเสมือนผู้รู้แจ้งในเหตุการณ์และการกระทำตลอดจนความรู้สึกนึกคิดของตัวละครทุกตัว ดังนั้นเรื่องราวหรือเหตุการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้นจึงเสนอผ่านการกระทำ คำพูด ทักษะของตัวละครที่ถูกเอ่ยถึงในสรรพนามบุรุษที่สามคือ เธอ หล่อน เขา พวกเขา หรือเรียกชื่อตัวละครในฐานะบุรุษที่สาม เช่น มิ่งโกมุท เป็นเด็กที่ไม่ดีรักความก้าวร้าวในชีวิต ปริกขัยนและอดทนต่ออุปสรรคที่เกิดขึ้น ภควัตตั้งมั่นในความคิดที่วางแผนไว้ ทองทรายเป็นคนเยือกเย็นและกตัญญู เจือมีความมุ่งมั่นจะกลับไปพัฒนาบ้านเกิด อลงกต ถูกทำร้ายจนกลายเป็นเด็กที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว เป็นต้น วิธีการเล่าเรื่องเช่นนี้ผู้เขียนจะใช้วิธีการบรรยายให้ผู้อ่านเข้าใจอย่างละเอียดถี่ถ้วน รวมทั้งเน้นย้ำพฤติกรรมของตัวละครทั้งร้ายและดี เพื่อให้เห็นถึงความคิดและการตัดสินใจของตัวละครในสถานการณ์ต่างๆ

การเล่าเรื่องโดยใช้ตัวละครเป็นผู้เล่าเรื่อง ผู้เขียนให้ผู้เล่าเรื่องปรากฏตัวในฐานะตัวละครในเรื่อง โดยจะมีบทบาทและมีส่วนร่วมในเหตุการณ์ต่างๆ ผู้เล่าเรื่องจะใช้สรรพนามบุรุษที่หนึ่งคือ ผม ฉัน ข้าพเจ้า เรา ข้า เป็นต้น แทนตัวเองในเรื่องโดยจะแบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ ตัวละครเอกเป็นผู้เล่าเรื่องและตัวละครรองเป็นผู้เล่าเรื่อง

วิธีการเล่าเรื่องโดยใช้ตัวละครเอกเล่าเรื่อง โบตันใช้ตัวละครเอกเล่าเรื่องของตนเองและความรู้สึกของตนเอง เช่น มิ่งโกมุทมีความฝันอยากทำงานที่มีเกียรติไม่ให้ใครมาดูถูกเหยียดหยามได้ จันจลามีความฝันอยากเป็นนักเขียนนักแปล ทอรุ่งตั้งใจทำงานไปเรียนหนังสือไปโดยจะเรียนในมหาวิทยาลัยเปิด เจือพยายามออมเงินส่งไปให้แม่ที่ต่างจังหวัด เป็นต้น

การเล่าเรื่องโดยใช้ตัวละครรองเป็นผู้เล่าเรื่อง เป็นการเล่าเรื่องโดยใช้สรรพนามบุรุษที่หนึ่งเล่าเรื่องของตัวละครเอกหรือตัวละครอื่นโดยมีส่วนร่วมในเหตุการณ์นั้นด้วย นอกจากนี้ผู้เขียนยังให้ตัวละครในเรื่องแสดงความรู้สึกนึกคิดหรือพูดพาดพิงถึงตัวละครอื่นๆในเรื่องด้วย โดยตัวละครรองจะเล่าเรื่องในมุมมองของตน เช่น ทองทรายเล่าถึงความยากลำบากทั้งกายและใจของทอรุ่ง พิมโพยมเล่าถึงความรู้สึกของตนเองที่อยากเรียนงานตัดเย็บเสื้อผ้ามากกว่าเรียนทางด้านสายวิทยาศาสตร์ที่บุษราคัมผู้เป็นมารดาเลือกให้ เป็นต้น

ส่วนการเล่าเรื่องแบบตัวละครตัวใดตัวหนึ่งเล่าเรื่อง ผู้เขียนใช้วิธีการบรรยายความในใจของตัวละครตัวหนึ่งที่มีจิตประหวัดไปถึงตัวละครตัวอื่น โดยแสดงความคิดเห็นหรือความรู้สึกภายในใจของตัวละครที่มีต่อตัวละครเด็กและเยาวชนเช่น โสฬสคิดพิจารณาปริกที่สามารถสอบเข้ามหาวิทยาลัยของรัฐได้ทั้งๆที่ไม่มีเวลาดูหนังสือเลยและไม่ได้กวดวิชาเหมือนตน เป็นต้น

ในการเล่าเรื่องในนวนิยายของโบทันปรากฏอยู่เพียง 3 วิธีเท่านั้นคือผู้เขียนเป็นผู้เล่าเรื่องในฐานะผู้รู้แจ้ง ตัวละครเป็นผู้เล่าเรื่องและวิธีสุดท้ายคือ ตัวละครตัวใดตัวหนึ่งเป็นผู้เล่าเรื่องในนวนิยายของโบทันปรากฏการเล่าเรื่องโดยผู้เขียนเป็นผู้เล่าเรื่องในฐานะผู้รู้แจ้งมากที่สุด ผู้ศึกษาพบว่าผู้เขียนใช้วิธีการเช่นนี้ในการเล่าเรื่อง เพื่อทำให้นวนิยายของตนดำเนินไปอย่างราบรื่นและผู้อ่านสามารถเข้าใจเรื่องได้โดยง่าย

บทที่ 3

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิเคราะห์ทัศนะของโบตันที่มีต่อเด็กและเยาวชนในนวนิยายของโบตัน ได้ผลสรุปดังต่อไปนี้

จุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

เพื่อศึกษาทัศนะของโบตันที่มีต่อเด็กและเยาวชน

วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้วิจัยใช้วิธีวิจัยเอกสาร (Documentary Research) โดยศึกษาค้นคว้าตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษานวนิยายของโบตันจากนวนิยายที่ตีพิมพ์ครั้งแรกในช่วงปี พ.ศ. 2535 ถึง พ.ศ. 2545 แล้วนำเรื่องที่กล่าวถึงเด็กและเยาวชนมาศึกษา จำนวน 6 เรื่องคือ เกิดแต่ตม เพรงกรรม ชุ่มสะบันงา รอยอดีต ดาวแต้มดิน และนะหน้าทอง

2. วิเคราะห์ทัศนะของโบตันที่มีต่อเด็กและเยาวชน โดยศึกษาผ่านกลวิธีการเล่าเรื่องคือ

2.1 ตัวละครเป็นผู้เล่าเรื่อง

2.1.1 ตัวละครเอกเป็นผู้เล่าเรื่อง

2.1.2 ตัวละครรองเป็นผู้เล่าเรื่อง

2.2 ผู้เขียนเป็นผู้เล่าเรื่อง

2.3 ตัวละครตัวใดตัวหนึ่งเป็นผู้เล่าเรื่อง

3. เสนอผลการศึกษาค้นคว้าแบบพรรณนาวิเคราะห์

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

จากการศึกษาทัศนะของโบตันที่มีต่อเด็กและเยาวชน จากตัวละครเด็กและเยาวชนตามจุดมุ่งหมายและวิธีการศึกษาค้นคว้าที่กล่าวมาแล้วข้างต้นพบว่า

โบตันได้แสดงพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนไว้เป็น 2 ประเภทคือ พฤติกรรมที่พึงประสงค์และพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ โดยโบตันเน้นที่จะนำเสนอพฤติกรรมที่พึงประสงค์ดังนี้

การศึกษาเล่าเรียนเป็นสิ่งสำคัญสำหรับเด็กและเยาวชน เพราะการศึกษาจะช่วยพัฒนาสติปัญญา ความรู้ความคิดให้คนสามารถหารายได้ประกอบอาชีพเลี้ยงตนเองได้

ความกตัญญูทักท้วงต่อผู้มีพระคุณทั้งบิดามารดาและญาติผู้ใหญ่หรือคนที่ให้ความช่วยเหลือ เมื่อมีโอกาสควรจะตอบแทนบุญคุณของบุคคลเหล่านั้น

การวางแผนอนาคตเป็นสิ่งที่ช่วยให้เด็กและเยาวชนสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างถูกต้องโดยเด็กและเยาวชนจะต้องรู้ความต้องการหรือความชอบของตนเองและนำมาวางแผนอนาคตเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต

การรู้จักพึ่งตนเอง เป็นการที่เด็กรู้จักใช้ความคิดไตร่ตรองแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น โดยใช้ความรู้ความสามารถของตนเองในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น

การประหยัดและอดออมเป็นสิ่งที่เด็กพึงกระทำ โดยเฉพาะการเห็นคุณค่าของเงินว่าควรเก็บออมเงินไว้ซื้อสิ่งของที่ตนเองต้องการและเพื่อใช้จ่ายในยามจำเป็น

การทำประโยชน์เพื่อสังคมที่ตนเองอยู่ให้ดีขึ้นโดยการอุทิศตนและทำตนให้เป็นประโยชน์แก่ส่วนรวม รวมทั้งรู้จักช่วยเหลือบุคคลที่ลำบากกว่าเราด้วยและต้องมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพสังคมที่อยู่อาศัยให้ดีขึ้น

ความขยันหมั่นเพียรเป็นผู้มีความมานะบากบั่นทำกิจกรรมให้สำเร็จด้วยความพากเพียรและไม่ท้อถอย พร้อมทั้งต่อสู้กับอุปสรรคที่เกิดขึ้นเพื่อมุ่งหวังให้กิจกรรมนั้นสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

การรู้จักความพอดีโดยต้องรู้จักระดับความสามารถของตนเองรวมทั้งพอใจในสิ่งที่ตนเองมีอยู่และพยายามพัฒนาความสามารถหรือสิ่งที่ตนเองมีอยู่ให้ดีขึ้น

การช่วยเหลืองานของครอบครัวในฐานะที่เด็กและเยาวชนเป็นหนึ่งในสมาชิกของครอบครัวจึงจำเป็นต้องรู้จักแบ่งสรรเวลาของตนเองมาช่วยเหลือกิจกรรมในบ้านด้วย

ความรับผิดชอบในฐานะลูกคนโต โบตันมุ่งเน้นให้พี่คนโตรู้จักมีความรับผิดชอบต่อน้องที่เป็นผู้ที่ควรจะให้ความคุ้มครองป้องกันภัย และสั่งสอนน้องของตนตลอดจนอุปถัมภ์น้องๆ ของตน รวมทั้งต้องดูแลครอบครัวในยามที่บิดามารดาไม่อยู่ และคนที่เป็นน้องก็ควรจะช่วยพี่

โบตันเสนอทัศนะของเด็กและเยาวชนในด้านพฤติกรรมที่พึงประสงค์โดยแสดงให้เห็นว่าการประพฤติปฏิบัติตนในทางถูกที่ควรของเด็กและเยาวชนเกิดจากความใฝ่ดีในตนเอง และ

ความมุ่งมั่นที่จะสร้างอนาคตที่ดี ถึงแม้ว่าตัวละครเด็กและเยาวชนของโบตันจะอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ไม่ดีก็ตาม

นอกจากนี้โบตันยังได้นำเสนอพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของเด็กและเยาวชนโดยมุ่งนำเสนอพฤติกรรมทางเพศทั้งนี้เพราะในปัจจุบันเด็กและเยาวชนจะถูกเอาเปรียบในเรื่องเพศ โดยเฉพาะการถูกข่มขืนจากญาติผู้ใหญ่ซึ่งทำให้เด็กและเยาวชนเกิดปัญหาทางพฤติกรรมขึ้นได้ และการที่เด็กและเยาวชนที่มีความคิดอยากรู้ อยากลองในเรื่องเพศสัมพันธ์ ต้องการที่จะเรียนรู้เรื่องเพศก่อนวัยอันสมควร

พฤติกรรมที่แสดงออกถึงการขาดความมั่นคงทางอารมณ์และจิตใจของเด็กและเยาวชนในปัจจุบันมักเกิดจากการขาดความรักและความอบอุ่นจากบิดามารดาส่งผลให้เด็กและเยาวชนมีอารมณ์เปลี่ยนแปลงไปได้ง่ายไม่มีความมั่นคงทางด้านจิตใจ

พฤติกรรมที่เกิดจากปัญหาช่องว่างระหว่างวัยเป็นพฤติกรรมหนึ่งที่เกิดจากความไม่เข้าใจกันของสมาชิกในครอบครัวซึ่งอาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อเด็กและเยาวชนได้

พฤติกรรมการก้าวร้าวของเด็กและเยาวชนเกิดขึ้นได้จากการกระทำของผู้ใหญ่ที่มีต่อเด็กและอุปนิสัยส่วนตัวของเด็กเองที่ไม่ได้รับการอบรมสั่งสอนให้มีความประพฤติที่ดี รู้ควรมิควร

พฤติกรรมที่แสดงถึงความนิยมทางวัตถุ โบตันสะท้อนให้เห็นว่าการที่เด็กและเยาวชนนิยมใช้ของมีราคาแพงและทันสมัยเป็นการใช้เงินที่สุรุ่ยสุร่าย โดยไม่คิดถึงความยากลำบากในการหาเงินของบิดามารดาหรือญาติผู้ใหญ่

พฤติกรรมการติดยาเสพติดซึ่งเป็นปัญหาที่สำคัญและทวีความรุนแรงมากขึ้น โดยโบตันสะท้อนให้เห็นการแพร่ระบาดของยาเสพติดเกิดขึ้นได้ในทุกระดับของชั้นเรียนและทุกชุมชน

พฤติกรรมที่แสดงออกถึงการไม่ซื่อสัตย์สุจริตมีสาเหตุจากการที่ถูกสิ่งแวดล้อมยั่วยุให้เด็กและเยาวชนเกิดความต้องการมากเกินไปจนเกิดความจำเป็น จึงต้องหันมาใช้วิธีการต่างๆ เช่น การขโมย การลักขโมย เป็นต้น เพื่อตอบสนองความต้องการของตนเอง

พฤติกรรมเกเรของเด็กและเยาวชนเกิดจากพื้นฐานจิตใจของเด็กและเยาวชนที่ขาดความพอใจในสภาพเป็นอยู่ของตนเองประกอบกับขาดการอบรมสั่งสอนที่ดีของผู้ใหญ่

พฤติกรรมเกี่ยวกับการใช้สื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัยในปัจจุบันโดยขาดการดูแลแนะนำสั่งสอนจากผู้ปกครองจะส่งผลในทางลบแก่เด็กได้เพราะบางครั้งเด็กและเยาวชนใช้เทคโนโลยีไปในทางที่ผิดโดยการใช้อินเทอร์เน็ตดูภาพลามก

โบตันเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหาเหล่านี้ไว้ดังนี้ การเข้าใจถึงความต้องการของเด็กและเยาวชน โดยต้องเข้าใจถึงพฤติกรรม

ความต้องการของเด็กและเยาวชนว่าต้องการอะไร

การอบรมสั่งสอนของบิดามารดาและญาติผู้ใหญ่ในครอบครัวจะเป็นการป้องกันพฤติกรรมที่ไม่ดีของเด็กได้ โดยผู้ใหญ่จะต้องเข้าใจมีความใกล้ชิด เพื่อจะได้อยู่ร่วมกันเป็นครอบครัวที่มีความสุขได้

การให้เด็กรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ เด็กและเยาวชนที่มีปัญหาด้านพฤติกรรมส่วนใหญ่มีสาเหตุมาจากการที่เด็กมีเวลาว่างและไม่ทราบว่าจะทำอะไร ดังนั้นผู้ใหญ่จึงควรหากิจกรรมยามว่างให้เด็กได้ทำเพื่อเป็นการฝึกให้รู้จักคุณค่าของเวลา

การให้รัฐบาลออกกฎหมายที่เข้มงวดมาสนับสนุนและป้องกันผู้ใหญ่ทำร้ายเด็กและเยาวชนทั้งทางร่างกายและจิตใจนั้นเป็นสิ่งที่รัฐพึงกระทำอย่างจริงจัง

การยอมรับว่าปัญหาที่เกิดขึ้นจะต้องใช้เวลาจึงสามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นให้ลุล่วง เป็นสิ่งที่ผู้มีส่วนร่วมในการรับผิดชอบต่อเด็กและเยาวชนต้องตระหนัก ดังนั้นการแก้ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชนจึงต้องอาศัยความอดทนเป็นหลัก

อภิปรายผล

จากการศึกษาเชิงวิเคราะห์ทัศนะของโบตันที่มีต่อเด็กและเยาวชนในนวนิยายของโบตัน สามารถมองเห็นถึงทัศนะของโบตันที่สะท้อนให้เห็นถึงพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนที่เกิดขึ้นมาจากหลายสาเหตุดังนี้

1.สาเหตุจากตัวเด็กและเยาวชนเอง การปรับตัวไม่ได้ของเด็กอันเป็นผลจากการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในแต่ละช่วงวัย ซึ่งส่งผลให้เกิดอารมณ์รุนแรง หงุดหงิด โกรธง่าย หรืออาจมีความผิดปกติทางด้านร่างกาย มีโรคประจำตัว ซึ่งส่งผลต่อสภาวะทางด้านจิตใจจึงไม่สามารถใช้สติปัญญาไตร่ตรองได้อย่างมีเหตุมีผลส่งผลให้เกิดปมด้อย เห็นตัวเองไม่มีคุณค่า พฤติกรรมที่แสดงออกจึงก้าวร้าว มีอารมณ์รุนแรง มองคนในแง่ร้าย และมีพฤติกรรมที่แสดงออกไปในแง่ร้ายไม่สามารถอยู่ร่วมกับคนในสังคมได้

2.สาเหตุมาจากครอบครัว ครอบครัวเป็นสถาบันทางสังคมที่เล็กที่สุด แต่มีความสำคัญและมีอิทธิพลต่อบุคคลมากที่สุด เพราะครอบครัวจะเป็นสถาบันในการหล่อหลอมบุคลิกภาพ อารมณ์จิตใจ ทัศนคติ ค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม พร้อมทั้งปลูกฝังการเรียนรู้และประสบการณ์ในการดำเนินชีวิตตามกฎระเบียบวินัยของสังคม ปัญหาของเด็กและเยาวชนส่วนใหญ่จะเกิดจากการขาดความรับผิดชอบของบิดามารดา การไม่ให้ความรักความอบอุ่น ไม่มีความเข้าใจกันใน

ครอบครัว ทั้งนี้เนื่องจากสภาพเศรษฐกิจของครอบครัวที่มีความยากจน บิดามารดาต้องพยายามทำงานเพื่อหาเงินมาตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานของเด็กจนบางครั้งลืมการดูแลเอาใจใส่ต่อชีวิตของเด็กและเยาวชน ทำให้เด็กถูกทารุณกรรมทางจิตใจและร่างกายจากผู้ใหญ่ที่ใกล้ชิด สุดท้ายผลกระทบต่อเด็กและเยาวชนที่ขาดการดูแลจากบิดามารดาก็คือ พฤติกรรมที่เก็บกดหรือก้าวร้าว นิยมความรุนแรง และมีความเสี่ยงสูงที่จะไม่สามารถอยู่ร่วมกับคนในสังคมได้อย่างปกติสุข

3.สาเหตุมาจากกลุ่มเพื่อน โดยธรรมชาติพัฒนาการของเด็กและเยาวชน ในช่วงหนึ่งของชีวิตจะติดเพื่อนเป็นอย่างยิ่ง บางครั้งอาจเห็นเพื่อนสำคัญกว่าบิดามารดาและครอบครัวของตนได้ ดังนั้นการรวมกลุ่มของการคบเพื่อนที่ไม่ดีก็อาจถูกชักชวนไปในทางที่ผิดได้เช่นกัน เช่น ชักจูงกันเสพยาเสพติด เล่นการพนัน เทียวแหล่งเร่ร่อน รวมทั้งการก่ออาชญากรรมและการขายบริการทางเพศด้วย แต่หากผู้ใหญ่ส่งเสริมให้เด็กรวมกลุ่มกันทำกิจกรรมที่พัฒนาตนเอง ให้แสดงออกด้วยวิธีที่ถูกต้องก็จะทำให้เด็กและเยาวชนเหล่านั้นมีพฤติกรรมไปในทางที่ดีได้

4.สาเหตุจากสื่อสารมวลชน เป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งที่มีส่วนในการกระตุ้นปลุกเร้าให้เกิดปัญหาของเด็กและเยาวชน เนื่องจากอิทธิพลของสื่อมวลชนจะทำให้เด็กลอกเลียนแบบพฤติกรรมจากที่รับรู้เห็นจากหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ วิดีโอ ทัศน ภาพยนตร์ และนวนิยาย ยิ่งในปัจจุบันสื่อมวลชนบางส่วนยังนำเสนอข่าวสารตลอดจนสารบันเทิงที่มีลักษณะสร้างสรรค์น้อยซึ่งส่งผลต่อพฤติกรรมของเด็กและเยาวชน ที่มีธรรมชาติไวต่อการรับรู้และยังขาดความสามารถในการกลั่นกรองเลือกสรรข้อมูลข่าวสารจึงได้ลอกเลียนแบบพฤติกรรมจากสื่อต่างๆ โดยเฉพาะค่านิยมด้านวัตถุที่สะท้อนให้เห็นความฟุ้งเฟ้อ การยอมรับศิลปวัฒนธรรมของชาวตะวันตกมากกว่าศิลปวัฒนธรรมของไทยส่งผลให้เด็กและเยาวชนมีพฤติกรรมที่ไม่ถูกต้อง

ดังนั้นผู้ใหญ่ที่มีหน้าที่ในการดูแลเด็กและเยาวชนจึงควรให้ความรักความอบอุ่น ความใกล้ชิด ความเข้าใจแก่เด็กอย่างเพียงพอ ให้เด็กรับรู้ว่าเขายังมีบิดามารดาที่คอยห่วงใย ไม่ได้ถูกทอดทิ้งให้อยู่ตัวคนเดียว รวมทั้งการออกกฎหมายและข้อบังคับที่เอื้อประโยชน์สุข คุ่มครองเด็กจากภัยอันตรายที่จะเกิดขึ้นรอบตัวแก่เด็กและเยาวชน นอกจากนี้เด็กและเยาวชนควรมีลักษณะทางคุณธรรมประจำตัวซึ่งเป็นสิ่งที่ควรนำไปยึดถือเป็นแบบอย่าง เพราะจะช่วยให้เด็กและเยาวชนที่จะเป็นอนาคตของชาติมีคุณภาพที่ดีต่อไปซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของวิมล แซ่ตัน (2533) ที่ศึกษาในหัวข้อ คุณธรรมของตัวละครเด็กและเยาวชนในนวนิยายของโบทันที่ได้กล่าวไว้ในงานวิจัยว่า “ คุณธรรมเป็นพื้นฐานที่จะสร้างหรือพัฒนาให้บุคคลเกิดคุณธรรมที่ถูกต้องเหมาะสมต่อไป หรืออีกนัยหนึ่งอาจเป็นไปได้ว่า การอยู่ร่วมกันของสังคมมนุษย์จะต้องมีคุณธรรม ”

โบตันได้นำเสนอทัศนคติที่มีต่อเด็กและเยาวชนผ่านการเล่าเรื่องโดยใช้ผู้เขียนบรรยายถ่ายทอดความคิด ความรู้สึกของตัวละครทุกตัวให้อ่านได้รับรู้ซึ่งเป็นวิธีที่โบตันใช้มากที่สุด รองลงมาคือการแสดงทัศนคติผ่านการเล่าเรื่องโดยใช้ตัวละครเอกและตัวละครรองเป็นผู้เล่าเรื่องในลักษณะการบรรยายหรือเล่าเรื่องราวให้อ่านได้รับรู้เรื่องของตน ส่วนการเล่าเรื่องโดยใช้ตัวละครตัวใดตัวหนึ่งเป็นผู้เล่าเรื่องจะใช้วิธีนี้ให้ตัวละครมีจิตประวัติไปถึงตัวละครเอกและร่วมแสดงความคิดเห็นผ่านมาให้อ่านได้รับรู้ถึงพฤติกรรมของตัวละครส่งผลให้อ่านเข้าใจถึงความคิดของตัวละครได้มากขึ้น

นวนิยายของโบตันจึงสะท้อนภาพชีวิตของเด็กและเยาวชนที่มีความต้องการความรักและความอบอุ่นจากบิดามารดาและผู้ปกครอง เน้นย้ำถึงพื้นฐานทางครอบครัวจะมีผลต่อพฤติกรรมของเด็กได้ นอกจากนี้ตัวละครเด็กและเยาวชนของโบตันจะมีพื้นฐานครอบครัวที่มีฐานะยากจน ต้องดิ้นรนเพื่อหารายได้พิเศษ ต้องทำงานไปเรียนหนังสือไป แต่เด็กและเยาวชนในนวนิยายของโบตันก็สามารถต่อสู้ต่ออุปสรรคที่เกิดขึ้นได้จนประสบความสำเร็จในชีวิตได้ในที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของนางลักษณ์ ปิ่นสุวรรณ (2531 : 170) ที่กล่าวไว้ในงานวิจัยว่า “โบตันมักจะพิถีพิถันที่จะสร้างผลงานเพื่อเตือนใจพ่อแม่ผู้ปกครองให้ตระหนักถึงความสำคัญของเด็กและเยาวชนโดยสร้างตัวละครที่มีพฤติกรรมที่พึงประสงค์และไม่พึงประสงค์ไว้ในนวนิยายเรื่องเดียวกัน และย้ำให้เห็นว่าสาเหตุที่ทำให้ตัวละครมีพฤติกรรมเช่นนั้นอยู่ที่พ่อแม่ว่าได้ให้ความรักและความอบอุ่นกับลูกอย่างเพียงพอแล้วหรือยัง ถ้าให้พอเพียงพอลูกก็จะเป็นคนดีและเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม และในทางตรงกันข้ามถ้าพ่อแม่ไม่มีเวลาให้ลูกมุ่งแต่จะหารายได้มาจนเจือครอบครัวเพียงพอแล้ว ลูกย่อมสร้างปัญหาให้กับพ่อแม่และครอบครัวได้ ”

จึงอาจกล่าวได้ว่า นวนิยายที่มีเนื้อเรื่องเกี่ยวกับเด็กและเยาวชนของโบตันเป็นภาพสะท้อนชีวิตของเด็กและเยาวชน ให้เห็นถึงพฤติกรรมที่เด็กและเยาวชนควรยึดประพฤติปฏิบัติตน รวมทั้งสะท้อนปัญหาสังคมของเด็กและเยาวชนที่ต้นเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นจากผู้ใหญ่และสภาพสังคมและสิ่งแวดล้อม

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษานวนิยายของโบตัน ผู้ศึกษาพบว่านวนิยายของโบตันสะท้อนให้เห็นแง่มุมที่เกี่ยวกับเด็กและเยาวชนในด้านต่างๆ โดยจะนำเสนอตัวละครเด็กและเยาวชนที่มาจาก

พฤติกรรมจริงในสังคม ซึ่งมีทั้งประสบความสำเร็จในชีวิต และล้มเหลวหรือผิดพลาดเช่นเดียวกับชีวิตจริง ลักษณะเด่นของการสร้างตัวละครเด็กและเยาวชนของโบตันคือ ให้รู้จักต่อสู้กับอุปสรรค และปัญหาที่เกิดขึ้นด้วยความมุ่งมั่น และมีความใฝ่ดีในตนเองก็จะประสบผลสำเร็จได้ในที่สุด ดังนั้นผู้วิจัยจึงเห็นว่าควรศึกษาค้นคว้าทัศนะของนักเขียนท่านอื่นที่มีต่อเด็กและเยาวชน เพื่อศึกษาเปรียบเทียบถึงการนำเสนอทัศนะของนักเขียนแต่ละคน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กระแสร มาลยาภรณ์. (2530). *วรรณกรรมไทยปัจจุบัน*. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- กิตติyawดี เกษมสันต์. (2535). *สัจนิยมในนวนิยายของโบทัน*. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (ภาษาไทย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- กุหลาบ มัลลิกะมาส,คุณหญิง. (2538). *วรรณคดีวิจารณ์*. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- จินตนา ณ.สงขลา. (2545). *จิตวิทยาและการแนะแนวเด็กประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ : ภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว คณะวิชาครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏวิทยาลัยครูพระนคร.
- ชลธิรา สัตยาวัฒนา. (2522). *เบิกฟ้าวรรณกรรม : รวมบทความวรรณกรรมปัจจุบัน*. กรุงเทพฯ : นวลจันทร์.
- "ชีวิตจริงไม่อิงนิยายของโบทัน," (2532. มกราคม). *รักลูก*. 7(76) : 160.
- โบทัน. (2535). *เกิดแต่ตม*. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- โบทัน. (2540). *ซุ้มสะพานงา*. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- โบทัน. (2537). *ดาวแต่ตมดิน*. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- โบทัน. (2544). *นะหน้าทอง*. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- โบทัน. (2539). *เพลงกรรม*. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- โบทัน. (2540). *รอยอดีต*. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- นงลักษณ์ ปันสุพรรณ. (2531). *ศึกษาดตัวละครในนวนิยายของโบทัน*. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม.(ภาษาไทย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พาเวและศศิธร. (2540, 25 สิงหาคม) "สุภา สิริสิงห์ ดอกโบทันในวรรณพิภพ," *แพรว*. 18(432) : 126-141.
- มณีรัตน์ พุดติวนาสันท์. (2538. มกราคม). "ปลายปากกาโบทัน งานอดิเรกที่สร้างชื่อให้กับสุภา สิริสิงห์," *อรุณสวัสดิ์*. 7(82) : 69-75.
- มนทิรา. (2534. 16 กันยายน). "บทประพันธ์บนจอแก้วของวาณิช จรุงกิจอนันต์ สุภา สิริสิงห์ (โบทัน)และประภัสสร เสวิกุล," *แพรวสุดสัปดาห์*. 9(207) : 66-80.
- วัลยา วิวัฒน์ศร. (ม.ป.ป.). "มุมมองกับการศึกษาวรรณกรรมไทย," ใน *เอกสารประกอบการสัมมนาเรื่องร้อยลิลิตในวรรณกรรมไทย*. ม.ป.พ.

วิทย์ ศิวะศรียานนท์. (2531). *วรรณคดีและวรรณคดีวิจารณ์*. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

วิมล แซ่อึ้ง. (2533). *วิเคราะห์คุณธรรมของตัวละครเด็กและเยาวชนในนวนิยายของโบตันพ.ศ.*

2522- พ.ศ. 2530. *ปริญญานิพนธ์* กศ.ม.(ภาษาไทย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

วิภา กงกะนันท์. (2527). *วรรณคดีศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

วีรวัฒน์ อินทรพร. (2541). *แนวคิดสิทธิสตรีในนวนิยายของโบตัน*. *ปริญญานิพนธ์* กศ.ม.(ภาษาไทย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

เสาวลักษณ์ พลรัฐธนาศัณฑ์. (2544). *แนวคิดเกี่ยวกับผู้หญิงในนวนิยายของน้ำอบ : การศึกษาเชิงวิเคราะห์*. *ปริญญานิพนธ์* ศศ.ม.(ภาษาไทย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง. ถ่ายเอกสาร.

สุภาพ วรโคตร. (2542). *สตรีทัศน์ในนวนิยายของศรีบูรพา*. *ปริญญานิพนธ์* กศ.ม.(ภาษาไทย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.

ภาคผนวก

เกิดแต่ตม

มิ่งโกมุท เติบโตขึ้นด้วยการเลี้ยงของตาและยาย ตาเป็นชาวจีน ส่วนยายเป็นคนไทยโดยอาศัยอยู่ที่ตึกแถวแห่งหนึ่งย่านเมืองธนบุรีทำกิจการเปิดร้านขายอาหาร มิ่งโกมุทเรียกตากับยายว่าจิมกับแป๊ะ เนื่องจากตาโกรธแม่ของมิ่งโกมุทที่หนีตามผู้ชายไปแล้วแต่กลับนำมิ่งโกมุทมาให้ตนเลี้ยงดู

แป๊ะกับจิมมีลูก 3 คน คนโตคือมานิต เรียนจบปริญญาสามารถเข้าทำงานในบริษัทที่มีชื่อเสียงมีรายได้เดือนละหลายหมื่นแต่ไม่เคยส่งเสียพ่อแม่เลย ส่วนคนกลางมารุตไม่ได้เรียนหนังสือ ติดยาและเคยติดคุก ส่วนมาลีน้องคนสุดท้ายซึ่งก็คือแม่ของมิ่งโกมุท

มิ่งโกมุทได้เรียนหนังสือที่โรงเรียนวัดใกล้เคียงบ้าน มิ่งโกมุทมีเพื่อนเล่นชื่อวัลสาเป็นลูกสาวครูวัชรซึ่งเป็นเศรษฐีที่ดิน สามีรับราชการเป็นผู้ว่าราชการจังหวัด วัลสามีพี่น้องอีกสองคนคือ วาลูกาและนิชชา ครอบครัวของครูวัชรอยู่ได้ไม่นานก็ย้ายออกไปจากชุมชน มิ่งโกมุทเป็นเด็กที่ต้องช่วยเหลืองานที่บ้านโดยต้องคอยวิ่งส่งอาหารที่ลูกค้าสั่งตามแฟลตซึ่งเป็นที่พักอาศัยของโสภณ มิ่งโกมุทได้รู้จักและสนิทสนมกับโสภณ หญิงสาวที่จำเป็นต้องขายเรือนร่างเพื่อหาเงินส่งเสียครอบครัว โสภณได้พาน้องชายต่างพ่อชื่อ โสฬสและเพื่อนชื่อปริกมาอาศัยอยู่ในแฟลตเดียวกันเพื่อเรียนต่อในระดับชั้นมัธยม

เมื่อมานิตลูกชายคนโตมีปัญหาเรื่องที่อยู่อาศัยจึงมาอาศัยแป๊ะอยู่ ครอบครัวของมานิตอาศัยอยู่โดยไม่ออกค่าใช้จ่ายในบ้าน แต่ส่งเสียลูกชายคนเดียวที่ซื้อต้นเรียนหนังสือโรงเรียนเอกชนมีอาหารดีและของเล่นที่มีราคาแพง ต้นแอบไปติดยาเสพติดและขโมยเงินค่าขายน้ำของแป๊ะ เมื่อแป๊ะสามารถจับได้ว่าต้นขโมยเงินค่าน้ำไปส่งผลให้มานิตรีบย้ายออกไปอยู่บ้านใหม่แม้ว่าจะยังไม่พร้อม มารุตได้กลับมาอยู่บ้านหลังจากที่ออกจากคุกและคอยช่วยเหลืองานที่ร้านเพราะแป๊ะเริ่มป่วยโดยมีอาการไอตลอดเวลา

มิ่งโกมุทสามารถสอบเข้าโรงเรียนของรัฐชื่อดังย่านฝั่งธนบุรีได้ ในขณะที่ปริกก็สอบเข้ามหาวิทยาลัยของรัฐในคณะวิศวกรรมศาสตร์สาขาไฟฟ้าได้ แม้ว่าจะต้องทำงานไปเรียนหนังสือไปด้วย ส่วนโสฬสสอบเข้ามหาวิทยาลัยของรัฐไม่ได้จึงเรียนในมหาวิทยาลัยเอกชนซึ่งเป็นคณะเดียวกับวาลูกา วาลูกาและโสฬสเริ่มคบหากันในฐานะแฟน ส่วนมิ่งโกมุทก็ได้พบกับวัลสาในโรงเรียนใหม่และรู้ว่าโสฬสคบกับวาลูกาโดยหลอกลวงว่าเป็นคนมีฐานะดี

โปรดปรานน้องสาวคนหนึ่งของปริกมีปัญหาเรื่องที่อยู่อาศัยจึงมาขอพักกับปริก ปริกจึงนำโปรดปรานไปฝากไว้กับร้านขายอาหารของแป๊ะ โปรดปรานแอบไปมีความสัมพันธ์กับโสฬสและมารุต รวมทั้งยังแอบไปมีความสัมพันธ์กับชายหนุ่มคนอื่นๆ จนเกิดมีการทำร้ายกัน ในที่สุด

มิ่งโกมุทก็นำโปรดปรานไปฝากทำงานกับร้านอาหารที่เปิดตอนกลางคืน ต่อมาแม่ของมิ่งโกมุทเล็กกับสามีแล้วย้ายมาอยู่กับแป๊ะและมาช่วยงานที่ร้านทั้งนี้เพราะแป๊ะเริ่มมีอาการของโรคมะเร็งที่หลอดลม มิ่งโกมุทจึงมีเวลาอ่านหนังสือเพื่อเตรียมตัวสอบเข้ามหาวิทยาลัยมากขึ้น ต่อมาน้ำปรุงน้องสาวอีกคนของปริกมาขออยู่ด้วยแต่ปริกเข้าใจว่าน้ำปรุงมีพฤติกรรมที่ไม่กตัญญู ต่อมาสาวผู้ที่เลี้ยงดูคิดจะส่งน้ำปรุงกลับไปอยู่กับน้ำสาว แต่น้ำปรุงไม่ยอมกลับไปเพราะน้ำสาวใช้น้ำปรุงเป็นเครื่องบำบัดความใคร่ของน้ำเซยและใช้น้ำปรุงเป็นสินค้าเพื่อแสวงหาผลประโยชน์ น้ำปรุงจึงกระโดดตึกฆ่าตัวตายส่งผลให้ปริกเสียใจมากที่ไม่สามารถช่วยเหลือน้องสาวได้

โสวรรณเริ่มมีอาการป่วยจนต้องไปหาแพทย์และได้รู้ว่าตนเองเป็นโรคเอดส์ เมื่อโสฬสรู้ว่าโสวรรณเป็นเอดส์จึงขโมยทรัพย์สินมีค่าของโสวรรณและหนีไปอยู่ที่อื่นส่งผลให้โสวรรณเสียใจมาก มารุตจึงมีโอกาสดำปลอบใจจนในที่สุดทั้งมารุตและโสวรรณตกลงใจใช้ชีวิตที่เหลืออยู่ร่วมกัน โดยเปิดร้านขายเครื่องใช้ไฟฟ้าให้ปริกช่วยดูแล ส่วนวาลูกามีโครงการที่จะไปเรียนต่อต่างประเทศ ทำให้โสฬสคิดจะรวบรัดวาลูกาโดยพยายามจะข่มขืนวาลูกา แต่วาลูกาไม่ยินยอมและเริ่มมองเห็นความเห็นแก่ตัวของโสฬส วาลูกาจึงไปเรียนต่อที่ต่างประเทศส่วนโสฬสหนีไปแสดงหนังลามก

มิ่งโกมุทสามารถสอบเข้าเรียนแพทย์ได้ ส่วนปริกหลังจากจบระดับปริญญาโทก็เป็นอาจารย์ที่มหาวิทยาลัย แต่ก็ยังหาเวลามาดูแป๊ะที่ป่วยหนักจากโรคมะเร็งที่คุกคาม ปริกได้สารภาพความในใจกับมิ่งโกมุททั้งสองตกลงแต่งงานกันอย่างเงียบๆ

เพลงกรรม

ครอบครัวของอลงกรณ์และนางประดับมีลูกสาว 2 คนคือ ทิยพลดา กับบุษราคัม นอกจากนี้ยังมีสาลินีผู้เป็นน้องสาวของอลงกรณ์อาศัยอยู่ด้วยและมีอรุณวรรณผู้เป็นหลานสาวมาอาศัยอยู่ด้วย เนื่องจากมารดาของอรุณวรรณติดคุกเพราะฆ่าสามีที่ติดเหล้าแล้วทุบตีตนอยู่เสมอ ส่งผลให้อรุณวรรณกลายเป็นเด็กที่เก็บกดและเป็นคนที่เงียบขรึมตลอดเวลา ส่วนบุษราคัมมีนิสัยทะเลาะทะเลาะชอบดูถูกทุกคนจึงมักมีเรื่องกับอรุณวรรณเสมอ ทั้งนี้เพราะอรุณวรรณเรียนจบแค่มัธยมศึกษาปีที่สาม เธอหยุดเรียนด้วยเหตุผลว่าหัวไม่ดีและหนีไปทำงานแทน ส่วนทิยพลดา กับบุษราคัมเรียนในระดับอุดมศึกษาของรัฐที่มีชื่อเสียง

อรุณวรรณเรียนจบมัธยมศึกษาปีที่สามก็ออกมาหางานทำในโรงพิมพ์แห่งหนึ่งใกล้บ้าน เธอขยันและตั้งใจทำงาน ทำให้สามารถเลื่อนตำแหน่งสูงขึ้นเรื่อยๆ อรุณวรรณมีความสุขกับการทำงานที่โรงพิมพ์ ต่อมาเธอได้พบกับพิมานนักศึกษาวิศวกรรมศาสตร์ไกล อรุณวรรณให้ความสนิทสนมและคบหาด้วยแต่เมื่อคบหาไปด้วยระยะหนึ่งอรุณวรรณเริ่มรู้จักนิสัยของพิมานว่าเป็นคนชอบ

ดื่มน้ำซึ่งเป็นสิ่งที่อรุณวรรณเกลียดที่สุด เธอจึงตัดสินใจเลิกคบกับพิมานโดยเด็ดขาด พิมานจึงหันมาคบหากับบุษราคัมญาติผู้พี่ของอรุณวรรณและแต่งงานกับบุษราคัมโดยจัดงานแต่งงานที่ใหญ่โต ส่วนทิพยพลดาต้องรีบแต่งงานกับหม้ออานนท์เพราะท้องก่อนแต่งงาน ทิพยพลดาคลอดลูกออกมาเป็นลูกสาวตั้งชื่อว่าอลงกตหรือฝัน หม้ออานนท์ไม่ใส่ใจลูกสาวเลย ทิพยพลดาจำเป็นต้องฝากลูกไว้กับอลงกตและนางประดับให้เลี้ยงตั้งอายุได้ 2 เดือนเพราะต้องตามหม้ออานนท์ไปอยู่ต่างประเทศ อลงกตและนางประดับยินดีรับเลี้ยงอลงกตเพราะรักหลานคนแรก เมื่อบุษราคัมมีลูกสาวและลูกชายก็นำมาให้นางประดับผู้เป็นยายเลี้ยงดูเช่นกัน ทำให้นางประดับไม่มีเวลาที่จะมาดูแลอลงกตหลานสาวคนโตเท่าที่ควร

อลงกตจึงมาสนิทสนมกับเด็กชายพริยุมม์ซึ่งอาศัยอยู่แถวบ้านตั้งแต่เด็ก พริยุมม์ดูแลอลงกตดังเช่นน้องสาวคนหนึ่ง ต่อมาสาลินีได้ทำเรื่องยกที่ดินและบ้านส่วนหนึ่งให้อรุณวรรณและอลงกตคนละส่วนเพราะเห็นใจหลานกำพร้าทั้งสองโดยไม่บอกให้ใครได้ล่วงรู้ เมื่อนางประดับตายลงทุกคนไปงานศพ แต่อลงกตเป็นไข้หนักทำให้อรุณวรรณต้องอยู่เฝ้าไข้ พิมานได้ใช้โอกาสนี้เข้าไปข่มขืนอรุณวรรณด้วยความแค้นในใจที่ถูกอรุณวรรณบอกเลิก อรุณวรรณเก็บความแค้นไว้ในใจโดยไม่บอกให้ใครได้รู้ ต่อมาอรุณวรรณได้นำที่ดินที่สาลินียกให้ไปลงทุนสร้างตึกให้คนเช่า

เมื่ออลงกตเติบโตเป็นสาวสวยก็ถูกพิมานข่มขืนและต้องตกเป็นเครื่องระบายความใคร่ของพิมาน เธอจึงตัดสินใจที่จะแก้แค้นพิมานโดยชักจูงให้ลูกสาวของพิมานคบชายหนุ่มอย่างแก้วที่ค้ายาบ้าไม่สนใจการเรียน และชักชวนให้ลูกชายของพิมานเล่นเกมคอมพิวเตอร์ที่ลามก ส่วนตัวพิมานก็ติดยาบ้าที่อลงกตใส่ให้ดื่มในเหล้าจนติดและได้ถูกไล่ออกจากงาน จนในที่สุดพิมานเมายาบ้าและอาละวาดทำร้ายผู้อื่นจนถูกตำรวจจับขังคุกและส่งตัวเข้ารับการบำบัดยาเสพติด

ทิพยพลดาได้หย่าขาดกับหม้ออานนท์หลังจากที่มีลูกชายและคิดจะมารับอลงกตไปอยู่เมืองนอกด้วยกัน อลงกตตัดสินใจอยู่เมืองไทยเพื่อเริ่มต้นกับพริยุมม์ชายหนุ่มที่เธอรักและรักเธอเสมอ

ดาวแต่มดดิน

นุชกับเจือเป็นเพื่อนรักที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านแห่งหนึ่งทั้งสองได้เจอกับรถยนต์ที่ประสบอุบัติเหตุอยู่ข้างทางถนนในหมู่บ้าน นุชได้ยินเสียงร้องของเด็กจึงเข้าไปดูแต่เจือกลัวจึงไม่กล้าเข้าไป นุชจึงเข้าไปช่วยเหลือเด็กชายที่รอดชีวิตพร้อมกับได้สร้อยคอพร้อมพระเลี่ยมทอง นาฬิกาสร้อยข้อมือ และแหวนทับทิมล้อมเพชรเข้าชุดกัน รวมทั้งกระเป๋าเงินของบิดามารดาของเด็กน้อยมาด้วย โดยที่เจือไม่รู้เห็นการกระทำของนุชเลย

นุชได้นำเด็กชายมาเลี้ยงดูที่บ้านไม่นานก็ต้องนำเด็กชายไปให้เจือเลี้ยงเพราะตนเองต้องเดินทางเข้ากรุงเทพฯ ทั้งที่ยังเรียนไม่จบประถมศึกษาปีที่หก เพราะบิดาของนุชได้ขายนุชให้กับเสียเจ้าของร้านที่พินางซึ่งเป็นพี่สาวของนุชทำงานเป็นโสเภณีน้อย

เจือเลี้ยงดูเด็กชายซึ่งต่อมาทราบว่าเด็กชายผู้นี้ชื่อว่า ศิรา ต่อมานางสมใจและหฤทัยผู้เป็นยายและป้าของศิรา มาขอรับศิราคืนเพื่อนำไปเลี้ยงดู และต้องการสืบหาชุดทับทิมกลับคืนด้วย แต่ก็ไม่ว่าใครขโมยไป นางสมใจและหฤทัยต้องการพาตัวศิราไปเลี้ยงดูเพื่อต่อรองกับย่าของศิรา ซึ่งเป็นผู้มีฐานะดีจะได้ยอมจ่ายเงินเพื่อเป็นค่าเลี้ยงดูให้กับตน แต่ศิราติดเจือมากทั้งสองจึงต้องยอมให้เจือไปเป็นพี่เลี้ยงของศิราด้วยโดยให้เงินแม่ของเจือไว้ห้าพันบาทและสัญญาากับเจือว่าจะส่งให้เรียนหนังสือต่อ แต่เมื่อมาถึงกรุงเทพฯ เจือไม่ได้เรียนหนังสือแต่ต้องทำงานบ้านและเลี้ยงดูศิราโดยไม่ได้รับค่าแรงเลย

ต่อมานางประภาผู้เป็นย่าของศิราได้มารับศิราไปเลี้ยงดู โดยให้เงินนางสมใจไว้จำนวนหนึ่ง และได้รับเจือไปเป็นพี่เลี้ยงของศิราโดยให้เจือได้มีโอกาสเรียนหนังสือตามความสามารถของเจือ เมื่อเจือได้มาเป็นพี่เลี้ยงของศิราด้วยความรักและความห่วงใยทำให้รู้ว่าศิราแม่เลี้ยงที่ชื่อทิพย์รัตน์ผู้เป็นภรรยาหลวงของพ่อศิรา และคิดจะทำร้ายศิราด้วยกลัวว่าย่าของศิราจะยกมรดกให้กับศิราเพียงคนเดียว เธอจึงหาโอกาสทำร้ายโดยการผลักศิราตกลงไปในคลอง แต่เจือเข้ามาช่วยเหลือศิราไว้ได้ ต่อมาทิพย์รัตน์ก็ส่งคนมาดักทำร้ายเจือแต่ไม่สำเร็จ เมื่อนางประภาทราบเรื่องเธอจึงเพิ่มความระมัดระวัง ทำให้ทิพย์รัตน์เกิดความกลัวความผิดจึงหนีไปอยู่เมืองนอกทิ้งลูกสาวคนเดียวไว้ให้นางประภาดูแล

นุชเมื่อมาอยู่กรุงเทพฯ กับพินางผู้ซึ่งเป็นพี่สาวก็ไม่ต้องการทำงานที่ขายตัวจึงได้บอกเรื่องการเก็บทองได้ให้นางรู้เพื่อจะได้นำทองมาไถ่ตัวตนเอง เมื่อนางรู้จึงคิดจะอุบทองไว้คนเดียวทำให้นุชไม่พอใจจึงทะเลาะกัน ป้าที่คุมช่องเห็นเหตุการณ์จึงคิดจะเอาทองและพระเลี่ยมทองมาเป็นของตนเองโดยกล่าวหาว่านุชขโมยของและยังตบนุชจนพินัก นุชเจ็บแค้นพี่สาวมากจึงหาทางหนีออกจากช่องโดยกระโดดลงจากรถตู้ที่จะพาตนเองไปส่งให้เสียและหนีรอดมาได้ นุชมาขออาศัยอยู่ที่ร้านเสริมสวยป้าอำพันซึ่งเธอรู้จักในวันแรกที่เข้ามากรุงเทพฯ ป้าอำพันสงสารนุชแต่ไม่กล้าให้นุชอยู่ด้วยจึงส่งตัวไปให้อินทราซึ่งเป็นเพื่อนลูกสาวและมีร้านเสริมสวยอยู่ที่ฝั่งธนบุรี ระหว่างที่อาศัยอยู่กับอินทรานุชถูกเอาเปรียบโดยการถูกใช้แรงงานและไม่ได้รับเงินเดือน อินทรากลัวว่านุชจะแย่งสามีของตนจึงไล่นุชออกจากร้านข้ายังกล่าวหาว่านุชขโมยเงินของตนเองไป นุชเจ็บแค้นอินทรา

มากเพราะเงินจำนวนไม่กี่ร้อยนั้นนุชได้มาจากการขายสร้อยทับทิมที่เก็บได้มาจากซากรถที่ประสบอุบัติเหตุ

นุชได้มาอาศัยอยู่กับอำไพ และได้ฝึกงานจนชำนาญ อำไพเมตตาอนุชโดยให้เรียนหนังสือ และให้ค่าแรงแก่นุชอย่างยุติธรรม ต่อมาอมฤตาน้องสาวของอำไพมาเจอนุช จึงส่งนุชเข้าประกวดนางงาม แต่อินทียังตามมาปล่อยข่าวกล่าวหาว่านุชเคยขายตัวมาก่อน แต่นุชสามารถแก้ไขสถานการณ์ได้ ผลการประกวดนุชได้รองอันดับหนึ่งและในการประกวดครั้งนี้นุชได้เจอกับเจือเข้าโดยบังเอิญ

นุชได้พบเจือบ่อยขึ้นจากการที่นุชได้รับงานเป็นนางแบบโฆษณาเครื่องสำอางให้กับบริษัทของปรีดาผู้เป็นอาของศิรา เจือบพยายามปลอบใจนุชให้ลืมอดีตเก่าๆที่ผ่านมา เจือมีโอกาสได้พบกับภุมวารนำชายของศิราที่เรียนจบมาจากเมืองนอก เจือบพยายามส่งเสริมให้ภุมวารรักกับนุชทั้งๆ ที่ตนเองก็มีใจให้กับภุมวาร เมื่อเจือเรียนจบทางด้านครุฑก็ขออนุญาตนางประภากลับไปสอนหนังสือที่บ้านเกิดของตน ก่อนที่เจือจะกลับบ้านเกิดเจือได้เล่าความจริงให้นางประภาพังถึงคนที่เข้าไปช่วยเหลือศิราโดยแท้จริงแล้วเป็นนุชซึ่งตลอดเวลาเจือรู้สึกผิดในใจที่ได้ฉกฉวยโอกาสต่างๆ มาจากเพื่อนรักอย่างนุช ภายหลังเจือได้ทราบว่าชายที่นุชรักนั้นคือสุเทพสามีของอำไพซึ่งนุชไม่คิดจะแย่งสุเทพมาเป็นของเธอเพราะสำนึกในบุญคุณของอำไพที่มีต่อเธอนั่นเอง นุชจึงพยายามตัดใจจากสุเทพโดยการทำงานและสามารถประสบความสำเร็จในอาชีพเสริมสวยที่เธอรักได้โดยสามารถตั้งร้านเสริมสวยได้ในที่สุด นุชตัดสินใจใช้ชีวิตเป็นโสดตลอดไปและลืมอดีตที่เลวร้าย ส่วนเจือได้ปรับความเข้าใจกับภุมวารและครองรักกันอย่างมีความสุขที่บ้านเกิดของเธอ

ซุ้มสะบันงา

แก้วกุดั่นหญิงสาววัยกลางคนที่หย่าขาดจากสามีที่เป็นทหารเนื่องจากมีนิสัยเจ้าชู้ แก้วกุดั่นมีอาชีพเป็นครูผู้ช่วยการโรงเรียนในจังหวัดลำปาง เธอต้องดูแลมารดาอย่างนางสายหยุด รวมทั้งโกเมนลูกชายและจันจุลลูกทั้งสองคนอยู่ในวัยรุ่นทั้งคู่ นอกจากนี้แก้วกุดั่นต้องรับดูแลพวงทองเด็กในบ้านที่นางสายหยุดส่งเสียให้เรียนหนังสือ แต่พวงทองไม่สนใจการเรียน กลับหนีตามผู้ชายไปและกลับมาอยู่กับนางสายหยุดเมื่อสามีทิ้งพร้อมทั้งพวงครามและดำเกิงลูกสาวลูกชาย

แก้วกุดั่นมีพี่ชายชื่อโกสินทร์ ที่มีลูกสามคนคือ กุลิสพี่ชายคนโตผู้ขยันเรียน นิสัยรักความสงบมีอนาคตไกลสามารถสอบชิงทุนไปเรียนทางด้านวิศวกรรมศาสตร์ที่ต่างประเทศได้ สันธิติชายหนุ่มที่ชอบงานด้านศิลปะ และสันหลดาลูกสาวคนสุดท้องที่ถูกพ่อแม่ตามใจ

แก้วกุดั่นจำเป็นต้องมาอยู่กรุงเทพฯ เพื่อดูและนางสายหยุดที่ป่วยเป็นมะเร็งที่ลำไส้ โดยพักอาศัยที่บ้านของโกสินทร์และต้องดูแลลูกๆ ของโกสินทร์แทนเพราะโกสินทร์ตกเครื่องบิน

เสียชีวิต แก้วกุดันจำเป็นต้องผู้จัดการมรดกโดยทิ้งให้จันจลาอยู่ที่ลำปางเพียงลำพังเพราะจันจลาไม่ยอมย้ายตามแก้วกุดันและโกเมนที่สอบติดมหาวิทยาลัยในกรุงเทพฯ ได้

เมื่อจันจลาอยู่บ้านเพียงคนเดียว พวงทองก็ร่วมมือกับชายคนรักคิดจะทำร้ายจันจลา โดยพยายามจะบุกรุกเข้าไปชมชั้นจันจลา แต่จันจลาารู้ตัวเสียก่อนและสามารถหนีมากรุงเทพฯ และฟ้องศาลผู้เป็นบิดาและแก้วกุดันมารดา เมื่อศาลและแก้วกุดันไปที่บ้านลำปางก็พบว่าเครื่องใช้ในบ้านถูกขโมยเหลือไว้เพียงผ้าเตียงและพวงครามที่พวงทองไม่ยอมเอาไปด้วย แก้วกุดันจำเป็นต้องนำทั้งสองคนไปเลี้ยงที่บ้านในกรุงเทพฯ

สันฐิติลงทุนกับร่วมกับภควัตเพื่อนที่เรียนด้วยกันทำกิจการผ้าบาติก ทำให้ภควัตต้องมาที่บ้านของสันฐิติบ่อยๆ ภควัตมีน้องสาวชื่อภควัตี จันจลาได้มาเรียนหนังสือที่กรุงเทพฯ เป็นโรงเรียนของรัฐใกล้บ้านซึ่งเธอได้พบกับปัญหยาเสพติด จันจลาจึงมาปรึกษากับภควัตทำให้ทั้งสองสนิทสนมกันมาก

สันหสูดาไม่มีผู้ปกครองดูแลจึงออกเที่ยวจนกระทั่งตั้งท้อง ต้องไปทำแท้งเถื่อน จนกระทั่งเกิดการติดเชื้อตกเลือด แก้วกุดันจึงต้องนำส่งโรงพยาบาล ส่วนโกเมนหลังจากที่เรียนหนังสือในมหาวิทยาลัยของรัฐแล้วก็รับจ้างทำข้อสอบแทนคนอื่นทำให้ถูกจับได้และโดนมหาวิทยาลัยสั่งพักการเรียน ศาลและแก้วกุดันจึงตัดสินใจส่งไปเรียนหนังสือที่เยอรมันกับกุลิส

จันจลาชื่นชอบกุลิสและคิดว่ากุลิสจะแต่งงานกับตนเอง แต่เมื่อได้ทราบว่ากุลิสแต่งงานกับสาวเยอรมันและคิดจะตั้งถิ่นฐานในเยอรมันจึงเสียใจจนเกิดอาการเศร้าซึม ส่งผลให้แก้วกุดันรู้สึกเป็นกังวลกับอาการของลูกสาวจนต้องหันปรึกษากับศาลทำให้ทั้งคู่หันมาเข้าใจกันมากขึ้น ภควัตที่แอบชอบจันจลาจึงขออนุญาต ศาลเพื่อรักษาแผลใจของจันจลาให้กลับเป็นคนเดิม ทั้งศาลและแก้วกุดันจึงตกลงใจมาใช้ชีวิตอยู่ด้วยกันใหม่อีกครั้งหนึ่ง

รอยอดีต

ชาญและเมธาวีประสบอุบัติเหตุทางรถยนต์เสียชีวิต ทิ้งให้ลูกทั้ง 3 คนคือ เตชาชาญ ลูกชายบุญธรรม เมธชาญลูกชายของชาญและเมธาวีที่มีมันสมองอัจฉริยะแต่มีร่างกายพิการขาทั้งสองไม่สามารถเดินได้ด้วยตนเอง ชลธารหรือโบบัวลูกบุญธรรมซึ่งแท้จริงแล้วชลธารเป็นลูกของออมทรัพย์และลักกะลูกศิษย์ของเมธาวีที่แอบลักลอบได้เสียจนตั้งท้องขึ้น เมธาวีจึงแก้ปัญหาให้โดยการรับเด็กเป็นลูกบุญธรรมแทน

เด็กทั้งสามรักและผูกพันกันมากเมื่อชาญและเมธาวีเสียชีวิต เมธชาญเจอเอกสารที่ชาญเขียนโปรแกรมขายชาวต่างชาติและได้รับผลตอบแทนเป็นจำนวนเงินที่สูง เมธชาญจึงรับสม

อ้างเป็นชาวนาและติดต่อบริหารเงินแทนโดยไม่ให้ญาติผู้ใหญ่รู้ โดยเมธาชาญให้เดชาชาญนำเงินแบ่งไปฝากออมสินไว้ทั้งสามคน

เมื่อนางศรีสุขและน้าวรศลีผู้เป็นยายและน้ายายมาอยู่เพื่อดูแลเมธาชาญ ซึ่งมีความรู้สึกเกลียดชังเพราะวรสลียจะพูดให้ร้ายเมธาวิโนแ่งที่แก่งแย่งชาญไปจากตน ส่วนชลธารได้ย้ายกลับไปอยู่กับอ้อมทรัพย์และสักกะซึ่งซื้อบ้านอาศัยอยู่ข้างๆบ้านเมธาชาญ เมธาชาญสั่งซื้อยากระตุ้นกล้ามเนื้อซึ่งยังไม่ได้รับอนุญาตให้ใช้ ทำให้กล้ามเนื้อขาของเมธาชาญมีการพัฒนาการสามารถเดินได้ขึ้นตามลำดับ เขาจึงคิดหาวิธีการไต่วรศลีออกจากบ้านด้วยการทำผีหลอก และบังคับให้ประตุอัลลอยด์ให้หนีวรศลี ส่งผลให้บาดเจ็บสาหัส วรสลียจึงตัดสินใจย้ายออกไปอยู่ตามลำพัง

ส่วนเดชาชาญสามารถเรียนต่อในระดับมหาวิทยาลัยของรัฐในต่างจังหวัดได้เขาจึงย้ายออกจากบ้านได้ ส่วนชลธารไปเรียนต่อต่างประเทศ เมธาชาญสามารถเรียนจบระดับปริญญาเอกด้วยอายุที่น้อยที่สุดและใช้ชีวิตอย่างอิสระในเรื่องผู้หญิง ส่วนเดชาชาญมีความสุขกับการเป็นครูสอนนักเรียนที่มีปัญหาทางด้านพฤติกรรมเช่น เป็นเด็กออทิสติก เป็นต้น เมื่อชลธารกลับมาเมืองไทยเธอเป็นสาวสวย เมธาชาญคิดอยากจะแต่งงานกับชลธาร แต่ชลธารยึดมั่นในความรักของตนเองที่มีต่อเดชาชาญจึงปฏิเสธเมธาชาญ เมธาชาญจึงพยายามข่มขืนชลธารแต่เดชาชาญสามารถมาช่วยไว้ได้ทัน เมธาชาญต้องเข้าโรงพยาบาลทำให้รู้ว่าเขาเป็นเนื้องอกในสมองและต้องทำการผ่าตัดซึ่งจะส่งผลให้เขาเดินไม่ได้อีกเลย เมธาชาญตัดสินใจไม่ผ่าตัดในตอนแรกแต่เขาทนความปวดหัวไม่ไหว ในที่สุดก็เข้ารับการผ่าตัดเอาเนื้องอกในสมองออก ส่งผลให้สมองของเขาทำงานช้าลงและในที่สุดเมธาชาญเสียชีวิตลง เดชาชาญและชลธารร่วมชีวิตอยู่กันอย่างมีความสุข

หน้าทอง

ทองทรายและทองรุ่งเป็นพี่น้องทั้งสองต้องแยกกันอยู่เมื่อบิดามารดาหย่าร้าง ทองทรายมาอยู่กับมารดาและน้องชายต่างบิดาชื่อปัญญา ทองทรายต้องทำงานหารายได้พิเศษตอนเย็น เพื่อส่งเสียตนเองเรียนหนังสือ ส่วนทองรุ่งอยู่กับปู่ย่าโดยต้องช่วยทำน้ำตาลมะพร้าวซึ่งทองรุ่งต้องทำงานปั้นต้นมะพร้าวเพื่อเอากะบอกไปร่อนน้ำตาลจากต้นมะพร้าว

ต่อมาทองทรายต้องถูกออกจากงานเพราะกฎหมายกำหนดไม่ให้เด็กอายุต่ำกว่าสิบห้าทำงาน ทองทรายจึงจำเป็นต้องหางานทำจากป้ามณีซึ่งเป็นพี่สาวของบิดา มณีเป็นแม่หม้ายสามีเสียชีวิตมีฐานะร่ำรวยมีกิจการหลายอย่าง ในช่วงแรกทองทรายมาทำงานเป็นคนดูแลเตาทรงซึ่งเป็นญาติทางฝ่ายสามีของป้ามณีในเวลากลางคืน ทองทรายได้มีโอกาสรู้จักวิธานหลายชายของตา

ทรง เขากำลังเรียนทันตแพทย์และไม่สนใจสืบทอดกิจการโรงสีของตนเอง วิธานได้รู้จักกับพลอย ระบายลูกพี่ลูกน้องของทองทรายและคบหากันอยู่ระยะหนึ่ง ต่อมาพลอยระบายเห็นรอยแผลเป็นที่ หลังของวิธานจึงเกิดความรังเกียจคิดว่าวิธานเป็นโรคติดต่อจึงเลิกกับวิธานไป วิธานมีความ หลังจากการที่ถูกคนรับฝากเลี้ยงดูทารุณทั้งร่างกายจนเกิดแผลเป็นที่หลัง

วิธานต้องการที่จะเป็นทันตแพทย์มากกว่ามาบริหารงานโรงสีป้ามณีจึงได้สร้างคลินิกให้ วิธาน ส่วนทองทรายได้รับการสอนงานทางด้านบัญชีจากป้ามณีซึ่งทองทรายสามารถดูแลกิจการ โรงสีได้อย่างดีจนทำให้ป้ามณีพอใจ วิธานได้ให้ทอรุ่งผู้เป็นน้องสาวของทองทรายไปช่วยเหลืองานที่ คลินิกเป็นประชาสัมพันธ์ ทอรุ่งกับวิธานเริ่มคบหากันต่อมาทอรุ่งเข้าใจผิดว่าวิธานยังมีใจให้กับ พลอยระบายอยู่จึงโกรธวิธานและหนีกลับไปอยู่ที่บ้านปู่ย่า ด้วยความที่อารมณ์ร้อนของทอรุ่งทำให้ เธอพลัดตกจากต้นมะพร้าวจนกระดูกสันหลังมีปัญหาและเป็นอัมพาตไม่สามารถเดินได้อีก

ทองทรายจำเป็นต้องไปขอยืมเงินจากป้ามณีโดยมีเงื่อนไขต้องแต่งงานกับวิธานเพื่อ แลกกับค่ารักษาพยาบาลทอรุ่ง หลังจากที่ทองทรายแต่งงานกับวิธาน ทองทรายสามารถทำให้ วิธานเข้าใจกับแม่ชีวิภาผู้ซึ่งเป็นมารดาบังเกิดเกล้าที่ต้องทิ้งวิธานไป วิธานนั้นรักในตัวทองทราย มากแต่ทองทรายเข้าใจผิดคิดวิธานแต่งงานกับตนเองเพื่อจะได้ดูแลทอรุ่งได้และคิดว่าวิธานยังมี เยื่อใยกับอนงค์ดีคู่รักเก่า เมื่อป้ามณีเสียชีวิตลงจากโรคมะเร็งที่ปากมดลูก ทองทรายตัดสินใจ เขียนจดหมายขอหย่ากับวิธานเพื่อหลีกเลี่ยงให้วิธานได้กลับไปคืนดีกับอนงค์ดี เมื่อวิธานได้อ่าน จดหมายเขาก็รีบไปปรับความเข้าใจกับทองทรายทั้งสองสามารถปรับความเข้าใจได้ในที่สุด

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อ – นามสกุล	นางสาวศิริวรรณ ศิริมงคลวนิชย์
วันเดือนปีเกิด	12 พฤศจิกายน 2519
สถานที่เกิด	โรงพยาบาลศิริราช กรุงเทพมหานคร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	7/1061 หมู่ 6 ถนนเลียบคลองสอง แขวงสามวาตะวันตก เขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร 10510
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	อาจารย์ภาษาไทย
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนปณยา พัฒนาการ 99 ถนนพัฒนาการ ซ. ถาวร (พัฒนาการ 40) แขวงสวนหลวง เขตสวนหลวง กรุงเทพมหานคร 10250
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2547	การศึกษามหาบัณฑิต (ภาษาไทย) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
พ.ศ. 2540	บริหารธุรกิจบัณฑิต (การบริหารการเงิน) มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
พ.ศ. 2536	มัธยมศึกษาตอนปลาย (ศิลป์ภาษา – ฝรั่งเศส) โรงเรียนมัธยมวัดปึงทองหลวง